



# **Turun kaupungin toimintasuunnitelma**

**Vuoden 2022 talousarvio ja  
vuosien 2022 - 2025 taloussuunnitelma**

# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

---

## Sisällysluettelo

<b>Pormestarin katsaus</b>	<b>1</b>
<b>Johdanto</b>	<b>2</b>
Turun kaupungin strateginen ohjaus	2
Toimintaympäristön kehitysnäkymät	3
Muut toimintaympäristön kehitysnäkymät	12
Turun kaupungin organisaatio ja Turku-konserni	14
Turun kaupungin kehittäminen ja kärkihankkeet	15
Johtamisjärjestelmän uudistaminen, järjestämistoiminnon tavoitteet ja pormestariohjelman	21
Talousarvio ja taloussuunnitelmat	22
Talousarvion tuloslaskelma	25
Verotulot ja valtionosuudet	26
Talousarvio rahoituslaskelma	26
Investointiosa	28
Alustavat pormestariohjelman toimenpiteet	31
<b>Palvelukokonaisuuksien ja erillisten lautakuntien toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet</b>	
Kaupunginvaltuusto	35
Tarkastuslautakunta	36
Keskusvaalilautakunta	37
Konsernihallinto .....	38
Kaupunginhallitus	
Kaupungin yhteiset toiminnot	
Työllisyyden palvelukokonaisuus	
Hyvinvoinnin palvelukokonaisuus .....	53
Sosiaali- terveyslautakunta	
Kasvatuksen ja opetuksen palvelukokonaisuus .....	63
Kasvatus- ja opetuslautakunta	
Vapaa-aika -palvelukokonaisuus .....	69
Kulttuuri- ja nuorisolautakunta	
Liikuntalautakunta	
Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus .....	81
Kaupunkiympäristölautakunta	
Rakennus- ja lupalautakunta	
Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta	
Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta	
Varsinais-Suomen aluepelastuslautakunta	
<b>Konserniyhteisöt</b>	
Arkea Oy -Konserni	98
Forum Marinum -Säätiö	99
Kaarea Oy	100
Kuntec Oy -Konserni	101
Logomo Oy	102
Lounais-Suomen Jätehuolto Oy	103
Turku 2029-säätiö sr	105
Turku City Data Oy	106
Turku Energia -Konserni	109
Turku Science Park Oy	111
Turun Aikuiskoulutussäätiö	114

---

# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

---

Turun Ammattikorkeakoulu Oy	116
Turun Kaupunginteatteri Oy	118
Turun Kaupunkiliikenne Oy	119
Turun Musiikinopetus Oy	121
Turun Satama Oy -Konserni	123
Turun seudun puhdistamo Oy	125
Turun Seudun Vesi Oy	128
Turun TeknologiaKiinteistöt Oy -Konserni	130
Turun Vesihuolto Oy	132
Turun Ylioppilaskyläsäätiö	134
TVT Asunnot Oy	136
Varsinais-Suomen Asumisoikeus Oy	139
<b>Laskelmat</b> .....	<b>141</b>
Talousarvion tuloslaskelma	
Talousarvion rahoituslaskelma	
<b>Liite 1: Varsinais-Suomen aluepelastuslautakunnan talousarviolaskelma</b>	<b>144</b>
<b>Liite 2: Talousarvion noudattamista koskevat määräykset</b>	<b>145</b>

## Pormestarin katsaus

### Toimintaympäristön muutos jatkuu

Voimakas toimintaympäristön muutos Turussa ja kansallisesti jatkuu vuonna 2022. Talouden toipuminen koronapandemiasta on ollut nopeaa, ja sen ennustetaan jatkuvan lähivuosien ajan. Toisaalta taudinkehitys, virusmuunnokset ja rokotekattavuuteen liittyvät kysymykset lisäävät talouden ennustamisen epävarmuutta.

Toinen merkittävä epävarmuustekijä on sosiaali- ja terveyspalveluiden uudistus, jonka myötä uudet hyvinvointialueet aloittavat toimintansa vuonna 2022 ja ottavat vastaan sosiaali- ja terveys- sekä pelastustoimen palveluiden järjestämisvastuun vuonna 2023. Uudistus on Suomen itsenäisyyden ajan suurin hallinnollinen reformi, ja se sisältää useita merkittäviä epävarmuustekijöitä sekä Turulle että koko julkisen sektorin kokonaisuudelle.

Pormestariohjelman mukaisesti Turun kaupungin sosiaali- ja terveyspalveluiden tärkein tavoite vuonna 2022 on hallittu palveluiden järjestämistäsiirto hyvinvointialueille. Uudet hallinnolliset rajat eivät saa muodostua esteeksi turkulaisten hyvinvoinnille. Samalla tunnustetaan, että uudistus on vaikutuksiltaan erittäin merkittävä kaupungin taloudelle. Vuoden 2022 aikana päätetään tarvittavista toimenpiteistä kaupungin omassa organisaatiossa ja taloudessa. Kaupungin taloutta ja hallintoa sopeutetaan uudistuksessa hyvinvointialueelle siirtyvien tehtävien verran.

Sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämistäsiirron ohella kaupunki valmistautuu ottamaan vastaan vastuun työllisyyspalveluiden järjestämisestä vuonna 2024. Kyseessä on iso muutos kaupungin keinovalikoimassa tukea elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä ja kaupunkilaisten hyvinvointia. Muutos edellyttää huolellista valmistelua ja hyvää yhteistyötä

Koronapandemian aikana valtio on tukenut kuntataloutta merkittävästi. Tukitoimien päättyessä on odotettavissa, että kuntatalouden rakenteellinen tulojen ja menojen epäsuhta nousee jälleen näkyviin. Koronapandemia edeltänyt vuosi 2019 oli kuntataloudessa ennätyksellisen heikko. Sosiaali- ja terveyspalveluiden uudistamisesta huolimatta onkin välttämätöntä toteuttaa kokonaistarkastelu kuntatalouden rakenteellisista ongelmista eriytyvässä kuntakentässä sekä valtion ja kuntien suhteesta julkisen talouden kokonaisuudessa.

### Pormestariohjelman ja vahva elinkeinoelämä tuovat vakautta

Vuosi 2022 on ensimmäinen kokonainen toimintavuosi kaupungin uuden johtamisjärjestelmän ja pormestarihallinnon käyttöönoton jälkeen. Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt pormestariohjelman, jossa määritetään kaupungin toiminnan painopisteet ja priorisoinnit. Pormestariohjelmassa on sovittu myös talouden raamista taloussuunnitelmakaudelle.

Pormestariohjelman tuo vakautta, pitkäjänteisyyttä ja toimeenpanokykyä vaikeasti ennakoitavassa toimintaympäristössä.

Turussa ja lähialueilla toimivan elinkeinoelämän lähitulevaisuuden näkymät ovat positiiviset ja osoittavat osaltaan, että alue on elinkeinoelämän kannalta positiivisessa tilanteessa.

Bayerin päätös investoinnista uuteen lääketehaaseen ja nykyisen tuotantolaitoksen modernisoinnista vahvistavat Bayerin jalanjälkeä Suomessa ja Turun asemaa suomalaisen lääkekehityksen ja -teollisuuden keskuksena.

Valmet Automotiven merkittävät akkuteollisuuden investoinnit Uuteenkaupunkiin ja Saloon lisäävät Valmet Automotiven kilpailukykyä toimialalla välittömästi ja tuovat hyvin positiiviset työllisyysvaikutukset koko maakuntaan.

### Investoinnit turvaavat palveluiden laadun ja luovat kasvua

Kaupungin investointimenot ovat koko taloussuunnitelmakaudella yhteensä 953 miljoonaa euroa. Valtaosa eli 787 miljoonaa euroa käytetään rakentamiseen: toimitilojen osuus summasta on 408 miljoonaa euroa ja infrarakentamisen osuus 379 miljoonaa euroa. Vuoden 2022 investointimenojen tavoite on 158,2 miljoonaa euroa.

Investointisuunnitelma tarkastellaan vuoden 2022 aikana siten, että voidaan toteuttaa investointikokonaisuuden toteutussuunnitelma pormestariohjelman velkakattokirjauksen mukaisessa raamissa.

Tavoitteena on parantaa investointien ajallista hallintaa ja toteuttaa tarvittaessa prosessin auditointi. Kaupunginhallituksen käsittelyyn tuodaan myös selvitys merkittävimmistä myyntituloa lisäävistä hankkeista sekä selvitys vaihtoehtoisesta tarkastelusta vuokratulon lisäämisestä myyntitulojen rinnalla.

Toimitilahankkeet muodostuvat pääosin kasvatus- ja opetuspalvelukokonaisuuden palveluverkon tarpeista. Kouluista peruskorjataan muiden muassa Nummen, Sirkkalan, Hannunniiton ja Pääskylvuoren koulut ja päiväkodeista Kaskenkadun päiväkoti. Uudiskohteita ovat mm. Taitokampus ja Karhunaukion yhtenäiskoulu. Valtaosa infrainvestoinneista on strategisia hankkeita, kiinteistökehityskohteita ja korjausvelkakohteita.

Tämän lisäksi kaupunki toteuttaa taseen ulkopuolisia investointihankkeita kuten raitiotien kehitysvaiheen sekä vuokrahankkeita kuten Sofiankadun ja Elinanpuiston päiväkodit sekä päihdehuollon tilaratkaisut.

Muita mittavia uudishankkeita taloussuunnitelmakaudella ovat uusi Konsertitalo ja Byråbo-hankkeen kiinteistökehitystoimenpiteet.

Investoinneilla toteutetaan viihtyisää ja kestävää kaupunkia sekä turvataan asukkailla terveelliset ja turvalliset palvelut laadukkaissa kiinteistöissä. Investoinnit ovat myös kaupungin tapa vastata toimintaympäristössä voimakkaasti vaikuttavaan demografiseen kehitykseen: työikäisen väestön kasvu Suomessa hiipuu ja sen sijoittuminen eriytyy voimakkaasti maan eri alueille.

Jotta pystytään vastaamaan kasvavaan palvelutarpeeseen sekä työvoiman saatavuuden että taloudellisten resurssien näkökulmasta, tulee kaupungin olla vetovoimainen ympäristö sekä uusille työntekijöille että yrityksille. Investointien, kaavoituksen ja palvelutarjonnan keinoin pystytään tarjoamaan monipuolisia, erilaisiin tarpeisiin ja toiveisiin vastavia asumis- ja työskentelymahdollisuuksia sekä nykyisille että uusille turkulaisille.

Investointikykyyn turvaamiseksi on edelleen ensiarvoisen tärkeää toteuttaa määrätietoista työtä kaupungin käyttötalouden vahvistamisen eteen.

*Minna Arve*

Pormestari

---

JOHDANTO

---

## Johdanto

### Turun kaupungin strateginen ohjaus

Kaupunginhallitus päätti 8.10.2018 § 378 käynnistää Turun kaupungin päätöksenteko- ja johtamisjärjestelmän tarkastelun. Kaupunginvaltuusto päätti 14.10.2019 §151 hyväksyä ohjausryhmän raportin suositukset linjauksina uuden hallintosäännön jatkovalmistelulle. Kaupunginvaltuusto päätti 14.12.2020 § 214 pormestarimallin hallintosäännön tulevan voimaan 1.6.2021.

Johtamisen keskeisenä välineenä on strategia. Strategiaa päivitetään valtuustokausittain. Viimeisin päivitys Turun kaupunkistrategiaan on tehty vuoden 2018 aikana. Vuoden 2022 talousarviota laadittaessa strategiaa ollaan parhaillaan päivittämässä. Talousarviota laadittaessa kaikki mahdolliset muutokset strategiaan linjauksiin ei ole vielä tiedossa. Uusi, päivitetty strategia tulee kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi vuoden 2022 alussa.

### Kaupunkistrategia

Turku 2029 -kaupunkistrategia kuvaa, miltä kaupunki näyttää vuonna 2029, mitä keskeisiä päämääriä kaupunki toiminnalleen asettaa ja mihin periaatteisiin kaupungin henkilöstö sekä luottamushenkilöt lupaavat toiminnassaan sitoutua.

Strategia on tarkoitettu paitsi Turun kaupungin organisaation toimintaa ohjaavaksi työkaluksi myös laajemmin koko kaupungin käyttöön. Se on asiakirja, johon myös kaupunkilaiset ja sidosryhmät voivat sitoutua. Sen keskeisenä tavoitteena on kaupunkilaisten hyvinvoinnin sekä kaupungin kilpailukykyä edistäminen kestävällä tavalla.

Kaupunkistrategian toteutumisen mittareina käytetään indikaattoreita, jotka kertovat monipuolisesti koko kaupungin kilpailukykyä ja hyvinvoinnin kehityksestä. Ne ovat pääosin kansallisia tilastotietoja, joille on pidemmän aikavälin vertailuarvoja myös muista kaupungeista.

### Strategisia tavoitteita ohjaa pormestariohjelma ja kaupunkitasoiset ohjausasiakirjat

Kaupungin uuden johtamisjärjestelmän arviointityön ohjausryhmän raportissa todetaan, että käytössä ollut sopimusohjausmalli uudistetaan kokonaisuudessaan.

Pormestarimallin myötä tavoitteita ohjaavaksi asiakirjoiksi muodostuvat pormestariohjelma ja strategiset ohjausasiakirjat.

Pormestariohjelma määrittää Turun valtuustokauden 2021–2025 painopisteet. Ohjelman ovat hyväksyneet kaikki Turun kaupunginvaltuustossa edustetut valtuustoryhmät.

Kaupunkitasoiset ohjausasiakirjat tarkentavat strategisten tavoitteiden toteuttamista. Niitä ovat mm. omistajapolitiikka, yleiskaava, rakennusjärjestys, ilmasto- ja ympäristöohjelma, henkilöstöohjelma, tietohallintostrategia, hankintastrategia, tilastrategia, asunto- ja maankäyttöohjelma, maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimus (MAL-sopimus) ja vesihuollon kehittämissuunnitelma. Ohjausasiakirjat tullaan määrittelemään strategian hyväksynnän yhteydessä ja ne pääsääntöisesti päivitetään kerran valtuustokaudessa.

### Toimeenpano toiminnan ja talouden suunnittelulla ja kärkihankkeilla

Vuosittain päivitettävä toimintasuunnitelma toteuttaa kaupungin strategiaa ja pormestariohjelmaa. Pormestariohjelman linjaukset konkretisoidaan toimintasuunnitelmassa kaupungin palvelukokonaisuuksien toimenpiteiksi. Toimenpiteiden pohjalta laaditaan palvelusuunnitelma ja vuosittainen talousarvio. Toimintasuunnitelma aikajänne 1+3 vuotta ja palvelusuunnitelmien 18 kk.

Kaupunkistrategia

(10 v)

Pormestariohjelma

(4 v)

Ohjausasiakirjat

Kärkihankkeet

Toimintasuunnitelma

(1+3 v)

Palvelusuunnitelma

(18 kk)

#### Kuva 1 kaupungin ohjausmalli.

Kärkihankkeilla toteutetaan kaupungin kannalta kaikkein keskeisimpiä tavoitteita. Valtuustokauden 2021-2025 kärkihankkeita on viisi. Ne ovat 1) Keskustan kehittäminen, 2) Turun tiedepuisto, 3) Kulttuurin kärkihanke, 4) Osaamisen kärkihanke ja 5) Yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja asuinalueiden tasapainoisen kehityksen kärkihanke.

### Henkilöstöohjelma ja muutostarpeet

Henkilöstö voimavarana -ohjelmassa pyritään selkiyttämään työnantajan sekä koko henkilöstön vastuuta siitä, minkälainen työpaikka Turun kaupunki on. Olemalla luotettava ja henkilöstön hyvinvointia lisäävä työpaikka luomme Turusta vetovoimaisen ja halutun työpaikan, josta ollaan ylpeitä.

Henkilöstö voimavarana -ohjelma on jaettu kolmeen selkeään painopistealueeseen:

1. Työ lisää hyvinvointia
2. Rakentava ja hallittu muutos – muutos on mahdollisuus
3. Parempi johtaminen

Kuhunkin näistä painopistealueista on määritelty tavoitteet, keinot ja mittarit. Ohjelma on voimassa vuosina 2018-2021, ohjelman päivitys tehdään strategiatyön pohjalta. Palvelukokonaisuudet ja tarvittaessa palvelualueet valitsevat itselleen parhaiten soveltuvat kehittämiskohteet ja –keinot, jolla tavoitteisiin pyritään. Vuosi on liian lyhyt aika suurten muutosten tekemiseen, joten valitut toimenpiteet ja tavoitteet voivat olla voimassa useamman vuoden. Päivittämistä tehdään tarvittaessa ympäristön muutosten ja saavutettujen tulosten mukaan vuosittain

Ohjelman painopiste on itse työssä: kun työ on hyvää ja vastuut selkeitä, voivat työntekijätkin hyvin. Työn ja työympäristön muutos haastaa työn perusrakenteet ja asettaa henkilöstölle uusia vaatimuksia. Myös esimiehille tarvitaan eväitä olla mahdollisimman ammattitaitoisia työnantajan edustajia ja edistetään yhtenäistä työnantajapolitiikkaa kaikilla toimialoilla.

Henkilöstö voimavarana -ohjelma jalkautuu palvelusuunnitelmien kautta kiinteänä osana toiminnan järjestämistä. Lisäksi sitä edistetään mm. työhyvinvointiohjelman sekä osaamisen kehittämisen kautta. Tuki toiminnalle tulee yhteisistä henkilöstöpalveluista keskitetysti, mutta palvelukokonaisuuksien tarpeet määrittelevät toteutustapoja. Henkilöstö voimavarana -ohjelman raportointi tapahtuu keskitetysti henkilöstöraportin osana kaupunkitasoisesti.

## Riskienhallinta

Riskienhallintaprosessi perustuu riskien arvioitsijoiden keskeisten toimintojen ja näitä uhkaavien merkittävimpien riskien tunnistamiseen sekä parhaiden riskienhallintakeinojen valitsemiseen ja toteuttamiseen. Riskin merkittävyyttä arvioidaan riskimatriisin avulla todennäköisyyden ja seurauksen tulona. Mitä todennäköisempää riskin toteutuminen on ja mitä vakavampi on sen vaikuttavuus, sitä merkittävämmästä riskistä on kysymys.

Toimialojen palvelualueet ja keskeiset strategiset yhteisöt ovat tehneet vuosittain riskien arvioinnin käyttäen samoja riskien arviointi työkaluja. Tämän avulla riskienhallintaprosessia on saatu yhtenäistettyä. Riskien arviointeja jatketaan pormestarimallin myötä. Myös jatkossa eri toiminnot ja keskeiset strategiset yhteisöt laativat vuosittain riskien arvioinnin. Vuonna 2021 otettiin käyttöön uusi ohjelma riskien arviointiin. Se parantaa erityisesti riskien arvioinnin ja riskienhallinnan raportointia. Arvioitavat riskit on jaettu operatiivisiin riskeihin, vahinkoriskeihin, taloudellisiin riskeihin sekä strategisiin riskeihin. Kaupungin vastuulle jäävien omaisuus- tai muiden vahinkojen korvaamiseen on osaltaan varauduttu vahinkorahaston avulla.

Riskienhallinta ja sen kehittäminen on osa strategiaa. Tarvittavat tiedot raportoidaan johdolle ajantasaisesti. Toiminnan kehittämistä ja strategisia painopisteitä mietittäessä riskienhallinta tulee katsoa osana kokonaisuutta. Riskienhallintaa kehitetään siten, että pystytään vastaamaan muuttuvan toimintaympäristön haasteisiin, hyödyntämällä riskienhallinnasta ja sisäisestä valvonnasta annettuja ohjeita.

## Toimintaympäristön kehitysnäkymät

### Talouden suhdannenäkymät 2021–2025

#### Lyhyen aikavälin näkymät 2021–2023

Bruttokansantuotteen arvioidaan kasvavan 3,3 % v. 2021. Talouden toipuminen covid-19-pandemiasta on ollut nopeaa kuluvan vuoden kevästä alkaen. Varsinkin työllisyys on kohentunut nopeasti. Talouden elpyminen jatkuu syksyllä varsinkin niillä toimialoilla, joita rajoitukset vielä tällä hetkellä koskevat. Sen seurauksena talouskasvu pysyy edelleen vahvana loppuvuonna ja jatkuu v. 2022. BKT:n arvioidaan kasvavan 2,9 % v. 2022 ja 1,4 % v. 2023.

Ennusteessa tautitilanteen heikentymisen ei oleteta rajoittavan talouden toipumista, vaikka yhteiskunnan avaaminen tapahtuisi hitaammin kuin kesän ennusteessa oletettiin. Taudinkehitykseen, virusmuunnoksiin sekä rokote kattavuuteen liittyvä epävarmuus lisää ennusteen epävarmuutta.

Julkisen talouden alijäämä pienenee tänä ja ensi vuonna voimakkaasti, kun talouden toipuminen ja nopea työllisyyskasvu lisäävät verotuloja ja pienentävät työttömyysmenoja. Myös covid-19-epidemiaan liittyvän rahankäytön ja tukitarpeen väistyminen vahvistavat julkista taloutta. Talouden väliaikainen elpyminen ei kuitenkaan poista rakenteellista julkisen talouden epätasapainoa.

#### Talouden elpyminen ei poista julkisen talouden epätasapainoa

Julkisen talouden menojen ja tulojen välinen epätasapaino pienenee tänä ja ensi vuonna voimakkaasti, kun nopea talous- ja työllisyyskasvu

Turun kaupungin lähtökohtana tietoturvan ja tietosuojan toteuttamisessa on riskilähtöisyys. Kaupunki tai sen alainen organisaatioyksikkö henkilötietojen rekisterinpitäjänä arvioi henkilötietojen käsittelyyn liittyvät riskit ja valitsee arvioidun riskitason mukaan tarvittavat hallintatoimenpiteet. Tietosuoja- ja tietoturvariskien hallinta on osa Turun kaupungin riskienhallintaprosessia, jolloin erityisesti merkittävän tason riskit raportoidaan johdolle saakka. Riskilähtöisyys ohjaa organisaation henkilötietojen käsittelyä ja on erittäin tärkeä osa rekisterinpitäjän lakisääteisen osoitusvelvollisuuden toteuttamista.

Turun kaupunki toteuttaa riskilähtöisen toimintaperiaatteen varmistamiseksi tietosuojan vaikutustenarviointeja sellaisten henkilötietojen käsittelytoimille, joiden kohdalla on todennäköistä, että käsittelytoimiin liittyy yksilöiden oikeuksien ja vapauksien kannalta merkittäviä riskejä. Vaikutustenarvioinnin tuloksia käytetään niiden hallintakeinojen määrittelyssä, joilla pyritään pienentämään henkilötietojen käsittelyn riskitasoa. Samalla varmistetaan EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen vaatimusten toteutuminen.

Turun kaupungin toiminnassa toteutetaan sisäänrakennetun ja oletusarvoisen tietosuojan periaatetta. Tietosuoja otetaan huomioon monipuolisesti perustoiminnan yhteydessä mm. johtamisessa, hankinnoissa, kehitystyössä sekä toimintaprosesseissa. Tietosuojan ja tietoturvan oikeanlainen toteutuminen varmistetaan myös käyttämällä tilannekohtaisesti parhaita mahdollisia teknisiä ja organisatorisia riskiarvioon perustuvia ratkaisuja.

lisäävät verotuloja ja pienentävät työttömyysmenoja. Myös covid-19-epidemiaan liittyvän rahankäytön ja tukitarpeen voimakas väheneminen vahvistavat julkista taloutta.

Talouden väliaikainen elpyminen ei kuitenkaan poista rakenteellista julkisen talouden epätasapainoa. Suhdannekierron tasoituttua julkisen talouden rahoitusaseman vahvistuminen hidastuu ja julkinen talous jää yli 3 mrd. euroa alijäämäiseksi 2020-luvun puoliväliä lähestyttäessä.

Valtionhallinto on koko ennustejakson ajan julkisen talouden sektoreista alijäämäisin. Myös paikallishallinnon rahoitusasema pysyy poikkeuksellisen vahvan viime vuoden jälkeen alijäämäisenä. Sote-uudistuksen myötä syntyvä hyvinvointialueiden sektori aloittaa v. 2023 samoin hie-man alijäämäisenä suurten investointihankkeiden vuoksi. Sosiaaliturvarahastot ovat sen sijaan läpi ennustejakson ylijäämäisiä.

Julkisen talouden velka suhteessa bruttokansantuotteeseen kasvoi vuoden 2020 aikana 10 prosenttiyksiköllä lähes 70 prosenttiin. Ennustejaksona velkaantumismuutos hidastuu selvästi ja 2020-luvun puolivälissä velkasuhde näyttää väliaikaisesti tasaantuvan runsaaseen 73 prosenttiin poikkeuksellisen alhaisen korkotason tukemana. Ikäsidonnaisten menojen kasvu uhkaa kuitenkin kääntää velkasuhteen vähitellen uudelleen kasvuun, jota korkotason normalisoituminen toteutuessaan kiihdyttää. Pitkällä aikavälillä julkisten menojen ja tulojen välillä on epätasapaino eli kestävyysvaje, jonka mittaluokka on runsas 2,5 % suhteessa BKT:hen.



	2019	2020	2021**	2022**	2023**	2024**	2025**
BKT markkinahintaan, määrän muutos, %	1,3	-2,9	3,3	2,9	1,4	1,1	1,0
Bruttokansantuote, mrd. euroa	240	236	249	261	269	278	286
Kuluttajahintaindeksi, muutos, %	1,0	0,3	1,8	1,6	1,7	1,8	1,9
Työttömyysaste, %	6,7	7,7	7,8	6,8	6,4	6,3	6,2
Työllisyysaste, %	71,6	70,7	72,4	73,6	74,1	74,3	74,5
Julkisyhteisöjen rahoitusjäämä, suhteessa BKT:hen, %	-0,9	-5,4	-3,9	-2,4	-1,5	-1,3	-1,2
Valtio	-1,1	-5,5	-4,2	-2,8	-1,7	-1,6	-1,5
Paikallishallinto	-1,2	0,0	-0,4	-0,7	-0,7	-0,6	-0,6
Hyvinvointialueet					-0,3	-0,2	-0,2
Sosiaaliturvarahastot	1,4	0,1	0,7	1,0	1,2	1,2	1,2
Rakenteellinen jäämä, suhteessa BKT:hen, %	-1,2	-3,2	-2,8	-2,3	-1,5	-1,3	-1,2
Julkisyhteisöjen bruttovelka, suhteessa BKT:hen, %	59,5	69,5	71,2	71,3	72,2	72,9	73,4
Valtionvelka, suhteessa BKT:hen, %	44,3	52,9	55,1	55,3	55,9	56,3	56,5
Tuotantokuilu, % potentiaalisesta tuotannosta <sup>1</sup>	0,3	-3,8	-1,8	-0,3	-0,1	-0,0	0,0

<sup>1</sup> Arvioitu EU:n yhteisellä menetelmällä

Kuva 2 talouden keskeisiä tunnuslukuja. Lähde: Valtiovarainministeriö.

## Keskipitkän aikavälin näkymät 2023–2024

Talous kasvaa nopeasti vuosina 2021–2022, minkä seurauksena talouden tuotanto lähestyy arvioitua potentiaalisen tuotannon tasoa ja tuotantokuilu on lähes ummessa jo v.2023. Valtiovarainministeriön keskipitkän aikavälin arvioissa tuotantokuilu pysyy nykyisen suhdannesyklin jälkeen ummessa eli talouden oletetaan kasvavan potentiaalista vauhtiaan vuosina 2024–2025. Siten talouskasvun arvioidaan hidastuvan noin prosenttiin vuodessa.

Työpanoksen muutoksen vaikutus potentiaaliseen tuotantoon on vähäinen vuosina 2021–2025. Ennen vuosikymmenen puoliväliä työpanos alkaa supistua, kun työikäisen väestön määrä vähenee ja osallistumisasteen kasvu pysähtyy. Myös rakenteellisen työttömyysasteen saavuttaminen rajoittaa työpanoksen kasvua.

Työpanoksen lisäksi talouden tuotantoedellytyksiin vaikuttaa pääomakanta. Viime vuonna investointiaste pieneni taantuman ja talousnäkyvien epävarmuuden seurauksena, mikä hieman hidasti väliaikaisesti potentiaalisen tuotannon kasvua. Pääomakannan kasvu lisää potentiaalisen tuotannon kasvua noin puolella prosentilla vuosittain vuosina 2021–2025.

Kolmas potentiaalisen tuotannon kasvun lähde on kokonaistuottavuus. Sen kasvu on vahvistunut viime vuosina verrattuna 2010-luvun alkuun. Tuottavuuden kasvu on kuitenkin heikkoa verrattuna 2000-luvun alkuun. Heikompaa kasvua selittää mm. talouden rakennemuutos. Korkean tuottavuuden toimialojen tuotanto on supistunut ja koko talouden rakenne on palveluvaltaistunut. Kokonaistuottavuuden trendikasvun arvioidaan vuosina 2021–2025 olevan runsaan puoli prosenttia vuodessa, kun 2000-luvun alkupuolella kasvu ylsi keskimäärin yli kahteen prosenttiin vuodessa.

## Kansainvälinen talous

### Rahoitusmarkkinoilla odottava tunnelma

Osakemarkkinoilla volatiliiteetti on ollut hienoisessa kasvussa loppukehän aikana, mutta osakeindeksit ovat edelleen historiallisen korkealla tasolla. Yhdysvaltojen keskuspankin orastavat suunnitelmat rahapolitiikan asteittaisen kiristämisen aloittamisesta ovat heikentäneet markkinatunnelmaa. Euro on kevään jälkeen heikentynyt jonkin verran suhteessa Yhdysvaltain dollariin.

### Kuluttajahintainflaatio kiihtynyt, pitkät korot ovat jälleen laskusuunnassa

Kuluttajahinnat ovat nousseet nopeasti etenkin Yhdysvalloissa tarjontaan liittyvien pullonkaulojen sekä kysyntää tukevien tekijöiden takia. Euroalueella inflaation kiihtyminen on ollut huomattavasti maltillisempaa. Hintojen nousun nähdään kuitenkin laajasti olevan väliaikaista. Kulutushyödykkeiden tarjontaan liittyvät ongelmat ratkennevat ja kuluttajille kertyneiden säästöjen purkautuminen hiipuu.

Pitkien korkojen nousu kuluvan vuoden alkupuolella on taittunut pääoman virratessa velkajoihin. Lyhyissä koroissa ei ole ollut mainittavia muutoksia. Sekä lyhyet että pitkät korot kuitenkin nousevat maltillisesti ennusteperiodilla.

### Raaka-aineet olleet ennätystasolla, raakaöljyn hinnan odotetaan laskevan

Teollisuuden raaka-aineiden hinnat ovat olleet ennätystasolla kuluneen kesän aikana, heijastaen pitkälti teollisuuden myönteistä kehitystä. Hinnat ovat sittemmin laskeneet jonkin verran. Raaka-aineiden hinnat asettuvat aiempaa keskimääräistä tasoa korkeammalle lähivuosina.

Raakaöljyn hinta on noussut vuoden 2020 maaliskuun pohjalta verrattain korkealle tänä vuonna. OPEC+ -sopimuksen mukaiset tuotannon rajoitusten purkamiset kuitenkin alentavat hintaa ennusteperiodilla. Myös öljyfutuurit ennakoivat laskevia hintoja.

### Maailmankaupassa on pullonkauloja

Maailman tavara kauppa on elpynyt erittäin nopeaan kasvuun pitkälti viime vuoden matalan vertailutason ansiosta, mutta kauppaa haittaavat teollisuuden komponenttipula, konttiliikenteen logistiikkaan liittyvät ongelmat sekä suuren kiinalaisen sataman osittainen sulkeminen elokuussa. Kauppa kasvaa 8,3 % ja palaa pidemmän aikavälin kasvu-uralle kuluvana vuonna. Vuonna 2022 kasvu hidastuu viiteen prosenttiin.

### Riskit painottuvat aiempaa hieman enemmän alasuuntaan

Kuluttajien ja yritysten odotettua valoisimmat näkymät sekä rokoteohjelmien nykyistä nopeampi eteneminen myös kehittyvissä maissa kiihdyttävissä maailmantalouden ja -kaupan kasvua edellä esitettyä nopeammin. Merkittäviä alasuuntaisia riskejä ovat pandemian paheneminen



uudesta uusien virusmuunnosten takia, kuluttajahintainflaation kiihtymisen aiheuttama laajempi kustannuskierre Yhdysvaltojen taloudessa sekä teollisuuden pullonkaulojen jatkuminen odotettua pidempään.

## Kotimainen tuotanto

Heinäkuussa julkaistut kansantalouden tilinpidon ennakkolliset vuositiedot eivät juurikaan muuttaneet käsitystä viime vuoden BKT:n supistumisesta, joka oli -2,9 %. Päätoimialojen kehityksestä saadut uudet tiedot poikkesivat huomattavasti maaliskuussa julkaistuista tiedoista. Teollisuuden tuotanto supistui selvästi aiempia tietoja vähemmän, kun taas palvelut ja rakentaminen supistuivat ennakkotietoja selvästi enemmän. Kaikkein eniten tuotanto väheni viime vuonna toimialoista majoitus- ja ravitsemistoiminnassa (33 %) sekä kuljetus- ja varastointitoiminnassa (26 %). Poikkeuksena muihin toimialoihin arvonlisäys kasvoi voimakkaasti sähkö- ja elektroniikkateollisuudessa sekä informaatio- ja viestintäpalveluissa.

Kuluvana vuonna Suomen talous on kasvanut toisella neljänneksellä noin 2 % edellisestä neljänneksestä. Sekä palvelutuotanto että teollisuustuotanto nousivat ripeästi. Niiden kasvuvauhdin ennustetaan hidastuvan kolmannella neljänneksellä kasvun aikaistumisen takia. Talousnäköymien paraneminen ja korkotason säilyminen edelleen hyvin matalana ovat tukeneet rakentamisen kysyntää, mikä on näkynyt nousseina aloitusmäärinä. Asuntorakentaminen on kiihtynyt lähes ennätystasolle. Suomen vientikysyntä kasvoi hyvin alkuvuonna ja merkitsee osaltaan aiempaa ennustetta vahvempaa kysyntää erityisesti teollisuuteen. Lisäksi yritysten hyvät investointisuunnitelmat ovat osaltaan syynä talouskasvuennusteen nostolle. Myös alkutuotannon arvioidaan kehittyvän viime vuotta paremmin johtuen lähinnä metsätalouden imusta. Vuoden 2021 BKT:n kasvuksi ennustetaan 3,3 %.

Kaikkien päätoimialojen liikevaihdon kehitys on vahvistunut vuoden 2021 ensimmäisen vuosipuoliskon aikana. Palveluiden liikevaihto on vielä jonkin verran vuoden 2019 tason alapuolella. Rakentamisen liikevaihdon kehityksessä koronapandemian vaikutuksia ei juurikaan näy. Yritysten haasteena ovat nyt voimakas tuottajahintojen nousu ja komponenttipula. Myös osaavan työvoiman pulaa on erityisesti palvelualoilla.

Vuonna 2022 BKT:n ennustetaan kasvavan 2,9 %. Teollisuuden toimialojen hyvän vireen ennustetaan jatkuvan viennin ja investointien vauhdittamana. Majoitus- ja ravitsemuspalveluissa sekä kuljetuspalveluissa kasvu jatkuu edelleen keskimääräistä voimakkaampana. Vuoden sisäinen BKT:n kasvu kuitenkin normalisoituu ja suurin kasvuvaihtelu tulee kuluvan vuoden perinnöstä. Vuositasolla tarkasteltuna vasta v. 2022 BKT:n taso ylittää vuoden 2019 BKT:n tason.

Vuonna 2023 talous palaa lähelle pitkän aikavälin keskimääräistä kasvuvauhtiaan samalla kun tuotantokui lupeutuu vähitellen. Palvelut muodostavat noin 70 % Suomen koko talouden tuotannosta. Niiden kasvukontribuutio Suomen BKT:n kehitykseen on lähivuosina muita päätoimialoja suurempi.

Talouden tuottavuus työllistä kohden aleni viime vuonna 1,4 % ja se nousee keskimäärin 1,2 % vuosittain vuosina 2021–2023. Työtuntia kohden laskettuna tuottavuus jäi edellisvuoden tasolle, ja myös se kasvaa noin prosentin vuosivauhtia. Toimintaylijäämä supistui viime vuonna 2,3 %. Lähivuosina sen kasvun arvioidaan kiihtyvän 4,5–6,5 prosenttiin. Suomen yksikkötyökustannukset nousevat keskimäärin noin kahden prosentin vuosivauhtia vuosina 2021–2023.

## Työvoima

Työllisyyden kasvu on vuoden ensimmäisellä puoliskolla nopeutunut

merkittävästi. Työllisten määrä oli kesäkuussa 2,1 % eli runsaat 50 000 suurempi kuin viime vuoden lopussa. Myös vuoden 2019 kesäkuuhun verrattuna työllisten määrä oli kymmeniä tuhansia suurempi. Vuoden ensimmäisellä puoliskolla sekä palkansaajien että yrittäjien määrä lisääntyi kymmenillä tuhansilla vuodentakaisesta. Palkansaajilla erityisesti määräaikainen ja osa-aikainen työ lisääntyi, mutta kokoaikatyö supistui. Toimialoista työllisyyden kasvu oli erityisen vahvaa alkutuotannossa sekä eräillä yksityisten palveluiden toimialoilla ja julkisessa hallinnossa. Työllisyys taas supistui jalostustoimialoilla. Tehdyin työn eli työtuntien määrä lisääntyi 1,9 %.

Työmarkkinat vetävät tällä hetkellä runsaasti työvoimaa ja potentiaalia olisi eräillä toimialoilla parempaan. Yritysten henkilökuntaodotukset ovat elinkeinoelämän luottamuskselyjen mukaan kohentuneet kesän aikana päätoimialoilla. Varsinkin eräillä palvelualoilla ammattitaitoisesta työvoimasta alkaa olla niukkuutta. Työtilaisuuksia onkin tarjolla runsaasti, sillä avoimia työpaikkoja on työvoimahallinnossa ennätysmäärä. Myös Tilastokeskuksen laajemmin avoimia työpaikkoja kuvaavan kyselytilaston mukaan avoimia työpaikkoja on nyt runsaasti. Erityisesti vaikeasti täytettäviä työpaikkoja on keskiuurissa ja suurissa yrityksissä Etelä-Suomessa paljon aiempia vuosia enemmän.

Yritykset sopeuttivat viime vuonna työvoimakustannuksiaan irtisanomisten lisäksi lomautuksilla. Kesään mennessä lomautusten määrä on laskenut kolmasosaan viimevuotisesta ja loppukesästä alkaneiden lomautusjaksojen määrä on laskenut vuoden 2019 tasolle.

Rokotusten yleistymisen vuoden toisella puoliskolla luo uskoa talouden asteittaiseen avautumiseen. Silti taudin säilyminen yhteiskunnassa asettaa elinkeinotoiminnan rajoitusten vähentymisen epävarmalle pohjalle ja uusien työllisten kasvuvauhti näyttää hidastuvan vuoden toisella puoliskolla. Alkuvuoden erittäin ripeän työllisyyden lisääntymisen johdosta työllisyyden kasvu ylittää tänä vuonna kaksi prosenttia, vaikka kasvuvauhti hidastuu tautitilanteen epävarmuuden takia loppuvuonna. Työllisyysaste nousee 72½ prosenttiin, myös työikäisten määrän vähentymisen seurauksena.

Talouskasvu pitää yllä työvoiman kysyntää, jota riittää täyttämään lyhyellä aikavälillä korkealla oleva työttömyys ja hallituksen toimet työn tarjonnan lisäämiseksi. Talouden elpyminen lisää työllisten määrää vuosina 2022 ja 2023, varsinkin palvelutoimialoilla. Työllisyyden ennustetaan lisääntyvän v. 2022 puolitoista prosenttia. Kasvu hidastuu talouden aktiviteetin myötä v. 2023, mutta työllisyysaste nousee runsaaseen 74 prosenttiin.

Työllisyyden vahva kasvu johtaa yleensä työttömyyden selvään laskuun. Alkuvuonna näin ei ole kuitenkaan tapahtunut, sillä työllisyyden kasvu on tullut työvoiman ulkopuolelta, jolloin työhön osallistuminen on kohonnut ennätystasolle, kun työttömien määrä on samalla lisääntynyt. Osittain poikkeuksellisen kehityksen taustalla on viime vuonna jyrkästi lisääntynyt lomautettujen määrä, joka osin tilastoitui työvoiman ulkopuoliseksi. Tänä vuonna lomautettuja on otettu takaisin töihin, jolloin työttömyys ei ole samaan aikaan supistunut. Varsinkin iäkkäiden miesten ja naisten työttömyys on yhä selvästi yleisempää kuin vuosi ja varsinkin kaksi vuotta sitten. Lisäksi pitkäaikaistyöttömyys on nousussa.

Työttömiä oli alkuvuonna Tilastokeskuksen mukaan 12,4 % enemmän kuin vuosi sitten. Kesällä työttömien trendi ei ole kuitenkaan enää kasvanut ja työllisyyden jatkuva kasvu alkaa vähitellen supistaa myös työttömien määrää. Työttömyysaste kuitenkin nousee viime vuodesta hieman 7,8 prosenttiin alkuvuoden kasvun seurauksena. Erityisesti palvelualojen elpymisen ensi vuonna vahvistaa työttömyyden laskua ja työttömyysaste laskee alle 7 prosentin. Mikäli työmarkkinoiden kohtaantongelmat ja työvoiman saatavuus alueittain tai ammattitaitain ei muodosta työmarkkinoiden toimivuuden esteeksi kuten ennusteissa oletetaan, työttömyysaste laskee v. 2023 alle kuuteen ja puoleen prosenttiin.

Tämä on vielä hieman enemmän kuin komission yhteisellä menetelmällä arvioitu rakenteellisen työttömyyden taso Suomessa.

## Palkat

Nimellispalkkojen nousuvauhti nopeutui kuluvan vuoden ensimmäisellä puoliskolla 2,2 prosenttiin vuodentakaisesta. Nopeutuminen johtui suu-remmista sopimuskorotuksista, sillä palkkaliukumien määrä pysyi lähes edellisvuoden suuruisena noin puolessa prosenttiyksikössä. Toimialoista teollisuudessa sekä eräillä yksityisen liike-elämän palvelualoilla nimellispalkkojen nousuvauhti nopeutui. Sen sijaan kaupan ja varsinkin kiinteistöpalveluiden toimialoilla nimellispalkkojen nousuvauhti hidastui selvästi. Reaalipalkkojen nousuvauhti puolittui runsaaseen puoleen prosenttiin, sillä inflaatio nopeutui runsaaseen puoleentoista prosenttiin. Koko v. 2021 nimellispalkat nousevat 2,3 % sopimuspalkkojen ja palkkaliukumien vetämänä.

Tälle vuodelle sovitut sopimuspalkkojen korotukset on pääosin jo tehty. lisäksi loppuvuonna, vuodenvaihteessa ja ensi keväänä moni nyt voimassa oleva työehtosopimus on umpeutumassa. 2000-luvulla työehtosopimusten keskimääräinen kesto on ollut lähellä kahta vuotta. Näiden sopimusten sopimuskorotukset ovat useammin olleet ensimmäisenä sopimusvuotena edellisvuotta suuremmat kuin pienemmät.

Ennusteessa on oletettu, että vuosien 2022 ja 2023 ansioiden nousu kytkeytyy ennustettuun, hidastuvaan tuottavuuden kasvuun. Toisaalta kohenevan taloudellisen toimeliaisuuden ja sen myötä työllisyyden paranemisen sekä aloittaisen työvoimaniukkuuden oletetaan nostavan palkkaliukumia. Nimellisansioiden ennustetaan lisääntyvän noin 3 % v. 2022 ja noin 2½ % v. 2023.

Palkkasumma kasvoi vuoden ensimmäisellä puoliskolla 4,5 %. Palkkasumman nousu oli sitä nopeampaa, mitä suurempaa palkkaa työlliset ansaitsivat. Näin ollen palkkasumman kasvuvauhti oli jopa nopeampaa kuin sinänsä hyvä työllisyyskehitys olisi antanut olettaa. Palkkasumman kehitykseen vaikuttaa nimellisansioiden lisäksi työllisyyden kehitys. Työllisyyden kasvun ja nimellisansioiden nousuvauhdin nopeutuessa palkkasumman ennakoitaan tänä vuonna lisääntyvän 4,5 %. Ensi vuonna ansioiden nousun oletetaan nopeutuvan, mutta työllisyyden kasvun hidastuvan, joten palkkasumma lisääntyy noin 4½ % v. 2022. Hidastuva ansioiden nousu ja työllisyyden kasvu johtavat myös palkkasumman kasvun hidastumiseen v. 2023, jolloin palkkasumman odotetaan lisääntyvän noin 3 %.

## Julkinen talous

Covid-19 epidemia kasvatti julkisen talouden alijäämän suureksi viime vuonna. Julkista taloutta heikensivät talouden taantuma sekä monet epidemian vuoksi toteutetut tukitoimet. Taantumien jälkeinen riipeä talouskasvu kohentaa julkista taloutta kuluvana vuonna, mutta julkisen talouden alijäämä pysyy suurena. Talouskasvu ja epidemian vuoksi päätettyjen tukitoimien voimakas vähentyminen vahvistavat julkista taloutta vielä 2022. Julkinen talous jää kuitenkin riipeän suhdannepyrähdyksen jälkeen yhä alijäämäiseksi. Siten julkisessa taloudessa vallitsee edelleen rakenteellinen menojen ja tulojen välinen epätasapaino.

Julkinen velka suhteessa bruttokansantuotteeseen nousi viime vuonna 10 prosenttiyksikköä korkeammalle tasolle kuin ennen kriisiä. Velkasuhteen kasvu hidastuu ensi vuonna, mutta kiihtyy sen jälkeen uudelleen nouten reiluun 73 prosenttiin vuosikymmenen puolivälissä. Julkinen velkasuhde on jäämässä huomattavasti korkeammalle tasolle kuin viime vuosikymmenen lopulla.

Valtionhallinto on kantanut suurimman osan epidemian vuoksi päätettyjen tukitoimien kustannuksista. Valtionhallinto onkin julkisen talouden

alasektoreista alijäämäisin. Valtion toteuttama aktiivinen finanssipolitiikka elvytti taloutta viime vuonna ja ylläpitää taloudellista aktiiviteettia myös kuluvana vuonna. Finanssipolitiikan mitoitusta on kuvattu tarkemmin sivun 63 kehikossa. Valtionhallinnon alijäämä pienenee ennustejaksolla talouskasvun sekä päättyvien tukitoimien siivittämänä.

Paikallishallinnon rahoitusasema kääntyi hieman ylijäämäiseksi viime vuonna. Tämä johtui pitkälti valtion mittavista tukitoimista. Tänä ja ensi vuonna paikallishallinnon rahoitusasema on jälleen alijäämäinen. Vuonna 2023 Suomen julkisyhteisöjen rakenne muuttuu, kun sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisvastuu siirretään kunnilta hyvinvointialueille. Tämä helpottaa kuntien rakenteellisia, väestön ikääntymisestä johtuvia, menopaineita. Hyvinvointialueet aloittavat toimintansa lievästi alijäämäisenä. Alijäämä johtuu mittavista investoinneista.

Työeläkelaitosten ylijäämä supistui viime vuonna merkittävästi väliaikaisen työeläkemaksun alennuksen sekä pienentyneiden maksu- ja omaisuustulojen vuoksi. Työeläkelaitosten rahoitusasema palautuu väliaikaisen maksualennuksen päättymisen myötä sekä työllisyyden kohentamisesta seuranneen vahvan maksutulokehityksen johdosta. Ylijäämä jää tulevina vuosina kuitenkin maltilliseksi, koska eläkemenojen kasvu jatkuu ja hyvin alhainen korkotaso hidastaa työeläkelaitosten omaisuustulojen kasvua.

Muut sosiaaliturvarahastot kääntyivät alijäämäiseksi viime vuonna. Rahoitusasemaa heikensivät runsaat lomautukset, työttömyyden lisääntyminen ja työttömyysturvaan tehdyt väliaikaiset laajennukset. Muiden sosiaaliturvarahastojen tilannetta helpottaa tänä ja ensi vuonna työttömyysvakuutusmaksun korottaminen. Myös työttömyys alenee ensi vuodesta alkaen, mikä vahvistaa muita sosiaaliturvarahastoja.

Julkisyhteisöjen menoaste eli menojen suhde BKT:hen nousi viime vuonna nopeasti. Menoaste alenee ennustejaksolla, kun määräaikaiset tukitoimet päättyvät ja työttömyyteen liittyvät menot pienenevät. Veroste eli verojen ja veroluonteisten maksujen suhde BKT:hen laski viime vuonna ja nousee taas kuluvana vuonna, kun verotulot kasvavat taantumasta toipuessa nopeampaa kuin BKT. Myöhemmin vuosina veroste alenee, koska välillisten verojen tuotto kasvaa BKT:tä hitaammin.

Julkisen talouden merkittävimmät riskit linkittyvät edelleen yleiseen talouskehitykseen. Covid-19-epidemian mahdolliset uudet virusmuunnokset voivat hidastaa talouden toipumista ja heikentää julkista taloutta hidastuneen talouskasvun ja epidemiaan liittyvien menojen mahdollisen uuden kasvun myötä.

## Kuntatalousohjelma vuodelle 2022

Viimeiset kaksi vuotta ovat olleet kuntataloudessa hyvin poikkeukselliset. Vuoden 2019 ennätyskellisen heikosta tilanteesta kuntatalous päätyi talouslukuilla mitattuna vuonna 2020 varsin hyvään tilanteeseen. Viime vuoden hyvään tulokseen vaikutti erityisesti valtion kunnille osoittama tuki, joka ylitti selvästi kuntataloudelle koronaepidemiasta vuonna 2020 aiheutuneet taloudelliset menetykset. Koronatilanne vaikuttaa kuntien toimintaan ja talouteen vielä tänä vuonna, ja myös valtion tukitoimet jatkuvat, tosin merkittävästi viime vuotta pienempinä.

Koronakriisin varjostaessa talouskehitystä kunnat ovat historiallisen suuren muutoksen edessä. Sosiaali- ja terveyspalvelut sekä pelastustoimi siirtyvät vuoden 2023 alusta hyvinvointialueiden vastuulle. Muutoksella on suuria vaikutuksia kuntien tehtäviin ja talouteen.

Hallitus päätti puoliväliriihessä keväällä 2021 jatkaa valmistelua TE-palvelujen siirtämiseksi kunnille. Siirron yhteydessä luodaan rahoitusmalli, joka kannustaa kuntia kehittämään toimintaansa työllisyyttä edistäväksi siten, että uudistuksella saavutetaan 7 000–10 000 lisätyöllistä. Valmis-

telussa tähdätään siihen, että kunnan vastuuta työttömyysturvan perusosan kustannuksista laajennettaisiin. Lisäksi työttömyysturvan ja työttömän palveluun aktivoinnin välinen kytkös poistettaisiin. Tehtävien siirto on tarkoitus toteuttaa vuoden 2024 aikana.

Kuntatalouden suurin ongelma on ollut jo pitkään tulo- ja menokehityksen rakenteellinen epäsuhta. Sote-uudistuksen myötä kuntien menopaineet helpottuvat, kun väestön ikääntymisestä aiheutuvat menot siirtyvät kunnilta hyvinvointialueille. Toisaalta väestön ikärakenteen muutos ja keskipitkän aikavälin ennustettu hidaskasvu näkyvät jatkossakin myös kunnissa verotulojen vaimeana kasvuna. Lisäksi alueellisesti erilainen väestönkehitys ja muuttoliike eriyttävät edelleen kuntien talouskehitystä.

## Vuonna 2020 valtion mittavat tukitoimet vahvistivat kuntataloutta

Syysyn kuntatalousohjelmassa kuntatalouden toteutunutta kehitystä tarkastellaan Tilastokeskuksen toukokuun lopussa julkaisemien ennakkolistien tilinpäätöstietojen perusteella. Muutokset helmikuussa julkaistuihin tilinpäätösarvioihin ja kevään kuntatalousohjelmassa esitettyyn tilannekuvaan ovat vähäisiä. Kuten kevään 2021 kuntatalousohjelmassa kuvattiin, vuosi 2020 oli hyvin poikkeuksellinen kuntataloudessa. Koronaepidemia vaikutti monin tavoin kuntien toimintaan ja talouteen. Valtio tuki kuntasektoria peruspalveluiden turvaamiseksi ja koronaepidemian vaikutusten tasaamiseksi mittavalla tukipaketilla, joka lopulta ylitti epidemian kuntataloudelle aiheutuneet taloudelliset kustannukset ja tulonmenetykset selvästi.

Kuntatalouden yhteenlaskettu vuosikate kaksinkertaistui vuonna 2020 noin 4,7 mrd. euroon, jossa parannusta helmikuun arviotietoihin on noin 100 milj. euroa. Vuosikate riitti kattamaan selvästi poistot ja käytännössä myös nettoinvestoinnit, mikä on varsin poikkeuksellista. Nettoinvestointien taso säilyi edellisvuosien tapaan korkeana, mutta lainamäärän kasvu jäi selvästi edellisvuotta maltillisemmaksi. Sen sijaan rahavarojen kasvu oli vahvaa, mikä selittyy pitkälti vahvasti ylijäämäisellä tuloksella. Taloustilanne koheni kaikissa kuntakokoryhmissä. Negatiivisen vuosikatteen kuntien määrä oli koko 2000-luvun pienin vuosikatteen ollessa negatiivinen vain kahdessa kunnassa.

Kuntakonsernien tilinpäätökset olivat peruskuntien tapaan hyvin vahvat. Vuosikate vahvistui lähes 2,5 mrd. eurolla yhteensä noin 6,9 mrd. euroon ja riitti kattamaan poistot noin 2,2 mrd. eurolla. Vuosikate oli negatiivinen vain yhdellä kuntakonsernilla. Kuntakonsernien taseen kertynyt ylijäämä kasvoi yli 2 mrd. eurolla lähes 14,7 mrd. euroon. Kertynyttä alijäämää oli 35 kuntakonsernilla yhteensä 68 milj. euroa. Nämä konsernit olivat pääasiassa pieniä, alle 10 000 asukkaan konserneja.

## Poimintoja valtion vuoden 2022 talousarvioesityksen kuntiin vaikuttavista toimista

Hallitusohjelman mukaisista kuntien tehtävien ja veloitteiden laajennuksista suurin osa on toteutettu jo aikaisempina vuosina. Näistä aiheutuvat kustannukset ja valtionosuuslisäykset nousevat vuosittain. Osa tehtävälisäyksistä ja kustannuksista siirtyy kuitenkin hyvinvointialueille niiden aloittaessa vuonna 2023. Kun huomioidaan vuoden 2022 valtion ja kuntien välisen kustannustenjaon tarkistuksen neutralisointi, on valtion toimenpiteiden vaikutus noin 1,2 mrd. euroa kuntataloutta heikentävä vuonna 2022 verrattuna vuoteen 2021.

Varhaiskasvatukseen kehitetään kolmiportaisen tuen rakenne. Tätä koskeva lakimuutoksen on tarkoitus tulla voimaan elokuun alusta vuonna 2022. Varhaiskasvatuksen tukeen ehdotetaan vuonna 2022 yhteensä 15 milj. euroa, josta 6,25 milj. euroa on valtionosuuksien lisäystä ja 8,75 milj. euroa toimeenpanoa tukevia valtionavustuksia.

Vuonna 2022 ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden tarvitseman opetuksen ja ohjauksen varmistamiseksi opettajien ja ohjaajien palkkaamiseen kohdennetaan 70 milj. euroa, mistä kuntatalouteen arvioidaan kohdistuvan noin 52 milj. euroa.

Vuosien 2022–2024 aikana toteutetaan oppisopimuskoulutuksen koulutuskorvauksen määrätymisperusteiden uudistamisen kokeilu, jolla tuetaan nuorten kouluttautumista ja työllistymistä. Kokeiluun kohdennetaan 5 milj. euroa vuonna 2022 ja kuntatalouteen tästä arvioidaan kohdistuvan noin 3,7 milj. euroa.

Oppilas- ja opiskelijahuollon palveluja perusopetuksessa ja toisella asteella vahvistetaan säätämällä oppilashuollon sitovista mitoituksista. Vuonna 2022 toimenpiteeseen kohdennetaan 20 milj. euroa, josta peruspalvelujen valtionosuuksina 8,4 milj. euroa ja valtionavustuksina 11,6 milj. euroa. Mitoitus tulee voimaan asteittain siten, että kuraattorien osalta mitoitus tulisi voimaan tammikuussa 2022 ja psykologien osalta vuonna 2023. Vuodesta

2023 alkaen vastuu oppilas- ja opiskelijahuollon palvelujen järjestämisestä sekä sitä koskeva rahoitus siirretään hyvinvointialueille.

Vapaassa sivistystyössä maahanmuuttajien kotouttamiskoulutukseen ehdotetaan lisäystä 5 milj. euroa vuodesta 2022 alkaen. Lisäys maksetaan vapaan sivistystyön järjestäjille valtionosuutena, josta kuntiin kohdistuu arviolta 1,5 milj. euroa.

Lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden henkilöstömitoitukseen osoitetaan 4,8 milj. euroa.

EU:n elpymis- ja palautumistukivälineestä kohdistuu kuntasektorille rahoitusta vuonna 2022 noin 134 milj. euroa, josta sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden saatavuuden vahvistamiseen osoitetaan 124 milj. euroa. Jatkuvan oppimisen uudistukseen ehdotetaan 4 milj. euroa, ohjaamatoiminnan monialaisuuden tukemiseen 3,2 milj. euroa ja avustuksiin kuntien kiinteistöjen öljylämmityksestä luopumiseen 2,5 milj. euroa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta koskevan lainsäädännön voimaantulo luo kunnille useita uusia velvoitteita sekä ennen järjestämistehtävien siirtymistä hyvinvointialueille vuosina 2021–2022 että sen jälkeen vuodesta 2023 lukien. Uudistuksen voimaanpanolaki velvoittaa kuntia muun muassa osallistumaan uudistuksen täytäntöönpanon valmisteluun ja tarvittavan virka-avun antamiseen. Velvoitteesta aiheutuvat kustannukset on huomioitu kuntien peruspalvelujen valtionosuudessa 2 milj. euron lisäyksellä vuonna 2022. Lisäksi hyvinvointialueiden, Helsingin kaupungin ja HUS-yhtymän valmistelukustannusten korvauksiin on varattu 47 milj. euroa. Uudistuksesta aiheutuu kunnille myös ICT-muutokustannuksia, mutta niiden korvauksista kunnille on tarkoitus päättää vuosia 2023–2026 koskevan julkisen talouden suunnitelman valmistelun yhteydessä keväällä 2022.

Ansiotuloveroperusteisiin tehdään vuonna 2022 indeksitarkistus ansiotasoindeksiin muutosta vastaavasti. Progressiivisen tuloveroasteikon euromääriä rajoja nostetaan, kunnallisverotuksen perusvähennyksen enimmäismäärä korotetaan ja työtulovähennystä kasvatetaan. Muutosten arvioidaan pienentävän kunnallisveron tuottoa yhteensä 209 milj. eurolla vuonna 2022.

Kotitalousvähennystä korotetaan vuosina 2022 ja 2023 kotitalous-, hoiva- ja hoitotyön osalta. Lisäksi kotitalousvähennystä korotetaan vuosina 2022–2027 öljylämmityksestä luopumisen osalta lämmitystapamuutosten tukemiseksi. Kotitalousvähennyksen muutosten arvioidaan pienentävän kunnallisveron tuottoa 17 milj. eurolla vuonna 2022.

Valtion päättämistä veroperustemuutoksista kunnille aiheutuvat verotulomenetykset korvataan täysimääräisesti.

## Koronatuet poistuvat, mutta tehtävien lisäykset ja indeksikorotukset lisäävät valtionosuuksia vuonna 2022

Kuntien valtionavut (laskennalliset valtionosuudet, valtionavustukset ja veromenetykset) ovat valtion vuoden 2022 talousarvioesityksessä yhteensä 13,1 mrd. euroa, mikä on noin 900 milj. euroa vähemmän kuin vuoden 2021 varsinaisessa talousarviossa. Aleneminen aiheutuu pääasiassa vuodelle 2021 budjetoitujen määräaikaisten koronatukien poistumisesta.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen osoitetaan vuonna 2022 hieman alle 8 mrd. euroa, ja se kasvaa edellisen vuoden varsinaiseen talousarvioon verrattuna noin 290 milj. eurolla. Vertailussa edellisvuoteen tulee kuitenkin huomioida, että vuoden 2021 peruspalvelujen valtionosuuden tasoa korotti koronaepidemiasta johtunut 300 milj. euron kertaluonteinen lisäys, joka poistuu vuonna 2022.

Valtionosuuden tasoa korottavat hallituksen kevään 2021 kehysriihessä päättämä 246 milj. euron erillinen valtionosuuden korotus sekä indeksikorotus (2,5 prosenttia), joka on noin 188 milj. euroa. Lisäksi valtionosuuden tasoa nostava kuntien uudet ja laajenevat tehtävät, jotka yhteensä lisäävät valtionosuuksia vuonna lähes 120 milj. eurolla. Näistä taloudellisesti merkittävimmät ovat vanhuspalvelulain muutos (43,7 milj. euroa), sote-asiakasmaksulain uudistus (28,0 milj. euroa), lastensuojelun jälkihuollon laajennus (12 milj. euroa), seulontaohjelman laajennus (10 milj. euroa) sekä oppilas- ja opiskelijahuollon vahvistaminen (8,4 milj. euroa).

Vuoden 2022 valtion ja kuntien välisen kustannustenjaon tarkistuksen vaikutus on 564 milj. euroa. Hallitus päätti kuitenkin kevään 2021 kehysriihen yhteydessä, että kustannustenjaon tarkistuksen valtionosuusvaikutusta ei huomioida johtuen siitä, että kuntataloutta on tuettu voimakkaasti vuonna 2020 ja tukea jatketaan vuonna 2021, minkä lisäksi koronasta aiheutuvat välittömät kustannukset kompensoidaan kunnille.

Peruspalveluiden valtionosuudesta siirretään 10 milj. euroa kuntien harkinnanvaraisiin yhdistymisavustuksiin ja 10 milj. euroa kuntien digitalisaation kannustinjärjestelmään. Harkinnanvaraisen valtionosuuden korotukseen varataan 10 milj. euroa.

Valtion päättämistä veroperustemuutoksista kunnille maksettavat verotulomenetysten korvaukset ovat yhteensä noin 2,6 mrd. euroa, ja ne ovat lähes 300 milj. euroa korkeammat kuin vuoden 2021 varsinaisessa talousarviossa.

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan valtionosuuksista kuntatalouteen kohdistuu arviolta 1,1 mrd. euroa, ja ne kasvavat edellisvuodesta noin 58 milj. euroa. Indeksikorotus kasvattaa kuntien valtionosuuksia noin 18 milj. eurolla. Valtion ja kuntien välinen kustannustenjaon sekä kustannustason tarkistus puolestaan lisää valtionosuutta 17,6 milj. eurolla, mistä kuntien arvioitu osuus on 12,7 milj. euroa.

## **Talous on toipunut nopeasti koronaepidemiasta ja elpyminen jatkuu vuonna 2022**

Talouden toipuminen koronaepidemiasta on ollut nopeaa keväästä alkaen, ja etenkin työllisyys on kohentunut nopeasti. Talouden elpyminen jatkuu vielä syksyllä varsinkin niillä toimialoilla, joihin rajoitustoimet ovat vielä vaikuttaneet. Valtiovarainministeriön kansantalousosaston ennusteen mukaan bruttokansantuotteen arvioidaan kasvavan 3,3 prosenttia vuonna 2021. Kasvu jatkuu ensi vuonna viennin tukemana, sillä kehittyneen maailman ja ennen kaikkea euroalueen toipuminen jatkuu edelleen voimakkaana. Kokonaistuotannon kasvuksi ennustetaan 2,9 prosenttia vuonna 2022. Tautiilanteen heikentymisen ei oleteta rajoittavan talouden elpymistä. Tautiilanteen kehittyminen, virusmuunnokset ja rokotusten eteneminen ovat ennusteeseen liittyviä epävarmuuksia. Keskipitkällä aikavälillä talouskasvu hidastuu potentiaalisen kasvun tuntumaan, noin prosenttiin vuodessa.

## **Kuntataloudessa vuodesta 2022 arvioidaan muodostuvan vaikea**

Vuosi 2021 on ollut koronaepidemian vuoksi kuntataloudessa edelleen poikkeuksellinen. Koronatilanteen hoitaminen ja torjuminen muun muassa rajoitustoimenpitein ovat hidastaneet paluuta normaaliin toimintaan, ja terveydenhuollossa monia kiireettömän hoidon toimenpiteitä on jouduttu jälleen siirtämään koronakriisin akuutin hoidon vuoksi. Kokonaisuutena kuntatalouden näkymät tälle vuodelle eivät ole kuitenkaan juuri muuttuneet viime kevään kuntatalousohjelmassa esitettyyn arvioon verrattuna, vaan kuntatalouden vuosikatteen sekä toiminnan ja investointien rahavirran arvioidaan pysyvän lähellä vuoden 2020 tasoa. Vuoteen

2021 heijastuu se, että vuosi 2020 oli kuntataloudessa tilinpäätöstietojen mukaan hieman parempi kuin tilinpäätösarvioissa. Kuluvaan vuoden verotuloennuste on noin 200 milj. euroa keväällä arvioitua parempi talouden aiemmin arvioitua myönteisemmän kehityksen vuoksi, vaikka ennusteessa on otettu ennakoivasti huomioon syksyllä tehtävä jakosuukausien oikaisu, joka alentaa kuntien kunnallisverokertymää. Jakosuukausien muuttamisen taustalla on työllisyyden, palkkasumman ja erityisesti pääomatulojen aiemmin ennustettua korkeampi kasvu.

Kuntatalouden kehitysarvion perusteella vuosi 2022 näyttää kuntataloudessa vaikealta menojen kasvaessa tuloja nopeammin. Koronaepidemiasta aiheutuvien lisäkustannusten arvioidaan vähitellen poistuvan, mutta myös valtion tukitoimet, kuten yhteisöveron korotettu jako-osuus ja valtionosuuslisäykset, poistuvat. Toimintamenojen kasvun arvioidaan hidastuvan 3 prosenttiin vuonna 2022. on kuitenkin todennäköistä, että koronatautiilanteesta aiheutuu terveydenhuollossa lisäkustannuksia jonkin verran myös ensi vuonna. Kuntatalouden kehitysarvioon näitä kustannuksia on sisällytetty 600 milj. euroa.

Kehitysarviossa on otettu huomioon niin EU:n elpymis- ja palautumisvälineestä kohdennettu rahoitus koronakriisin aikana syntyneen hoito-, kuntoutus- ja palvelueläin purkamiseksi kuin vastaavansuuruiset kustannukset vuodelle 2022. Koronan suorien ja välillisten vaikutusten lisäksi kuntatalouden toimintamenoja kasvattavat väestön ikääntymisestä johtuva sosiaali- ja terveydenhuoltomenojen kasvu, hallituksen päättämät tehtävien laajennukset sekä hintojen nousu. Kuntien kustannustason nousuksi arvioidaan ensi vuonna 2,5 prosenttia.

Kunta-alan työ- ja virkaehtosopimukset ovat katkolla helmikuun lopussa 2022. Henkilöstökulut muodostavat kuntasektorin suurimman kuluerän, ja siksi kunta-alan palkkaratkaisuilla on suuri merkitys kuntatalouden kehitykselle. Kehitysurassa kunta-alan ansiokehityksen on oletettu mukaillevan koko kansantalouden ennustettua ansiokehitystä vuosina 2022–2025. Työmarkkinoiden kireys näkyy jo kuntasektorilla, ja monilla aloilla ja ammattiryhmissä on pulaa työvoimasta.

Kuntatalouden toimintakatteen ennakoidaan heikkenevän voimakkaasti, sillä toimintamenot kasvavat ja lisäksi toimintatulojen arvioidaan laskevan yli 5 prosenttia. Toimintatulojen pudotus on seurausta muun muassa korona-avustusten ja monien määräaikaisten toimien päättymisestä. Kehitysarviossa on tehty kuitenkin tekninen oletus, että vuoden 2021 talousarvioon sisältyvästä 1,6 mrd. euron covid-19-kustannuksiin tarkoitettua valtionavustuksesta noin 600 milj. euroa siirtyy ensi vuodelle.

Kuntien verotulojen kasvu hidastuu vajaan prosenttiin vuonna 2022. Kasvu hidastaa etenkin yhteisöverotulojen jako-osuuden määräaikaisten korotuksen päätyminen. Myös kiinteistöverotulot laskevat edellisvuodesta, jolloin kiinteistöverotilityksiä kasvatti kertaluonteinen järjestelmämuutos. Valtionosuudet sen sijaan kasvavat noin 6 prosenttia hallitusohjelman mukaisten tehtävälaajennusten, valtionosuuden tason korotuksen ja indeksitarkistusten vuoksi.

Kuntatalouden vuosikate laskee painelaskelmassa huomattavasti kuluvaan vuodesta, mutta se riittää kattamaan poistot ja arvonalentumiset. Kuntatalouden investointien nopeimman kasvuvaiheen arvioidaan päättyneen, mutta investointien taso pysyy korkealla koko ennustejakson. Toiminnan ja investointien rahavirta syvenee noin 1,5 mrd. euroa negatiiviseksi vuonna 2022.

Vuonna 2023 sote-uudistuksen seurauksena kuntien toiminnan kustannukset vähenevät ja käyttötalouksien osuudesta noin puolet siirtyy hyvinvointialueille. Kuntien valtionosuuksia, veromenetysten korvauksia ja verotuloja vähennetään koko maan tasolla siirtyviä kustannuksia vastaavasti. on syytä huomata, että sote-uudistukseen liittyvät laskelmat ovat vielä alustavia, ja ne päivitetään julkisen talouden suunnitelman 2023–2026 valmistelun yhteydessä keväällä 2022.

Vuodesta 2023 lähtien kuntien kustannuksista suurin osa syntyy varhaiskasvatuksesta sekä koulutuksen järjestämisestä. Koko 2010-luvun jatkunut syntyvyyden aleneminen on kääntämässä varhaiskasvatuksen ja koulutuksen palvelutarpeen laskuun. Kehitysarviossa palvelutarpeen laskua on kuitenkin hieman pehmenetty, sillä laskennallista säästöpotentiaalia ei ole mahdollista hyödyntää kaikissa kunnissa ainakaan kovin nopeasti.

Kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirran arvioidaan edellä kuvatuilla oletuksilla pysyvän negatiivisena vuotta 2023 lukuun ottamatta. Sote-uudistuksen vaikutus kuntien verotuloihin ei näy täysimääräisesti vielä vuonna 2023, koska tuolloin kunnille kertyy vielä korkeamman veroprosentin ja jako-osuuden kunnallis- ja yhteisöverotuloja aiemmilta verovuosilta. Vuosina 2024–2025 kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirta on yli 700 milj. euroa negatiivinen.

Kuntatalouden lainoista arviolta 4,6 mrd. euroa siirtyy pois sote-uudistuksen myötä. Tämän jälkeen kuntatalouden lainakannan kasvuvauhti hidastuu selkeästi viime vuosikymmenen keskimääräiseen kasvuvauhtiin verrattuna. Sote-uudistus siirtää nopeimmin kasvavat väestön ikääntymiseen liittyvät menot pois kuntataloudesta, mikä helpottaa kuntien menopaineita ja samalla veroprosenttien korotuspainetta. Kuntien tulojen ja menojen välinen epäsuhde ei kuitenkaan poistu, joten kuntataloudessa on edelleen tarve tuottavuutta ja tehokkuutta lisääville rakenteellisille uudistuksille. Henkilöstövaltaisella kunta-alalla myös palkkatarkistusten merkitys on suuri.

On syytä huomioida, että kuntatalouden kehitysarvio laaditaan painelaskelmana, joka ei sisällä oletuksia kuntien veroprosenttien muutoksista eikä muista kuntien omista päätösperäisistä toimista tuleville vuosille. Suhteessa kevään kuntatalousohjelmaan edellä esitetyssä ennusteessa ei ole suuria muutoksia. Koronavirustilanne ja mahdolliset uudet virusmuunnokset lisäävät kuitenkin myös kuntatalouden ennusteen epävarmuutta.

## Talouden sopeutuspainetta kasvussa kaikissa kuntakokoryhmissä

Kuntalain mukaan kuntatalousohjelmassa kuntien rahoitusaseman muutosta arvioidaan koko maan näkyvien ohella myös kuntaryhmittäin. Kuntien rahoituksen tasapainotilaa kuvataan ohjelmassa toiminnan ja investointien rahavirta -käsitteen avulla. Yksinkertaistettuna tunnusluku ilmaisee negatiivisena paineen lainakannan kasvattamiseen tai veroprosentin korottamiseen ja positiivisena laskennallista mahdollisuutta muun muassa lainojen lyhentämiseen tai veroprosentin alentamiseen.

Kuntakohtaisen painelaskelman perusteella toiminnan ja investointien rahavirta (ns. rahoituksen tasapaino) vaihtelee lähivuosina kuntakokoryhmittäin merkittävästi. Vuosina 2022–2025 toiminnan ja investointien rahavirta on pääsääntöisesti negatiivinen kaikissa kuntakokoryhmissä. Poikkeuksen tähän muodostaa vuosi 2023, jolloin rahoituksen tasapaino parantaa huomattavasti se, että sote-uudistuksesta huolimatta kuntien verotuloja tilitetään vuonna 2023 osittain vielä edellisenä vuonna vallinneen tilanteen perusteella. Heikoin tilanne on rahoituksen tasapainon näkökulmasta vuonna 2022, mitä selittävät toimintakatteiden eli nettomenojen selvä kasvu, verotulojen vaatimaton kehitys sekä valtion korona-avustusten päätyminen.

Keskimääräinen kunnallisveron korotuspaine on vuosina 2022–2025 suurempi asukasluvultaan suuremmissa kunnissa kuin pienemmissä kunnissa. Suurin kunnallisveron korotuspaine kohdistuu laskelman perusteella 20 000–40 000 asukkaan kuntakokoryhmään. Kehyskauden lopulla veronkorotuspainetta on laskelman mukaan kuitenkin kaikissa kuntakokoryhmissä ja vuosina 2024–2025 paine kasvaa erityisesti asukasluvultaan pienissä, alle 2 000 asukkaan, kunnissa. Suurten kuntien korotuspainetta selittää osaltaan korkea investointitaso. Esimerkiksi pelkästään vuosikatteella tarkasteltuna yli 100 000 asukkaan kuntaryhmän tilanne on vahvin koko tarkastelukauden aikana. Toiminnan ja investointien rahavirran muutokset heijastuvat luonnollisesti myös kuntien lainamäärän muutoksiin. Lainakannan arvioidaan kasvavan eniten yli 10

000 asukkaan kuntakokoryhmissä, suurimman kasvupaineen kohdistuessa 20 000–40 000 asukkaan kuntiin.

Negatiivisen vuosikatteen kuntien lukumäärä vaihtelee vuosina 2022–2025 merkittävästi. Vuonna 2021 negatiivisen vuosikatteen kuntien määrän arvioidaan pysyvän hyvin pienenä, mutta tilanne heikkenee selvästi vuonna 2022, jolloin negatiivisen vuosikatteen kuntia arvioidaan olevan yli 20. Vuonna 2023 kuntatalous vahvistuu sote-uudistuksesta ja verotulojen tilityksestä johtuen selvästi ja myös negatiivisen vuosikatteen kuntien määrä pienenee. Vuosina 2024–2025 kuntatalouden kehitys kuitenkin heikkenee jälleen, ja negatiivisen vuosikatteen kuntia arvioidaan olevan kehyskauden loppuvuosina hieman alle 15.

Aikaisempien vuosien tapaan negatiivisen vuosikatteen kunnat ovat pääosin pieniä, alle 5 000 asukkaan kuntia.

Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyn olisi painelaskelman perusteella tulossa konsernin taseen kertyneen alijäämän perusteella vuonna 2022 noin 1–3 kuntaa. Arviointimenettelyyn tulevien kuntien määrän arvioidaan pysyvän samalla tasolla vuosina 2023–2025.

## Vero- ja maksuperustemuutosten vaikutus kuntatalouteen

### Kunnallisvero

Kotitalousvähennystä korotetaan vuosina 2022 ja 2023 kotitalous-, hoiva- ja hoitotyön osalta. Lisäksi kotitalousvähennystä korotetaan öljylämmityksestä luopumisen osalta lämmitystapamuutosten tukemiseksi. Muutos on määräaikainen ja se on voimassa vuosina 2022–2027.

Vähäpäästöisten työsuhteautojen verotusarvoa alennetaan 85 eurolla kuukaudessa vuosille 2022–2025. Lisäksi asuntolainan korkovähennys-oikeutta supistetaan hallitusohjelman mukaisesti. Vähennysoikeutta supistetaan vuosina 2021–2023 viisi prosenttiyksikköä vuodessa siten, että vuonna 2023 asuntolainan korkojen vähennyskelpoisuus poistuu kokonaan. Verotuksen maksujärjestelyjen huojentaminen vuosina 2020 ja 2021 siirtää kunnallisveron kertymää näiltä vuosilta yhteensä noin 49 milj. euroa vuodelle 2022.

### Yhteisövero

Korkovähennysrajoitussääntelyä koskien tasevertailuun perustuvaa poikkeusta ja infrastruktuurihankkeita koskevaa poikkeusta ehdotetaan muutettavaksi. Tasevertailuun perustuvaan poikkeukseen liittyvä muutos kasvattaa valtion yhteisöveron kertymää vuonna 2022 noin 15 milj. eurolla ja maksuunpanoa vuositasona noin 18 milj. eurolla. Infrastruktuurihankkeita koskevaan poikkeukseen liittyvä muutos pienentää valtion yhteisöveron kertymää vuonna 2022 noin 5 milj. eurolla ja maksuunpanoa vuositasona noin 7 milj. eurolla.

Lisäksi ehdotetaan muutettavaksi siirtohinnoitteluoikaisu säännöstä. Muutos kasvattaa valtion yhteisöveron kertymää vuonna 2022 noin 40 milj. eurolla ja maksuunpanoa vuositasona noin 75 milj. eurolla. Lisäksi tutkimus- ja kehittämistoimintaan liittyvää lisävähennystä ehdotetaan nostettavaksi vuoden 2022 alusta 150 prosenttiin tutkimusyhteistyön menoista. Muutos pienentää valtion yhteisöveron kertymää vuonna 2022 noin 8 milj. eurolla ja maksuunpanoa vuositasona noin 11 milj. eurolla. Muutos on määräaikainen ja se on voimassa vuosina 2022–2027.

Hallitusohjelman mukaisesti veroperustemuutoksen verotuottovaikutukset kompensoidaan nettomääräisesti kunnille. Kompensaatio toteutetaan muuttamalla yhteisöveron jako-osuuksia siten, että esityksen verotuotto kunnille on neutraali. osana covid-19-epidemiaan liittyvää kuntien tukemisen toimenpiteiden kokonaisuutta kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta korotettiin 10 prosenttiyksiköllä verovuodelle 2021. Yhteisöverokertymän jakotuksesta johtuen muutoksen arvioidaan kasvattavan kuntien yhteisöveron tilityksiä vuonna 2022 edelleen noin 40 milj. eurolla. Verotuksen maksujärjestelyjen huojentaminen vuosina 2020 ja

# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

2021 siirtää kuntien yhteisöverokertymää näiltä vuosilta yhteensä noin 4 milj. euroa vuodelle 2022. Alustavan arvion mukaan kuntien yhteisövero-osuutta alennettaisiin 0,43 prosenttiyksikköä.

## Kiinteistövero

Hallitusohjelman mukaisesti käynnissä olevaa kiinteistöverouudistusta jatketaan siten että uudistus tulee pääosaltaan voimaan vuoden 2023 verotuksessa. Uudistus siirtyi aiemmin suunnitellusta vuodella. Verotuksen maksujärjestelyjen huojentaminen vuosina 2020 ja 2021 siirtää kiinteistöverotulojen kertymää arviolta 5 milj. euroa vuodelle 2022.

Talousarvioesitykseen liittyvien veroperustemuutosten vaikutus kuntien verotuloihin vuonna 2022 (milj. euroa)	
Ansiotuloveroperusteiden indeksitarkistus	-209
- josta progressiivinen tuloveroasteikko	-69
- josta työtulovähennys	-93
- josta perusvähennys	-47
Asuntolainan korkovähennyksen rajaaminen	4
Liikenteen työsuhte-etujen kasvattaminen	-3
Kotitalousvähennyksen kasvattaminen	-17
<b>Yhteensä</b>	<b>-225</b>

Lisätietoa verojen muutoksista löytyy valtiovarainministeriön julkaisemasta kuntatalousohjelmasta:

[Kuntatalousohjelma \(syksy 2021, kohta 2.3\)](#)

## Kuntien valtionavut

Kuntien valtionavut ovat 13,1 mrd. euroa vuonna 2022, mikä on noin 900 milj. euroa ähemmän kuin vuoden 2021 varsinaisessa talousarviossa. Mikäli vuoden 2021 lisätalousarviot huomioidaan, ehdotetut valtionavut vuodelle 2022 ovat 1,1 mrd. euroa pienemmät kuin vuoden 2021 valtionavut. Alenema aiheutuu pääsääntöisesti siitä, ettei vuodelle 2022

ole budjetoitu vastaavia määräaikaista koronakuria kuin vuodelle 2021. Esimerkiksi terveydenhoidon koronavirustilanteesta aiheutuviin kustannuksiin on varattu 1,6 mrd. euroa vuodelle 2021.

Laskennalliset valtionosuudet ovat yhteensä 9,1 mrd. euroa eli noin 0,3 mrd. euroa enemmän kuin vuoden 2021 varsinaisessa talousarviossa. Vertailussa ei ole otettu huomioon vuoden 2021 lisätalousarvioita.

## Elpymis- ja palautumistukivälineen kuntatalouteen kohdistuvat toimet

EU:n elpymis- ja palautumistukivälineestä kohdistuu kuntatalouteen vuonna 2022 noin 134 milj. euroa. Vuodelle 2022 sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalle ehdotetaan 124 milj. euroa. Työkykyohjelman ja IPS-mallin laajentamiseen ehdotetaan 3 milj. euroa, mielenterveys- ja työkykypalveluihin 2 milj. euroa ja hoitotakuun toteutumiseen sekä koronavirustilanteen aiheuttaman palveluvelan purkuun sosiaali- ja terveydenhuollossa 80 milj. euroa. Lisäksi ehdotetaan rahoitusta hoitotakuun toteutumiseen 15 milj. euroa, hoitotakuuta edistäviin digitaalisiin innovaatioihin 14 milj. euroa sekä sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusvaikuttavuutta tukevaa tietopohjaa ja vaikuttavuusperusteista ohjausta varten 15 milj. euroa.

Osana elpymis- ja palautumistukivälineen tavoitteita jatkuvan oppimisen ja sen digitalisaatio-ohjelman rahoitusta kohdistetaan kuntatalouteen arviolta 4 milj. euroa vuonna 2022.

Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla kunnille tai kuntayhtymille myönnettävään ohjaamotoiminnan valtionavustukseen ehdotetaan 3,2 milj. euroa vuodelle 2022, mikä rahoitetaan EU:n elpymis- ja palautumistukivälineestä.

Ympäristöministeriön hallinnonalalla kuntien kiinteistöjen öljylämmityksestä luopumiseen ehdotetaan kohdennettavan 2,5 milj. euroa rahoitusta EU:n elpymis- ja palautumistukivälineestä vuonna 2022.

Lisätietoa valtionapujen muutoksista löytyy valtiovarainministeriön julkaisemasta kuntatalousohjelmasta:

[Kuntatalousohjelma \(syksy 2021, kohta 2.1\)](#)

Milj. euroa	TA 2020	TA 2020 + LTA:t 2020	TA 2021	TA 2021 + LTA:t 2021	TAE 2022	Muutos prosenttia TA 2021– TAE 2022	Muutos prosenttia TA + LTA:t 2021–TAE 2022
<b>Laskennalliset valtionosuudet</b>	<b>8 106</b>	<b>9 701</b>	<b>8 755</b>	<b>8 762</b>	<b>9 100</b>	<b>3,9</b>	<b>3,9</b>
VM	7 074	8 652	7 698	7 700	7 985	3,7	3,7
OKM <sup>1)</sup>	1 032	1 049	1 057	1 062	1 115	5,5	5,0
josta kuntayhtymien osuus	1 041	1 478	1 522	1 526	1 544	1,4	1,2
Valtion korvaus kunnille veroperustemuutoksista aiheutuvista verotulojen menetyksistä	2 269	2 383	2 360	2 362	2 652	12,4	12,3
<b>Muut valtionavut</b>							
OM yhteensä	0	0	0	6	11	100,0	77,4
SM yhteensä	0	0	0	1	0	0,0	-100,0
VM yhteensä	40	420	20	20	30	50,0	47,1
OKM yhteensä	238	382	286	312	264	-7,7	-15,4
MMM yhteensä	4	6	4	4	4	0,0	-9,1
LVM yhteensä	42	208	42	55	45	7,1	-17,9
TEM yhteensä	196	230	247	250	211	-14,6	-15,7
STM yhteensä	517	900	2 229	2 324	690	-69,0	-70,3
YM yhteensä	61	97	61	57	57	-6,6	0,2
<b>Muut valtionavut yhteensä, milj. euroa</b>	<b>1 099</b>	<b>2 243</b>	<b>2 889</b>	<b>3 029</b>	<b>1 313</b>	<b>-54,5</b>	<b>-56,6</b>
<b>Valtionavut yhteensä, milj. euroa</b>	<b>11 474</b>	<b>14 326</b>	<b>14 004</b>	<b>14 153</b>	<b>13 065</b>	<b>-6,7</b>	<b>-7,7</b>

1) Kuntien laskennallinen osuus on arvioitu OKM:n hallinnonalan (ml. yksityiset) kokonaisuudesta.

*Kuva 3 Valtionosuudet ja -avut.*

## Valtion toimenpiteiden vaikutus kuntatalouteen

Valtion toimenpiteet lisäävät vuonna 2022 kuntien menoja nettomääräisesti noin 60,1 milj. eurolla verrattuna kuluvalle vuodelle budjetoiuihin päätöksiin (varsinainen talousarvio ja lisätalousarviot 1–3 yhteensä). Kuntien tuloja valtion toimenpiteet vähentävät vuonna 2022 noin 0,6 mrd. eurolla, mikä johtuu suurelta osin yhteisöveron jako-osuuden korotuksen poistumisesta. Kun lisäksi otetaan huomioon kustannustenjaon tarkistuksen valtionosuusvaikutuksen neutralisointi (564 milj. euroa), vähentävät valtion toimenpiteet kuntien tuloja yhteensä noin 1,1 mrd. eurolla. Näin ollen valtion toimenpiteet heikentävät kuntataloutta vuonna 2022 arviolta noin 1,2 mrd. eurolla, missä on syytä huomioida, että vuoden 2021 kohdistui poikkeuksellisia kertaluonteisia koronatukia, jotka nyt päättyvät. Edellä mainituissa luvuissa ei ole otettu huomioon valtion vuoden 2021 avustuksia koronavirustilanteen terveysturvallisuuden menoihin.

[Kuntatalousohjelma \(syksy 2021, kohta 2.2\)](#)

Valtio on päätösperäisesti lisännyt kuntien menoja kaikkiaan noin 1,2 mrd. eurolla vuoden 2022 tasolla vaalikauden alusta laskien. Kuntien tuloja päätökset ovat lisänneet kaikkiaan noin 1,5 mrd. eurolla vuoden 2022 tasolla. Uusiin ja laajeneviin tehtäviin kunnat saavat 100 prosentin valtionrahoituksen.

Edellä mainitut luvut perustuvat taulukkoon 7 valtion toimenpiteiden vaikutuksista. Arvio on suuntaa antava ja sisältää merkittävimmät kuntatalouteen vaikuttavat toimenpiteet. Kuntatalouden menovaikutuksissa ei ole otettu huomioon valtionavustuksiin tyypillisesti liittyviä kuntien omarahoitusosuuksia.

Lisätietoa valtion toimenpiteiden vaikutuksista löytyy valtiovarainministeriön julkaisemasta kuntatalousohjelmasta:



## Muut toimintaympäristön kehitysnäkymät

### Hallitusohjelmasta erityisesti huomioitavat asiat

Maan hallituksen hallitusohjelmaan liittyvä julkisen talouden toimeenpano tapahtuu julkisen talouden suunnitelman (JTS) ja sen osana olevan kuntatalousohjelman (KTO) kautta. Edellä mainitut ovat osa valtion tulo- ja menoarvioesitystä.

Osa toimenpiteistä ei sisällä välittömiä talousarviovaikutuksia, mutta ne liittyvät muutoin merkittävästi kuntatalouden kehitysnäkyymiin tai kuntien tehtävien järjestämiseen.

Hallitusohjelman kuntatalouteen vaikuttavat toimenpiteet ministeriöittäin:

#### Valtiovarainministeriö:

- Kunnan peruspalvelujen valtionosuus vuonna 2022
- Verotulomenetysten korvaukset
- Kuntien tilatiedon kehittäminen

#### Opetus- ja kulttuuriministeriö:

- Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan valtionosuudet vuonna 2022
- Varhaiskasvatuksen laatu- ja tasa-arvo-ohjelma
- Perusopetuksen laatu- ja tasa-arvo-ohjelma
- Harrastusmahdollisuus kaikille koulupäivän yhteydessä
- Oppilas- ja opiskelijahuollon vahvistaminen
- Maahanmuuttajien kotouttamiskoulutus
- Oppivelvollisuuden laajentaminen
- Lukiokoulutuksen laatu- ja saavutettavuusohjelma
- Opettajien ja ohjaajien palkkaaminen sekä opetuksen ja ohjauksen tukitoimet
- Oppisopimuskoulutuksen koulutuskorvauksen uudistamisen keilu
- Opiskelijavuosien lisääminen lähihoitajien koulutukseen hoitajamitoituksen muutokseen varautumiseksi
- Jatkuvan oppimisen ja osaamisen kehittäminen
- Liikunnan ja huippu-urheilun edistäminen
- Etsivä nuorisotyö

#### Liikenne- ja viestintäministeriö:

- Julkisen henkilöliikenteen ostot
- MAL-sopimukset ja liikenteen infra-avustukset
- Kävelyn ja pyöräilyn olosuhteiden parantaminen
- Liikenne 12-suunnitelman toimeenpano
- Laki ajoneuvo- ja liikennepalveluhankintojen ympäristö- ja energia- tehokkuusvaatimuksista

#### Työ- ja elinkeinoministeriö:

- Työllisyyspalveluiden hallinnon kehittäminen
- Pohjoismainen työvoimapalvelumalli
- Ohjaamoiden monialaisuuden vahvistaminen
- Kansallinen aluekehittäminen
- Talent Hub -toimintamalli
- Kuntien roolin vahvistaminen kotouttamisessa
- Kotouttaminen
- Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 – EU:n alue- ja rakennepoliittisen ohjelman valmistelu

#### Sosiaali- ja terveysministeriö:

- Palvelurakenteen kehittäminen

#### Ympäristöministeriö:

- Kuntien ilmastotoimet
- MAL-sopimukset
- Asuntopoliittiset toimenpiteet
- Kestävä kaupunki -ohjelma
- Valtionavustukset asunnottomuuden poistamiseksi
- EU:n elpymisväline

Lisätietoa toimenpiteistä löytyy valtiovarainministeriön julkaisemasta kuntatalousohjelmasta: [Kuntatalousohjelma \(syksy 2021, kohta 3\)](#)

### Covid-19

Covid-19-viruksen aiheuttaman poikkeustilanteen vuoksi hyvinvointi palvelukokonaisuudessa on tehty huomattava määrä toimenpiteitä epidemian hoitamiseksi ja ennaltaehkäisemiseksi vuonna 2021. Nämä toimenpiteet jatkuvat edelleen. Epidemia on aiheuttanut hoito- ja palveluvelkaa, joka siirtyy vuodelle 2022. Erilaiset toimenpiteet, joilla epidemiaa on hoidettu ja sen leviämistä on pyritty ehkäisemään, ovat johtaneet joidenkin palvelujen tarjonnan väliaikaiseen supistamiseen. Tällä tulee pidemmällä aikavälillä olemaan vaikutuksia mm. lasten, nuorten ja mielenterveysongelmista kärsivien hyvinvointiin ja palvelutarpeiden kasvuun. Kokonaisuutena epidemian hoito ja ennaltaehkäisy haastaa niin toiminnallisia kuin taloudellisia tavoitteita edelleen vuonna 2022. Todennäköisesti heijastekustannuksia syntyy vielä myöhemminkin, mutta näitä epidemian myötä nousevia riskejä tunnistetaan aktiivisesti, niihin varaudutaan ennakkoisesti ja niiden välittömiä ja välillisiä vaikutuksia pyritään minimoimaan mahdollisimman kattavasti. Kuntien talouden hoitoa helpottaa odotettavasti Suomen hallituksen syksyn 2021 budjettiriihessä tehty linjaus hoito- ja palveluvelan purkamiseksi. Budjettiriihessä hoito- ja palveluvelan purkamiseen on varattu yhteensä 450 miljoonaa euroa vuosille 2021–2023.

### Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri

VSSHP:n talousarvio 2022 valmistelu perustuu suunnitelmaan, jossa jäsenkuntien maksuosuuksiin voi tulla enintään 2,5 % korotus suhteessa edellisen vuoden maksuosuuksien määrään. Talousarvion 2,5 % kustannuskehitys vastaa aikaisemmin vuosille 2020–2022 tehtyjä VSSHP:n talouden suunnittelulukuja.

Sairaanhoitopiirin talousarvion pidättäminen suunnittelussa 2,5 % kasvu-urassa edellyttää toimenpiteitä talouden tasapainottamiseksi. Talouden tasapainottaminen perustuu 9,7 miljoonan euron kustannusten sopeuttamiselle eri sairaanhoitopiirin toiminnoissa. Toimenpiteisiin sisältyy myös omaisuuden realisointia n. 1 miljoonalla eurolla. VSSHP:n talousarvio 2022 valmistellaan 4,1 miljoonaa euroa alijäämäiseksi. Soteuudistuksen seurauksena sairaanhoitopiirin alijäämät tulee kattaa vuoden 2022 aikana. VSSHP:llä on taseessaan kertynyttä ylijäämää, jota voidaan käyttää alijäämän kattamiseen.

Covid-19 epidemian kustannusten kasvu on suunniteltu katettavan VSSHP:ssä valtion koronapandemian lisärahoituksella. Covid-19 -kustannukset eivät synnytä sairaanhoitopiirille alijäämää. Odotettavaa on, että kunnille ei osoiteta koronapandemian hoidosta sairaanhoitopiiristä ylimääräisiä maksuja. VSSHP vuoden 2022 talousarvion suunnittelu perustuu oletukseen, että koronapandemian suorat vaikutukset palveluihin vähenevät ja toiminta asteittain normalisoituu.

VSSHP:n toimintaan tulee vaikuttamaan odotettavasti haasteet sotehenkilöstön saatavuudessa. Lisäksi vuonna 2022 neuvoteltavien uusien työehtosopimusten palkkaratkaisut voivat synnyttää sairaanhoitopiirille

kustannuspaineita. VSSHP on varautunut 2 % palkkakustannusten nousuun. Henkilöstökustannusten osuus VSSHP:n kulurakenteesta on n. 57 %

Sairaanhoitopiirin investointimenojen loppusumma vuoden 2020 talousarvioesityksessä (ilman rahoitus-leasingilla rahoitettavia T3-hankkeen rakentamismenoja) on 43,0 milj. euroa. Vuoden 2021 investointisuunnitelma on loppusummaltaan samoin perustein 58,5 milj. euroa ja vuoden 2022 suunnitelma 72,3 milj. euroa (talousarvio- ja suunnitelma 2020–2022).

Investointisuunnitelman suurin yksittäinen hanke on U-sairaalan korvaavien tilojen rakentaminen (T3-hanke). Rakentaminen valmistuu lokaussa 2021 ja rakennuskustannukset ovat 185 M€ arvonlisäverotto-mana.

Käynnistymässä olevista rakennushankkeista merkittävin on psykiatrian uudisrakennus. Hankkeelle on varattuna talousarvioon alustavasti määrärahoja eri vuosille yhteensä 60,0 milj. euroa (talousarvio- ja suunnitelma 2020–2022).

## Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus

Eduskunta on kesäkuussa 2021 hyväksynyt hallituksen esityksen (241/2020 vp) hyvinvointialueiden perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi. Hyvinvointialueesta annetun lain (611/2021) 2 § tarkoitetut hyvinvointialueet julkisoikeudellisina yhteisöinä perustettiin 1. päivänä heinäkuuta 2021.

Hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän valmisteluun kohdistettava valtion-rahoitus ja muutuskustannusten kompensatio huomioidaan julkisen talouden suunnitelmissa ja valtion talousarvioissa vaiheittain sitä mukaa, kun kustannukset valmistelun aikana tarkentuvat. Muutuskustannusten arvioita on käsitelty uudistusta koskevan hallituksen esityksen vaikutusarvioinneissa.

Vastuu sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtävien järjestämisestä siirtyy hyvinvointialueille 1.1.2023. Hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain (617/2021) 37 § mukaan hyvinvointialueiden vuoden 2023 rahoituksesta tammikuun maksuerästä puolet maksetaan hyvinvointialueelle kuitenkin jo vuoden 2022 joulukuun 1. päivänä. Talousarvioesitykseen sisältyy tätä tarkoitusta varten 880 milj. euron määrärahaesitys momentille 28.89.31. Määrärahan taso perustuu vuosia 2022–2025 koskevassa julkisen talouden suunnitelmassa asetettuun hyvinvointialueiden vuoden 2023 rahoituksen tasoon siten, että määräraha vastaa puolen kuukauden osuutta koko vuoden rahoituksesta. Momentin määrärahan tasoa tarkistetaan tarvittaessa vuoden 2022 lisätalousarviossa.

## *Hyvinvointialueiden, Helsingin kaupungin sekä HUS-yhtymän valmistelukustannusten korvaaminen*

Voimaanpanolain (616/2021) 15 §:ssä säädetään hyvinvointialueen väliaikaisen valmistelutoimielimen sekä hyvinvointialueen ja toiminnan rahoittamisesta ennen vuotta 2023. Toiminnan rahoitus vuosina 2021 ja 2022 perustuu valtion varoista maksettavaan valtionavustukseen. Lisäksi voimaanpanolain 15 §:n 3 momentin mukaisesti valtio vastaa väliaikaisen HUS-valmisteluryhmän sekä HUS-yhtymän toimielinten toiminnan rahoituksesta vuosina 2021 ja 2022.

Talousarvioesitykseen 2022 sisältyy 47,146 milj. euron määrärahaesitys momentille 28.89.30 hyvinvointialueille, HUS-yhtymän valmisteluun sekä Helsingin kaupungille (vuoden 2021 osalta vastaava määräraha on noin 15 milj. euroa).

## *Hyvinvointialueille ja kunnille aiheutuvat ICT-muutuskustannukset*

Kevään 2021 kehyspäätökseen sisältyy alueille kohdistuvia hyvinvointialueiden perustamisesta johtuvia ICT-muutuskustannuksia vuosien 2022–2025 osalta noin 390 milj. euroa. Lisäksi eduskunta on kesäkuussa 2021 hyväksynyt vuoden 2021 kolmannen lisätalousarvion, jossa on päätetty 50 milj. euron määrärahasta uudistuksen ICT-muutuskustannuksiin. Näiden päätösten mukaisesti alueille kohdistettaisiin ICT-valmistelurahoitusta valtionavustuksina yhteensä noin 440 milj. euroa vuosina 2021–2025.

ICT-muutuskustannukset budjetoidaan valtion talousarvion momentille 28.70.05. Valtion talousarvioesitykseen vuodelle 2022 momentille sisältyy 175,3 milj. euron määrärahaesitys. ICT-muutuskustannukset kompensoidaan hyvinvointialueille, HUS-yhtymän valmisteluun ja Helsingin kaupungille valtionavustuksilla hankesuunnitelmiin perustuen.

Myös kunnille on arvioitu aiheutuvan ICT-muutuskustannuksia, mutta niitä ei toistaiseksi ole ollut mahdollista arvioida riittävällä tarkkuudella. Julkisen talouden suunnitelmassa vuosille 2022–2025 todetaan, että kuntien ICT-toiminnan sopeuttamisesta aiheutuvat muutuskustannukset käsitellään vuosia 2023–2026 koskevan julkisen talouden suunnitelman valmistelun yhteydessä keväällä 2022.

## *Kunnille uudistuksen toimeenpanoon osallistumisesta aiheutuvat kustannukset*

Uudistusta koskevan lainsäädännön voimaantulo luo kunnille useita kustannuksia aiheuttavia uusia velvoitteita sekä ennen järjestämistehtävien siirtymistä hyvinvointialueille vuosina 2021–2022 että sen jälkeen vuodesta 2023 lukien. Voimaanpanolaki (616/2021) velvoittaa kuntia muun muassa osallistumaan uudistuksen täytäntöönpanon valmisteluun ja tarvittavan virka-avun antamiseen. Vuoden 2022 talousarvioesitykseen sisältyy 2 milj. euron lisäys peruspalvelujen valtionosuusmomentille liittyen velvollisuuteen osallistua uudistuksen valmisteluun.

## Turun kaupungin organisaatio ja Turku-konserni

### Turun Kaupungin organisaatio

Turun kaupungin ylintä päätösvaltaa käyttää kaupunginvaltuusto. Valtuutetut ja heidän varajäsenensä valitaan joka neljäs vuosi toimitettavissa kunnallisvaaleissa. Turun kaupunginvaltuustossa on kaudella 2021–2025 yhteensä 67 valtuutettua. Valtuutettujen määrä on kunnallisissa sidottu kaupungin asukaslukuun.

Kaupunginvaltuuston puheenjohtajana toimii Mika Maaskola (SDP), 1. varapuheenjohtajana Muhis Azizi (Kok.), 2. varapuheenjohtajana Abdulahi Sultan (Vas.), 3. varapuheenjohtajana Mikael Miikkola (PS) ja 4. varapuheenjohtajana Saara Ilvessalo (Vihr.).

Kaupunginhallitus vastaa kaupungin hallinnosta ja taloudenhoidosta sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Kaupunginhallitus valvoo kaupungin etua ja, jollei laissa toisin säädetä tai hallintosäännössä toisin määrätä, edustaa kaupunkia ja käyttää sen puhevaltaa laajakantoisissa ja koko kaupunkia koskevissa asioissa.

Kaupunginhallituksessa on 14 jäsentä, joista jokaisella on henkilökohtainen varajäsen. Valtuusto valitsee kaupunginhallituksen jäsenet kahdeksi vuodeksi kerrallaan.

Kaupunginhallituksen puheenjohtajana toimii pormestari Minna Arve (Kok.), 1. varapuheenjohtajana apulaispormestari Piia Elo (SDP), 2. varapuheenjohtajana apulaispormestari Elina Rantanen (Vihr.) ja 3. varapuheenjohtajana apulaispormestari Ville Valkonen (Kok.).

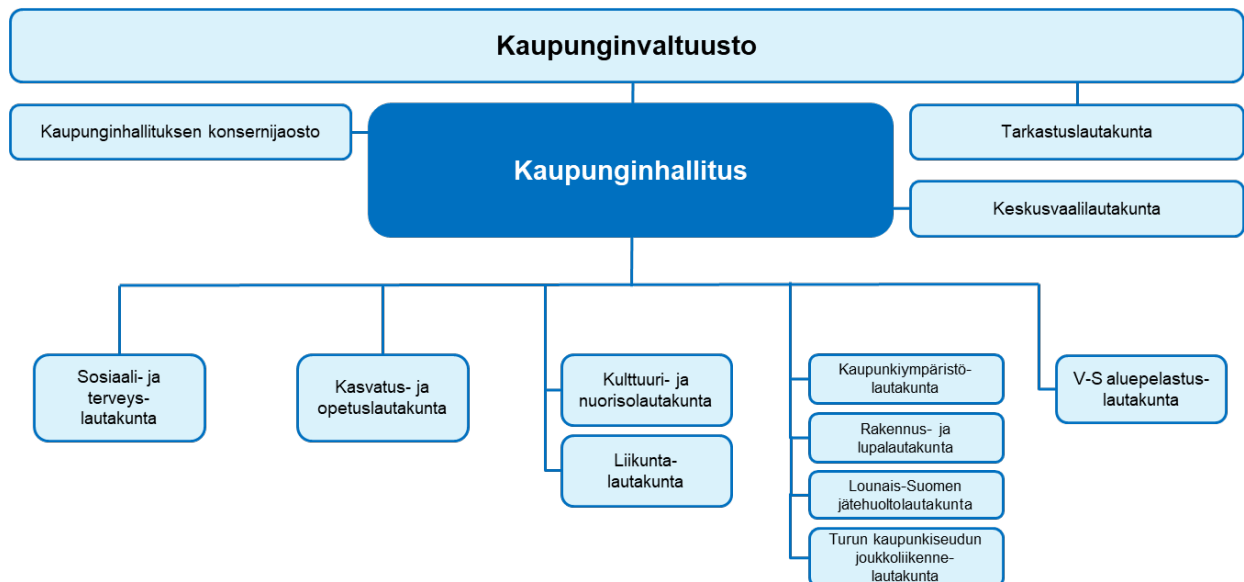
Turku siirtyi kesäkuusta 2021 lähtien pormestarien aikaan: kaupunkia johtavat pormestari ja kolme apulaispormestaria.

Malli vahvistaa demokratiaa antamalla kuntalaisille mahdollisuuden vaikuttaa merkittävästi aiempaa suuremmin kaupungin ylimmän poliittisen johdon valintaan.

### Kaupunginvaltuuston ja –hallituksen poliittiset voimasuhteet vuoden 2021 syksyllä:

	Valtuusto	Hallitus
Kansallinen kokoomus	16	4
Suomen sosialidemokraattinen puolue	13	3
Vasemmistoliitto	11	2
Vihreä liitto	10	2
Perussuomalaiset	9	2
Ruotsalainen kansanpuolue	3	1
Suomen Keskustapuolue	3	0
Liike Nyt	1	0
Suomen Kristillisdemokraatit	1	0

## Turun kaupungin toimielimet



Kuva 4 Turun kaupungin toimielimet.

## Turku-konserni

Kaupunkikonsernia johtaa ja ohjaa kaupunginhallituksen konsernijaosto. Hallintosäännön luvun 2 kohdan 5 mukaan kaupunginhallituksen konsernijaosto huolehtii kaupunkikonsernin konserniohjauksen ja -valvonnan täytäntöönpanosta sekä niiden toimivuudesta. Konsernijaosto tekee esityksiä omistajapolitiikan linjauksista ja konserniohjauksen periaatteista, tytäryhteisöille ja -säätiöille asetettavista toiminnallisista ja taloudellisista tavoitteista sekä muista yhteisöjen sekä säätiöiden toimintaan ja talouteen liittyvistä asioista. Lisäksi konsernijaosto ohjaa, seuraa ja valvoo kaupungin tytäryhteisöjen ja -säätiöiden toimintaa sekä niille asetettujen tavoitteiden toteutumista.

Konsernin yhtiöt jaetaan strategisiin ja operatiivisiin yhtiöihin.

### Strategiset yhteisöt vuonna 2021 ovat:

#### Strategiset tytäryhteisöt

Oy Turku Energia – Åbo Energia Ab  
Turun Seudun Vesi Oy  
Turun seudun puhdistamo Oy  
Turku 2029 -säätiö  
Arkea Oy  
Kaarea Oy  
Kuntec Oy  
Turku Science Park Oy  
Turku City Data Oy  
Varsinais-Suomen Asumisoikeus Oy  
Turun Kaupunginteatteri Oy  
TVT Asunnot Oy  
Turun Kaupunkiliikenne Oy  
Turun Satama Oy  
Turun Ylioppilaskyläsäätiö  
Forum Marinum -säätiö  
Turun Aikuiskoulutussäätiö  
Turun Ammattikorkeakoulu Oy  
Turun Vesihuolto Oy  
Turun Musiikinopetus Oy

## Strategiset osakkuusyhtiöt

Turun Teknologia kiinteistöt Oy  
Logomo Oy  
Lounais-Suomen Jätehuolto Oy

## Organisaatiomuutokset ja omistusjärjestelyt

Turku-konserniin kuului Turun kaupunki emoyhteisönä sekä 39 tytäryhteisöä, joista 16 konsernijaoston toimivallassa olevaa strategista yhtiötä. Tytäryhteisöstä 33 toimii osakeyhtiönä ja 6 säätiömuotoisesti.

Kaupungilla on omistuksia 12 osakkuusyhtiössä, joista 3 konsernijaoston toimivallassa olevaa strategista yhtiötä Turun Teknologia kiinteistöt Oy (konsernin omistusosuus 47,9 %) Logomo Oy (39 %) ja Lounais-Suomen Jätehuolto (23 %).

Turku-konsernin konsernitiilinpäätökseen yhdistellään lisäksi 4 kuntayhtymää.

## Turun kaupungin kehittäminen ja kärkihankkeet

Turun kaupungin kehittämisen lähtökohtana toimii kaupunkistrategia. Vuoden 2022 talousarviota laadittaessa kaupunkistrategiaa ollaan päivittämässä ja päivitetty versio on tulossa valtuuston hyväksyttäväksi alkuvuonna 2022.

Pormestariohjelma ja vuosittain päivitettävä toimintasuunnitelma toteuttavat kaupunkistrategian tavoitteita. Merkittäviä kehittämistoimenpiteitä toteutetaan hankkeina ja projekteina. Kärkihankkeilla toteutetaan kaupungin kannalta kaikkein keskeisimpiä tavoitteita.

Kaupunginhallitus päätti 29.9.2014 kehittämismallin ja salkunhallinnan periaatteiden käyttöönotosta osana kaupungin toimintamallin uudistamista ja strategian toimeenpanoa. Samalla päätettiin ottaa käyttöön koko kaupunkia koskevat yhteiset työtavat ja työvälineet.

Kehittämissalkkujen hallinta ohjaa kaupungissa tapahtuvaa kokonaiskehittämistä hyötyjen ja resurssien käytön näkökulmasta. Kehittämissalkussa olevat yksittäiset hankkeet ja projektit valmistellaan ja toteutetaan yhtenäisillä parhaisiin käytäntöihin perustuvilla projektihallinnan menetelmillä ja työvälineillä.

Turun kaupungin kehittämismalli sai eurooppalaisen EFQM-laatustandardin mukaisen Committed to Excellence-laatusertifikaatin vuonna 2017.

## Kaupungin kärkihankkeet

### Keskustan kehittämisen kärkihanke

#### 1. Kuvaus kärkihankkeen sisällöstä

Keskustan kehittäminen -kärkihanke on kaupungin strategisen johtamisjärjestelmän työkalu kaupunkistrategian keskustaa koskevien tavoitteiden toteuttamiseksi. Strategian linjausten mukaan kaupungin ydin on näköiskuva kaupungin menestyksestä, hyvinvoinnista ja kilpailukyvyistä, ja siksi sen on koko ajan kyettävä uudistumaan. Kokonaisvaltaiseen kaupunkikehittämiseen tähtäävällä kärkihankkeella tavoitellaan Turun keskustan kilpailukyvyä ja vetovoiman vahvistamista niin liiketoiminnan ja matkailun kuin asumisen näkökulmista.

Yhtäältä tavoitteena on vahvistaa elinvoimaisen kaupunkikeskustan asemaa kaupunkilaisten yhteisenä viihtyisänä ympäristönä parantamalla julkisia kaupunkitiloja, lisäämällä ympärivuotista houkuttelevuutta sekä varmistamalla vilkkaan kulttuurielämän ja vireän tapahtumatoiminnan edellytykset kaupungin keskustatilassa. Toisaalta halutaan löytää keinoja kaupallisen keskustan elinvoiman vahvistamiseen ja uskon palauttamiseen keskustaan kohdistuviin investointeihin. Tavoitteena on lisäksi varmistaa, että keskusta on tulevaisuudessakin saavutettavissa kaikilla liikennemuodoilla niin kansainvälisesti, kansallisesti kuin seudullisesti.

Kehittämistyön suunnannäyttäjäksi on laadittu Keskustavisio 2050.

#### Kärkihankkeen rakenne ja toteutus

Keskustan kehittäminen -kärkihankkeen toteutusta ohjaa kaupunginvaltuuston päätös kymmenestä hanketta eteenpäin vievästä toimenpidekokonaisuudesta (kv 14.5.2018 § 92) sekä kaupunginhallituksen hyväksymä kärkihankkeen toimenpidesuunnitelma (kh 13.8.2018 § 288). Päättösten mukaisesti keskustan kehittäminen nojaa kolmeen tavoitteelliseen painopistealueeseen, jotka luovat pohjan elävän ja vetovoimaisen kaupunkikeskustan kehittämiseksi:

- Saavutettava ja helposti kuljettava keskusta: Turun keskusta on kaikkien yhteisenä kaupunginosana saavutettavuudeltaan ainutlaatuinen, ja sen liikkumisympäristön ilme on esimerkillisen viihtyisä ja vetovoimainen ympäri vuoden.
- Kaupallisesti houkutteleva keskusta: Turun keskusta on Läntisen Suomen tärkein ja pohjoisen Itämeren kiinnostavin talouden, kaupan ja työssäkäynnin keskittymä.
- Viihtyisä ja elävä kohtaamisten keskusta: Turun keskusta on eurooppalainen asumisen, kulttuurin ja matkailun keskittymä, joka sykkii elämää ympäri vuoden.

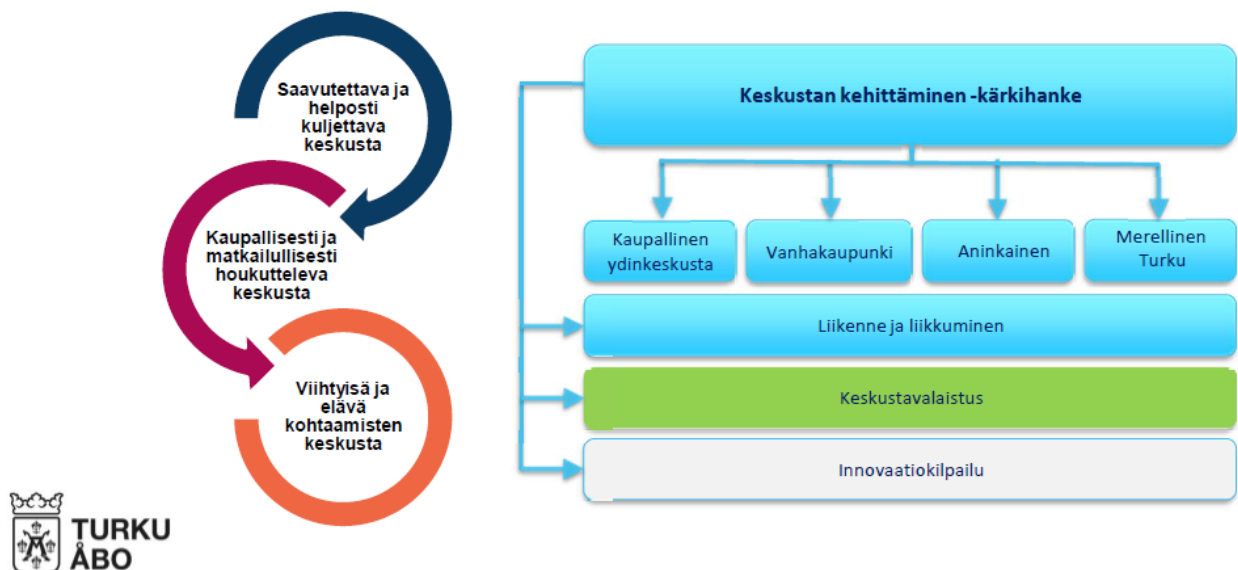
Toiminnallisesti kärkihanke koostuu neljästä alueellisesti rajautuneesta kehittämishankkeesta: kaupallisen ydinkeskustan kehittäminen (Hansatown), Vanhakaupungin kehittäminen, Aninkaisten alueen kehittäminen ja Merellisen Turun (Linnanniemi ja Aurajokirannat) kehittäminen, sekä liikenteen ja liikkumisen laajasta kokonaisuudesta, joka on viiden kärkihankkeen yhteinen kehittämishanke. Lisäksi keskustan kärkihankkeeseen kuuluvat Keskustavalaistuksen kehittäminen ja Keskustan innovaatiokilpailu -projekti. Keskustan kehittämisen kärkihanke tekee tiivistä yhteistyötä muiden kärkihankkeiden kanssa ja edistää Pormestariohjelman mukaisia tavoitteita.

Kärkihankkeen tavoitteelliset painopistealueet saavutettava ja helposti kuljettava keskusta, kaupallisesti houkutteleva keskusta ja viihtyisä ja elävä kohtaamisten keskusta, läpileikkaavat kaikkia kehittämishankkeita ja -projekteja, ja ohjaavat niiden suunnittelua ja toteutusta.

#### 2. Toteutusaikataulu

Edellä esitellyt keskustan kehittämisen painopistealueet ja hankkeet toimenpidekokonaisuuksineen muodostavat kärkihankkeen toimenpideohjelman rungon vuosina 2022–2025. Keskustan kehittäminen on jatkuva prosessi, ja siihen liittyvät toimenpiteet täsmennetään vuosittain. Pitkäjänteisellä ja kokonaisvaltaisella kaupunkikeskustan kehittämisellä tuetaan Turun kaupungin kasvu, vahvistetaan sen brändiä ja parannetaan sen asemaa kiristyvässä kansainvälisessä kilpailussa asukkaista, osajajista ja investoinneista.

## Keskustan kehittäminen -kärkihanke



Kuva 5 Keskustan kehittämisen kärkihankkeen rakenne.

## Turun Tiedepuisto

### Kärkihankkeen tavoite

Turun Tiedepuisto on kaupunkiseudun merkittävin kasvua tukeva kaupunkikehityskohde. Tiedepuisto-kärkihanke on puolestaan kaupungin strategisen johtamisjärjestelmän työkalu kaupunkistrategian tiedepuistoaluetta koskevien tavoitteiden toteuttamiseksi. Kärkihankkeella tavoitellaan alueen kehittymistä kansainvälisesti kiinnostavana ja rohkean kokeilevana osaamiskeskittymä, joka on toiminnoiltaan monipuolinen ja logistisesti vetovoimainen. Tiedepuiston kärkihankkeen mukaisella kehittämisellä tähdätään ennen kaikkea siihen, että Tiedepuiston sijainnin poikkeukselliset lähtökohdat ja monipuolisen osaamiskeskittymän luoma potentiaali saadaan mahdollisimman täysimääräisesti hyödyntämään kokonaisvaltaista kehitystä.

### Kärkihankkeen suunnittelua ja toteuttamista ohjaavat periaatteet

Tiedepuisto-kärkihankkeen suunnittelua ja toteuttamista ohjaa kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti seuraavat periaatteet:

1. Turun Tiedepuisto on kaupunkiseudun merkittävin kehityskohde.
2. Turun Tiedepuiston kaupunkirakennetta monipuolistetaan kärkihankkeen tavoitteiden ohjaamalla tavalla. Ensisijaisena painopisteenä on työpaikkoihin ja osaamiseen perustuvan vetovoiman kasvu.
3. Turun Tiedepuiston kehittämisellä tuetaan tunnin junan täysimääräistä hyötyä valtakunnallisen ja seudun kasvun hyväksi.
4. Turun Tiedepuistossa liikkuminen on fiksua.
5. Turun Tiedepuisto on hyvinvoinnin kaupunginosaa.
6. Turun Tiedepuistossa investoidaan innovatiivisesti.
7. Turun Tiedepuiston julkinen kaupunkitila on korkeatasoista.
8. Turun Tiedepuistoa kehitetään yhteistyössä ja kumppanuuksien Triple Helix -toimintamallin mukaisesti, julkisen ja yksityisen sektorin sekä yliopisto- ja korkeakoulumaailman jatkuvalla yhteistyöllä.
9. Turun Tiedepuiston kehittäminen ohjelmoidaan kunnianhimoisesti ja isojen kokonaisuuksien kautta.
10. Tiedepuisto -kärkihanke ohjaa yleiskaavoitusta käynnissä olevalla yleiskaavakierroksella kaupunkikehityksen uudistumisen painopisteen sijoituessa Itäharjun puolelle.

### Kärkihankkeen rakenne

Tiedepuisto -kärkihanke rakentuu kuvan 6 mukaisista painopistealueista. Tiedepuiston kehittämisen painopistealueet toimivat kärkihankkeen toteuttamisohjelman pohjana. Toimenpideohjelman kytkeyty mittaristo jolla toteutumista seurataan.



Kuva 6 Tiedepuisto -kärkihankkeen painopistealueet.

Kehittämisen painopistealueet luovat pohjan alueen kilpailukyvyyn ja vetovoiman vahvistamiselle paitsi monipuolisena koulutus- ja tutkimuskeskittymänä myös kansainvälisesti merkittävänä osaamisintensiivisen yritystoiminnan keskuksena ja vetovoimaisena asuin ympäristönä. Painopisteistä kertova kohderyhmälähtöinen viestintä edesauttaa myös kansainvälisesti kiinnostavan Turun Tiedepuisto (engl. Turku Science Park) -brändin rakentumista.

### Kärkihankkeen toimenpidekokonaisuudet

#### Rohkeasti kokeileva innovaatio- ja osaamiskeskittymä

Turun Tiedepuisto profiloituu kansainvälisesti merkittävänä ja rohkean kokeilevana innovaatio- ja osaamiskeskittymänä, ja luo kilpailukyisen toiminta- ja kasvuympäristön osaamisintensiiviselle tutkimus- ja yritystoiminnalle.

- Innovaatio- ja kokeilualustojen kehittäminen: Kehitämme määrätietoisesti temaattisia innovaatio- ja kokeilualustoja ja tuemme alueen toimijoiden kansainvälistymistä ja kasvua. Hyödynnämme kumppanuuksia ja ulkoisen rahoituksen mahdollisuuksia kehittämistoimenpiteiden rahoittamisessa.
- Toimijoiden välinen yhteistyö: Kehitämme Tiedepuiston toimijoiden välisiä yhteistoimintatapoja, -verkostoja ja -alustoja tavoitteellisesti Triple Helix -toimintamallin pohjalta alueen kilpailukyvyyn, vetovoiman ja kokonaisvaltaisen kaupunkikehityksen vahvistamiseksi. Järjestämme temaattisia Turku Future Forum -tilaisuuksia tavoitteellisen ja tulevaisuussuuntautuneen vuoropuhelun aktivoimiseksi alueen yritysten, opiskelijoiden, asukkaiden ja muiden toimijoiden välillä.
- Tiedepuiston tunnettuus ja brändi: Luomme Turun Tiedepuistolle alueen omaleimaiseen identiteettiin ja keskeisiin kilpailukykytekijöihin pohjautuva aluebrändi ja sen päälle rakentuva markkinoinnillinen ja myynnillinen kokonaisuus, jotka edesauttavat alueen kehittymistä merkittäväksi investointi- ja rahoituskohteeksi. Edistämme uusien toimijoiden sijoittautumista alueelle aktiivisella markkinoinnilla ja ennakkoavalla tonttipolitiikalla, ja vahvistamme business-to-business myynnin resurssointia yhdessä Turku Science Parkin kanssa.

#### Logistisesti vetovoimainen fiksun liikkumisen keskus

Turun Tiedepuisto on logistisesti vetovoimainen fiksun liikkumisen keskus, jossa saumattomasti toisiinsa kytkeytyvät kestävästi liikkumisen muodot ja niitä tukevat palvelut tekevät arjesta sujuvaa.

- Alueen sisäisen liikkumisen parantaminen: Kehitämme alueen liikkumisen kulkumuotojakaumaa kestävien liikkumismuotojen suuntaan. Parannamme kevyen liikenteen yhteyksiä sekä kävely- ja pyöräilyväylien viihtyisyyttä ja turvallisuutta.
- Pysäköinti: Toteutamme Kupittaaan kansihankkeen osana keskitetyn velvoitepysäköintilaitoksen kaupungin investointina. Edistämme ja mahdollistamme keskitettyjen pysäköintilaitosten rakentumista Tiedepuiston laajentumisalueella. Laadittujen pysäköintiselvitysten, pysäköintipilotointien pilotointien sekä kaupungin pysäköintipolitiikan pohjalta laadimme pysäköinnin kehittämissuunnitelman yhdessä alueen keskeisten toimijoiden kanssa tavoitteena joustava, tilaa tuhlailematon ja rakenteellinen pysäköintiratkaisu, joka tukee kärkihankkeen tavoitteita. Edistämme pysäköintipalveluiden uudistamista uuden toimintamallin ja sitä tukevan digitaalisen alustan pohjalta.
- Joukkoliikenneyhteyksien ja -palveluiden kehittäminen: Parannamme Tiedepuiston saavutettavuutta ja joukkoliikenneyhteyksiä runkolinjastoa uudistamalla ja kehärunkolinjaa kehittämällä. Edistämme joukkoliikenteen käyttöä kehittämällä digitaalisia ratkaisuja ja liikkuminen palveluna -mallia.

Kytkemme ratikka hankkeen toteutussuunnittelun osaksi alueen muun liikennepalveluiden sekä infran suunnittelua.

- Itäharjun pääliikenneväylät: Suunnittelemme Itäharjun liikenneverkon Tiedepuiston kannen kilpailun voittaneen ehdotuksen pohjalta, sekä osana alueen yleis- ja asemakaavoitusprosesseja. Päivitämme alueen liikenneverkko-suunnitelman. Integroimme Tunnin junan sekä sitä toteuttavat kaksoisraideratkaisut osaksi Tiedepuiston kansihanketta ja sen muodostamaa palvelukokonaisuutta.
- Liikenneterminaali: Kehitämme liikenneterminaalia eri liikennevälineet toisiinsa saumattomasti kytkevänä liikkumisen keskuksena ja olennaisena osana seudullista liikennejärjestelmää. Avaamme liikenneterminaalin yhteyteen liikkumispaikkeen, joka yhdistää yhteiskäyttöiset kaupunkipyörät ja yhteiskäyttöautot sekä julkisen joukkoliikenteen. Laadimme suunnitelman Kupittaa asemansa edun kehittämiseksi palvelemaan laajasti tulevaisuuden liikenne-, logistiikka-, ja palvelutarpeita.

## 24/7/365 elävä kohtaamisten keidas

Turun Tiedepuisto on ympäri vuorokauden elävä ja viihtyisä kohtaamisten keidas, jossa hyvinvointia ja terveyttä edistävät alustat, ratkaisut ja palvelut nivoutuvat luontevaksi osaksi alueen asukkaiden, opiskelijoiden ja työntekijöiden arkea.

- Alueen toimivuuden ja julkisten kaupunkitilojen kehittäminen: Parannamme Kupittaa työpaikkakesittymän infran ja julkisen tilan toimivuutta ja viihtyisyyttä yhteistyössä alueen toimijoiden kanssa. Painotamme viihtyisyyden merkitystä uusien kaupunkitilojen, kuten Tiedepuiston kannen suunnittelussa. Itäharjun kehittämisen osalta varmistamme, että viherrakentaminen ja lähipuistojen lisääminen ovat tärkeässä roolissa. Lisäämme puistoalueita ja kaupunkivihreää Tiedepuiston alueella.
- Tapahtumatoiminta ja palvelut: Tuemme yhteisöllisyyttä vahvistavien ja alueen toimijoita aktivoivien tapahtumien järjestämistä sekä asukkaille, opiskelijoille että työntekijöille Tiedepuistossa. Tuemme palvelutarjonnan monipuolistamista alueella. Edistämme vapaakaupunki-ajattelun mukaisia kokeiluita Kupittaa puistoalueella (joogaa, puistokonsertteja, piknik-tapahtumia).
- Hyvinvoinnin referenssikaupunginosa: Kehitämme erilaisia hyvinvointia ja terveyttä edistäviä alustoja, ratkaisuja ja palveluja, jotka nivoutuvat luontevaksi osaksi asukkaiden, opiskelijoiden ja työntekijöiden arkea sekä monipuolista innovaatio- ja liiketoimintaa.
- Toteutamme kaupungin investointina Taito-kampuksen Tiedepuiston kansihankkeen alueelle sekä kytkemme palveluverkon suunnitteluprosessin osaksi Tiedepuiston sisällön päivitysprosesseja.

## Kestävästi kasvava kaupunginosa

Turun Tiedepuisto on kaupungin energiatehokkain rakennettu alue, jonka kehittämisessä painottuvat laadukkaan perusinfran lisäksi älykkään ja kestävä kaupunkin ratkaisut ja teknologiat.

- Tiedepuiston kansi: Toteutamme Itäharjun kytkeytymisen osaksi Tiedepuistoa Tiedepuiston kansihankkeella ja siihen liittyvillä kaupungin investoinneilla (toteutus allianssimallilla). Kehitämme Kupittaa kantaa paitsi viihtyisänä, urbaanina kaupunkitilana myös toiminnallisena innovaatioalustana kumppanuuksiin. Yhdessä tai samanaikaisesti allianssin kanssa synnyttämme Itäharjun kärjen alueelle kärkihanketta vahvistavia korttelialueita.

- Älykäs rakentaminen ja energiatehokkuus: Haemme alueen kehittämiseen liittyvissä kilpailutuksissa kokeiluita, jotka tukevat energiatehokkuutta ja hiilineutraaliutta. Hyödynnämme huippunopean 5G-verkon mahdollisuuksia ja uusia teknologioita (IoT, sensorit, jne.) älykkään rakentamisen, yritystoiminnan ja tutkimus- ja testiympäristöjen kehittämisen tukena. Laadimme suunnitelman verkostokoulun toteuttamisesta Tiedepuiston alueelle tarveselvitys- ja hankesuunniteluohjetta uudella tavalla soveltaen. Edistämme hybridirakentamista kaavoituksen avulla.
- Yhdyskuntasuunnittelu: Edistämme alueen kehittymistä kehittämissuunnitelmassa ohjeellisesti määriteltujen isojen kokonaisuuksien kautta. Aloitamme kaavoituksen Tiedepuiston kannen allianssitoteutuksen edetessä kumppanuuskaavoituksella. Kannen kilpailu ohjaa koko alueen jatkokehitystä.
- Jakamistalouden ratkaisut: Kehitämme jakamistaloutta tukevia alustoja, ratkaisuja, palveluita ja toimintamalleja. Edistämme autojen ja pyörien yhteiskäyttöä alueella. Pyrimme yhdistämään jakamistalouden eri palveluita suuremmiksi kokonaisuuksiksi ja tätä kautta tukemaan niiden toimintaedellytyksiä.

## 2. Toteutusaikataulu

Edellä esitellyt Tiedepuiston kehittämisen painopistealueiden sisällöt muodostavat kärkihankkeen pitkänaikavälin toimenpidesuunnitelman (PTS) sisällöllisen tavoitteiston. Tiedepuiston kehittämisen pitkän tähtäimen suunnitelma (PTS) on jatkuva, osallistava prosessi, koostuen alla luetelluista yhteistyöfoorumeista. Yhteistyöfoorumien kautta ja toimesta tarkennetaan vuosikellon mukaisesti Tiedepuiston tavoitteistoa, sekä saadaan kehitysehdotuksia eri päätöksentekofoorumien priorisoitavaksi. Priorisoidut kehittämissuunnitelmat hankkeistetaan ja toimeenpannaan osana lyhyen tähtäimen toimenpidesuunnitelmaa (LTS). Lyhyen tähtäimen toimenpidesuunnitelma integroidaan osaksi kaupungin talouden ja toiminnan suunnittelua eli kaupungin palvelutoimintaa (esim. asemakaavoitusohjelma, investointiohjelmat, palvelutarve- ja verkkosuunnitelmat jne.) Osa PTS:n kautta tulleista kehitystoimenpiteistä on mahdollista toteuttaa kaupunkioirganaation ulkopuolisilla resursseilla tai erilaisin kumppanuuksin.

Kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti kärkihankkeeseen ohjaa kulloinkin toimivaltaisen toimielimen ja viranhaltijan valmistelua ja päätöksentekoa Tiedepuiston kehittämiseen liittyen. Pitkäjänteisellä ja kokonaisvaltaisella kaupunkikehityksellä (fyysinen, digitaalinen, sosiaalinen, toiminnallinen ulottuvuus) tuetaan Turun kaupungin kasvua, vahvistetaan sen brändiä ja parannetaan sen asemaa kiristyvässä kansainvälisessä kilpailussa asukkaista, osajista ja investoinneista.



## Kulttuurin kärkihanke

### 1. Kuvaus kärkihankkeen sisällöstä

#### Taustaa

Taustalla on Turussa vuonna 2011 vietetty kulttuuripääkaupunkivuosi. Vuonna 2021 tuli kuluneeksi kymmenen vuotta ja juhlavuoden aikana tuotin esille 2011 pysyviä jälkiä ja uusia avauksia. Taiteen, kulttuurin ja kulttuurihyvinvoinnin kärkihanke ponnistaa tältä pohjalta ja vahvistaa edelleen kulttuurin asemaa kaupungissa.

Taiteen, kulttuurin ja kulttuurihyvinvoinnin kärkihankkeen taustalla on myös loppuvuodesta 2019 uudistunut laki kuntien kulttuuri-toiminnasta ja sen painottamat suuntaviivat, mm. kulttuurihyvinvointi, kulttuurin laaja-alaisuus ja monitoimijainen yhteistyö. Kulttuurin ja muiden vapaa-ajan palvelujen merkitys kaupungissa tulee myös kasvamaan sote-uudistuksen myötä.

Kärkihankkeen valmistelua on koordinoitunut vapaa-ajan palvelukokonaisuus, mutta kärkihankkeen toteutuksessa huomioidaan muut kaupungin toimijat, taiteilijat ja kulttuurin vapaa kenttä sekä muut sidosryhmät.

#### Kärkihankkeen tavoitteet

Tavoitteena on kulttuuripolku, jossa jokaisella turkulaisella on mahdollisuus itse osallistua, tehdä ja kokea kulttuuria. Kaupunkikuvassa taiteeseen ja kulttuuriin voi kohdata yllätyksellisellä tavalla, riippumatta asuinalueesta tai paikasta. Kulttuuripolku mahdollistaa ja takaa turkulaiselle kulttuuria koko ikäkaaren ajan. Erityisesti huomioidaan haastavissa elämäntilanteissa olevat turkulaiset räättälöidyillä palveluilla ja monitoimijudessa toteutetuilla palvelupoluilla.

Taide- ja kulttuuri menetelmien huomioidaan läpileikkaavasti kaupungin kehittämisessä. Kulttuurin- ja taiteen ammattilaisten näkökulma, luovuus sekä ilmiöiden ristiinpolytyys taiteella nähdään voimavarana ja mahdollisuutena. Tavoitteena on, että kaupungin monialainen kulttuurinen työote näkyy turkulaisen arjessa; elinympäristössä ja palveluissa.

Turku on vetovoimainen eurooppalainen kulttuurikaupunki, ja tunnetaan myös vahvana liikunta-, tapahtuma- ja matkailukaupunkina. Tätä vetovoimaa vahvistetaan edistämällä kaupunkilaisia aktiivisia ja matkailijoita houkuttelevia elämyksiä ja tapahtumia. Kaupungin kilpailukykyä vahvistetaan mielenkiintoisilla sisällöillä, elämyksillä ja kaupunkikulttuurilla, jotka ovat keskeisiä vetovoimatekijöitä ja luovat elävän kaupungin.



Kuva 7 Ehdotuksia taiteen, kulttuurin ja kulttuurihyvinvoinnin kärjiksi valtuustokauden mittaiseen pormestariohjelmaan.

#### Kulttuurilupaus luo pohjaa tekemiselle

Taiteen, kulttuurin ja kulttuurihyvinvoinnin kärkihankkeen pohjana tulee olemaan kulttuurilupaus.

Kulttuurilupaus on Turun kaupungille laadittava kulttuuristrategia, visio ja tulevaisuusnäkemys vuoteen 2029 saakka. Kulttuurilupauksen työstehtään laajassa osallisuudessa asukkaat, taiteen ammattilaisten, kulttuurin vapaan kentän, yhdistysten, kaupungin oman organisaation, kulttuurikampus Turun jne. toimijoiden kanssa. Kulttuurilupaus toteutetaan loppuvuonna 2021 ja sen toimeenpano alkaa 2022, jolloin suunnittelua tarkennetaan.

### 2. Toteutusaikataulu

Työn alla.

## Osaamisen kärkihanke

### 1. Kuvaus kärkihankkeen sisällöstä

Osaamisen kärkihankkeen tarkoituksena on vahvistaa turkulaisten osaamista, houkutella uusia osaajia Turkuun sekä paremmin tunnistaa kaikkea sitä osaamista, mitä turkulaisilla on. Kärkihankkeen taustalla on yhdessä Turun yliopiston tulevaisuuden tutkimuslaitoksen kanssa tehty Osaamisen visio 2040: ”Vuonna 2040 vetovoimainen ja monimuotoinen Turku on globaali edelläkävijä oppimis- ja osaamisympäristönä. Kaupunki tarjoaa erinomaiset puitteet monialaiseen osaamisen uudistamiseen ja niiden kestävään hyödyntämiseen”. Tämä visio ohjaa koulutuksen kehittämistä ja se on kaupunkikehitystyön kaltainen kehittäen alueen osaamista ja hyvinvointia sekä henkistä pääomaa. Turku on ensimmäinen suomalainen kaupunki, joka miettii tässä mittakaavassa tulevaisuuden osaamistarpeita. Kärkihankkeen tavoitteena on nostaa osaamisen merkitystä kaupungin kehittämisessä sekä nostaa Turku suunnan näyttäjäksi alueellisesti sekä valtakunnallisesti. Ajatuksena on kääntää ajatus koulutautumisesta osaamisen kehittämiseen ja tuoda näkyväksi monipuolisesti sitä osaamista, mitä kaupunkilaisilla on ja joka on hankittu myös virallisen koulutuksen ulkopuolella. Tavoitteena on auttaa kaupunkilaisia tunnistamaan omaa osaamistaan ja hyödyntämään sitä entistä laajemmin. Osaamisen kehittämisessä tärkeää on myös alueen työelämästä tuleviin tarpeisiin vastaaminen.

mäinen suomalainen kaupunki, joka miettii tässä mittakaavassa tulevaisuuden osaamistarpeita. Kärkihankkeen tavoitteena on nostaa osaamisen merkitystä kaupungin kehittämisessä sekä nostaa Turku suunnan näyttäjäksi alueellisesti sekä valtakunnallisesti. Ajatuksena on kääntää ajatus koulutautumisesta osaamisen kehittämiseen ja tuoda näkyväksi monipuolisesti sitä osaamista, mitä kaupunkilaisilla on ja joka on hankittu myös virallisen koulutuksen ulkopuolella. Tavoitteena on auttaa kaupunkilaisia tunnistamaan omaa osaamistaan ja hyödyntämään sitä entistä laajemmin. Osaamisen kehittämisessä tärkeää on myös alueen työelämästä tuleviin tarpeisiin vastaaminen.

### 2. Toteutusaikataulu

Työn alla.



Kuva 8 Osaaminen osana kaupunkia ja osaamisen visio 2040

Yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja asuinalueiden tasapainoisen kehityksen kärkihanke

### 1. Kuvaus kärkihankkeen sisällöstä

Yhteisöllisyyden kärkihankkeella luodaan turkulaisille mahdollisuuksia vahvistaa hyvinvointiaan, tehdä ja kasvaa yhdessä omaleimaisilla asuinalueilla. Kärkihankkeen toimenpiteillä vahvistetaan Turun elinvoimaa ja ratkotaan laajalla kumppanuudella visaisia yhteiskunnallisia haasteita; yksinäisyys, mielenterveyden ongelmat, syrjäytyminen, liikukumattomuus sekä alueellinen eriytyminen. Yhteisöllinen Turku on elinvoimainen, kaunis, kestävä ja inklusiivinen.

Hanke koostuu kolmesta työpaketista: Hyvän mielen Turku, Liikkuva Turku ja Uudistuvien lähiöiden Turku.

### 2. Toteutusaikataulu

Kärkihanke toteutetaan vuosina 2022–2025. Liikkumisen edistämisen ja syrjäytymisen ehkäisemisen osalta osallistavat prosessit toimenpideohjelmien laatimiseksi käynnistyvät jo syyskuudella 2021.

## Johtamisjärjestelmän uudistaminen, järjestämistoiminnon tavoitteet ja pormestariohjelman toimeenpano

### Yleistä johtamisjärjestelmän uudistamisesta

Turun kaupungin johtamisjärjestelmän uudistusta on toteutettu vaiheittain hallintosäännön muutoksien (Kv 18.5.2020 § 60, Kv 14.12.2020 § 214, Kv 17.5.2021 § 103). Muutosten myötä uuden johtamisjärjestelmän hallinnollinen rakenne on toteutettu, mutta uudistuksen toteutus edellyttää toiminnallisia ja kulttuurillisia muutoksia pidemmän ajan kuluessa.

Johtamisjärjestelmän uudistuksen keskeisin sisältö määritettiin Turun kaupungin päätöksenteko- ja johtamisjärjestelmän tarkasteluun nimeytyneen ohjausryhmän raportissa, jonka kaupunginvaltuusto merkitsi tiedoksi 14.10.2019 § 151. Lisäksi kaupunginvaltuusto päätti hyväksyä raportin suositukset linjauksina uuden hallintosäännön jatkovalmistelulle.

Uuden johtamisjärjestelmän tavoitteena on aikaisempaa matalampi organisaatio sekä kyky vastata kaupungin asiakkaiden tarpeisiin aiempaa paremmin. Lisäksi uudistuksella on haluttu mahdollistaa asiakkaiden palveluiden johtaminen tuotannosta riippumatta järjestämistä vastuun näkökulmasta ja asukas- ja asiakaslähtöisyyttä korostaen.

Pormestariohjelman linjausten mukaisesti johtamisjärjestelmän muutoksen vaikutuksia ja onnistumista seurataan säännöllisesti valtuustokauden aikana ja muutokselle asetetaan tarkempia osatavoitteita. Eriyisesti kiinnitetään huomiota päätöksentekorakenteen muutosten seurantaan, pormestarihallinnon toimintaan sekä virkaorganisaation muutosten tavoitteiden asetantaan. Lisäksi varmistetaan, että ikäkaarihallinnon mukainen palveluajattelu tulee osaksi toimintaa.

### Järjestämistoiminnon kuvaus

Kunta järjestäjänä vastaa kunnan elinvoiman ja kuntalaisten hyvinvoinnin edistämistä sekä kaikkien sen järjestämistä vastuulla olevien palveluiden ohjauksesta ja valvonnasta.

Turun kaupungin järjestämistoiminto vastaa kaupungin palvelujen järjestämistehtävästä. Järjestämistoiminto edistää väestön hyvinvointia sekä kehittää kaupungin toimintaympäristöä, mikä tukee hyvinvointitavoitteiden saavuttamista. Järjestämistoiminto ohjaa niin omaa kuin muuta järjestämistä vastuullaan olevaa tuotantoa seuraavilla keinoilla: tieto, pehmeät ohjauskeinot, resurssit ja toimivalta. Järjestämistoiminnossa vahvistetaan palvelujen asiakaslähtöisyyttä ja varmistetaan, että kaupunki toimii kokonaisuudessaan tietoon perustuen asiakkaiden tarpeet huomioiden. Kaupungin järjestämistoiminto tukee valmistelua ja johtamista kaikkien ulkoisille asiakkaille tarjottavien palveluiden järjestämisen osalta.

Järjestämistoiminnon konkreettisena tehtävänä on mm.

- huolehtia osaltaan kaupungin toimivasta toimintaympäristöstä
- määritellä palvelujen tuottamistapoja ja kaupungin tuottamat palvelut
- määritellä kaupungin järjestämien palvelujen kriteerit
- seurata ja ohjata palvelujen toimivuutta ja tuottavuutta
- arvioida ja ohjata palvelujen käyttöä ja asiakasvirtoja asetettujen tavoitteiden suuntaisesti ja asiakastarpeet huomioiden
- määritellä palvelujen saatavuutta
- määritellä palvelujen saavutettavuutta ja palveluverkkoa

### Järjestämistoiminnon tavoitteet

Järjestämistoiminnon tavoitteena on vakiinnuttaa järjestämistoiminnan osaksi kaupungin johtamisjärjestelmää huomioiden sote-uudistuksen vaikutukset. Järjestämistoiminto edistää digitalisaation edistämistä mm. Kaupungintasoisien asiakastilien käyttöönotolla ja digitaalisten palvelujen käyttöönotolla nuorison palveluissa ja työikäisten palveluissa.

Järjestämistoiminnon kautta lisätään kaupungissa tietojohdantamisen edistämistä tietoa perustamisella. Tietoa mahdollistetaan mm. ennakoivan tietojohdantamisen toteuttaminen.

Järjestämistoiminto vastaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kokonaisvaltaisen toimintamallin laadinnasta kaupungissa huomioiden sote-uudistuksen vaikutukset.

Järjestämistoiminto toimeenpanee keskitetysti koordinoitua kotouttamisohjelman toimeenpano kaikilla kaupungin palvelukokonaisuuksilla

Järjestämistoiminto tuottaa kaikkien palvelukokonaisuuksien palvelut vuoden 2022 aikana. Tuotteistettujen palvelujen avulla edistetään palvelujen dynaamista ohjausta, joka perustuu mm. tuotteistettujen palvelujen käytön seurantaan.

Järjestämistoiminnossa laaditaan tilastrategian laadinta palveluverkkosuunnittelun tueksi. Palveluverkkotyöskentely kohdentuu vuonna 2022 erityisesti koulu- ja päiväkotiverkon sekä liikuntapaikkaverkon päivittämiseen.

Järjestämistoiminto vastaa siitä, että asiakasohjauksen ekosysteemin ensimmäinen versio toiminnassa 2022 nuorten asiakassegmentissä. Samoin järjestämistoiminnossa pilotoitetaan toiminnanohjausta nuorten asiakassegmentissä valituilla käytettävissä olevilla talous-, henkilö-, asiakas ym. tiedoilla. Toiminnanohjaus sisällytetään pilotissa osaksi järjestämisen johtamismallia.

Järjestämistoiminto toteuttaa vuoden 2022 aikana palvelustrategian laadinnan huomioiden muut kuin hyvinvoinnin palvelukokonaisuuden.

### Pormestariohjelman toimeenpano

Turun kaupungin pormestariohjelman Pormestarien Turku – toiminnan vuosikymmen on poliittinen sopimus, joka hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 23.8.2021 § 180. Ohjelmassa määritellään kaupungin arvot, valtuustokauden tärkeimmät painopisteet, toimintatavat ja talousraami valtuustokaudelle 2021–2025.

Pormestariohjelman ohjaa kaupungin virkavalmistelua sekä poliittista päätöksentekoa.

Pormestariohjelman on uusi elementti kaupungin ohjausasiakirjojen hierarkiassa. Ohjelman toimeenpanon ja seurannan toteuttamiseksi sen sisältö on jalkautettu toimenpiteiksi ja niihin liittyviksi tavoitteiksi taloussuunnitelmakauden ajalle.

Pormestariohjelmasta toimeenpanevat toimenpiteet hyväksytään talousarviopäätöksellä ja toimenpiteiden toteutumista seurataan talousarvioseurannan yhteydessä.

---

TALOUSARVIO- JA  
TALOUSSUUNNITELMAT

---

---

## LUKUHJEET:

### TULOSLASKELMA

**TOIMINTAKATE** ilmoittaa paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla.

**VIKATE** osoittaa tulo-rahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulo-rahoituksen riittävyyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien suunnitelma-poistojen suuruinen, kunnan tulo-rahoitus olisi riittävä.

**TILIKAUDEN TULOS** on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan vapaaehtoisia varauksia tai omaa pääomaa. Tilikauden tuloksen jälkeen esitetään poistoeron, vapaaehtoisten varausten ja rahastojen muutokset.

#### Tuloslaskelman tunnuslukujen laskentakaavat

Toimintatuotot/Toimintakulut, %

Määritelmä:  $100 \times \text{toimintatuotot} / (\text{toimintakulut} - \text{valmistus omaan käyttöön})$

Vuosikate %:a poistoista:

Määritelmä:  $100 \times \text{vuosikate} / \text{poistot}$

### RAHOITUSLASKELMA

**TOIMINNAN RAHAVIRTA** osoittaa, missä määrin kunta on pystynyt tilikauden aikana toiminnan (käyttötalouden) avulla saamaan rahavaroja toimintaedellytysten säilyttämiseen, uusien investointien tekemiseen ja lainojen takaisinmaksuun ulkopuolisiin rahoituslähteisiin turvautumatta.

Vuosikate saadaan suoraan tuloslaskelmasta ja vuosikatteen korjaukset esitetään rivillä Tulo-rahoituksen korjaukset. Korjauksia ovat pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot, mikäli ne on esitetty toiminnan muissa tuotoissa sekä toiminnan muihin kuluihin merkityt pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntitappiot.

**INVESTOINTIEN RAHAVIRTA** osoittaa sen rahavarojen käytön, jonka kunta on käyttänyt palvelutuotannon edellytyksien järjestämiseen ja tulevan rahavirran kerryttämiseksi pitkällä aikavälillä.

Investoinneilla tarkoitetaan rahoituslaskelmassa pysyviin vastaaviin käytettyjä varoja tilivuoden aikana. Investointimenot ja niihin saadut rahoitusosuudet esitetään rahoituslaskelmassa bruttomääräisinä. Investointimenot ovat sekä osakkeiden ja osuuksien ostoja että aineettomia ja aineellisia pysyvien vastaavien hyödykkeiden investointeja. Investointien rahavirta -nimikkeellä esitetään myös investointien rahoitusosuudet ja pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntihintaiset luovutustulot.

**RAHOITUKSEN RAHAVIRTA** osoittaa antolaina- ja muiden saamisten, toimeksiantojen varojen ja pääomien, vaihto-omaisuuden sekä oman ja vieraan pääoman muutokset tilikauden aikana.

Rahoituslaskelmasta tulee erikseen käydä ilmi rahoituksen rahavirta. Sitä varten rahoituksen rahavirtalaskelmassa esitetään ensin antolainojen ja lainakannan muutokset. Maksuvalmiuden muutoksiin vaikuttavat myös toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset, vaihto-omaisuuden, pitkä- ja lyhytaikaisten saamisten ja korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutokset.

Toiminnan ja investointien sekä rahoituksen rahavirtojen yhteenlaskettu muutos vastaa taseesta laskettua rahavarojen muutosta.

#### Rahoituslaskelman tunnuslukujen laskentakaavat

Investointien tulo-rahoitus, %

Määritelmä:  $100 \times \text{vuosikate} / \text{investointien omahankintamenot} (= \text{käyttöomaisuusinvestointien hankintameno} - \text{investointien rahoitusosuudet})$

Lainakanta 31.12.

Määritelmä: Vieras pääoma - (saadut ennakot + ostovelat + siirtovelat + muut velat)

---

## Talousarvio ja taloussuunnitelmat

### Talousarvion tuloksen muodostuminen

#### Toiminnan nettomenot = toimintakate

Vuodesta 2020 olemme eläneet varsin poikkeuksellista aikaa. Kuluvaan vuoteen lähdetessä arvioitiin koronapandemian helpottavan kevään aikana. Tilanne on kuitenkin muuttunut vuoden aikana useaan otteeseen. Rajoituksia on kuitenkin ryhdytty purkamaan kuluvaan syksyn aikana.

Tilannekuva on selkeytynyt vuoden aikana ja pandemian välittömiä vaikutuksia kyetään arvioimaan aiempaa paremmin. Välillisten vaikutusten arviointi on kuitenkin vaikeaa. Maan hallituksen sitoutuminen koronan aiheuttamien kustannusten täysimääräiseen korvaamiseen on ollut äärimmäisen tärkeää ja tämä linja on tarpeen säilyttää myös jatkossa.

Vuoden 2021 toisen osavuositarkastuksen yhteydessä laaditun ennusteen mukaan kaupungin alijäämää uhkasi kasvaa jopa -47 miljoonaan euroon. Kuluvaan vuoteen aikana verotulot ovat kehittyneet oletettua positiivisemmin, mutta hyvinvoinnin palvelukokonaisuuteen kohdistuvat koronavaikutusten arviointi heikentävän taloutta n. 30 miljoonalla eurolla. Valtion toimenpiteistä ei ollut tuolloin vielä päätöksiä.

Vuoden kolmannessa ennusteessa on tilanne parantumassa merkittävästi ja tämä johtuu pääosin valtion koronaan liittyvistä tukitoimista sekä oletettua suuremmista rakentamiseen liittyvistä maksu- ja myyntituotoista. Alijäämäennuste on kuluvalle vuodelle -9,1 miljoonaa.

Oletettua positiivisemmasta ennusteesta huolimatta kaupungin taloustilanteen arvioidaan säilyvän taloussuunnitelmakaudella alijäämäisenä. Taloutta pyritään tasapainottamaan ensisijaisesti käynnissä olevien ja suunniteltujen sopeuttamistoimenpiteiden toteuttamisella.

Koronapandemian vaikutukset palvelutuotantoon ovat kuluvaan vuoteen aikana aiempaa vähäisemmät. Toistaiseksi on vielä epäselvää, kuinka nopeasti tilanne palautuu ja asiakkaat palaavat käyttämään palveluja totuttuun tapaan. On myös mahdollista, että koronan seurauksena asiakkaiden käyttäytyminen muuttuu ja palvelutarpeet muuttuvat pysyvästi.

Tästä syystä on tärkeää pyrkiä tunnistamaan asiakkaiden palvelutarpeita ja tarvittaessa mukauttaa palvelutuotantoa vastaamaan niitä. Tilanne edellyttää ketteryyttä ja mahdollisesti toiminnan tavoitteiden uudelleenarviointia taloussuunnitelmakaudella.

Toimintasuunnitelma ja siihen perustuva taloussuunnitelma on laadittu nykyisiin toimintaa ohjaaviin tavoitetasoihin perustuen.

Toimintatuottoja on kertynyt kuluvaan vuoteen aikana oletettua enemmän, kun maankäyttö- ja rakennuslain mukaisia maksuja on otettu huomioon. Tämän vaikutusta tuleviin vuosiin tulee arvioida osavuositarkastusten yhteydessä.

Toimintamenoihin kohdistuva kasvupaine keskittyy pääosin hyvinvoinnin palvelukokonaisuuteen. Uusien tilojen käyttöönotot kasvattavat myös kustannuksia kasvatuksen ja opetuksen palvelukokonaisuudessa. On kuitenkin tärkeää huomioida, että tilakustannuksista merkittävin osa on sisäisten vuokrien kasvua ja kyseessä on kaupungin sisäinen kustannustenjakoa. Vastapainoksi menoja on säästynyt merkittävästi matkustuksen, koulutuksen ja oppilasarokailun vähentymisen myötä.

Työllisyystilanne heikentyi rajusti vuoden 2020 aikana. Tilanne on jonkin verran palautunut, mutta erityisesti pitkäaikaistyöttömien määrän kasvu tulee aiheuttamaan kustannuksia kaupungille. Työmarkkinatuen kuntasuuden arvioidaan kasvavan taloussuunnitelmakaudella. Työttömyyden kehitys heijastuu tähän ja ns. sakkomaksu pienentyy työttömyyden vähentyessä. Toimenpiteet, joilla kyetään vaikuttamaan pitkäaikaistyöttömyyden kehitykseen ovat äärimmäisen tärkeitä.

Talousarvio sisältää keskitetyn 7 miljoonan tuottavuustavoitteen. Ensi vuonna tullaan käymään laaja-alaisesti työehtosopimusneuvottelut.

Tällä hetkellä arviointi neuvottelujen vaikutuksesta on ollut hyvin vaikeaa ja tarvittava talousarviomuutos tullaan valmistelemaan kaupunginvaltuustolle työehtosopimusneuvottelujen päätyttyä.

Pormestari on sisällyttänyt esitykseen seuraavat toimintakatteeseen kohdistuvat muutokset:

- Kaupunginhallitukselle keskitetty 7,0 miljoonan tuottavuustavoite
- Kaupunginhallitukselle Blue Industry Parkin järjestelyjen seurauksena 2,3 miljoonan myyntituotto sekä 3,3 miljoonan maankäyttö- ja rakennuslain mukainen korvaus
- Sosiaali- ja terveystieteiden lautakunnalle 4,0 miljoonan euron lisäys toimintamenoihin terveysasemien hoitoon pääsyn parantamiseksi.

Näiden euromääräisten muutosten lisäksi talousarvioon on tehty talousarviolausekkeita toimenpiteistä, joista osan vaikutukset tulevan kohdentumaan toimintatuottoihin tai -menoihin.

Talousarviossa vuoden 2022 toimintakatteeksi muodostuu 1 177,7 milj. euroa. Nettokäyttömeno kasvaa vuoden 2020 3. osavuositarkastuksen ennusteeseen verrattuna 1,3 prosenttia. Koronapandemian seurauksena vuoden eivätkä ole kuitenkaan vertailukelpoisia.

Tavoitteen saavuttaminen edellyttää tiukan taloudenpidon lisäksi rakenteellisten ja tuottavuutta parantavien muutosten toteuttamista.

Vuonna 2023 toteutettava soteuudistus tulee vaikuttamaan merkittävästi kaupungin talouteen. Toistaiseksi ei ole kuitenkaan käytettävissä laskelmia, joiden avulla kaupungin taloudellinen asema vuodesta 2023 eteenpäin olisi arvioitavissa. Siirtolaskelmiin tulee vaikuttamaan siirtyvien toimintojen kustannuskehitys vuosina 2021 ja 2022. Toimintakatteeseen tulee siis kiinnittää erityistä huomiota jatkavan kaupungin näkökulmasta.

Siirtolaskelmat tullaan valtiovarainministeriön antamien tietojen mukaan saamaan aikaisintaan vasta vuonna 2022 loppukeväästä. Kaupungin tulee siirtolaskelmien valmistuttua arvioida voimassa oleva toimintasuunnitelma uudelleen ja tehdä tarvittavat muutokset tavoitetasoihin.

Soteuudistuksen myötä siirtyvien toimintojen taloudelliset vaikutukset on poistettu toiminnan tuotoista ja menoista vuosilta 2023-2025.

#### Verotulot

Koronapandemia on vaikuttanut voimakkaasti verotulojen kertymään kunnallis- ja yhteisöverojen osalta. Valtio on korottanut kuntien jako-osuutta määräajaksi 10 %:lla vuosina 2020-2021 ja tämän jälkeen pysyvästi 2 %:lla. Korotukset kompensoivat koronapandemian vaikutuksia sekä varhaiskasvatusmaksujen alentamista.

Vuoden 2019 syksyllä verotulojen arviointi kehittyvän positiivisesti erityisesti parantuneen työllisyystilanteen seurauksena. Tämä lupaava näkymä sai vuoden 2020 aikana voimakkaan iskun. Kokonaisuutena vaikutus jäi pelättyä pienemmäksi ja palautuminen on tapahtunut oletettua nopeammin.

Työllisyyskehitys on ollut oikeansuuntaista, mutta hidasta. Työllisyys heijastuu voimakkaasti sekä kunnallisverotuloihin että yhteisöverojen kertymään.

Kaupunki pyrkii omilla toimenpiteillään turvaamaan ja edistämään alueen elinvoimaa.

Verotettavien tulojen arvioidaan kehittyvän positiivisesti niin kunnallisverojen kuin yhteisöverojen osalta. Taloussuunnitelmakaudella kehitys on varsin maltillista. Arvioihin sisältyy kuitenkin epävarmuutta ja yleisen taloustilanteen kehittymistä on syytä seurata aktiivisesti.

# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

Maan hallituksen päättämät veroperustemuutokset tulevat alentamaan kunnallisveron tuottoa vuonna 2022. Merkittävin vaikutus johtuu hallitusohjelman mukaisista ansiotasoindeksin tarkistuksista.

Vuosille 2023–2025 veroennusteessa on huomioitu soteuudistuksen arvioituja vaikutuksia kunnallisverotuloihin. Ansiotulot eivät muutu uudistuksen myötä. Kunnallisveron vähennyksiin sen sijaan tulossa merkittäviä muutoksia.

Valtion- ja kunnallisverotuksen veropohjat yhdistetään uudistuksessa siten, että tulosta tehtävät vähennykset myönnettäisiin samoin perustein ja samansuuruisena sekä valtionverotuksessa että kunnallisverotuksessa. Uudistus koskee kunnallisverotuksen perusvähennystä, ansiotulovähennystä ja opintorahavähennystä. Eläketulovähennys myönnettäisiin myös samoin perustein. Verotuslaskenta tapahtuisi kuitenkin edelleen erikseen valtionverotuksen ja kunnallisverotuksen osalta.

Tuloveroprosentin leikkaus verovuodelle 2023 (% -yksikköä) vuoden 2022 tasosta tehdään samansuuruisesti kaikilta Manner-Suomen kunnilta. Ennusteessa on huomioitu toukokuun siirtolaskelmassa sovellettavaa leikkausta -12,39 % -yksikköä joka valmistelun edetessä tulee muuttumaan. Nykyistä suurempi osuus verosta tehtävistä vähennyksistä siirtyy valtion verosta tehtäviksi. Tästä johtuen kunnallisverosta vähennettävä osuus pienenee huomattavasti ja samalla kunnallisveron efektiivisyys myös paranee (nimellisen ja efektiivisen veroasteen erotus).

Kunnallisveron tilityksissä kalenterivuosina 2023–2025 on syytä huomioida ennen verovuotta 2023 maksuunpannut kunnallisverot. Ne kertyvät vanhoilla veroperusteilla ja korkeimmilla tuloveroprosenteilla ja nostavat näin ollen veroennusteen tasoa väliaikaisesti, erityisesti muutosvuosina 2023 ja 2024.

Soteuudistus tulee siirtämään merkittävän osan kaupungin tulo- ja menojen osaa hyvinvointialueille. Erityisesti näihin siirtolaskelmiin liittyy merkittävää epävarmuutta ja vuosien 2023-2025 arvioihin tulee suhtautua kriittisesti. Kunnallisveroon kohdistettavan prosentileikkauksen suuruus tullaan määrittämään vuoden 2022 aikana.

Sote-uudistusvuosina 2023–2025 maksettavan yhteisöveron kokonaistason arvioidaan olevan hyvässä kasvussa. Kuntaryhmän osuutta kuitenkin leikataan uudistuksen myötä kolmanneksella ja näin ollen kuntien osuus yhteisöverosta putoaa melkein 30 % verovuonna 2023. Yhteisöverotilityksissä kalenterivuosina 2023–2025 on syytä huomioida ennen verovuotta 2023 tilittävät yhteisöverot. Ne kertyvät vanhoilla kuntaryhmän osuuksilla ja nostavat näin ollen veroennusteen tasoa väliaikaisesti, erityisesti muutosvuosina 2023 ja 2024.

Kunnallis- ja yhteisöverotavoitteissa on käytetty pohjana kuntaliiton valtiovarainministeriön laskelmiin perustuvaa verokehikkoa.

Veroprosentteihin ei esitetä muutosta ja tällä halutaan osaltaan turvata kuntalaisten taloudellista asemaa vallitsevassa tilanteessa. Tämän lisäksi halutaan säilyttää kaupungin vetovoima myös verorahoituksen näkökulmasta.

## Turun veroprosentit 2022

	2021	2022
<b>Tuloveroprosentti:</b>	19,50	19,50
<b>Kiinteistöveroprosentit:</b>		
Yleinen veroprosentti	1,15	1,15
Vakituinen asuinrakennus	0,45	0,45
Rakentamaton rakennuspaikka	4,00	4,00
Muu kuin vakituinen asuinrakennus	1,10	1,10
Yleishyödyllinen yhteisö		

## Valtionosuudet

Kuntien valtionosuudet ovat vuonna 2022 yhteensä noin 10,6 miljardia euroa ja kasvavat valtakunnallisesti noin 600 miljoonalla eurolla (6,1 %) vuodesta 2021. Kuntakohtaiset prosenttimuutokset vaihtelevat suuresti mm. väestökehityksestä. Kasvusta noin puolet tulee verotulomenetysten kompensaaion kasvun kautta. Valtionosuuksia korottavat muun muassa 2,5 prosentin indeksikorotus (188 M€), valtionosuuksien korotus (246 M€) sekä tehtävämuutokset (117 M€).

Valtionosuuksiin ei tehdä kustannustenjaon tarkistuksen mukaista korotusta eli se on tulkittava valtionosuusleikkaukseksi. Kilpailukykysojitusleikkauksen muuttaminen pysyväksi pienentää kuntien valtionosuuksia 234 miljoonaa euroa. Vuoden 2022 valtionosuuksissa ei ole enää koronatukia.

Opetus- ja kulttuuritoimen lopulliseen valtionosuuteen vaikuttavia lopullisia yksikköhintoja ei ole vielä tiedossa.

## Rahoituserät

Korkotuottojen ja -menojen sekä rahoitustuottojen ja – kulujen nettomääräksi vuodelle 2022 arvioidaan 29,2 milj. euroa. Nettoluku säilyy vuosina 2023 – 2025 lähes samana, vaikka korollinen kokonaisvelkamäärä kasvaa, johtuen hyvin alhaisesta korkotasosta.

## Korkotulot ja korkomenot

Vuoden 2022 talousarviossa korkotuloja arvioidaan kertyvän tytäryhtiöiden antolainoista noin 16 milj. euroa. Suurimmat korkotulot tulevat TVT Asunnot Oy:stä, Oy Turku Energiasta, Turun Vesihuolto Oy:stä ja Turun Satama Oy:stä. Tytäryhtiöiden lainojen korkoehdot aiheuttavat epävarmuutta ennusteisiin, koska osaltaan tytäryhtiöiden lainojen korkoihin vaikuttaa tytäryhtiöiden tuloskehitys mm. Turun Sataman osalta. Vahinkorahastosta saatavaa korkotuloa on arvioitu kertyvän 0,5 milj. euroa, vaikka nykyinen korkotasoa on hyvin alhainen.

Taloussuunnitelmakauden 2023 - 2025 osalta korkotulot antolainoista nousevat lievästi, koska merkittävä osa yhtiöiden investoinneista rahoitetaan konsernin sisäisesti. Nostettavien lainojen määrä ja korkoehdot vaikuttavat merkittävästi saatavaan antolainojen korkotuloon.

Vuoden 2022 talousarviossa ulkoisia korkomenoja arvioidaan olevan 8,3 milj. euroa, sisältäen ottolainojen ja korkosuojausten kustannukset. Korkosuojausten osuus korkomenoista on merkittävä. Korkotasoa on tällä hetkellä edelleen hyvin alhainen ja merkittävä osa kaupungin korkokuluista on suojattu taloussuunnitelmakaudella. Keskimääräinen korko on noin 1,3 %:n korollisesta kokonaisvelasta.

Vuosina 2023 - 2025 korkomenojen kasvun ennustetaan olevan maltillista, koska sekä lyhyet että pitkät viitekorot ovat vielä hyvin alhaisella tasolla ja lyhyet korot ovat vielä negatiiviset.

## Muut rahoitustulot ja rahoitusmenot

Muita rahoitustuloja arvioidaan kertyvän vuonna 2022 noin 21,5 milj. euroa. Määrästä suurin osa eli 20 milj. euroa on arvio Oy Turku Energian maksamasta osingosta. Muiden osinkotulojen saamiseen liittyy suurta epävarmuutta johtuen vielä osin pandemiatilanteesta, minkä vuoksi niitä on budjetoitu saatavaksi vain 0,5 milj. euroa vuonna 2022.

Lisäksi tuloja voi muodostua rahastojen saamista osingoista ja arvopapereiden myyntivoitoista ja muista satunnaisista tuottoeristä. Näitä on budjetoitu vahinkorahaston osalta 0,5 milj. euroa vuodelle 2022.

Vuosien 2023 - 2025 aikana tulojen arvioidaan pysyvän ennallaan tai kasvavan lievästi, tosin arvostustasot osakemarkkinoilla ovat historiallisesti korkealla, mikä lisää ennusteen epävarmuutta.

Vahinkorahaston arvonkehityksen ja tuoton odotetaan olevan kuitenkin maltillinen ja noudattavan sijoitusperiaatteissa asetettua linjaa.



Muita rahoituskuluja arvioidaan taloussuunnitelmakaudella 2023 -2025 olevan noin 0,5 milj. euroa vuosittain. Vahinkorahaston osalta ei ole huomioitu mahdollisesti syntyviä vahinkoja, jotka saattavat tulla katetuksi rahastosta.

## **Vuosikate**

Vuoden 2022 vuosikate on 38,8 miljoonaa euroa, joka on euromäärä, joka tulorahoituksesta jää investointien, lainanlyhennysten ja muiden pitkävaikutteisten menojen kattamiseen. Kaupungin vuosikate arvioidaan heikentyvät taloussuunnitelmakauden aikana, mutta tilanne tarkentuu soteuudistukseen liittyvien laskelmien valmistuttua. Vuosikatteen olisi hyvä kattaa poistot, mutta tästä tasosta jäädyään merkittävästi koko taloussuunnitelmakaudella.

## **Satunnaiset erät**

Taloussuunnitelma sisältää 20 miljoonan kohdentamattoman satunnaisen tulotavoitteen vuosina 2023-2025. Nämä tullaan arvioimaan uudelleen vuonna 2022.

## **Tilikauden yli-/alijäämä**

Vuoden 2022 tilikauden alijäämäksi muodostuu -22,6 miljoonaa euroa. Koko taloussuunnitelmakausi on alijäämäinen, mutta tämä johtuu vielä epäselvästä soteuudistuksen vaikutuksesta. Kokonaistilanne tullaan arvioimaan uudelleen vuoden 2022 aikana

# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

## Talousarvion tuloslaskelma, 1 000 €

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
<b>Myyntituotot</b>	138 838	148 553	152 720	127 970	130 323	136 817
<b>Maksutuotot</b>	64 559	62 999	76 775	23 237	23 369	23 502
<b>Tuet ja avustukset</b>	39 974	37 060	34 751	24 273	25 042	24 740
<b>Vuokratuotot</b>	165 204	165 146	168 529	141 643	145 018	148 474
<b>Muut toimintatuotot</b>	28 018	33 315	27 284	24 224	24 261	24 298
<b>TOIMINTATUOTOT</b>	<b>436 593</b>	<b>447 073</b>	460 058	341 347	348 013	357 831
<b>VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN</b>	<b>1 601</b>	<b>1 610</b>	<b>1 610</b>	<b>1 610</b>	<b>1 610</b>	<b>1 610</b>
<b>Henkilöstökulut</b>	522 299	560 695	576 905	306 547	311 166	314 798
<b>Palvelujen ostot</b>	699 331	744 041	757 701	310 950	316 629	329 307
Asiakaspalvelujen ostot	364 506	392 361	406 682	38 533	38 939	39 347
Muiden palvelujen ostot	334 825	351 680	351 019	272 417	277 689	289 961
<b>Aineet, tarvikkeet ja tavarat</b>	57 696	53 619	57 119	30 443	30 944	31 448
<b>Avustukset</b>	102 678	66 699	72 012	52 650	53 586	54 540
<b>Vuokrat</b>		186 147	197 089	159 116	161 727	164 381
<b>Muut toimintakulut</b>	175 004	-21 638	-21 465	-27 404	-27 741	-28 082
<b>TOIMINTAKULUT</b>	<b>1 557 007</b>	<b>1 589 562</b>	<b>1 639 361</b>	<b>832 303</b>	<b>846 311</b>	<b>866 393</b>
<b>TOIMINTAKATE</b>	<b>-1 118 814</b>	<b>-1 140 879</b>	<b>-1 177 693</b>	<b>-489 346</b>	<b>-496 688</b>	<b>-506 952</b>
<b>Verotulot ja valtionosuudet</b>	1 153 131	1 143 877	1 187 334	487 362	488 271	492 971
<b>Rahoitustuotot ja -kulut</b>	30 583	27 300	29 199	29 904	31 082	31 764
<b>Vuosikate</b>	<b>64 899</b>	<b>30 297</b>	<b>38 840</b>	<b>27 920</b>	<b>22 666</b>	<b>17 783</b>
<b>Poistot ja arvonalentumiset</b>	56 741	57 922	63 517	62 115	64 438	65 726
<b>Satunnaiset tuotot ja kulut</b>				20 000	20 000	20 000
<b>TILIKAUDEN TULOS</b>	<b>8 158</b>	<b>-27 625</b>	<b>-24 677</b>	<b>-14 195</b>	<b>-21 772</b>	<b>-27 943</b>
<b>Varausten ja rahastojen muutokset</b>	2 078	1 945	2 145	2 145	2 145	2 145
<b>TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ</b>	<b>10 236</b>	<b>-25 680</b>	<b>-22 532</b>	<b>-12 050</b>	<b>-19 627</b>	<b>-25 798</b>

Tuloslaskelman tunnusluvut	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
Toimintatuotot - muutos-% ed. vuodesta	-2,5 %	2,4 %	2,9 %	-25,8 %	2,0 %	2,8 %
Toimintakulut - muutos-% ed. vuodesta	2,4 %	2,1 %	3,1 %	-49,1 %	1,7 %	2,4 %
Toimintakate - muutos-% ed. vuodesta	4,4 %	2,0 %	3,2 %	-58,6 %	1,5 %	2,1 %
Toimintatuotot / toimintakulut	28,0 %	28,1 %	27,8 %	41,0 %	41,1 %	41,3 %
Vuosikate / poistot -%	114,4 %	52,3 %	61,1 %	44,9 %	35,2 %	27,1 %
Vuosikate / asukas	334	154	196	139	112	87
Asukasmäärä 31.12.	194 391	196 239	198 224	200 593	203 124	205 498

# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

## Verotulot ja valtionosuudet, 1 000 €

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
<b>TOIMINTATUOTOT</b>	436 593	447 073	460 058	341 347	348 013	357 831
<b>VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN</b>	1 601	1 610	1 610	1 610	1 610	1 610
<b>TOIMINTAKULUT</b>	1 557 007	1 589 562	1 639 361	832 303	846 311	866 393
<b>TOIMINTAKATE</b>	-1 118 814	-1 140 879	-1 177 693	-489 346	-496 688	-506 952
<b>Muutos %</b>	4,4 %	2,0 %	3,2 %	-58,4 %	1,5 %	2,1 %
<b>VEROTULOT JA VALTIONOSUUDET</b>	<b>1 152 130</b>	<b>1 143 877</b>	<b>1 187 334</b>	<b>487 362</b>	<b>488 271</b>	<b>492 971</b>
<b>Verotulot</b>	<b>815 676</b>	<b>847 259</b>	<b>870 487</b>	<b>462 594</b>	<b>454 224</b>	<b>450 792</b>
Kunnan tulovero	654 073	652 096	692 816	312 215	302 911	302 911
Kiinteistövero	51 411	65 598	66 696	68 697	70 758	72 881
Osuus yhteisöveron tuotosta	110 192	129 564	110 975	81 682	80 555	75 000
<b>Valtionosuudet</b>	<b>336 454</b>	<b>296 618</b>	<b>316 847</b>	<b>24 768</b>	<b>34 047</b>	<b>42 179</b>
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus (ilman verotulotasausausta)	204 091	171 000	175 605			
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	-716	-2 196	-3 097			
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	46 162	43 500				
Verotulomenetysten kompensaatio	86 916	84 314	46 048			

## Rahoituslaskelma ja lainat

### Rahoituslaskelma, 1 000 €

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
<b>Vuosikate</b>	64 899	30 297	38 840	27 920	22 666	17 783
<b>Satunnaiset tuotot ja kulut</b>	0	0	0	20 000	20 000	20 000
<b>Tulorahoituksen korjaukset</b>	16 822	27 899	22 008	21 900	21 900	21 900
<b>Toiminnan rahavirta</b>	<b>48 077</b>	<b>2 398</b>	<b>16 832</b>	<b>26 020</b>	<b>20 766</b>	<b>15 883</b>
<b>Investointimenot</b>	80 404	170 268	158 161	237 925	278 550	278 510
<b>Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet</b>	3 382	1 819	3 063	2 525	2 025	1 775
<b>Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot</b>	24 401	32 871	26 214	27 000	27 000	27 000
<b>Investointien rahavirta</b>	<b>-52 621</b>	<b>-135 578</b>	<b>-128 883</b>	<b>-208 400</b>	<b>-249 525</b>	<b>-249 735</b>
<b>TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA</b>	<b>-4 544</b>	<b>-133 179</b>	<b>-112 051</b>	<b>-182 380</b>	<b>-228 759</b>	<b>-233 853</b>
Rahoituksen rahavirta						
<b>Antolainauksen muutokset</b>	<b>-25 035</b>	<b>-111 300</b>	<b>-37 709</b>	<b>-26 461</b>	<b>-25 618</b>	<b>-33 801</b>
Antolainasaamisten lisäykset	-	29 500	63 000	55 000	45 000	50 000
Antolainasaamisten vähennykset	+	4 466	25 291	28 539	19 382	16 199
<b>Lainakannan muutokset</b>	<b>-28 757</b>	<b>150 000</b>	<b>125 760</b>	<b>205 760</b>	<b>255 760</b>	<b>263 367</b>
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	-	110 000	220 000	250 000	250 000	260 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	+	104 240	50 000	54 240	4 240	46 633
Lyhytaikaisten lainojen muutos		34 517	30 000	10 000	10 000	50 000
Muut maksuvalmiuden muutokset		-3 465				
<b>RAHOITUKSEN RAHAVIRTA</b>	<b>-57 257</b>	<b>38 700</b>	<b>88 051</b>	<b>179 299</b>	<b>230 142</b>	<b>229 566</b>
<b>VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN</b>	<b>-61 801</b>	<b>-94 479</b>	<b>-24 001</b>	<b>-3 081</b>	<b>1 382</b>	<b>-4 286</b>

## Antolainauksen muutokset

Vuoden 2022 aikana jatketaan keskitettyä konsernirahoitusta eli antolainojen myöntämistä kaupungin tytäryhtiöille.

TVT Asunnot Oy:lle on varattu 40 milj. euroa uusia pitkäaikaisia antolainoja seuraavasti: 20 M€ vanhojen erääntyvien lainojen uudelleen lainoitukseen, 3 M€ tertiäärilainat ARA uudiskohteiden omarahoitusosuuksien lainoitukseen ja 17 M€ uudiskohteiden ja perusparannusten rahoitukseen. TVT:n ja kaupungin yhteisomistuksessa olevalle KOy Turun Puistovalkamalle varataan 3 M€. Lisäksi TVT Asuntojen tytäryhtiöille on varattu pitkäaikaisia antolainoja päiväkotien rahoittamiseen 6 milj. euroa.

Oy Turku Energialle on varattu 10 milj. euroa antolainaa pääasiassa yhtiön uusien investointien rahoittamiseen. Turun Satama Oy:n yhteisterminaali-hankkeen (TFT) hankkeen rakennusaika on päätetty rahoittaa yhtiölle myönnettävällä tililimiitillä ja hankkeen valmistuttua limiitti konvertoidaan yhtiön pitkäaikaiseksi velaksi. Tämä näkyy pitkäaikaisten antolainasaamisten lisääntymisenä vasta vuonna 2025 yhteensä enintään 125 M€.

Kohdentamattomia antolainoja on varattu yhteensä 10 milj. euroa.

Yhteensä antolainojen lisäykset vuonna 2022 ovat 63,0 milj. euroa ja vähennykset 25,3 milj. euroa, nettomääräisesti 37,7 milj. euroa.

Kaupungin tytäryhteisöille voidaan kaupungin kassavaroista myöntää edellä olevien lainojen lisäksi lyhytaikaisia (tai konsernitiilin) luottolimiittejä yhteensä enintään 300 milj. euroa.

Kaupungin antolainaus tytäryhtiöille säilyy tulevinakin vuosina korkealla tasolla erityisesti, jos kaupungin suuret kehityshankkeet (mm. raitiotie ja sataman yhteisterminaali-hanke) rahoitetaan konsernin sisäisellä antolainauksella tulevina vuosina. Antolainojen myöntäminen tytäryhtiöille aiheuttaa sen, ettei kaupungin nettovelka kasva yhtä nopeasti kuin kaupungin bruttovelka.

	Ennuste 2021	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
<b>ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET</b>	<b>110 300</b>	<b>37 709</b>	<b>26 461</b>	<b>25 618</b>	<b>33 801</b>
<b>Antolainasaamisten lisäykset</b>	<b>115 500</b>	<b>63 000</b>	<b>55 000</b>	<b>45 000</b>	<b>50 000</b>
TVT Asunnot Oy	44 000	40 000	35 000	25 000	25 000
Turun Päiväkodit Oy	6 000	0			
Oy Turku Energia	10 000	10 000	10 000	10 000	15 000
Turun Satama Oy	15 000				
Koy Turun Puistovalkama	2 000	3 000			
Muut kohdentamattomat	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
<b>Antolainasaamisten vähennykset</b>	<b>5 874</b>	<b>25 291</b>	<b>28 539</b>	<b>19 382</b>	<b>16 199</b>
TVT Asunnot Oy	3 077	21 642	24 472	15 666	12 498
Turun Päiväkodit Oy	332	332	332	332	332
Oy Turku Energia	0	0	0	0	0
Turun Satama Oy	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Koy Turun Puistovalkama	0	0	0	0	0
Muut kohdentamattomat	0	2 317	2 735	2 384	2 369

## Kaupungin rahoitustoiminnan ja riskienhallinnan muut valtuudet ja rajat

Kaupungin tytäryhteisöille voidaan kaupungin kassavaroista myöntää edellä olevien lainojen lisäksi lyhytaikaisia (tai konsernitiilin) luottolimiittejä yhteensä enintään 300 milj. euroa.

Kaupunki ylläpitää vähintään 420 milj. euron kuntatodistuslimiittejä tai muita ei-sitovia limiittejä, joita voidaan käyttää tarvittaessa täysimääräisesti lyhytaikaisen maksuvalmiuden turvaamiseksi.

Pääsääntöisesti kaupunki nostaa uudet pitkäaikaiset lainat kiinteäkorkeisina, jonka vuoksi erillistä korkosuojausta ei tarvita. Lainat pyritään nostamaan mahdollisimman pitkässä maturiteetissa, minkä tarkoituksena on hyödyntää nykyistä erittäin matalaa pitkien korkojen tasoa. Kaupunki hajauttaa konsernivelelän korkoriskiä eri korkoperusteisiin solmimalla tarvittaessa talousarviovuoden aikana uusia valuutan- ja koronvaihtosopimuksia enintään 200 milj. euroa. Mikäli pitkäaikainen laina nostetaan muuna valuuttana kuin euron, niin valuutta- ja korkoriski

muutetaan valuutan- ja koronvaihtosopimuksella euromääräiseksi. Muiden tase-erien tai taseen ulkopuolisten vastuiden (esim. (leasingsopimukset) korkoriskiä tai muuta riskiä voidaan muuttaa enintään 100 milj. euroa talousarviovuoden aikana.

## Lainarahoituksen muutokset

Kaupungin korollisen velan arvioidaan olevan vuoden 2022 alussa 750 - 800 milj. euroa, joista pitkäaikaisia lainoja n. 550 - 600 milj. euroa, lyhytaikaisia lainoja (kuntatodistuksia) enintään 50 milj. euroa, henkilöstökassatalletuksia 30 - 35 milj. euroa ja yhtiöiden talletuksia 130 - 160 milj. euroa. Vuonna 2022 arvioidaan nostettavan pitkäaikaista lainaa enintään 220 milj. euroa ja lyhytaikaista lainaa enintään 50 milj. euroa.

Pitkäaikaisia lainoja eräännyy 124 milj. euroa vuoden 2022 aikana. Yhtiöiden talletusten oletetaan vaihtelevan 130 - 160 milj. euron välillä. Hen-

kilöstökassan toiminta on päätetty lopetettavaksi kevään 2022 mennessä, minkä vuoksi talletuskanta poistuu kokonaan. Näin ollen lyhyt- ja pitkäaikaiset lainat lisääntyisivät nettomääräisesti 146 milj. euroa vuonna 2022. Sataman yhteisterminaalihankkeen rahoitus kasvattaa rahoitustarvetta yhteensä 125 milj. euroa suunnitelmakauden aikana.

Pitkäaikaisen kokonaisvelan arvioidaan kasvavan vuosina 2022–2025 yhteensä enintään 910 milj. euroa. Korollisen velan määrä arvioidaan olevan 1,7 miljardia euroa vuoden 2025 lopulla.

Kaupungilla on kuntatodistuslimateja tällä hetkellä yhteensä 420 milj. euroa, joita voidaan käyttää tarvittaessa täysimääräisesti maksuvalmiuden turvaamiseen lyhytaikaisesti tai korvaamaan pitkäaikaisia lainoja.

Kaupunki nostaa rahoitusta hyödyntäen useita rahoituslähteitä, kuten Euroopan Investointipankki (EIB), Euroopan kehityspankki (CEB) ja kotimaisista rahoittajista Kuntarahoitus on kaupungille merkittävä ja kilpailukykyinen rahoittaja.

## Konsernivelan korkokustannusten suojaaminen

Konsernivelan korkoriskin hajauttaminen on entistä tärkeämpää velkamäärän noustessa. Tätä toteutetaan pääosin nostamalla kaupungin otollinat kiinteäkorkoisina sidottuna pitkään viitekorkoon. Lisäksi voidaan tarvittaessa solmia koronvaihtosopimuksia, jolla pyritään pitämään kaupungin maksaman rahoituskulun kasvun maltillisena korkojen mahdollisesti noustessa. Kaupunginhallitus päättää hyväksyessään lainannoston ja sijoitussuunnitelmassa tarkemmin rahoituksen nostaajankohdista ja suojausasteesta.

Kaupunki hajauttaa konsernivelan korkoriskiä eri korkoperusteisiin solmimalla talousarviovuoden aikana uusia valuutan- ja koronvaihtosopimuksia enintään 200 milj. euroa. Mikäli pitkäaikainen laina nostetaan

## Investointiosa

### Kaupungin toteuttamat investoinnit

Turun kaupungin toimintasuunnitelman mukaisesti bruttoinvestoinnit talousarvio- ja taloussuunnitelmakaudella tulevat olemaan 158,2 milj. euroa vuonna 2022, 237,9 milj. euroa vuonna 2023, 278,6 milj. euroa vuonna 2024 ja 278,5 milj. euroa vuonna 2025. Investointiosassa on huomioitu sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden ja pelastustoimen järjestämisvastuun siirto kunnilta Varsinais-Suomen hyvinvointialueelle vuoden 2023 alusta.

Toimielinkohtaiset investointimenojen suunnitteluluvut vuosille 2022–2025 päätettiin kaupunginvaltuustossa kesäkuussa (14.6.2021 § 152). Osa vuoden 2022 infrahankkeiden määrärahoista hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa kesäkuussa 2021, jotta kyseessä olevien hankkeiden toteutussuunnittelu ja tutkimukset kyettiin käynnistämään kuluva talousarviovuoden aikana ja rakentamisen kilpailutukset voidaan käynnistää tarvittaessa heti seuraavan vuoden alussa (kv 14.6.2021 § 153).

Kaupungin investointimenojen määrärahat ovat suunnitelmakaudella 2022–2025 yhteensä 954,6 milj. euroa. Investointimenojen rahoitusosuudet ovat suunnitelmakaudella yhteensä 9,4 milj. euroa. Investointien omarahoitusosuudeksi jää yhteensä 943,8 milj. euroa.

Talousarviovuoden investointiosan määrärahat investointimenoihin ovat yhteensä 158,2 milj. euroa. Kaupunginhallituksen investointiosa jakautuu kaupungin tietojärjestelmien ja toiminnan kehittämisen osuuteen 10,2 milj. euroa ja kaupungin yhteiset, omaisuuden hallinnan osuuteen 141,1 milj. euroa. Varsinais-Suomen aluepelastuslaitokselle investointimenoihin on esitetty 2,4 milj. euroa, kasvatukselle ja opetukselle 2,2 milj. euroa, kaupunkiympäristölle 0,9 milj. euroa, vapaa-ajalle 0,8 milj. euroa ja hyvinvoinnin palvelukokonaisuudelle 0,5 milj. euroa.

muuna valuuttana kuin eurona, niin valuutta- ja korkoriski muutetaan valuutan- ja koronvaihtosopimuksilla euromääräiseksi. Muiden tase-erien tai taseen ulkopuolisten vastuiden (esim. (leasingsopimukset) korkoriskiä tai muuta riskiä voidaan muuttaa enintään 100 milj. euroa talousarviovuoden aikana.

### Kassavarannon muutokset

Kassavarannon oletetaan olevan 10 - 50 milj. euron tasolla vuoden 2022 alussa, millä tasolla se pyritään myös pitämään vuoden 2022 aikana. Kassan tasoa on jouduttu ajamaan alas, koska suurin osa kaupungin käyttämistä pankeista on asettanut käyttöilleen sakkokorkoja tietyn saldon ylittävältä osalta. Kaupungin ei mielekästä maksaa asetettuja sakkokorkoja ylimääräisestä likviditeetistä, vaan kassan taso tulee sopeuttaa tasolle, jolla sakkokoroilta välttyään. Lisäksi kuntatodistuksia käytetään aktiivisesti kassanhallinnan välineinä ja ne ovat kaupungille edullinen rahoituskanava.

Kassavarannon pitkäaikaiset korkosijoitukset on realisoitu vuoden 2021 aikana, koska korkotason lasku on johtanut sijoitusten tuottotason laskuun ja kaupungin perustehtäviin ei kuulu luottoriskin ottaminen kaupungin kassavaroilla, jota rahoitetaan pääosin velkavetoisesti. Korkosijoitusten tuotto nykyisillä, negatiivisilla korkotasolla on painunut erittäin alas ja sijoitusten riski / tuotto suhde on luottokelpoisten sijoitusten osalta heikko.

Koko taloussuunnitelmakaudella eli vuosien 2022–2025 aikana kaupungin rahoitusaseman odotetaan säilyvän hyvänä ja kaupunki saa markkinoilta velkarahoitusta kustannustehokkaasti. Lisäksi kaupungin maksuvalmiutta turvaavat eri vastapuolien kanssa solmitut kuntatodistuslimateja, joita voidaan tarvittaessa käyttää edullisena varainhankintakanavana.

### Kaupungin investointiohjelmat ja investointitasot

Kaupunginhallituksen kaupunkikehitysjaosto hyväksyi toukokuussa rakennetun kaupunkiympäristön ja kiinteän omaisuuden priorisoinnit ja lähtökohdat taloussuunnitelmakaudelle 2022–2025 (24.5.2021 § 40). Infra- ja tilainvestointiohjelmiin kevään jälkeen tehdyt päivitykset on käsitelty syyskuussa 2021 kaupunkiympäristölautakunnassa. Kaupunkiympäristölautakunta on lähettänyt 28.9.2021 § 373 muutoksilla täydennetyt kaupunkiympäristön palvelukokonaisuuden toimintasuunnitelman vuosille 2022–2025, infrainvestointiohjelman ja tilainvestointiohjelman kaupunginhallitukselle.

Tämän jälkeen on tunnistettu lisä- ja muutostarpeita infra- ja tilainvestointiohjelmiin, jotka on valmisteltu kaupunginhallituksen käsittelyyn pormestariesityksessä. Toimintasuunnitelmiin kirjatut tavoitteet ja toimenpiteet sitovat toimielimiä kaupunginhallitukseen nähden. Kaupunginhallitus antaa erilliset määräykset siitä, miten toimintasuunnitelmiin kirjatut sitovat tavoitteet ja toimenpiteet sitovat kaupungin viranomaisia kaupunginhallitukseen nähden.

Kaupunginhallituksen investointiosaan sisältyvät kaupungin yhteisiin, omaisuuden hallinnan kokonaisuuteen kuuluvat osakkeiden ja kaupunkiympäristön rakennuttamiseen liittyvät infran, tilojen ja kiinteän omaisuuden investointimäärärahat ja investointien tuloerät. Kaupunkiympäristötoimialan toimintasuunnitelmaan on lisätty kaupunginhallituksen palvelutilaus, mikä pitää sisällään talousarviomäärärahan kohdistamisen kaupunginhallituksen omaisuudenhallinnan tuloyksiköltä (1602 KH/Maaomaisuus, 1603 KH/Tilaomaisuus, 1604 KH/Infraomaisuus) kaupunkiympäristön palvelukokonaisuudelle. Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus vastaa edellä mainittujen kokonaisuuksien toteutuksesta ja raportoinnista. Kaupungin yhteiset, omaisuuden hallinnan ta-

# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

lousarviomäärärahoihin sisältyy lisäksi kaupungin osakkeiden ja osuuk-sien hankintaan liittyvät investointimäärärahat ja investointien tuloerät, joiden toteutuksesta ja raportoinnista vastaa konsernihallinto.

Tilainvestointiohjelmassa olevista investointihankkeista on käynnissä tai valmistunut tarveselvitys- ja hankesuunnitteluohjeen edellyttämät selvi-tykset. Infrahankkeiden tarveselvitys- ja hankesuunnitteluohje on hyväk-sytty kaupunginvaltuustossa 23.9.2019 § 139. Infraohjeen päivittämisen myötä on mahdollistettu asemakaavan ja katu- ja kaupunkiympäristön toteutussuunnittelun samanaikainen laatiminen, jolla nopeutetaan oleel-lisesti hankkeiden toteutusvaihetta ja parannetaan suunnitelmien yhe-teensovittamista ja laatua.

Kaupunkiympäristön infrarakennuttamisen ja kaupungin toimitilaraken-nuttamisen oman toteutuksen investointimenot talousarviovuonna 2022 ovat yhteensä 120,0 milj. euroa. Taloussuunnittelukauden 2022–2025 kaupungin infra- ja tilainvestointikohteiden oman toteutuksen investoin-timenot ovat yhteensä 786,6 milj. euroa.

Infrainvestointien kokonaisarvo vuonna 2022 on 77,6 milj. euroa. Infrain-vestointiohjelmassa hankkeet luokitellaan pääluokkiin. Rahankäyttö on esitetty taulukossa Infrainvestointiohjelma. Investointimäärärahoista kohdistuu strategiaan kärkihankkeisiin 30,2 milj. euroa, kiinteistökehitys-hankkeisiin 23,9 milj. euroa, korjausvelkaa alentaviin 14,6 milj. euroa ja loput 8,8 milj. euroa asukasviihtyvyyttä parantaviin, liikenteen toimi-vuutta ja turvallisuutta parantaviin sekä toimintoja tukeviin hankkeisiin ja aikaistettuun toteutussuunnitteluun.

Taloudellisesti ja strategisesti merkittäviä infrainvestointikohteita vuonna 2022 ovat muun muassa keskustan kehittämisen kärkihankkei-siin kuuluva Kauppatori, Turun ratapihat ja Kupittaaan kaksoisraide ja yleisten alueiden infrainvestoinnit kiinteistökehityskohteisiin muun mu-assa Linnakaupunkiin.

Tilainvestointiohjelman rahankäyttöesitykset taloussuunnitelmakaudella on esitetty taulukossa Tilainvestointiohjelma. Tilainvestointiohjelman ko-konaisarvo vuonna 2022 on 42,4 milj. euroa, joista pienten hankkeiden, joiden kustannusarvio on alle miljoona euroa, yhteenlaskettu arvo on 9,0

milj. euroa ja energiatehokkuusinvestointien yksi miljoona euroa. Talou-dellisesti merkittäviä peruskorjaus- ja uudisrakennuskohteita talousar-viovuonna 2022 ovat koulu- ja päiväkotikiinteistöt.

Kaupungin oman taseen uudisrakentamiskohteiden kokonaisarvo ta-loussuunnitelmakaudella 2022–2025 on yhteensä 407,7 milj. euroa. Ta-loudellisesti merkittävimmät taloussuunnitelmakauden uudisrakennus-kohteet ovat Konserttitalo ja TAITO-kampus.

Infra- ja tilainvestointiohjelmissa on esitetty hankkeiden kustannusar-viot, rahankäyttö ja toteutusaika.

## Investointitulot ja rahoitusosuudet

Investointiosan pysyvien vastaavien myyntitulojen osuus vuodelle 2022 on 26,2 milj. euroa, josta myyntivoitotavoite on 19,2 milj. euroa. Suun-nittelukaudella 2022–2025 luovutustuloja on budjetoitu yhteensä 107,2 milj. euroa ja myyntivoittoja 87,2 milj. euroa.

Valtionosuuksien ja muiden rahoitusosuuksien määräksi vuodelle 2022 esitetään yhteensä 3,1 milj. euroa. Taloussuunnitelmakaudella 2022–2025 rahoitus- ja valtionosuudet ovat yhteensä 9,4 milj. euroa. Valtion-osuuksia myönnetään muun muassa uusien asuntoalueiden kunnallis-tekniikan rakentamiseen.

## Turku-konsernin toteutusratkaisut ja konsernin ul-koisten vuokrahankkeiden toteuttaminen

Kaupungin investointitasoja on pyritty keventämään muun muassa tila-hankkeiden osalta hyödyntämällä Turku-konsernin toteutusratkaisuja. Kaupunki voi antaa hankkeille rakennusaikaisen väliaikaisen rahoituk-sen konsernitilin limitin kautta tai antaa omavelkaisen takauksen hank-keiden rahoitukselle. Taseen ulkopuoliset hankkeet talousarvio- ja ta-loussuunnitelmavuosina on esitetty taulukoissa Yhtiömuotoisena tai vuokrahankkeena toteutettavat investointihankkeet.

## Investointimäärärahat ja investointien tuloerät, 1 000 €

Talousarvio 2021 muutoksin sisältää kaupunginvaltuuston syyskuun 2021 loppuun mennessä tekemät talousarviomuutokset.

Turku, yhteensä	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
Investointimenot	80 404	170 268	158 161	237 925	278 550	278 510
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet	3 382	1 819	3 063	2 525	2 025	1 775
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	24 401	32 871	26 214	27 000	27 000	27 000
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-52 621	-135 578	-128 883	-208 400	-249 525	-249 735
Muutos-%		157,7 %	-4,9 %	61,7 %	19,7 %	0,1 %

Kaupunginhallitus, kaupungin yhteiset toiminnot	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
Investointimenot	59 398	149 293	141 103	222 435	262 620	256 325
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet	443	0	2 775	2 350	1 850	1 600
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	24 361	32 700	26 043	27 000	27 000	27 000
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-34 595	-116 593	-112 285	-193 085	-233 770	-227 725
Muutos-%		237,0 %	-3,7 %	72,0 %	21,1 %	-2,6 %

# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

Muu peruskaupunki (V-S aluepelastus ja hyvinvoinnin palvelukokonaisuus ei sisälly talous-suunnitelmavuosien 2023-2025 lukuihin)	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Talousarvio 2022	Talous-suunnitelma 2023	Talous-suunnitelma 2024	Talous-suunnitelma 2025
Investointimenot	12 434	20 975	17 057	15 490	15 930	22 185
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet	2 718	1 819	288	175	175	175
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	2 524	171	171	0	0	0
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-7 193	-18 985	-16 598	-15 315	-15 755	-22 010
Muutos-%		263,9 %	-12,6 %	-7,7 %	2,9 %	39,7 %

## Kaupungin investointiohjelmat osana talousarviota

### Infrainvestointiohjelma jaettuna pääluokkiin, euroa

Pääluokat	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Talousarvio 2022	Talous-suunnitelma 2023	Talous-suunnitelma 2024	Talous-suunnitelma 2025
Strategiset kärkihankkeet	13 719 441	23 849 994	30 205 000	42 050 000	68 480 000	59 830 000
Kiinteistökehitys	7 136 748	17 511 499	23 946 500	35 260 000	26 215 000	15 850 000
Toimintoja tukevat	207 085	1 150 000	4 150 000	150 000	150 000	150 000
Korjausvelkaa alentavat	11 445 245	14 555 211	14 635 000	12 135 000	13 135 000	12 185 000
Liikenteen toimivuutta & turvallisuutta parantavat	1 669 721	2 680 107	1 950 000	1 050 000	2 200 000	4 200 000
Asukasviihtyisyyttä parantavat	1 950 619	3 070 000	2 210 000	3 760 000	2 060 000	3 760 000
Aikaistettu toteutussuunnittelu	222 533	500 000	500 000	500 000	500 000	500 000
Infrainvestointiohjelma yhteensä	36 378 391	63 316 811	77 596 500	92 005 000	112 740 000	96 475 000

### Tilainvestointiohjelma jaettuna pääluokkiin, euroa

Pääluokat	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Talousarvio 2022	Talous-suunnitelma 2023	Talous-suunnitelma 2024	Talous-suunnitelma 2025
Nimetyt investointihankkeet > 1 miljoona euroa	11 844 403	17 984 247	32 393 514	105 701 932	129 380 217	100 250 391
Pienet hankkeet < 1 miljoona euroa	4 877 642	9 000 000	9 000 000	9 000 000	9 000 000	9 000 000
Energiatehokkuusinvestoinnit	30 368	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Tilainvestointiohjelma yhteensä	16 752 412	27 984 247	42 323 514	115 701 932	139 380 217	110 250 391

## Yhtiömuotoisena tai vuokrahankkeena toteutettavat investointikohteet

### Yhtiömuotoisena tai vuokrahankkeena toteutettavat kaupungin palvelutoiminnan rakennukset, euroa

Hankkeen nimi	Tarveselvitys	Hanke-suunnitelma	Kustannusarvio 2021	Valmistumis-vuositaavoite
Pansion monitoimitalo (yhtiömuotoinen)	Khkeh 25.5.2020	2021	18 586 000	2025
Linnakaupungin monitoimitalo (yhtiömuotoinen)	Khkeh 8.2.2021	2022	45 000 000	2026
Runosmäen monitoimitalo (yhtiömuotoinen)	Kh 24.4.2017 § 169	Kv 14.10.2019	13 713 405	2024
Päihdehuollon tilaratkaisu	2.9.2019	2021	10 000 000	2023
Oxvägens daghem (Kuraattorinpolkun vuokratilan korvaava)	Khkeh 22.10.2018	Kv 14.12.2020	5 125 000	2024
Byråbo / Yliopistonkatu 27/ Vuokrasopimuksen uusiminen	1.10.2019	Kv 25.1.2021		2023
Museon kokoelmakeskus (vuokrahanke)	Khkeh 30.11.2020	2021		2024
Pääte- ja potilastietoarkisto (vuokrahanke)		Kh 7.12.2020		2023

### Yhtiömuotoisena toteutettavat infrahankkeet, euroa

Hankkeen nimi	Raitiotien jatkovalmistelua koskevat linjaukset	Kustannusarvio perustuu	Kustannusarvio 2021	Valmistumis-vuositaavoite
Raitiotie	Kh 18.1.2021 § 18	Hankeosalaskenta	283 500 000	2029



## Alustavat pormestariohjelman toimenpiteet

Tarkemmat kuvaukset tavoitteille talousarviovuoden 2022 osalta löytyvät palvelukokonaisuuksien yhteydestä.

Nro	Tavoite	Teema
1	Lääkekehityskeskuksen saaminen Turkuun vahvistamaan lääke- ja diagnostiikka-alan kehittymistä Suomen yhdeksi talouden kivijalaksi	Edunvalvonta
2	Saaristomeren suojelun toteuttaminen ja siihen riittävän rahoituksen saaminen, jotta maailman herkimmän, kauneimman ja saastuneimman saariston tila paranee ja jotta se säilyy myös tulevien sukupolvien ilona ja vahvistaa alueemme luonnon monimuotoisuutta.	Edunvalvonta
3	Tunnin junan toteuttaminen ja investointipäätös uudelle ratayhteydelle siten, että junayhteys on otettavissa käyttöön 2030	Edunvalvonta
4	Huomioidaan kaupungin ilmastotavoitteet erityisesti maankäyttöä, energiaa, rakentamista ja liikkumista koskevassa päätöksenteossa.	Hiilineutraali ja resurssiviisas Turku
5	Edistetään siirtymää kohti kiertotaloutta ja laaditaan toimenpideohjelma sen tueksi.	Hiilineutraali ja resurssiviisas Turku
6	Selvitetään päästöbudjetointia tavoitellen sen ottamista osaksi talousarvioprosessia.	Hiilineutraali ja resurssiviisas Turku
7	Toteutetaan tehtyjä päätöksiä koskien Turun hiilineutraalisuus 2029 –ohjelmaa. Päivitetään toimenpideohjelma huomioiden, että suhteellisesti suurin päästövähennystavoite kohdistuu tulevalla kaudella liikenteeseen.	Hiilineutraali ja resurssiviisas Turku
8	Toteutetaan tehtyjä päätöksiä luonnon monimuotoisuuden vahvistamiseksi (LUMO-ohjelma). Asetetaan valmistelun pohjalta luontotavoite.	Hiilineutraali ja resurssiviisas Turku
9	Perustetaan Mälikkälän-Kuninkojan alueelle uusi luonnonsuojelualue.	Hiilineutraali ja resurssiviisas Turku
10	Koulu- ja päiväkotitilojen tulee olla terveitä ja turvallisia. Päivitetään koulu- ja päiväkotiverkko vastaamaan asuinalueiden tarpeita ja laaditaan korjaus- ja uudisrakentamissuunnitelma väistötilatarpeineen. Vahvistetaan tilojen käyttöä koulun ulkopuolella.	Hyvinvoinnin edistäminen ja palveluiden kehittäminen – Hyvinvoiva Turku
11	Kaupunkilaisten valinnanvapautta lisätään.	Hyvinvoinnin edistäminen ja palveluiden kehittäminen – Hyvinvoiva Turku
12	Laaditaan palvelustrategia, jossa määritellään millaista laatua palveluilta odotetaan ja mitkä tuottamisen tavat voivat olla mahdollisia.	Hyvinvoinnin edistäminen ja palveluiden kehittäminen – Hyvinvoiva Turku
13	Selvitetään mahdollisuudet koota ruotsinkieliset palvelut yhteen kokonaisuuteen.	Hyvinvoinnin edistäminen ja palveluiden kehittäminen – Hyvinvoiva Turku
14	Yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa luodaan kokonaisvaltainen hyvinvoinnin edistämisen toimintamalli vuoden 2023 alkuun mennessä.	Hyvinvoinnin edistäminen ja palveluiden kehittäminen – Hyvinvoiva Turku
15	Leikkipaikkojen yhteyteen suunnitellaan aikuisten lähiliikuntaa tukevia toimintoja. Liikuntapaikkarakentamisessa huomioidaan ikäihmisten liikkumisen tarpeet.	Hyvinvoinnin edistäminen ja palveluiden kehittäminen – Hyvinvoiva Turku
16	Edistetään nuorisotyön ja kolmannen sektorin yhteistoimintaa ja vuoropuhelua, jotta kolmas sektori olisi aktiivisesti edistämässä nuorten oloja koronasta toipumisessa.	Hyvinvoinnin edistäminen ja palveluiden kehittäminen – Hyvinvoiva Turku
17	Kouluihin toteutetaan luontaiseen liikkumiseen innostavia kokeiluja, joiden suunnittelussa kuunnellaan lapsia ja nuoria.	Hyvinvoinnin edistäminen ja palveluiden kehittäminen – Hyvinvoiva Turku
18	Tavoitteena on, että jokaisella turkulaisella on mahdollisuus osallistua ja tehdä sekä kokea kulttuuria iästä tai elämäntilanteesta riippumatta.	Hyvinvoinnin edistäminen ja palveluiden kehittäminen – Hyvinvoiva Turku
19	Perustetaan Turkuun Taiteiden talo –konsepti.	Hyvinvoinnin edistäminen ja palveluiden kehittäminen – Hyvinvoiva Turku
20	Valtuuston hyväksyttäväksi tuodaan liikuntaverkkoselvitys.	Hyvinvoinnin edistäminen ja palveluiden kehittäminen – Hyvinvoiva Turku
21	Kulttuuri on osa hyvää elämänlaatua ja jatkuvaa oppimista, ja kulttuurilla on erityinen merkitys hyvinvoinnin edistämässä ja yksinäisyyden torjumisessa	Hyvinvoinnin edistäminen ja palveluiden kehittäminen – Hyvinvoiva Turku
22	Turkulaiset taiteilijat ovat kulttuurikaupungin vahvuus ja luovien alojen merkitys kasvaa myös taloudellisessa mielessä koko ajan.	Hyvinvoinnin edistäminen ja palveluiden kehittäminen – Hyvinvoiva Turku
23	Laajennetaan peruskoulun erikoisluokkatointia. Lisätään kielipainotteisen varhaiskasvatuksen tarjontaa.	Hyvinvoinnin edistäminen ja palveluiden kehittäminen – Hyvinvoiva Turku
24	Selvitetään varhaiskasvatushenkilöstön mahdollisuudet täydennyskoulutukseen.	Hyvinvoinnin edistäminen ja palveluiden kehittäminen – Hyvinvoiva Turku
25	Turku on Suomen paras toisen asteen kouluttaja. Jokainen nuori valmistuu vähintään 2. asteen tutkintoon. Selvitetään lukiokoulutuksen laajentamista, jotta entistä useammalla turkulaisnuorella on mahdollisuus lukio-opintoihin Turussa.	Hyvinvoinnin edistäminen ja palveluiden kehittäminen – Hyvinvoiva Turku
26	Työskennellään tinkimättä turvallisen koulunkäynnin eteen mm. ehkäisten koulukiusaamista ja –väkivaltaa.	Hyvinvoinnin edistäminen ja palveluiden kehittäminen – Hyvinvoiva Turku

# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

Nro	Tavoite	Teema
27	Vahvistetaan oppilaiden oppimisen tukea ja oppilashuoltoa. Huolehditaan ns. positiivisen diskriminaation rahoituksesta tavoitellen jatko-opinnot mahdollistavan kielitaidon oppimista kaikille. Vahvistetaan vanhempien ja oppilaiden osallisuutta koulu-polkuun	Hyvinvoinnin edistäminen ja palveluiden kehittäminen – Hyvinvoiva Turku
28	Siirretään sote-palveluiden painopistettä voimakkaasti oikea-aikaisuuteen. Tunnistetaan henkilöt, jotka käyttävät paljon palveluita ja luodaan heille yksilöllinen hoitosuunnitelma ja nimetään omalääkäritiimi.	Hyvinvoinnin edistäminen ja palveluiden kehittäminen – Hyvinvoiva Turku
29	Toteutetaan terapiatakuu	Hyvinvoinnin edistäminen ja palveluiden kehittäminen – Hyvinvoiva Turku
30	Tärkein tavoite on hallittu sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisvastuun siirtäminen hyvinvointialueille vuoden 2023 alusta alkaen.	Hyvinvoinnin edistäminen ja palveluiden kehittäminen – Hyvinvoiva Turku
31	Määritetään lääkäreille oikeankokoinen väestövastuu. Jokainen turkulainen saa halutessaan valita ensisijaisen lääkäriinsä. Omalääkärimallin rakentamisessa priorisoidaan yli 60-vuotiaita sekä työterveyshuollon ulkopuolella olevia lääkäreiden saatavuuden puitteissa. Toteutusmalli hoitopäätöksiä valmistellaan syksyn 2021 aikana	Hyvinvoinnin edistäminen ja palveluiden kehittäminen – Hyvinvoiva Turku
32	Osaamisen kärkihankkeessa asetetaan tavoitteet koulutus- ja osaamistason nostolle sekä toimenpideohjelman sen toteuttamiseen.	Hyvinvoinnin edistäminen ja palveluiden kehittäminen – Hyvinvoiva Turku
33	Selvitetään vanhusten asumispalveluiden lisäämisen mahdollisuudet. Arvioidaan vanhusten koti- ja asumispalveluiden kokonaistilanne ulkoisella arvioinnilla.	Hyvinvoinnin edistäminen ja palveluiden kehittäminen – Hyvinvoiva Turku
34	Vahvistetaan palveluohjausta, erityisesti vanhuspalveluissa ja lasten ja nuorten palveluissa ja selvitetään perhekeskumallin laajentamista huomioiden sote-uudistuksen tavoitteet	Hyvinvoinnin edistäminen ja palveluiden kehittäminen – Hyvinvoiva Turku
35	Korona-aikana muodostuneet hoito- ja palveluvelat sekä oppimisvajeet selvitetään ja niiden korjaamiseksi laaditaan hankkeistus ja toimenpideohjelmat.	Hyvinvoinnin edistäminen ja palveluiden kehittäminen – Hyvinvoiva Turku
36	Taide, kulttuuri ja luovat alat vahvistavat hyvinvointia sekä alueen elinvoimaa.	Hyvinvoinnin edistäminen ja palveluiden kehittäminen – Hyvinvoiva Turku
37	Liikunnan tulee olla osa lasten päivää myös kouluissa. Koulujen opetustilojen, pihojen ja koulumatkojen tulee innostaa luontaiseen liikkumiseen	Hyvinvoinnin edistäminen ja palveluiden kehittäminen – Hyvinvoiva Turku
38	Edistetään hyvää tiedolla johtamisen kulttuuria. Perustetaan yhteistyössä alueen yliopistojen kanssa arviointipaneeli arvioimaan kärkihankkeiden toimenpideohjelmaa, toteutumista ja vaikuttavuutta.	Jatkuvasti parempi Turku
39	Luodaan Turkuun asiointitili, jota kautta on helppo hoitaa asioita sujuvasti ajasta ja paikasta riippumatta. Hyödynnetään digitaalisuutta ja dataa myös osana kaavoitusta, luvitusta, katujen ja katuverkon kunnossapitoa ja opastuksia.	Jatkuvasti parempi Turku
40	Rakennuttamisessa siirrytään malliin, jossa rakennuttaminen ja uusien kaupungin tilojen omistaminen siirretään perustettavaan tai olemassa olevaan yhtiöön. Yhtiö ottaa vastuulleen myös kiinteistöjen ylläpidon.	Jatkuvasti parempi Turku
41	Resursoidaan ja vakiinnutetaan asukkaiden osallisuuteen liittyviä toimintamalleja, kuten kansalaispaneelit. Asukasbudjetoinnin osuutta kasvatetaan. Huolehditaan erityisesti nuorten osallisuudesta.	Jatkuvasti parempi Turku
42	Varmistetaan, että ikäkaarimallin mukainen palveluajattelu tulee osaksi toimintaa.	Jatkuvasti parempi Turku
43	Seurataan johtamisjärjestelmän muutoksen vaikutuksia ja onnistumista säännöllisesti valtuustokauden aikana ja asetetaan muutokselle tarkempia osatavoitteita.	Jatkuvasti parempi Turku
44	Tavoitteena on, että Turku on vetovoimainen työnantaja. Henkilöstön osaamista arvostetaan ja kannustetaan ja tuetaan oman osaamisen kehittämiseen. Panostetaan henkilöstön hyvinvointiin.	Jatkuvasti parempi Turku
45	Toiminnan kantavana periaatteena on asukas- ja asiakaslähtöisyys, jonka tuloksena turkulaisten ja Turussa toimivien tulee saada parempaa palvelua nopeammin.	Jatkuvasti parempi Turku
46	Toteutetaan omistajapolitiikan linjauksia määrätietoisesti ja loogisesti siten, että yhtiöt voivat toimia tehokkaasti valitulla toimintatavalla toimintaympäristön haasteet huomioiden.	Jatkuvasti parempi Turku
47	Koronan aikana olemme osoittaneet olevamme tarvittaessa nopea ja ketterä toimija	Jatkuvasti parempi Turku
48	Huolehditaan kansainvälisen koulun jatkosta ja siirrosta keskustan lähistölle (esimerkiksi Itäharjulle).	Kansainvälisyys ja verkostot – Turku, kokoaan suurempi maailmalla
49	Toimitaan aktiivisesti sellaisissa kansainvälisissä verkostoissa, jotka tukevat Turun omien tavoitteiden saavuttamista.	Kansainvälisyys ja verkostot – Turku, kokoaan suurempi maailmalla
50	Turku on kansainvälinen kaupunki ja toivotamme kaikki uudet asukkaat tervetulleiksi. Huolehditaan uusien maahanmuuttajataustaisten turkulaisten kotoutumisesta kotouttamisohjelman mukaisesti.	Kansainvälisyys ja verkostot – Turku, kokoaan suurempi maailmalla

# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

Nro	Tavoite	Teema
51	Kaupunkia tiivistetään täydennysrakentamalla hyvien joukkoliikenneyhteyksien varrelle, huomioidaan lähiluonnon ja viheralueiden merkitys ja tarkastellaan palveluverkkoa uudet asuinalueet huomioiden. Lisätään erityisesti houkuttelevilla alueilla olevien pientalo- ja kerrostalonttien tarjontaa ja laaditaan koko kaupungin kattava täydennysrakennus selvitys.	Kestävän kasvun Turku
52	Huolehditaan, että kaupungissa liikkuminen on sujuvaa ja että keskusta säilyy saavutettavana kaikilla liikennemuodoilla.	Kestävän kasvun Turku
53	Huomioimme kaupungin rakentamisessa turvallisuuden tärkeänä osana sekä inhimillistä kestävyyttä että viihtyvyyttä.	Kestävän kasvun Turku
54	Annetaan palvelulupaus kumppanuushankkeille, kaavoitusaloitteiden käsittelylle sekä luvituksen käsittelylle. Kumppanuuskaavoituksen tulee olla pienehköissä, yksityisissä aloitteissa ensisijainen vaihtoehto. Huolehditaan, että kaavoituksen ja luvituksen resurssit ovat riittävät.	Kestävän kasvun Turku
55	Laaditaan visio Merellisen Turun kehittämisestä huomioiden erityisesti Länsi-Turun alue. Huomioidaan yleiskaavoituksessa läntisten alueiden uudet asumisviihtyvyyttä parantavat ja asumista lisäävät tavoitteet sekä merellisyyden	Kestävän kasvun Turku
56	Varmistetaan, että Turussa toteutuu alueittain asumisen monipuolisuus. Puretaan aktiivisesti segregatiota asunto- ja maapolitiikalla.	Kestävän kasvun Turku
57	Toteutamme muutosta kulkutapajakaumaan toteuttamalla pyöriteitä, lisäämällä kävelyn houkuttelevuutta ja aloittamalla runkobussijärjestelmän toteutuksen.	Kestävän kasvun Turku
58	Hankintaperiaatteiden päivittämisen yhteydessä varmistetaan, että pk-yrityksillä on mahdollisuus osallistua kilpailutuksiin.	Korkeakouluyhteistyö, yritykset ja työllisyys – Onnistuva Turku
59	Resursoidaan työllisyyskokeilu ja asetetaan vaikeimmin työllistyville selkeä työllistymistavoite.	Korkeakouluyhteistyö, yritykset ja työllisyys – Onnistuva Turku
60	Tehdään päätöksenteon yhteydessä yritysvaikutusten arviointi, kun asia koskettaa elinkeinoelämää. Kaikessa valmistelussa ja päätöksenteossa huomioidaan asiakaslähtöisyys. Selkeytetään kaupunkiorganisaation vastuut ns. yhden luukun periaatteen mukaisesti.	Korkeakouluyhteistyö, yritykset ja työllisyys – Onnistuva Turku
61	Turulle yhteistyö on tärkeää ja asetamme alueen yhteiset isot elinkeinopolitiikan tavoitteet yhdessä eri toimijoiden kanssa.	Korkeakouluyhteistyö, yritykset ja työllisyys – Onnistuva Turku
62	Vaikutetaan aktiivisesti osaavan työ- ja koulutusperäisen maahanmuuton edistämiseen.	Korkeakouluyhteistyö, yritykset ja työllisyys – Onnistuva Turku
63	Valmistellaan uusi työllisyyden hanke varmistamaan, että Turku hyödyntää työllisyyden kokeilua tuloksettaasti ja valmistautuu työllisyyspalveluiden järjestämistä vuoteen 2024.	Korkeakouluyhteistyö, yritykset ja työllisyys – Onnistuva Turku
64	Tehdään päätöksenteon yhteydessä yritysvaikutusten arviointi, kun asia koskettaa elinkeinoelämää. Kaikessa valmistelussa ja päätöksenteossa huomioidaan asiakaslähtöisyys. Selkeytetään kaupunkiorganisaation vastuut ns. yhden luukun periaatteen mukaisesti.	Korkeakouluyhteistyö, yritykset ja työllisyys – Onnistuva Turku
65	Tiedepuiston kärkihanke, Olemassa oleva kärkihanke jatkuu, päivitetään toimenpidesuunnitelma valtuustokaudelle.	Kärkihankkeet
66	Keskustan kehittämisen kärkihanke, Olemassa oleva kärkihanke jatkuu, päivitetään toimenpidesuunnitelma valtuustokaudelle.	Kärkihankkeet
67	Osaamisen kärkihanke, Valmistellaan uusi Osaamisen kärkihanke, jonka tavoitteena on Turun seudun alueellisen kilpailukykyyn vahvistaminen pitkäjänteisesti osaamiseen ja tutkimukseen panostamalla sekä vastaaminen megatrendeihin kuten digitalisaatioon, kaupungistumiseen sekä ilmastonmuutokseen.	Kärkihankkeet
68	Yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja asuinalueiden tasapainoisen kehityksen kärkihanke, Kärkihankkeen alla toteutetaan yksinäisyyden vähentämisen ja mielenterveyden tukemisen toimenpideohjelmat valtuustokaudelle. Varmistetaan, että kotoittamis- ja syrjäytymisen ehkäisyn ohjelmilla on oikeat mittarit ohjelman tulokselliseksi toteuttamiseksi.	Kärkihankkeet
69	Yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja asuinalueiden tasapainoisen kehityksen kärkihanke, Lähiöiden kehittämisen ensisijaiseksi tavoitteeksi vahvistetaan segregatiion vähentäminen. Vahvistetaan kaupunkilaisten yhteisöllisyyttä ja osallistumista kaupungin kehittämiseen.	Kärkihankkeet
70	Yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja asuinalueiden tasapainoisen kehityksen kärkihanke, Asetetaan liikkumisen toimenpideohjelman tavoitteet yhdessä seurojen ja järjestöjen kanssa. Ohjelmaan yhdistetään kaikkien lasten harrastamismahdollisuuksien tavoite ja seurojen avustusten uudistaminen lajien välisen-, sukupuolten-, ja alueiden tasa-arvon turvaamiseksi.	Kärkihankkeet

# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

Nro	Tavoite	Teema
71	Kulttuurin kärkihanke; Valmistellaan uusi kulttuurin ja laajemmin hyvinvoinnin edistämiseen liittyvä kärkihanke, jonka toteuttamisen tueksi laaditaan toimenpideohjelma valtuustokaudelle.	Kärkihankkeet
72	Matkailun toiminnossa tavoitellaan laajempaa seudullista yhteistyötä ja tavoitteet ja rakenteet kytetään aiempaa paremmin kansalliseen Visit Finland –kokonaisuuteen.	Matkailu ja saavutettavuus – Tapahtumien Turku
73	Tavoitellaan, että kiinnostavia, vahvoja tapahtumia niin kulttuurin, urheilun kuin tieteen aloilla on ympäri vuoden.	Matkailu ja saavutettavuus – Tapahtumien Turku
74	Turku panostaa matkailun kehittämiseen voimakkaasti ja siinä onnistumiseksi houkuttelee alan toimijoita yhteen. Lentoaseman ja satamatoimintojen kilpailukyvyistä tulee huolehtia. Kansainvälisen matkailun kasvattaminen on yksi elinkeinopoliitiikan keskeisistä tavoitteista.	Matkailu ja saavutettavuus – Tapahtumien Turku
75	Kaupungin 800-vuotisjuhluvuosi 2029 on alusta koko vuoden kestäväälle tapahtumalle ja sille asetetaan selkeät tavoitteet.	Matkailu ja saavutettavuus – Tapahtumien Turku
76	Kulttuuri on merkittävä osa kiinnostavaa ja vetovoimaista Turku.	Matkailu ja saavutettavuus – Tapahtumien Turku
77	Jo päätetty sopeutusohjelma toteutetaan.	Turun talousraami 2021–2025 – vahvana 2030-luvulle
78	Raitiotien kustannus- ja kannattavuusarvion pohjalta tehdään päätökset kaupunkikehityksen kannalta merkittävästä joukkoliikennetarkistuksesta.	Turun talousraami 2021–2025 – vahvana 2030-luvulle
79	Investointien tehokas ajallinen ja taloudellinen hallinta sekä osaava ja huolellinen rakennuttaminen ovat avainasemassa, jotta investointeja voidaan toteuttaa kestävästi.	Turun talousraami 2021–2025 – vahvana 2030-luvulle
80	Rakennamme uuden konserttitalon aikataulussa, joka mahdollistaa orkesterin siirtymisen suoraan uusiin tiloihin, tavoitteena vuosi 2025.	Turun talousraami 2021–2025 – vahvana 2030-luvulle
81	Toteutamme Kupittaaan kansihankkeen mahdollistamaan tiedepuiston kärkihanketta ja luomaan uuden yhdistetyn Kupittaa-Itäharjun kaupunginosan vahvan joukkoliikenteen- ja työpaikkakeskittymän äärelle. Toteutamme TAITO-kampuksen.	Turun talousraami 2021–2025 – vahvana 2030-luvulle
82	Turku tavoittelee tulopohjan vahvistamiseksi merkittävää lisärakentamista.	Turun talousraami 2021–2025 – vahvana 2030-luvulle
83	Kaupungin taloutta ja hallintoa sopeutetaan uudistusta vastaavien siirtyvien tehtävien verran (sote-uudistus)	Turun talousraami 2021–2025 – vahvana 2030-luvulle
84	Talouden kestävä perusura	Turun talousraami 2021–2025 – vahvana 2030-luvulle
85	Valmistautuminen sote-uudistuksen vaikutuksiin kaupunkitaloudessa	Turun talousraami 2021–2025 – vahvana 2030-luvulle
86	Turku tavoittelee työttömyysasteen laskua 11,2 prosenttiin.	Turun talousraami 2021–2025 – vahvana 2030-luvulle
87	Menettelytapa yllättävässä negatiivisessa poikkeustilanteessa	Turun talousraami 2021–2025 – vahvana 2030-luvulle
88	Velkakatto	Turun talousraami 2021–2025 – vahvana 2030-luvulle
89	Verolinjaukset	Turun talousraami 2021–2025 – vahvana 2030-luvulle

---

# LAUTAKUNTIEN TOIMINNALLISET JA TALOUDELLISET TAVOITTEET

---

# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

## Kaupunginvaltuusto

### Kaupunginvaltuusto

#### Lyhyt kuvaus toiminnasta

Ylintä päätäntävaltaa kaupungin toiminnassa käyttää asukkaiden valitsema kaupunginvaltuusto. Valtuusto valitaan neljäksi vuodeksi kerrallaan neljän vuoden välien järjestettävillä vaaleilla.

Turun kaupunginvaltuustossa on kaudella 2021 – 2025 yhteensä 67 valtuutettua, joiden määrä on kuntalaissa sidottu kaupungin asukaslukuun.

Kunnassa on valtuusto, joka vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta sekä käyttää kunnan päätösvaltaa. Kaupunginvaltuuston tehtävät on määrätty kuntalaissa. Sen mukaan valtuusto päättää:

1. kuntastrategiasta;
2. hallintosäännöstä;
3. talousarviosta ja taloussuunnitelmasta;
4. omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta;
5. liikelaitokselle asetettavista toiminnan ja talouden tavoitteista;
6. varallisuuden hoidon ja sijoitustoiminnan perusteista;
7. sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista;
8. palveluista ja muista suoritteista perittävien maksujen yleisistä perusteista;
9. takaussitoumuksen tai muun vakuuden antamisesta toisen velasta;
10. jäsenten valitsemisesta toimielimiin, jollei jäljempänä toisin säädetä;
11. luottamushenkilöiden taloudellisten etuuksien perusteista,
12. tilintarkastajien valitsemisesta;
13. tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapaudesta;
14. muista valtuuston päätettäviksi säädettyistä ja määrättyistä asioista.

#### Kaupunginvaltuutettujen paikkajako puolueittain 2021 – 2025:

Kansallinen Kokoomus	16
Suomen Sosiaalidemokraattinen puolue	13
Vasemmistoliitto	11
Vihreä Liitto	10
Perussuomalaiset	9
Ruotsalainen Kansanpuolue	3
Suomen Keskusta	3
Suomen Kristillisdemokraatit	1
Liike Nyt	1

Kaupunginvaltuuston määrärahoista maksetaan valtuutettujen kokouspalkkiot sekä tilojen käytöstä aiheutuvat vuokrat.

#### Määrärahat ja investoinnit, 1 000 €

	Tilinpäätös 2020*	Talousarvio 2021 muutoksin	Talousarvio 2022	Taloussuunnitelma 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025
<b>Käyttötaloulososa</b>						
Toimintatulot						
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintamenot	1 005	1 061	1 055	1 081	1 107	1 133
<b>Toimintakate</b>	-1 005	-1 061	-1 055	-1 081	-1 107	-1 133
<b>Muutos-%</b>			-0,5 %	2,4 %	2,4 %	2,4 %

### Tarkastuslautakunta

Tilivelvollinen viranhaltija: kaupunginrevisori Kari Koivuluhta

#### Lyhyt kuvaus toiminnasta

##### Tarkastuslautakunnan tehtävänä on

- järjestää hallinnon ja talouden tarkastus ja arviointi
- huolehtia kaupungin ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta
- tuottaa kaupungin ja sen strategisen johtamisen ja toiminnan kehittämisen tueksi luotettavaa ja olennaista arviointitietoa
  - valtuustolle ja muille päätöksentekijöille
  - kuntalaisille ja ympäröivälle yhteiskunnalle
  - kaupungin henkilöstölle
- sekä arvioida
- valtuuston asettamien strategisten tavoitteiden ja talousarvion tavoitteiden toteutumista koko kuntakonsernissa ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla
- valvoa kuntalain 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi
- muita kuntalaissa lautakunnan tehtäväksi annettuja asioita.

Arviointi- ja tarkastustoiminnan tavoitteena on varmistaa kaupunkikonsernin toiminnan tarkoituksenmukaisuus ja tuloksellisuus sekä kuntalaisten etujen toteutuminen.

#### Toimintaympäristön muutostekijät

Tarkastuslautakunnan tehtäväkenttään vaikuttavat vaatimukset talouden tasapainottamisesta, tasapainottamista koskevien suunnitelmien sisällön ja toimenpiteiden toteutuksen ja riittävyyden arvioinnin tarve.

#### Määrärahat, 1 000 €

	Tilinpäätös 2020*	Talousarvio 2021 muutoksin	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
<b>Käyttötalousosa</b>						
Toimintatulot						
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintamenot	489	540	554	563	571	580
<b>Toimintakate</b>	<b>-489</b>	<b>-540</b>	<b>-554</b>	<b>-563</b>	<b>-571</b>	<b>-580</b>
<b>Muutos-%</b>			2,6 %	1,6 %	1,4 %	1,6 %

Toimintaan vaikuttavat myös kuntakonsernin toiminnan ja palvelutuotannon organisointi, järjestämistapa ja johtaminen sekä näissä tapahtuvat muutokset.

Lisäksi lautakunnan toiminnassa tulee ottaa huomioon kulloinkin voimassa olevien ohjausasiakirjojen rakenne ja sisältö sekä ne muutostekijät, jotka vaikuttavat kaupunkikonsernin ja sen eri osien toimintaan ja tulokseen. Toimintaympäristössä tapahtuu jatkuvia muutoksia muun muassa lainsäädännöstä sekä lisääntyvästä kuntarajat ylittävästä yhteistyöstä johtuen.

#### Toiminnan kehittäminen

Tarkastuslautakunnan tavoitteena on tukea valtuuston päättämien strategisten tavoitteiden toteutumista toiminta-ajatuksensa mukaisesti. Tavoitteiden toteutumista tuetaan arviointitoiminnalla, jossa tarkastellaan asetettujen tavoitteiden toimeenpanoa, toteutumista ja vaikutuksia organisaation eri tasoilla ja toiminnoissa. Arviointitoiminnalla pyritään kattamaan olennaisimmiksi katsotut asiakokonaisuudet tai toiminnot valtuustokauden aikana. Arviointitoiminnan tuloksista raportoidaan kulloinkin tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tarkastuslautakunnan toiminnan sisältöön vaikuttavat muun muassa toimintaympäristössä ja kaupungin omassa toiminnassa tapahtuvat muutokset ja kulloinkin asetetut tavoitteet. Tarkastuslautakunnan toimintatapoja ja toiminnan sisältöä kehitetään jatkuvasti vastaamaan eteen tulevia haasteita.

## Keskusvaalilautakunta

**Tilivelvolliset viranhaltijat: lakimies Henna Puska ja avustava lakimies Niina Kujansuu**

### Lyhyt kuvaus toiminnasta

Vaalilain mukaan valtuuston on asetettava toimikaudekseen keskusvaalilautakunta. Keskusvaalilautakuntaan kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kolme muuta jäsentä sekä tarpeellinen määrä varajäseniä, joita on kuitenkin oltava vähintään viisi. Keskusvaalilautakunta on ottanut sihteereikseen kaksi lakimiestä kaupungin Konsernihallinnon lakipalveluiden yksiköstä.

Keskusvaalilautakunta kokoontuu vaalilaissa säädettyinä aikoina sekä muulloin lautakunnan puheenjohtajan kutsusta tarvittaessa. Keskusvaalilautakunta toimii kuntavaaleissa sekä valtiollisissa vaaleissa. Keskusvaalilautakunnan tehtävä on ylläpitää valmiutta vaalien ja kansanäänestysten järjestämiseen, vastata vaalien ja kansanäänestysten järjestämisestä sekä suorittaa kuntavaaleissa tuloksen laskenta valtakunnallisten ohjeaikojen puitteissa.

### Toimintaympäristön muutostekijät

Keskusvaalilautakunta on vaalilakiin perustuva lakisääteinen toimielin, jonka keskeisin tehtävä on vaalien toimittaminen. Maakuntavaalit toimitetaan 23.1.2022, eduskuntavaalit 2.4.2023, presidentinvaali 28.1.2024 (lisäksi mahdollinen toinen vaalikierros helmikuussa 2024) sekä samana vuonna europarlamenttivaalit 9.6.2024 ja alue- ja kuntavaalit 13.4.2025. Kunnan tulee varautua kaikkiin vaalien järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin.

Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen uudistusta koskeva hallituksen esitys (HE 241/2020) on hyväksytty eduskunnassa ja sitä koskeva lainsäädäntö tuli osittain voimaan 1.7.2021.

Uudistuksessa maahan perustetaan 21 hyvinvointialuetta, joista jokaisella on aluevaltuusto, joka valitaan yleisillä aluevaaleilla.

Hallituksen esityksen (HE 241/2020 vp) mukaan ensimmäiset aluevaalit toimitetaan erikseen omina vaaleinaan vuonna 2022 ja tämän jälkeen aluevaalit toimitetaan kuntavaalien yhteydessä (v. 2025 alue- ja kuntavaalit). Aluevaalien kustannusrakenne omina vaaleina kuntien näkökulmasta on samanlainen, kuin eduskuntavaaleissa. Kuntavaaleissa 2021 keskusvaalilautakunta varautui koronapandemiasta johtuviin poikkeusjärjestelyihin. Oikeusministeriö on lähettänyt kunnanhallitukselle aluevaaleja koskevan infokirjeen (VN/16839/2021) 30.6.2021 (korj. 14.9.2021), jossa oikeusministeriö kehottaa kuntaa huomioimaan kulloisenkin koronavirustilanteen ja varautumaan siihen, että tilanne voi vaatia samanlaisia järjestelyjä kuin kuntavaaleissa 2021 oli, kuten suojavausteiden hankkimiseen äänestyspisteille ja vaalilautakuntien jäsenten sekä ennakkoäänestyksen vaalitoimitsijoiden varustamiseen riittäväillä suojavälineillä, kuten maskeilla tai visiireillä. Äänestyspaikoille on myös syytä hankkia normaalitytilannetta enemmän käsisinfektioaineita ja puhdistusaineita. Näistä turvallisuustoimista aiheutuu tavanomaista enemmän kustannuksia.

### Toiminnan kehittäminen

Keskusvaalilautakunta käyttää samoja asianhallinta- ja tiedonvälitysjärjestelmiä kuin muutkin toimielimet ja noudattaa vaalilaista johtuvia poikkeuksia lukuun ottamatta samoja kokous- ja muita käytäntöjä.

### Määrärahat ja investoinnit, 1 000 €

	Tilinpäätös 2020*	Talousarvio 2021 muutoksin	Talousarvio 2022	Taloussuunnitelma 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025
<b>Käyttötalousosa</b>						
Toimintatulot			440	360	720	
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintamenot	64	615	525	473	1 069	549
<b>Toimintakate</b>	-64	-615	-85	-113	-349	-549
<b>Muutos-%</b>			-86,1 %	31,6 %	209,8 %	57,4 %

Lisätietoja:

2020 Ei vaaleja  
 2021 Kuntavaalit  
 2022 Aluevaalit  
 2023 Eduskuntavaalit  
 2024 Presidentinvaali (ja mahdollinen toinen vaalikierros)  
 ja europarlamenttivaalit  
 2025 Alue- ja kuntavaalit



## Toimintasuunnitelma 2022

### Kuvaus toiminnasta

Kaupunginhallitus vastaa kaupungin hallinnosta ja taloudenhoidosta sekä kaupunginvaltuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Kaupunginhallituksessa toimii myös konsernijaosto.

Kaupunginhallituksen konsernijaosto huolehtii kaupunkikonsernin konserniohjauksen ja -valvonnan täytäntöönpanosta sekä niiden toimivuudesta. Konsernijaosto tekee esityksiä omistajapolitiikan linjauksista ja konserniohjauksen periaatteista, tytäryhteisöille ja -säätiöille asetettavista toiminnallisista ja taloudellisista tavoitteista sekä muista yhteisöjen sekä säätiöiden toimintaan ja talouteen liittyvistä asioista. Lisäksi konsernijaosto ohjaa, seuraa ja valvoo kaupungin tytäryhteisöjen ja -säätiöiden toimintaa sekä niille asetettujen tavoitteiden toteutumista.

Kaupunginhallituksen alaisuudessa toimii vuoden 1.6.2021 alusta Konsernihallinto, työllisyyden palvelukokonaisuus, Varsinais-Suomen aluepelastuslaitos, sekä 23 strategista yhteisöä. Strategisten yhteisöjen osalta kaupunginhallitus on delegoinut toimivaltansa konsernijaostolle, joka huolehtii yhteisöjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden määrittelystä ja seurannasta.

Pormestari johtaa ja valvoo kaupungin hallintoa, taloudenhoitoa ja muuta toimintaa. Pormestari on päätoiminen luottamushenkilö. Kaupunginvaltuusto valitsee pormestarin varsinaisten valtuutettujen keskuudesta toimikaudekseen, ja pormestarin toimikausi jatkuu siihen saakka, kunnes uusi pormestari on valittu. Pormestari valitaan vaalilla ennen kaupunginhallituksen jäsenten ja varajäsenten valintaa. Kaupunginvaltuusto valitsee varsinaisten valtuutettujen keskuudesta pormestarille sijaisen, mikäli pormestari poissaoloa kestää yli kaksi kuukautta.

Pormestari johtaa kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen asettamien strategisten tavoitteiden toteuttamisen edellyttämää poliittista prosessia, toimii kaupunginhallituksen ja kaupunginhallituksen konsernijaoston puheenjohtajana sekä vastaa kuntalaisten osallisuuden ja vuorovaikutuskenttötoteutumisesta. Pormestari edustaa kaupunkia koti- ja ulkomaisissa sidosryhmätalouksissa. Pormestari ohjaa strategian ja talousarvion sekä muiden esittelynsä ottamien asioiden valmistelua.

Kansliapäällikkö johtaa pormestarin alaisuudessa kaupunkikonsernin toimintaa ja vastaa sen kehittämisestä. Kansliapäällikkö on järjestämisohjuttajan, yhteisten palveluiden hallintojohtajan, palvelujohtajien, omistajaohjausjohtajan, elinvoimajohtajan, järjestämisohjuttajan, johtavan kaupunginsihteerin, talousjohtajan, henkilöstöjohtajan, viestintäjohtajan, strategijahtajan ja tarkastusjohtajan esimies sekä pelastusjohtajan hallinnollinen esimies.

Konsernihallinto vastaa kaupungin toimielinten päätöksenteon valmistelusta ja päätösten täytäntöönpanosta sekä avustaa pormestaria ja kansliapäällikköä kaupungin hallinnon ja taloudenhoidon johtamisessa sekä toiminnan ja talouden johtamisessa. Konsernihallintoon kuuluvat:

1. Johdon tuki
2. Yhteiset palvelut
3. Järjestämistoiminto

Johdon tukeen kuuluvat pormestarin suorassa ohjauksessa toimivat yksiköt, joiden tehtävänä on tukea johtoa strategisen johtamisen vahvistamiseksi ja toimintojen yhteensovittamiseksi.

Yhteiset palvelut vastaavat talouteen, henkilöstöasioihin, hankintoihin, tila-asioihin, viestintään ja markkinointiin, kehittämiseen, lakiasioihin, asiakaspalveluun, IT-toimintoihin, tietopalveluihin, työterveyshuoltoon sekä yleishallintoon liittyvistä kaupungin yhteisistä palveluista.

Järjestämistoiminto vastaa palvelujen järjestämisen tehtävistä. Järjestämistoiminnolla ohjataan palvelutuotantoa ja vastataan siitä, että palvelutuotanto toteutuu kuntalain 8 §:n tarkoittamalla tavalla ja kaupungin asettamien tavoitteiden mukaisesti. Kuntalain 8 §:n mukaan tehtävien hoidosta järjestämistä vastuussa oleva kunta vastaa järjestettävien palvelujen ja muiden toimenpiteiden yhdenvertaisesta saatavuudesta, tarpeen, määrän ja laadun määrittämisestä, tuottamistavasta, tuottamisen valvonnasta sekä viranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttämisestä. Järjestämisen tehtävät jakautuvat seuraaviin palvelukokonaisuuksiin:

1. Hyvinvointi
2. Kasvatus ja opetus
3. Vapaa-aika
4. Kaupunkiympäristö
5. Työllisyys

### Työllisyyden palvelukokonaisuus

Turun kaupungin pormestarin myötä tehdyssä organisaatiouudistuksessa konsernihallinnon työllisyyspalvelukeskuksesta muodostettiin 1.6.2021 alkaen työllisyyden palvelukokonaisuus. Työllisyyspalveluiden sisäisessä organisaatiossa muutos on iso, ja on tarve rakentaa ja edelleen kehittää organisaatiota lähivuosina huomioiden kaupungin ja pormestarisopimuksen strategiset painotukset ja ennakoiden toimintaympäristössä lähitulevaisuudessa tapahtuvat työllisyyspalveluihin liittyvät rakenteelliset muutokset.

Työllisyyden palvelukokonaisuuden toiminta rakentuu työn ympärille; tehtävänä on edistää kaupungin elinvoimaa, kilpailukykyä, kaupunkilaisien hyvinvointia ja aktiivisuutta työllistymistä tukevien palveluiden ja toimenpiteiden avulla. Tavoitteena on myös hillitä työttömyyden yhteiskunnalle, niin kaupungille kuin valtiollekin, aiheuttamia kustannuksia. Työllisyyden palvelukokonaisuus tunnetaan nimellä Työpiste, ja se palvelee turkulaisia henkilöitä, työnantajia ja kaupunkia. Palvelukokonaisuuden sisällä toimivat työllisyyden edistämisen ja työkyvyn edistämisen palvelualueet. Työpisteen toimipaikkoja on osoitteissa: Käsityöläiskatu 10, Pansiontie 56, Rieskalähteentie 76, Kanslerintie 19. Lisäksi asiakkailta on mahdollisuus käyttää sähköisiä palveluita.

Työllisyyden edistämisen palvelualueella tuotamme urasuunnitteluun, työnhakuun, työllistymiseen ja työnvälitykseen sekä koulutukseen sijoittumiseen liittyvää ohjausta ja palvelua. Ohjaamo palvelee neuvoa ja tukea tarvitsevia nuoria monialaisesti. Työllistymistä edistävä monialainen palvelu, TYP, yhteistoimintamalli, palvelee lakisääteisesti henkilöitä, joiden työllistymisessä on useita esteitä ja jotka ovat asiakkaina eri viranomaisissa. Työpiste auttaa rekrytoinnissa ja työllistää apu työvoimaa kaupungin eri yksiköihin. Työllisyyden kuntakokeilu sijoittuu työllisyyden edistämisen palvelualueelle, mutta kokeilu on laaja ja sillä on vaikutusta myös työkyvyn edistämisen palveluihin sekä kaupungin muihin palveluihin.

Työkyvyn edistämisen palvelualueella tuotamme työhön valmentamista ja kuntouttavaa työtoimintaa sekä tuettua työtä vaikeassa työmarkkinatilanteessa oleville ihmisille ja osatyökykyisille henkilöille. Työtoiminnan

tuotanto luo mahdollisuuksia räätälöityihin työtehtäviin ja kuntouttavaan työhön. Työtoiminnan tuotteita ja palveluita markkinoidaan ja myydään asiakkaille tilauksesta. Omaa tuotantoa myydään Työpisteen putiikeissa, messuilla ja eri tapahtumissa.

Kuntouttavaa työtoimintaa järjestämme oman tuotannon lisäksi palvelusetelin avulla myös ostopalveluna. Palveluntuottajina on 13 yhdistystä tai säätiötä. Järjestämiseen velvoittaa laki kuntouttavasta työtoiminnasta.

Työpisteen toiminta on laajasti verkostoitunut kaupungin sisällä, ja eri viranomaisten kanssa yhteistoiminta on tiivistä. Esimerkiksi Kela, TE-toimisto, ELY, alueviranomaiset, yritykset, järjestöt, koulutusorganisaatiot ja monet hankkeet ja toimijat ovat Työpisteen kumppaneita.

### Toimintaympäristön muutokset

Ulkoisen toimintaympäristön merkittävien muutostekijä tulee olemaan sote-uudistus ja siihen valmistautuminen vuoden 2022 aikana. Merkittävä osa kaupungin toiminnasta siirtyy tulevien hyvinvointialueiden vastuulle ja tällä tulee olemaan merkittävä vaikutus myös konsernihallinnon toimintaan.

Uudistuksen vaikutuksiin valmistautuminen aloitetaan syksyllä 2021. Siirtolaskelmien valmistumisen jälkeen tehdään tarvittavat tarkistukset taloussuunnitelmaan. Vuoden 2022 aikana päätetään tarvittavista toimenpiteistä kaupungin omassa organisaatiossa ja taloudessa.

Kuntatalouden tilanne on ollut haastava jo pitkään. Palvelutarpeen kasvu on lisännyt kustannuksia ja samaan aikaan valtio on tehnyt tulo-rahoitusta heikentäviä päätöksiä. Käytännössä tämä on tarkoittanut, että verorahoituksen kehitys on jäänyt palvelutuotannon nettomenojen kehityksestä.

Turun veropohjaa pyritään kaikin keinoin vahvistamaan työllisyys- ja kasvutoimilla. Kasvava verohyöty käytetään Turun taloudentasapainottamiseen ja palvelujen turvaamiseen. Lähtökohtaisesti Turussa pidättydään kunnallis- ja kiinteistöveron muutoksista sopimuskaudella. Sote-uudistukseen sopeutuminen pyritään toteuttamaan ilman veronkielistystä.

### Väestön ja työllisyyden kehitys

Vuoden 2021 elokuun lopussa Turun väkiluku oli 193 089, jossa oli lisäystä 965 henkeä vuoden 2020 elokuun lopun tilanteeseen verrattuna. Kasvu on hidastunut hieman, sillä kuuden suurimman kaupungin vertailussa Turun suhteellinen väestönkasvu oli viidenneksi suurin.

Muunkielisten (äidinkieli muu kuin suomi tai ruotsi) määrän nopea kasvu on jatkunut vuoden 2021 aikana. Elokuun lopun ennakkotietojen mukaan muunkielisiä oli Turussa 24 713, 12,7 prosenttia väestöstä.

### Ilmasto

Turku toteuttaa Pariisin ilmastopimuksen tavoitetta rajoittaa maapallon lämpeneminen 1,5 asteeseen ja mahdollistaa tämän mukaista kestävää elämää yhdessä kansalaisten, yritysten ja yhteisöjen kanssa. Turun kaupunginvaltuusto hyväksyi Ilmastosuunnitelman 2029 yksimielisesti 11.6.2018 § 142. Tavoitteena on hiilineutraali alue vuoteen 2029 mennessä ja ilmastopositiivinen siitä eteenpäin – eli alueen nettovaikutuksen muuttaminen ilmakehää lämmittävästä sitä viilentäväksi. Kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisen rinnalla tavoite vaatii hiilen sidonnan lisäämistä ja uusiutuvan energian yli tuotantoa suhteessa alueen omaan kulutukseen sekä kiertotalouden vahvistamista. Samalla varaudumme mahdollisimman kattavasti ilmastomuutoksen riskeihin ja vaikutuksiin.

### Työttömyystilanne

Maan hallitus on asettanut työllisyysasteen 75 %:iin. Tavoitteeseen on vielä matkaa niin Varsinais-Suomessa kuin koko maassakin. Turussa työttömyys on ennen covid 19 –epidemiaa ollut laskusuuntainen ja pitkäaikaistyöttömyyskin väheni. Epidemian myötä yhteiskunta lähes suljettiin, mikä aiheutti muutoksen trendissä ja lisäsi työttömien ja lomautettujen määrää. Rokotusten myötä tilanne paranee ja yhteiskuntaa ollaan avaamassa vaiheittain. Työttömien määrä onkin jo pienentynyt vuoden takaisesta tilanteesta ja samanaikaisesti avoimia työpaikkoja on tarjolla enemmän kuin vuosi sitten. Suomalaisten luottamus talouteen on kasvanut ja yrityksetkin ovat selvinneet odotettua paremmin epidemian vaikutuksista.

Työttömyystilanne on suhdanneherkkä ja vaihtelee laajasta työttömyydestä työvoimapulaan. Molempia ilmiöitä esiintyy samanaikaisesti; osaavasta työvoimasta on pulaa mm. työväestön ikääntymisen seurauksena sekä uusilla ja kehittyvillä aloilla, esimerkiksi tekniikan alalla ja terveyspalveluita tarjoavissa organisaatioissa. Korona-aikana on tapahtunut henkilöstön siirtymistä työllistävälle aloille, kuten matkailu- ja ravintola-alan tehtävistä muihin töihin. Tästä seuraa rekrytointivaikeuksia alan työtehtäviin. Työnantajien tarve ja työvoima ovat kaukana toisistaan.

Kohtaanto-ongelman ja pitkittyvän työttömyyden haasteet ovat koronan jälkeen yhä uudelleen ratkaistavana. Painopisteet ovat työvoiman saatavuuden turvaamisessa ja toisaalta pitkäaikaistyöttömyyden katkaisemisessa. Kohtaanto-ongelman vähentämiseksi tarvitaan räätälöityjä palveluita ja monipuolisia keinoja, kuten koulutusta, työnhakupalveluita, henkilökohtaista ohjausta ja ennen kaikkea toimivaa yritysysteistä. Vaikeassa työmarkkina-asemassa olevien henkilöiden työttömyys vähenee mutta ei poistu hyvinäkään aikoina. Valmentavia ja kuntouttavia palveluita on tarpeen järjestää osallisuuden edistämiseksi sekä työkyvyn ylläpitämiseksi ja kohentamiseksi. Työttömyys aiheuttaa kaupungille kustannuksia esimerkiksi työmarkkinatuen kuntaosuuksina ja työttömyydestä aiheutuvina verotulojen menetyksenä sekä kaupungin sosiaali- ja terveyspalvelutarpeen kasvuna.

### Työllisyyden palvelurakenteen uudistaminen

Suomen hallitusohjelmassa tavoitteena on julkisen talouden vahvistaminen. Tähän liittyy useita työllisyyspalveluihinkin liittyviä muutoksia. Työllisyyden palvelurakennetta uudistetaan valtakunnallisesti kolmivaiheisesti.

- Työllisyyden kuntakokeilut alkoivat 1.3.2021
- Pohjoismainen työvoimapalvelumalli tulee voimaan 2.5.2022, ja se koskee myös kokeilukuntia
- Työllisyyspalveluiden järjestämisvastuun siirtäminen valtiolta kunnille syksyllä 2024.

### Järjestämisvastuu kunnille

Järjestämisvastuun siirtoa perustellaan kuntien monipuolisilla jo olevassa olevilla palveluilla, jotka tukevat työllistymistä. Kunnissa on elinvoimapaalvelut, yritysten ja työnantajakentän tuntemus, sivistys- ja koulutuspalvelut, vapaa-ajan palvelut, osaaminen ja näkemys työllisyystilanteesta ja jo olemassa olevat monipuoliset työllisyyspalvelut sekä verkostot ja yhteistyömuodot nykyisten työvoimapaalveluiden kanssa. Kunnilla on kokemusta ja halu ja tahto palvella työttömiä kuntalaisia.

Uudistus on iso ja sen vaikutus laaja, joten se tulisi huomioida kaupungin tuleville vuosille tehtävissä strategisissa ohjelmissa. Muutoksen myötä työllisyyspalvelut tulevat kuntalaisten ulottuville lähialueina, jossa henkilökohtainen vuorovaikutus on lähtökohtana. Kunta pystyy vaikuttamaan työllisyyspalveluiden rakenteeseen, organisointiin, henkilöstörakenteeseen, palvelutuotantoon ja yhteistyöhön eri tahojen

## Konsernihallinto

kanssa. Kunnan on mahdollista vaikuttaa yhteistyöhön muiden kuntien kanssa ja rajapintatyöskentelyyn esimerkiksi sote-uudistuksen myötä syntyvien hyvinvointialueiden kanssa. Muutoksella on vaikutusta myös rahoitukseen ja TE-toimistojen rooliin sekä koko työvoimahallinnon nykyisiin organisaatioihin ja niiden tehtäviin.

Muitakin lakiuudistuksia on menossa: TYP-laki, monialaiset palvelut, on tarkastelussa ja muutoksessa, osatyökykyisten työllistyminen on nostettu esille, palkkatukiudistus on tulossa ja valtakunnan päättäjien taholta on nostettu esille työelämässä tarvittavien tietojen ja taitojen jatkuvan oppimisen merkitys. Tämän koordinoimiseksi on perustettu opetus- ja kulttuuriministeriöön jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus.

### Toiminnan kehittämissuunnitelma ja strategiset painopisteet

Konsernihallinnon kehittämisen lähtökohtana toimii syksyllä 2021 hyväksytty pormestariohjelma ja sen toimeenpano koko kaupungin organisaatiossa.

Kaupungin toiminnan päämääränä on kaupunkilaisten kestävä hyvinvointi. Väestön ikääntyminen, työttömyys, hyvinvointiin liittyvien ongelmien kasaantuminen ja resurssien oikea kohdentaminen ovat esimerkkejä toimintaympäristöön liittyvistä haasteista, joiden ratkaiseminen edellyttää kokonaisvaltaista toimintatapojen muutosta. Kaupungin palvelurakennetta on muutettava siten, että kallis erityistyö ja korjaava työ vähenevät ja toimintaa suunnataan mahdollistavaan ja ehkäisevään työhön. Palvelumuotoilulla ja -ohjauksella parannetaan erityisesti paljon palveluja käyttävien palveluketjuja. Kun investoidaan oikealla tavalla ehkäiseviin, tarpeenmukaisesti monialaisiin ja yhteen sovitettuihin palveluihin, syntyy sekä hyvinvointihyötyjä että taloudellisia säästöjä.

Palvelut järjestetään vaikuttavien palveluketjujen avulla siten, että asiakaspalvelu on toiminnan keskiössä. Palveluja toteutetaan kiinteässä ja laajassa yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

Turun alueella on monipuolinen elinkeinorakenne, jonka tukena on laadukkaita ja joustavat yritys- ja innovaatiopalvelut. Paras tapa hoitaa työllisyyttä on kehittää ja tukea yritysten syntyä, kilpailukykyä ja kasvua, jolloin työvoimalle syntyy aitoa ja pysyvää kysyntää. Turun logistinen sijainti EU:n TEN-T (Trans European Network) runkoverkossa ja osana Tukholmasta, Turun ja Helsingin kautta Pietariin ulottuvalla kasvuvyöhykkeellä tarjoaa kaupungille mahdollisuudet kehittyä merkittävänä logistisena solmukohtana.

Turun erityisenä vahvuutena ovat laadukkaita yliopistot, ammattikorkeakoulut ja muut oppilaitokset. Ne tukevat kaupungin jatkuvaa uudistamista luomalla pohjaa laaja-alaiselle osaamiselle ja luovuudelle. Turun 40 000 opiskelijaa ovat merkittävä potentiaali kaupungille ja sen yrityksille.

Matkailu- ja kongressikaupunkina kehittymisen näkökulmasta Turun historia, kulttuuripalvelut, tapahtumatoiminta, saaristo, merellisyys ja joki ovat merkittäviä vetovoima- ja elinvoimatekijöitä.

Kaupungin uudistumisen lähtökohtana ovat toiminnan läpinäkyvyys ja tietoon perustuva johtaminen, joita tuetaan ajanmukaisilla tietojärjestelmissä. Tämän vuoksi kaupunki haluaa tuntea asukkaansa ja asiakkaansa paremmin. Keskeisiä elementtejä tuottavuuden parantamisessa ovat lisäksi kaupungin tilojen käytön tehostaminen, aktiivinen omistajaohjaus ja tukipalvelujen tuotteistaminen. Yhteiset pelisäännöt varmistavat kaupungin voimavarojen tehokkaan ja tarkoituksenmukaisen käytön.

Palvelujen ja toimintojen digitalisointi mahdollistaa organisaatio- ja kustannusrakenteen keventämisen ja henkilöstön ajankäytön kohdentamisen vaativampiin tehtäviin. Asukkaille ja asiakkaille tämä tarkoittaa

aikaisempaa parempia mahdollisuuksia käyttää kaupungin palveluja ajasta ja paikasta riippumatta.

Uudistamalla palveluja laajalla innovaatioyhteistyöllä avoimuuden periaatteita noudattaen kaupunki edistää myös uusien liiketoimintamahdollisuuksien ja palvelumuotojen syntymistä. Jotta kehittäminen olisi tehokasta, tarvitaan kaupunkitasolla yhteisiä menetelmiä ja työvälineitä, joilla kehittämistä hallitaan.

Aktiivinen rakentaminen, joka tarkoittaa sekä määrätietoista uudisrakentamista, että täydennysrakentamista, on aina ollut eräs kasvavan kaupungin tunnusmerkkeistä. Kaupungin kehittäminen laajoina kokonaisuuksina tukee elinkeinoelämän kilpailukykyä ja asukkaiden viihtyvyyttä.

Turku on maailmanlaajuisesti ilmastopolitiikan edelläkävijä ja osa kansainvälistä kaupunkiverkostoa, joka ratkaisee ilmastomuutokseen liittyviä kysymyksiä. Turku pyrkii olemaan ilmastopositiivinen kaupunki vuodesta 2029 eteenpäin ja toteuttamaan resurssiviisauden periaatteet (jätteettömyys, päästöttömyys ja kestävä luonnonvarojen käyttö) vuoteen 2040 mennessä. Ilmastosuunnitelma (kv 11.6.2018 § 142) ohjaa kaupunkikonsernin toimia ilmastomuutoksen hillitsemiseksi ja varautumiseksi. Turun alueen kasvihuonekaasupäästöt on puolitettu vuoden 1990 tasosta ja Turku valittiin Euroopan parhaaksi keskikokoiseksi ilmastokaupungiksi vuonna 2020.

### Kaupungin kärkihankkeet

Osana Turun kaupungin Pormestariohjelmaa jatketaan Kärkihankkeiden koordinoimalla kaupungille tärkeitä kehittämistä. Edellisen valtuustokauden aikana olleiden

Kärkihankkeiden, Keskustan kehittäminen, Turun Tiedepuisto ja Smart and Wise Turku kokemusten pohjalta on toimintaa, ohjausmallia ja tuloksia evaluoitu.

Kokemuksista on laadittu uudet toiminta- ja ohjausmallit. Pormestariohjelmaan nostettiin yhteensä 5 Kärkihanketta Tiedepuiston kärkihanke, Keskustan kehittämisen kärkihanke, Osaamisen kärkihanke, Kulttuurin kärkihanke sekä Yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja asuinalueiden tasa-arvoisen kehityksen kärkihanke.

Kärkihankkeiden toimintasuunnitelmat ja toimintamallit ovat luotu rinnakkain ja yhdessä jotta toimintaa tukisi mahdollisimman hyvin Pormestariohjelman tavoitteita.

### Henkilöstö

Toiminnan painopisteet vaikuttavat olennaisesti myös toimialan henkilöstöön. Hallinnon uudistaminen, toiminnanohjausjärjestelmän päivittäminen, keskitetyn asiakaspalvelupisteen perustaminen sekä kaupungin kärkihankkeiden toteuttaminen näkyy niin työvoiman käytön määrässä kuin henkilöstön hyvinvoinnin ja osaamisen kehittämisen tarpeissa.

Työympäristöihin kohdistuu muutoksia, joissa onnistuminen edellyttää hyvää johtamista, niin toiminnan kuin ihmisten. Työn mielekkäys rakentuu selkeistä vastuista, toimivasta yhteistyöstä ja kehittyvästä osaamisesta.

## Konsernihallinto

### Työllisyyden palvelukokonaisuus

#### Onnistuminen

Organisaatiouudistuksen myötä työllisyyspalveluiden asema on kaupungin organisaatiossa muuttunut. Järjestäydymme sen mukaisesti. Turun kaupungin strategiat ja pormestarisopimuksen painotukset otamme huomioon myös palvelualueiden omissa palvelusuunnitelmissa. Tavoitteenamme on onnistua.

#### Asiakas on ykkönen

Turun työllisyyden kuntakokeilu ja pohjoismainen työvoimapalvelumalli tavoittelevat asiakaskeskeistä palvelua. Työllisyyspalveluiden asiakkaita ovat henkilöasiakkaat sekä alueen yritykset ja työnantajat. Toimimme kasvokkain ja asiakaslähtöisesti. Henkilökohtaisen vuorovaikutuksen mahdollistamisen lisäksi kehitämme sähköistä palvelua. Asiakas saa tarvitsemansa palvelut oikea-aikaisesti ja viiveettä. Asiakaspalvelumme on ystävällistä ja ammattitaitoista. Valmennukset ovat tavoitteellisia ja asiakkaan tilanteesta ja tarpeesta lähteviä. On tärkeää, että työllistyminen on nopeaa, mutta pidämme tärkeänä myös tukea tarvitsevien nuorten, vieraskielisten ja jo pidempään työttömänä olleiden pääsyä työelämään. Jatkuva oppiminen työelämän tarpeiden mukaisiin tietoihin ja taitoihin ja koulutukseen ohjaaminen sekä kuntouttaviin palveluihin ohjaamiseen ovat keskeinen osa ohjauspalvelua. Rakennamme aktiivisesti yritys yhteistyötä. Palvelurakenteen muutosvaiheessa kaupungin palveluiden tiedottamista ja markkinointia lisätään ja tehostetaan. Yhteistyö kaupungin toimijoiden ja yksiköiden kanssa on tärkeää, esimerkiksi hankintojen avulla työllistäminen –projekti lisää yritys yhteistyötä ja työttömien avoimille työmarkkinoille työllistymistä.

Vaikeassa työmarkkina-asemassa olevien ihmisten työllistymisessä, eli nuorten, maahanmuuttajien ja pitkäaikaistyöttömien auttamisessa, tarvitsemme yritysten lisäksi Kelan, TE-toimiston, Elyn, ym. viranomaisten kanssa tehtävää yhteistyötä sekä kolmannen sektorin toimijoita. Järjestöyhteistyö on tärkeää; yhdistykset tarjoavat kuntouttavan työtoiminnan palveluita ja myös työllistävät ja osallistavat työttömiä. Kaupungin työtehtäviin työllistäminen on monelle työttömälle mahdollisuus saada ensimmäinen työpaikka ja jatkotyöllistymisen kannalta tärkeää työkokeemusta tai pitempään työmarkkinoiden ulkopuolella olleille saada mahdollisuus palata työelämään. Osatyökykyisten työllistymismahdollisuuksia kehitetään Kaveria ei jätetä –hankkeessa sekä työtoiminnan tuotannossa.

#### Ilmaston ja työelämän muutokset

Osaavan työvoiman saamiseksi laajennamme yhteistyötä korkeakoulujen ja toisen asteen koulutuksen järjestäjien kanssa. Osaamista voi kehittää myös työpaikoilla ja hyödyntää esimerkiksi oppisopimusmahdollisuuksia. Osaamisen tunnistaminen kuntouttavan työtoiminnan ja tuki-työjaksojen aikana edesauttaa työtehtävien räätälöinnissä ja koulutus-tarpeen arvioinnissa.

Ilmastoasiat huomioidaan mm. työtoiminnan tuotannon tehtävissä. Työttömien työkyvyn edistämiseksi tarjolla on esimerkiksi tavaroiden ja tekstiilien kierrätykseen liittyvää työtä. Myös työelämän muutokset huomioimme tuetun työn palveluissa ja pyrimme helpottamaan esimerkiksi it-alan ja palvelualojen työvoiman saantia. Työtoiminnan tuotanto voi palvella myös koko kaupunkia tuottamalla sen tarvitsemia soveltuvia palveluja.

#### Talous

Työttömyys aiheuttaa yhteiskunnalle ja kaupungille kustannuksia. Työttömyyden alentaminen, työmarkkinatukimaksujen pienentäminen vaikuttavat positiivisesti kaupungin talouteen. Kaupungille palkkatukityöllistäminen vähentää työmarkkinatukimaksuja. Työllisyyspalvelut voivat avustaa kaupungin yksiköitä rekrytoinneissa, joissa on mahdollisuus saada valtion palkkatukea.

Tehtävämme onnistumiseksi on tärkeää kehittää henkilöstöä. Valtiolta kunnille siirtyvien tehtävien myötä siirtyä valtiolta myös henkilöstöressursseja. Henkilöstön riittävän määrän ja osaamisen varmistaminen on kaupungin tehtävä. Muutoksen tueksi toteutamme Tulevaisuuden työllisyyspalvelut -kehittämisohjelmaa. Lisäksi työllisyyden ja yritys yhteistyön edistämiseksi on menossa useita kehittämisprojekteja. Yhteistyö muiden isojen kaupunkien kanssa tuo perspektiiviä kehittämiseen. Muutokset koskevat kaikkia kuntia, joten yhteistyötä tarvitaan.

# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

## Konsernihallinto

### Palvelujen tarvetta kuvaavat tunnusluvut

Vuosien 2021–2024 väestötiedot pohjautuvat Turun kaupungin väestöennusteeseen

### Toiminnan tunnusluvut

Tunnusluku	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Asukasluku	189 669	192 962	194 391	196 239	198 224	200 593	203 124
Alle 30-vuotiaat (Nuorisotakuun piirissä olevat eli 15–29 vuotiaat)	47 427	47 645	47 839	48 618	49 440	50 722	51 919
Yli 30-vuotiaat työkäiset	80 149	80 799	81 469	82 113	82 926	83 735	84 744
Työttömien määrä (joulukuu)	11 440	10 888	15 757		12 000	10 000	10 000
Työmarkkinatuen kuntaosuudella olevien määrä (joulukuu)	3 805	3 528	3 940		3 700	3 500	3 300

### Työvoiman käyttö

Tunnusluku	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Henkilötyövuodet (HTV)	571,0	552,3	544,3	595,7	596,2	631,8
Palkat ja palkkiot	30 489 827	32 311 072	31 991 503	35 900 520	35 114 839	39 103 061

Luvut eivät ole vertailukelpoisia hallinnon uudistamisen vuoksi, jolloin konsernihallintoon siirtyi toimialojen hallintohenkilöstö.

## Konsernihallinto

## Työllisyyden palvelukokonaisuus

Tunnusluku	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Aktivointiaste (Työllisyyden palvelukokonaisuus)	27,9	29,6	22,4	30,0	40,0	50,0	50,0
Kuntouttavassa työtoiminnassa olevat henkilöt vuoden aikana (palvelu siirtyy sote-alueelle 2023)	726	891	866	900	1000		
Palkkatukityöllistetyt, henkilöt vuoden aikana	663	951	968	1000	1100	1200	1300
Työttömien määrä (joulukuu)	11 440	10 888	15 757		12 000	10 000	10 000
Pitkäaikaistyöttömien määrä (joulukuu)	3 427	2 741	3 726		3 700	3 100	3 100
Nuorisotyöttömien määrä (joulukuu)	1 432	1 345	1 922		1 400	1 200	1 200
Ulkomaalaisten työttömien määrä (joulukuu)	4 388	4 422	5 161		3 800	2 700	1 600
Työmarkkinatuen määrä (€)	21,4 M€	19,4 M€	21,9 M€ *		21 M€	19 M€	18 M€
Työmarkkinatuen kuntaosuudella olevat (joulukuu)	3 805	3 528	3 940		3 700	3 500	3 300
Työmarkkinatuen säästö	-2,0 M€	-2,0 M€	+2,5 M€ *		- 1,5 M€	- 2,0 M€	- 1,0 M€
Tuottavuus: Työmarkkinatuki suhteessa asukasluku (muutos laskeva)?	113 €/ as.	101 €/ as.	113 €/ as.*		107 €/ as.	97 €/ as.	92 €/ as.
Työpisteeseen työllistettyjen siirtyminen avoimille työmarkkinoille					30 %	40 %	60 %
Palkkatukityöllistettyjen määrä kaupungin rekrytoinneissa					100	100	100
Osatyökykyisten työllistäminen työllisyyspalveluihin					100	100	100
Asiakastytyväisyys (tavoite hyvä/erinomainen)					80 %	80 %	80 %

## Kaupunginhallitus, Työllisyyden palvelukokonaisuus

Työllisyyden palvelukokonaisuuden käyttötalouden talousarvioehdotuksen toimintakate (nettomeno) on -36 600 000 euroa. Verrattuna kuluvaan talousarvioon, kasvua toimintakatteessa on 7,4 prosenttia. Menojen kasvu selittyy työmarkkinatuen kuntaosuuteen varatun määrärahan nousupaineella, sillä koronapandemia on nostanut pitkäaikaistyöttömien määrää ja vuoden 2021 talousarvio budjetoitiin erittäin tavoitteelliseksi sopeuttamisohjelman mukaisesti ja oletuksella, että koronapandemia hellittää syksyn 2020 jälkeen.

Työllisyyden palvelukokonaisuuden tehtävänä on edistää kaupunkilaisten hyvinvointia työllistymistä tukevien palveluiden ja toimenpiteiden avulla. Tavoitteena on myös hillitä työttömyydestä yhteiskunnalle, niin kaupungille kuin valtiollekin, aiheutuvia kustannuksia. Työllisyyspalveluissa on tapahtunut ja lähivuosina tapahtuu muutoksia. Kaupungin organisaatiouudistuksessa konsernihallinnon työllisyyspalvelukeskuksesta muodostettiin työllisyyden palvelukokonaisuus.

## Covid-19 –epidemian vaikutus työttömyyteen

Turussa työttömyys on ennen covid 19 –epidemiaa ollut laskusuuntainen ja pitkäaikaistyöttömyyskin väheni. Epidemian myötä yhteiskunta lähes suljettiin, mikä muutti kehityksen suuntaa lisäten työttömien ja lomautettujen määrää. Tarve tukityöllistämiseen ja kuntouttaviin

palveluihin onkin kasvava. Koronan kustannusvaikutukset Turun kaupungille näkyivät työllisyysmäärärahan käytön hidastumisena ja työmarkkinatuen kuntaosuuden nousuna. Henkilöt, joiden työssäoloehto ei ehtinyt täyttymään tai joiden palvelu loppui, siirtyivät Kela-listalle kuten myös työmarkkinatukea aiemmin saaneet yrittäjät, joiden päätoiminen yritystoiminta on päätynyt koronaepidemian seurauksena. Vuonna 2020 koronan vaikutukset työmarkkinatuen nousuun olivat noin 2 miljoonan euron luokkaa edellisvuoteen verrattuna. Vuonna 2021 arvioidaan työmarkkinatukimaksujen nousevan vielä noin 1 miljoonalla eurolla. Pitkäaikaistyöttömyys jatkaa nousua vielä jonkin aikaa, mikä lisää kaupungin työmarkkinatukimenoja. Samanaikaisesti työllistämisen keinot, kuten kuntouttava työtoimintaa ja tukityöllistämistä pystyttiin käyttämään aiempaa vähemmän. Kokonaisuudessaan työllisyyspalvelut on pysynyt talousarviossa. Vuoden 2022 talousarviossa on varauduttu muutoksiin, työmarkkinatukimenojen nousuun ja keskeisten työllistämiskeinojen rahoittamiseen työmarkkinatukimenojen hillitsemiseksi.

## Työllisyyden edistämisen kuntakokeilu ja pohjoismainen palvelumalli

Työllisyyden palvelurakennetta uudistetaan osana hallitusohjelmaa. Maaliskuussa alkanut työllisyyden edistämisen kuntakokeilu valmistaa työllisyyspalveluiden järjestämisvastuun siirtoon kuntiin. Tämä tapahtuu kolmivaiheisesti: työllisyyden kuntakokeilut, pohjoismainen työvoimapaalvelumalli tulee voimaan vapun jälkeen 2022, järjestämisvastuun siirtäminen valtiolta kunnille syksyllä 2024.

# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

## Konsernihallinto

Työllisyyskokeilujen tavoitteena on nykyistä tehokkaammin edistää työtömiä työnhakijoiden työllistymistä ja koulutukseen ohjautumista ja tuoda uusia ratkaisuja osaavan työvoiman saatavuuteen. Kokeiluissa kehitetään työnhakijoille tarjottavia työllistymistä tukevia palveluja ja palvelumalleja, joiden avulla voidaan nykyistä paremmin tunnistaa ja ratkaista asiakkaiden yksilölliset palvelutarpeet, työllistymisen esteet sekä osaamisen kehittämistarpeet.

Kuntakokeilu on kasvattanut työllisyyspalveluiden asiakasmäärää. Vaikeasti työllistyvien asiakasmäärän kasvaessa myös palvelutarve kasvaa. Taloudellinen tavoite on pienentää työmarkkinatuen kuntaosuutta ja kannustaa työttömiä työllistymään ja/tai siirtymään työllistymistä edistäviin palveluihin ennen varsinaista työllistymistä. Toimenpiteillä on positiivinen vaikutus turkulaisten hyvinvointiin, esimerkiksi syrjäytymisen ehkäisy, osallisuuden lisääminen, sote-palveluiden tarpeen vähentäminen. Vaikutus näkyy myös verotulojen kasvuna

## Toiminnan tavoitteet

### Talousarviolausekkeet

Lautakunta	Talousarviolauseke
Kaupunginhallitus	Vuonna 2022 valmistaudutaan asukasbudjetoinnin kasvattamiseen 3 miljoonaan euroon vuodelle 2023.
Kaupunginhallitus	Toteutetaan henkilöstöpalveluiden ja palvelukokonaisuuksien yhteinen rekrytointikampanja ammattimaisia rekrytointiyrityksiä hyödyntäen kriittisen henkilöstön saamisen varmistamiseksi.
Kaupunginhallitus	Kaupungin henkilöstön työhyvinvoinnin lisäämiseen panostetaan kaikissa palvelukokonaisuuksissa. TVA-tarkastelua jatketaan normaalisti ja kohdennetaan ensisijaisesti haastavimmassa rekrytointitilanteessa oleviin ryhmiin.
Kaupunginhallitus	Jos TVA-prosessi tuottaa palkankorotustarpeita yli budjetoitujen henkilöstömenojen, se raportoidaan osavuosikatsauksen yhteydessä. Samalla arvioidaan muutostarpeet talousarvioon.
Kaupunginhallitus	Pormestariohjelman mukaisessa rakennuttamisen yhtiöittämisen jatkovalmistelussa täsmennetään yhtiön perustehtävä ja varmistetaan, että yhtiö tuottaa kaupungille tarpeellisia kiinteistöjä kustannustehokkaasti ja huolehtii kiinteistöjemme asianmukaisesta hoidosta. Kaupunginhallitukselle tuodaan päätettäväksi yhtiöittämisen vaihtoehtoiset mallit sekä niiden edut ja haitat, jonka jälkeen yhtiöittämisestä tehdään ratkaisu.
Kaupunginhallitus	Seutukuntayhtymän toimintaan varataan Kh:n talousarvion sisältä 2e/asukas rahoitusosuus.
Kaupunginhallitus	Sote-uudistusta toteutettaessa tavoitellaan ruotsinkielisiä palveluja varten oman sote-keskuksen perustamista Turunmaan sairaalan yhteyteen.
Kaupunginhallitus	Arvioidaan päivitetyn Turun kaupungin osallisuuden toimintamallin toimivuus ja vaikuttavuus ja toteutetaan tarvittavat toimenpiteet osana pormestariohjelman toimeenpanoa.
Kaupunginhallitus	Investointisuunnitelma tarkastellaan vuoden 2022 aikana siten, että voidaan toteuttaa investointikokonaisuuden toteutussuunnitelma pormestariohjelman velkakattokirjauksen mukaisessa raamissa.
Kaupunginhallitus	Parannetaan investointien ajallista hallintaa ja toteutetaan tarvittaessa prosessin auditointi.
Kaupunginhallitus	Tuodaan kaupunginhallituksen käsittelyyn selvitys merkittävimmistä myyntituloja lisäävistä hankkeista sekä selvitys vaihtoehtoisesta tarkastelusta vuokratulon lisäämisestä myyntitulojen rinnalla.
Kaupunginhallitus	Taito-kampus toteutetaan ensisijaisesti taseen ulkopuolisena hankkeena, hankesuunnitelma tuodaan päätettäväksi vuoden 2022 aikana.
Kaupunginhallitus	Kansainvälisen koulun sijoitus päätös ja uuden lukion tarveselvitys tuodaan päätettäväksi vuoden 2022 aikana.
Kaupunginhallitus	Lausteen alueen kehittämisessä ja Karhunaukion koulun tarveselvityksessä huomioidaan Skanssin monitoimitalon suunnittelun yhteydessä tehdyt selvitykset monipuolisista liikuntamahdollisuuksista. Lisäksi selvitetään Lausteen lähipalveluiden muu kokonaisuus.
Kaupunginhallitus	Kärkihankkeen toimeenpanon osana huomioidaan, että lähiöohjelman hyväksymistä tavoitellaan vuonna 2022.
Kaupunginhallitus	Ilmasto-ohjelman toimenpiteet päivitetään vastaamaan asetettuja tavoitteita alkuvuonna 2022. Päivitystyön yhteydessä tarkistetaan toimenpiteiden talousarviovaikutukset ja tehdään tarvittaessa niiden edellyttämät muutokset talousarvioon.

## Alustavat pormestariohjelman toimenpiteet

### Teema: Edunvalvonta

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022
1	Lääkekehityskeskusten saaminen Turkuun vahvistamaan lääke- ja diagnostiikka-alan kehittymistä Suomen yhdeksi talouden kivijalaksi	Lääkekehityskeskus perustetaan Turkuun.
2	Saaristomeren suojelun toteuttaminen ja siihen riittävän rahoituksen saaminen, jotta maailman herkimmän, kauneimman ja saastuneimman saariston tila paranee ja jotta se säilyy myös tulevien sukupolvien ilona ja vahvistaa alueemme luonnon monimuotoisuutta.	Saaristomeren-ohjelman tiekartta ja toimeenpanosuunnitelma valmis (YM, VSELY)
3	Tunnin junan toteuttaminen ja investointipäätös uudelle ratayhteydelle siten, että junayhteys on otettavissa käyttöön 2030	Turku-Kupittaa-yhteyden ja Espoon kaupunkiradan toteutus käynnissä, hankeyhtiö toteuttaa Espoo-Salo- ja Salo-Turku ratasuunnitelua.

# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

## Konsernihallinto

### Teema: Hiilineutraali ja resurssiviisas Turku

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022
4	Huomioidaan kaupungin ilmastotavoitteet erityisesti maankäyttöä, energiaa, rakentamista ja liikkumista koskevassa päätöksenteossa.	Ilmastosuunnitelman arvioinnin ja päivityksen osana tunnistetaan ja määritellään valmisteltavat kriittiset maankäytön, energian, rakentamisen ja liikkumisen suunnitelmat, investoinnit ja päätökset. Valmisteluun, tavoitteisiin ja toteutukseen tuodaan tehostetusti ilmastoperusteet.
5	Edistetään siirtymää kohti kiertotaloutta ja laaditaan toimenpideohjelma sen tueksi.	Resurssiviisaan kiertotalouden tiekartan toimeenpanoa vauhditetaan yhteistyössä kumppanien kanssa. Resurssiviisauden periaatteita ja kiertotalouden käytäntöjä toteutetaan koko konsernissa. Resurssiviisauden/kiertotalouden mittarit päivitetään ja niitä käytetään seurannassa.
6	Selvitetään päästöbudjetointia tavoitellen sen ottamista osaksi talousarvioprosessia.	Ilmasto/päästöbudjetin malli kehitetään osana Ilmastosuunnitelman arviointi- ja päivitystyötä ja otetaan käyttöön vuoden 2023 TA-valmistelun osana. Ilmastomuutoksen hillinnän päätavoitteen etenevän seurantaan kehitetään ja otetaan käyttöön päästölaskennan rinnalle mittariksi hiilitase.
7	Toteutetaan tehtyjä päätöksiä koskien Turun hiilineutraalisuus 2029 –ohjelmaa. Päivitetään toimenpideohjelma huomioiden, että suhteellisesti suurin päästövähennystavoite kohdistuu tulevalle kaudella liikenteeseen.	Turun kaupungin Ilmastosuunnitelman 2029 ensimmäinen valtuustokausittainen/EU-arviointi ja päivitys tehdään valmiiksi ja käsitellään valtuustossa 30.4. mennessä sekä raportoidaan EU-järjestelmään. Ilmastosuunnitelman päivitys sisältää ilmastomuutoksen hillinnän ja sopeutumisen tarkistetut tavoitteet ja toimenpidekokonaisuudet vuosille 2022 – 2025 – 2029. Ilmastotoimien kehittäminen ja toimeenpano on jatkuvaa ja sitä tehostetaan päivityksen kautta huomioiden erityisesti liikenteen ja samalla vahvasti myös energian päästöjen vähentäminen, hiilinielujen kasvattaminen sekä riskit, haavoittuvuudet/vaikutukset ja sopeutuminen.
8	Toteutetaan tehtyjä päätöksiä luonnon monimuotoisuuden vahvistamiseksi (LUMO-ohjelma). Asetetaan valmistelun pohjalta luontotavoite.	Luonnon monimuotoisuuden ohjelman valmistelua vahvistetaan, ohjelma tehdään valmiiksi ja esitellään päätettäväksi. Valmistelun osana arvioidaan Itämeri-toimenpideohjelman mahdollinen yhdistäminen. Luonnon monimuotoisuuden päätavoitteiden seurantaan kehitetään ja otetaan käyttöön mittariksi luontotase. Asetetaan luontotavoite, joka pitää sisällään luonnon monimuotoisuuden ja lähiluonnon vahvistamisen sekä kaupunkivehreyden lisäämisen. Työtä liitetään soveltuvin osin ilmastomuutoksen sopeutumiseen sekä kiertotalouden, vetovoiman, hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen.

### Teema: Hyvinvoinnin edistäminen ja palveluiden kehittäminen – Hyvinvoiva Turku

Nro	Tavoite	talousarvio 2022
10	Koulu- ja päiväkotitilojen tulee olla terveitä ja turvallisia. Päivitetään koulu- ja päiväkotiverkko vastaamaan asuinalueiden tarpeita ja laaditaan korjaus- ja uudisrakentamissuunnitelma väistöilatarpeiden. Vahvistetaan tilojen käyttöä koulun ulkopuolella.	Tarkastelemme ja tarvittaessa uudelleen arvioimme koulu- ja päiväkotiverkkoa ja laadimme tältä pohjalta toimenpide-ehdotuksia toimilaverkon päivittämiseksi. Palveluverkkotarkastelun pohjalta käynnistetään tilahankkeiden tarveselvitys- ja hankesuunnitteluprosessit ja nostetaan uudet investointitarpeet tilainvestointiohjelmaan.
11	Kaupunkilaisten valinnanvapautta lisätään.	Kaupungin palvelustrategiaan sisällytetään palvelujen tuotantostrategia. Tuotantostrategiassa asetetaan tavoitteet erilaisille palvelutuotantotavoille/palvelujen rahoitusmalleille, joilla voidaan edistää kuntalaisten valinnanvapautta.
12	Laaditaan palvelustrategia, jossa määritellään millaista laatua palveluilta odotetaan ja mitkä tuottamisen tavat voivat olla mahdollisia.	Käynnistetään strategian valmistelu huomioiden sote-uudistus.
13	Selvitetään mahdollisuudet koota ruotsinkieliset palvelut yhteen kokonaisuuteen.	Sote-uudistuksen ja kaupungin soten irtautumisen yhteydessä selvitetään kaupungin mahdollisuudet koota ruotsinkieliset palvelut yhteen kokonaisuuteen eri palvelukokonaisuuksissa/yli palvelukokonaisuuksien.
14	Yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa luodaan kokonaisvaltainen hyvinvoinnin edistämisen toimintamalli vuoden 2023 alkuun mennessä.	Luodaan toimintamalli huomioiden sote-uudistuksen vaikutukset.



# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

## Konsernihallinto

### Teema: Jatkuvasti parempi Turku

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022
38	Edistetään hyvää tiedolla johtamisen kulttuuria. Perustetaan yhteistyössä alueen yliopistojen kanssa arviointipaneeli arvioimaan kärkihankkeiden toimenpideohjelmiä, toteutumista ja vaikuttavuutta.	Evaluoidaan kärkihankkeiden tavoiteohjelmia/toimenpideohjelmia sekä koordinoidaan yhteisiä resursseja. Osana Ekosysteemisopimuksia keskustellaan laajoista kehityskokonaisuuksista.
39	Luodaan Turkuun asiointitili, jota kautta on helppo hoitaa asioita sujuvasti ajasta ja paikasta riippumatta. Hyödynnetään digitaalisuutta ja dataa myös osana kaavoitusta, luvitusta, katujen ja katuverkon kunnossapitoa ja opastuksia.	Palvelujen tuotteistusta tehostetaan ja laajennetaan palvelujen digitalisoinnin ja datan hyödyntämisen mahdollistamiseksi.
40	Rakennuttamisessa siirrytään malliin, jossa rakennuttaminen ja uusien kaupungin tilojen omistaminen siirretään perustettavaan tai olemassa olevaan yhtiöön. Yhtiö ottaa vastuulleen myös kiinteistöjen ylläpidon.	Valmistellaan tarkoitusta varten perustettavan yhtiön tai yhtiöiden muodostaminen.
41	Resursoidaan ja vakiinnutetaan asukkaiden osallisuuteen liittyviä toimintamalleja, kuten kansalaispaneelit. Asukasbudjetoinnin osuutta kasvatetaan. Huolehditaan erityisesti nuorten osallisuudesta.	Käynnistetään joukkorahoitus-toimintamalli. Asukasbudjetin 2021-2023 kehittä- ja äänestä -vaihe; painotuksena lapset ja nuoret. Päivitetään järjestöyhteistyö uuteen toimintaympäristöön. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kokonaisvaltaisen toimintamallin laadintaan osallistuminen huomioiden sote-uudistuksen vaikutukset
42	Varmistetaan, että ikäkaarimallin mukainen palveluajattelu tulee osaksi toimintaa.	Järjestämisjohtamisessa asiakasohjausta, toiminnanohjausta ja palveluverkkoja/toimitiloja tarkastellaan ja kehitetään ikäkaarisegmenttejä hyödyntäen. Palvelukokonaisuuksien tuotantoa sidotaan järjestämisjohtamisessa lähemmäs ikäkaarimalliajattelua yli palvelukokonaisuuksien hyödyntämällä verkostojohtamista.
43	Seurataan johtamisjärjestelmän muutoksen vaikutuksia ja onnistumista säännöllisesti valtuustokauden aikana ja asetetaan muutokselle tarkempia osatavoitteita.	Aloitetaan järjestämisen toimintamallin toimeenpano ensimmäisessä valitussa asiakassegmentissä. (Tätä täydennetään /PA)
44	Tavoitteena on, että Turku on vetovoimainen työnantaja. Henkilöstön osaamista arvostetaan ja kannustetaan ja tuetaan oman osaamisen kehittämiseen. Panostetaan henkilöstön hyvinvointiin.	Varmistamme, että henkilöstölle sekä lähijohdolle on tarjolla riittävä tuki niin osaamisen oikea-aikaiseen kehittämiseen kuin työhyvinvointiin tueksi. Henkilöstö voimavarana-ohjelma päivitetään vastaamaan strategiaa.
45	Toiminnan kantavana periaatteena on asukas- ja asiakaslähtöisyys, jonka tuloksena turkulaisten ja Turussa toimivien tulee saada parempaa palvelua nopeammin.	Järjestämisen toimintamallin mukaisen asiakastietoon perustuvan monikanavaisen palvelutarjonnan varmistaminen ja asiakasohjauksen ekosysteemin rakentaminen alkaa. Tämän mahdollistamiseksi vastataan palvelujen yhteensovittamisesta yli palvelukokonaisuuksien.
46	Toteutetaan omistajapolitiikan linjauksia määrätietoisesti ja loogisesti siten, että yhtiöt voivat toimia tehokkaasti valitulla toimintatavalla toimintaympäristön haasteet huomioiden.	Käynnistetään päivitetyn omistajapolitiikan yhtiökohtaisten tavoitteiden edellyttämien toimenpiteiden toteuttaminen ja pannaan täytäntöön omistajapolitiikan ulkopuoliset yhtiökohtaiset erillispäätökset sekä erilliset yritysajattelut.

### Teema: Kansainvälisyys ja verkostot – Turku, kokoaan suurempi maailmalla

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022
48	Huolehditaan kansainvälisen koulun jatkosta ja siirrosta keskustan lähistölle (esimerkiksi Itäharjulle).	Kansainvälisen koulun tarveselvitys päivitetään ja yhtenä vaihtoehtona tutkitaan tilojen toteuttamista Itäharjun monitoimitalon yhteyteen. Tarvittaessa käynnistetään kaavoitus.
49	Toimitaan aktiivisesti sellaisissa kansainvälisissä verkostoissa, jotka tukevat Turun omien tavoitteiden saavuttamista.	Eri kansainvälisten verkostojen merkitys kaupungille määritellään ja tarkennetaan kaupungin tavoitteet sekä vastuutukset niissä.
50	Turku on kansainvälinen kaupunki ja toivotamme kaikki uudet asukkaat tervetulleiksi. Huolehditaan uusien maahanmuuttajataustaisten turkulaisten kotoutumisesta kotouttamisohjelman mukaisesti.	Toteutetaan kaupungin uutta kotoutumishjelmaa kaikilla kaupungin palvelualueilla maahanmuuttajapalvelujen ohjaamana ja tukevana. International House Turku toimintamallin vakiinnuttaminen.

### Teema: Kestävän Kasvun Turku

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022
54	Annetaan palvelulupaus kumppanuushankkeille, kaavoitusaloitteiden käsittelylle sekä luvituksen käsittelylle. Kumppanuuskaavoituksen tulee olla pienehköissä, yksityisissä aloitteissa ensisijainen vaihtoehto. Huolehditaan, että kaavoituksen ja luvituksen resurssit ovat riittävät.	Kauppahallin korttelin kehittämisen ohjaus (kumppanuuskehittäminen). Kumppanuusmallien kehittäminen.
55	Laaditaan visio Merellisen Turun kehittämisestä huomioiden erityisesti Länsi-Turun alue. Huomiodaan yleiskaavoituksessa läntisten alueiden uudet asumisviihtyvyyttä parantavat ja asumista lisäävät tavoitteet sekä merellisyyden	Länsi-Turun vision laadinnan käynnistäminen ja valmistelun ohjaus. Valmistelu alkanut 2021. Vision pohjalta päivitetään yleiskaava Länsi-Turun osalta. Liittyy myös lähiövisioon.
56	Varmistetaan, että Turussa toteutuu alueittain asumisen monipuolisuus. Puretaan aktiivisesti segregatiota asunto- ja maapolitiikalla.	Toteutetaan ARA:n tukemaa Lähiöohjelmaa 2020-2022 ja laaditaan lähiövisio. Asuntotuotannosta vähintään 20 % sijoittuu kaupungin omistamille tonteille, mikä mahdollistaa kaupungin tontituotannon ja valtion tukeman (ARA) kohtuuhintaisen asuntotuotannon toteuttamisen. Kaupungin konserniyhtiöille asettamat asuntotuotantotavoitteet

# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

## Konsernihallinto

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022
		(600 asuntoa/v) edellyttävät kaupungilta konserniyhtiöille kaavoitettavaa kerrosalaa vuosittain 30.000 kem2. Kaupungin maalle kaavoitettavasta asuinkerrosalasta osoitetaan kaupungin tuotantoyhtiöille (TVT, TYS, Vaso) n. 25.000 kem2, joka tarkoittaa 7-10 luovutettavaa tonttia/vuosi. Tavoitteena on, että kuudella Turun yhdeksästä suuralueesta tuetun vuokra-asumisen osuus on enintään 15 prosenttia koko suuralueen asuntokannasta.

### Teema: Korkeakoulu yhteistyö, yritykset ja työllisyys – Onnistuva Turku

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022
58	Hankintaperiaatteiden päivittämisen yhteydessä varmistetaan, että pk-yrityksillä on mahdollisuus osallistua kilpailuksiin.	Hankintaperiaatteiden (hankintastrategia) päivitys tehty. Strategialuonnoksen Tavoitekokonaisuus 4. "Terve kilpailu ja toimivat markkinat" sisältää sekä tavoitteita että toimenpiteitä, jotka edesauttavat pk-yritysten osallistumista kilpailuksiin: hankinnoista viestitään avoimesti ja selkeästi, markkinoita kartoitetaan, lisätään tietopyyntöjä ja markkinavuoropuhelua, lisätään vuorovaikutusta markkinoiden kanssa, kannustetaan eri kokoisia yrityksiä osallistumaan hankintoihin (ml. paikalliset yritykset), kehitetään yhteistyötä yrittäjäjärjestöjen kanssa, arvioidaan yritysvaikutukset (isommat hankinnat), kannustetaan tarjoajia tekemään yhteistyötä esim. tarjousyhteen-liittymänä tai alihankinnan kautta, lisätään pienhankintojen saatavuutta. Kilpailutettaessa hankinta jaetaan osiin hankintalain sallimissa rajoissa.
59	Resursoidaan työllisyyskokeilu ja asetetaan vaikeimmin työllistyvälle selkeä työllistymistavoite.	Työllisyyskokeilu jatkuu suunnitelman mukaisesti. Resursoidaan työllisyyskokeilu ja asetetaan selkeät ja päivitetty tavoitteet myös pohjoismaisen työvoimapalvelumallin tuomat muutokset huomioiden.
60	Tehdään päätöksenteon yhteydessä yritysvaikutusten arviointi, kun asia koskettaa elinkeinoelämää. Kaikessa valmistelussa ja päätöksenteossa huomioidaan asiakaslähtöisyys. Selkeytetään kaupunkiorganisaation vastuut ns. yhden luukun periaatteen mukaisesti.	Käynnistetään yhteistyöfoorumit, joissa yritysvaikutusten arviointia laaditaan. Keskustan kiinteistöomistajien kanssa jatketaan säännöllistä foorumityöskentelyä. Edistämme innovaatiokumppanuuksmalleja kumppaneiden kanssa. CRM-työkalun ympärillä toteutetaan yhteinen palvelumalli yritysten palveluun. Palvelumallin ytimessä on yhteisen palvelumallin luonti, joka käynnistetään ensimmäisenä yrityspalveluiden ja työllisyyspalveluiden kanssa. Laaditaan yritysvaikutusten arviointi merkittävässä maankäytön hankkeissa ja hankinnoissa silloin, kun niihin liittyy olennaisia yritysvaikutuksia.
61	Turulle yhteistyö on tärkeää ja asetamme alueen yhteiset isot elinkeinopolitiikan tavoitteet yhdessä eri toimijoiden kanssa.	Turku Science Park Oy käynnistää strategian pohjalta yhteisen toimenpideohjelman laatimisen. Ekosysteemisopimus käynnistetään ja nykyiset kärkialat vahvistavat kansallista ja kansainvälistä roolia. Opiskelijakaupunki Turku –konsepti uudistetaan.
62	Vaikutetaan aktiivisesti osaavan työ- ja koulutusperäisen maahanmuuton edistämiseen.	Talent Boost –toiminnassa toteutetaan kansainvälistä markkinointia yhdessä yritysten ja korkeakoulujen kanssa. Vaikutetaan lainsäädäntöprosessiin kansallisella tasolla ja sitoudutaan yhteiseen markkinointiin Business Finlandin kanssa. Käynnistetään International House Turku -konsepti
63	Valmistellaan uusi työllisyyden hanke varmistamaan, että Turku hyödyntää työllisyyden kokeilua tuloksekkaasti ja valmistautuu työllisyyspalveluiden järjestämisvastuun siirtoon vuonna 2024.	Valmistellaan Tulevaisuuden työllisyyspalvelut -hanke
64	Tehdään päätöksenteon yhteydessä yritysvaikutusten arviointi, kun asia koskettaa elinkeinoelämää. Kaikessa valmistelussa ja päätöksenteossa huomioidaan asiakaslähtöisyys. Selkeytetään kaupunkiorganisaation vastuut ns. yhden luukun periaatteen mukaisesti.	Käynnistetään yhteistyöfoorumit, joissa yritysvaikutusten arviointia laaditaan. Keskustan kiinteistöomistajien kanssa jatketaan säännöllistä foorumityöskentelyä. Edistämme innovaatiokumppanuuksmalleja kumppaneiden kanssa. CRM-työkalun ympärillä toteutetaan yhteinen palvelumalli yritysten palveluun. Palvelumallin ytimessä on yhteisen palvelumallin luonti, joka käynnistetään ensimmäisenä yrityspalveluiden ja työllisyyspalveluiden kanssa. Laaditaan yritysvaikutusten arviointi merkittävässä maankäytön hankkeissa ja hankinnoissa silloin, kun niihin liittyy olennaisia yritysvaikutuksia.

### Teema: Kärkihankkeet

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022
65	Tiedepuiston kärkihanke, Olemassa oleva kärkihanke jatkuu, päivitetään toimenpidesuunnitelma valtuustokaudelle.	Tiedepuisto-kärkihanke on kaupungin strategisen johtamisjärjestelmän työkalu kaupunkistrategian tiedepuistoaluetta koskevien tavoitteiden toteuttamiseksi. Kärkihankkeella tavoitellaan alueen kehittymistä kansainvälisesti kiinnostavana ja rohkean kokeilevana osaamiskeskittymä, joka on toiminnoiltaan monipuolinen ja logistisesti vetovoimainen. Tiedepuiston kärkihankkeen mukaisella

# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

## Konsernihallinto

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022
		kehittämisellä tähdätään ennen kaikkea siihen, että Tiedepuiston sijainnin poikkeukselliset lähtökohdat ja monipuolisen osaamiskittymän luoma potentiaali saadaan mahdollisimman täysimääräisesti hyödyntämään kokonaisvaltaista kehitystä
66	Keskustan kehittämisen kärkihanke, Olemassa oleva kärkihanke jatkuu, päivitetään toimenpidesuunnitelma valtuustokaudelle.	Keskustan kehittäminen on jatkuva prosessi, ja siihen liittyvät toimenpiteet täsmennetään vuosittain. Pitkäjänteisellä ja kokonaisvaltaisella kaupunkikeskustan kehittämisellä tuetaan Turun kaupungin kasvua, vahvistetaan sen brändiä ja parannetaan sen asemaa kiristyvässä kansainvälisessä kilpailussa asukkaista, osaajista ja investoinneista.
67	Osaamisen kärkihanke, Valmistellaan uusi Osaamisen kärkihanke, jonka tavoitteena on Turun seudun alueellisen kilpailukykyyn vahvistaminen pitkäjänteisesti osaamiseen ja tutkimukseen panostamalla sekä vastaaminen megatrendeihin kuten digitalisaatioon, kaupungistumiseen sekä ilmastonmuutokseen.	Osaamisen kärkihankkeen tarkoituksena on vahvistaa turkulaisten osaamista, houkutella uusia osaajia Turkuun sekä paremmin tunnistaa kaikkea sitä osaamista, mitä turkulaisilla on. Kärkihankkeen taustalla on yhdessä Turun yliopiston tulevaisuuden tutkimuslaitoksen kanssa tehty Osaamisen visio 2040: "Vuonna 2040 vetovoimainen ja monimuotoinen Turku on globaali edelläkävijä oppimis- ja osaamisympäristönä. Kaupunki tarjoaa erinomaiset puitteet monialaiseen osaamisen uudistamiseen ja niiden kestäväan hyödyntämiseen".
68	Yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja asuinalueiden tasapainoisen kehityksen kärkihanke, Kärkihankkeen alla toteutetaan yksinäisyyden vähentämisen ja mielenterveyden tukemisen toimenpideohjelmat valtuustokaudelle. Varmistetaan, että kotouttamis- ja syrjäytymisen ehkäisyn ohjelmilla on oikeat mittarit ohjelman tulokselliseksi toteuttamiseksi.	Toimenpideohjelmat laadittu, yhdyspinnat hyvinvointialueelle määritelty ja kuntalaisia aktivoiva viestintä käynnissä. Kaupunkitasoisen ehkäisevän mielenterveystyön toimintamalli luotu, kuntalaisten koulutukset ja pilotti omaishoitajille käynnistetty. Tykkää turkulaisesta! -toiminnan laajentaminen ja tutkimuspohjainen kansallinen vertaiskehittäminen yksinäisyyden vähentämiseksi käynnissä. Asukkaiden olohuoneet -konseptin rakentaminen järjestöjen kanssa käynnistetty. Nuorten palveluohjauksellisen rakentaminen käynnistetty. Ehkäisevän päihdetyön hanke käynnistetty (rahoitus-hakemus jätetty 2021, päätöstä odotetaan)
69	Yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja asuinalueiden tasapainoisen kehityksen kärkihanke, Lähiöiden kehittämisen ensisijaiseksi tavoitteeksi vahvistetaan segregaaation vähentäminen. Vahvistetaan kaupunkilaisten yhteisöllisyyttä ja osallistumista kaupungin kehittämiseen.	Lähiövisiotyö käynnissä ja valmistuu 2023. Osallistamisen ja uudenlaisten kumppanuuksien ensimmäiset pilotit käynnistetty
70	Yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja asuinalueiden tasapainoisen kehityksen kärkihanke, Asetetaan liikunnan toimenpideohjelman tavoitteet yhdessä seurojen ja järjestöjen kanssa. Ohjelmaan yhdistetään kaikkien lasten harrastamismahdollisuuden tavoite ja seurojen avustusten uudistaminen lajien välisen-, sukupuolten-, ja alueiden tasa-arvon turvaamiseksi.	Toimenpideohjelma laadittu. Seurojen avustusjärjestelmän uudistaminen käynnissä. Palveluviestintä ja osaamisen verkoston kehitystyö käynnissä. Lasten ja nuorten Harrastamisen Suomen mallin edistäminen käynnissä. Pilotteja työikäisten palveluiden kehittämiseksi käynnistetty yhdistysten ja yritysten kanssa. Voitas-toiminnan laajentaminen ja alueellisten liikuntaryhmien kehittäminen ikääntyville käynnissä
71	Kulttuurin kärkihanke; Valmistellaan uusi kulttuurin ja laajemmin hyvinvoinnin edistämiseen liittyvä kärkihanke, jonka toteuttamisen tueksi laaditaan toimenpideohjelma valtuustokaudelle.	Vuonna 2021 osallistavasti laaditun kulttuurivision ja -strategian (kulttuurilupaus) aikana määriteltyjä kulttuurin kärkihankkeen kärkiteemoja toteutetaan pormestariohjelman mukaisesti valtuustokauden aikana. Kulttuuri laajasti osana palveluiden ja kaupungin kehittämistä. Kasvattaa kaupungin pito- ja vetovoimaa.

### Teema: Matkailu ja saavutettavuus – Tapahtumien Turku

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022
72	Matkailun toiminnossa tavoitellaan laajempaa seudullista yhteistyötä ja tavoitteet ja rakenteet kytketään aiempaa paremmin kansalliseen Visit Finland –kokonaisuuteen.	Toteutetaan yhteistyömalli seudullisesti markkinoinnin, digitaalisten alustojen, incoming-toiminnan ja yritysten kehittämisen osalta. Tavoitteen mukaan kaksinkertaistetaan matkailutulo vuoteen 2029 mennessä. Yhteistyömallilla varmistetaan matkailutulon kasvu.
73	Tavoitellaan, että kiinnostavia, vahvoja tapahtumia niin kulttuurin, urheilun kuin tieteen aloilla on ympäri vuoden.	Otetaan käyttöön ympärivuotisuutta edistävä tapahtumien ja vetovoimateemojen vuosikello. Vahvistetaan ympärivuotisuutta erityisesti syksyllä ja talvella, ja pyritään varmistamaan useamman tapahtuman toistuminen vuosittain. Pyritään käyttämään kaupunkia laajasti tapahtumatilana. Tuetaan elämyskeskuksen toteutumista. Otetaan käyttöön uusi tapahtuma- ja harrastekalenteri. Edistetään strategisten vetovoimateemojen mukaisia suurtapahtumia, joilla on merkittäviä matkailu-, imago- ja aluetalousvaikutuksia.
74	Turku panostaa matkailun kehittämiseen voimakkaasti ja siinä onnistumiseksi houkuttelee alan toimijoita yhteen. Lentoaseman ja satamatoimintojen kilpailukykyä tulee huolehtia. Kansainvälisen matkailun kasvattaminen on yksi elinkeinopolitiikan keskeisistä tavoitteista.	Saavutettavuuden varmistamiseksi laaditaan lentoliikennestrategia ja vahvistetaan Turun logistista asemaa. Toteutetaan Ferry-termiinaali –kokonaisuutta, jonka yhteydessä toteutetaan malli risteilyvierailijoiden saamiseksi Turkuun.

# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

## Konsernihallinto

Teema: Turun talousraami 2021–2025 – Vahvana 2030-luvulle

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022
77	Jo päätetty sopeutusohjelma toteutetaan.	Erillinen seuranta
83	Kaupungin taloutta ja hallintoa sopeutetaan uudistusta vastaavien siirtyvien tehtävien verran (sote-uudistus)	Siirtyvät toiminnot kartoitettu
84	Talouden kestävä perusura	Seurataan sopeutusohjelman toimenpiteiden toteutumista ja päivitetään ohjelmaa, mikäli kokonaistavoitetta ei saavuteta. Irtautumisen vanhan SAP-toiminnanohjausjärjestelmän lisensseistä ja prosessien uudistaminen sekä skaalautuvien talous- ja henkilöstöhallinnon järjestelmien kartoitus.
85	Valmistautuminen sote-uudistuksen vaikutuksiin kaupunkitaloudessa	Yksilöidään talouteen kohdistuvat vaikutukset. Tarkistetaan voimassa oleva taloussuunnitelma siirtolaskelmien valmistumisen jälkeen. Valmistellaan mahdolliset toimenpiteet organisaatioon tai talouteen kohdistuvat toimenpiteet.
86	Turku tavoittelee työttömyysasteen laskua 11,2 prosenttiin.	Mittariseuranta
87	Menettelytapa yllättävässä negatiivisessa poikkeustilanteessa	
88	Velkakatto	
89	Verolinjaus	

## Määrärahat ja investoinnit, 1 000 €

### Konsernihallinto

	Tilinpäätös 2020*	Talousarvio 2021 muutoksin	Talousarvio 2022	Taloussuunnitelma 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025
<b>Käyttötalousosa</b>						
Toimintatulot	213 149	221 337	227 375	231 470	236 245	241 133
Valmistus omaan käyttöön	188		0			
Toimintamenot	258 787	278 822	286 620	283 870	291 166	297 125
<b>Toimintakate</b>	-45 449	-57 485	-59 245	-52 400	-54 922	-55 992
<b>Muutos-%</b>			12,9 %	-19,3 %	4,8 %	1,9 %

\*) tilinpäätös 2020 ei ole vertailukelpoinen talousarviovuosiin nähden johtuen pormestaramalliin siirtymiseen liittyvistä organisaatiomuutoksista

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Talousarvio 2022	Taloussuunnitelma 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025
<b>Investointiosa</b>						
Investointimenot	142 995	158 075	151 253	232 585	272 770	266 475
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet	631		2 775	2 350	1 850	1 600
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	0	32 700	26 043	27 000	27 000	27 000
<b>NETTO</b>	-142 364	-125 375	-122 435	-203 235	-243 920	-237 875
<b>Muutos-%</b>		-11,9 %	-2,3 %	66,0 %	20,0 %	-2,5 %

### Kaupunginhallitus

	Tilinpäätös 2020*	Talousarvio 2021 muutoksin	Talousarvio 2022	Taloussuunnitelma 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025
<b>Käyttötalousosa</b>						
Toimintatulot	181 455	177 154	183 389	187 791	192 298	196 913
Valmistus omaan käyttöön	168					
Toimintamenot	231 846	205 042	210 984	215 854	221 034	226 339
<b>Toimintakate</b>	-50 222	-27 888	-27 594	-28 063	-28 737	-29 426
<b>Muutos-%</b>			-1,1 %	1,7 %	2,4 %	2,4 %

\*) tilinpäätös 2020 ei ole vertailukelpoinen talousarviovuosiin nähden johtuen pormestaramalliin siirtymiseen liittyvistä organisaatiomuutoksista

# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

## Konsernihallinto

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
<b>Investointiosa</b>						
Investointimenot	5 174	8 782	10 150	10 150	10 150	10 150
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet						
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	0	0	0	0	0	0
<b>NETTO</b>	-5 174	-8 782	-10 150	-10 150	-10 150	-10 150
<b>Muutos-%</b>		69,7 %	15,6 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %

### Kaupungin yhteiset toiminnot

(sisältää kaupungin yhteisiä menoja sekä maa-, tila- ja infraomaisuuteen liittyvät menot ja tulot)

	Tilinpäätös 2020*	Talousarvio 2021 muutoksin	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
<b>Käyttötalousosa</b>						
Toimintatulot	31 694	38 447	37 310	37 195	37 298	37 403
Valmistus omaan käyttöön	20					
Toimintamenot	7 418	33 955	32 361	25 503	26 555	26 120
<b>Toimintakate</b>	39 133	4 492	4 949	11 692	10 743	11 283
<b>Muutos-%</b>			3,1 %	136,2 %	-8,1 %	5,0 %

\*) tilinpäätös 2020 ei ole vertailukelpoinen talousarviovuosiin nähden johtuen pormestaramalliin siirtymiseen liittyvistä organisaatiomuutoksista

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
<b>Investointiosa</b>						
Investointimenot	137 821	149 293	141 103	222 435	262 620	256 325
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet	631		2 775	2 350	1 850	1 600
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	0	32 700	26 043	27 000	27 000	27 000
<b>NETTO</b>	-137 190	-116 593	-112 285	-193 085	-233 770	-227 725
<b>Muutos-%</b>			-3,7 %	72,0 %	21,1 %	-2,6 %

Kaupungin yhteiset toiminnot, omaisuuden hallinnan talousarviomäärärahaehdotukseen sisältyy kaupunkiympäristön rakennuttamiseen liittyvät infran, tilojen ja kiinteän omaisuuden hankinnan ja pysyvien vastaavien myynteihin liittyvät käyttötalouden ja investointien määrärahat vuodelle 2022. Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuuden toimintasuunnitelmaan on lisätty kaupunginhallituksen palvelutilaus, mikä pitää sisällään talousarviomäärärahan kohdistamisen kaupunginhallituksen omaisuudenhallinnan tulosyksiköiltä (1602

KH/Maaomaisuus, 1603 KH/Tilaomaisuus, 1604 KH/Infraomaisuus) kaupunkiympäristön palvelukokonaisuudelle. Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus vastaa edellä mainittujen kokonaisuuksien toteutuksesta ja raportoinnista. Kaupungin yhteiset, omaisuuden hallinnan talousarviomäärärahoihin sisältyy lisäksi kaupungin osakkeiden ja osuuksien hankintaan liittyvät investointimäärärahat, joiden toteutuksesta ja raportoinnista vastaa konsernihallinto.

# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

## Konsernihallinto

### Työllisyyden palvelukokonaisuus

	Tilinpäätös 2020*	Talousarvio 2021 muutoksin	Talousarvio 2022	Taloussuunnitelma 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025
<b>Käyttötalousosa</b>						
Toimintatulot		5 736	6 675	6 485	6 649	6 817
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintamenot		39 825	43 275	42 514	43 577	44 666
<b>Toimintakate</b>		-34 089	-36 600	-36 028	-36 928	-37 849
<b>Muutos-%</b>			7,4 %	-1,6 %	2,5 %	2,5 %

### Pormestarimenettelyssä hyväksytyt talousarviomuutokset menoihin ja tuloihin

Lautakunta	Lauseke	Vaikutus käyttötalouteen (euroa)			
		Talousarvio 2022	Taloussuunnitelma 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025
Kh, kaupungin yhteiset	Aluepelastuslaitoksen omara- hoitusosuuden poisto suunnitelma- vuosilta 2023-2025 (Sote) (menojen vähennys)		-14 791 318	-15 146 310	-15 509 821
Konsernihallinto	Sote uudistuksen aiheuttamat muutokset työllisyyspalvelui- den kuntouttavaan työtoimin- taa suunnitelmavuosina 2023- 2025 (tulojen vähennys)		-350 000	-350 000	-350 000
Konsernihallinto	Sote uudistuksen aiheuttamat muutokset työllisyyspalvelui- den kuntouttavaan työtoimin- taa suunnitelmavuosina 2023- 2025 (menojen vähennys)		-1 800 000	-1 800 000	-1 800 000
Kh, kaupungin yhteiset	Tuottavuustavoite (menojen vähennys)	-7 000 000			
Kh, kaupungin yhteiset	Kohdentamaton myyntitulo (tu- lojen lisäys, satunnaiset tulot)		20 000 000	20 000 000	20 000 000

Lautakunta	Lauseke	Vaikutus investointiosaan (euroa)			
		Talousarvio 2022	Taloussuunnitelma 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025
Kh, kaupungin yhteiset	Kiinteistökehitys, Kh: Herttuankulman kustannusarvio ja vuosittain määrärahan muutostarve (investointimenojen vähennys) vuosina 2022, 2023, 2024	-1 000 000	-1 000 000	-2 000 000	
Kh, kaupungin yhteiset	Strategiset kärkihankkeet, Kh: Kauppatorin kustannusarvio ja vuosittainen määrärahan muutostarve (investointimenojen lisäys) vuosina 2022 ja 2023	5 000 000	1 000 000		
Kh, kaupungin yhteiset	Liikenteen toimivuutta & turvallisuutta parantavat, kh: Laiturien kevyenliikenteen silta kustannusarvio ja vuosittainen määrärahan muutostarve (investointimenojen lisäys) vuosina 2024 ja 2025			1 000 000	2 000 000
Kh, kaupungin yhteiset	Kiinteistökehitys, kh: Skanssin keskuspuisto ja Vallikadun siirtäminen vuodelle eteenpäin (investointimenojen vähennys) vuonna 2022 (investointimenojen lisäys) vuonna 2023	-4 800 000	-1 900 000	5 800 000	700 000

# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

## Konsernihallinto

Kh, kaupungin yhteiset	Strategiset kärkihankkeet, kh: Kulttuurijokilautan kohdalla tehtävä tukimuurin korjaus (investointimenojen lisäys) vuonna 2023 3 milj. euroa ja Parkin kentän saneeraus vuonna 2024 3 milj. euroa ja 2025 0,3 milj. euroa		3 000 000	3 000 000	300 000
Kh, kaupungin yhteiset	Nimetty kohde: Skanssin monitoimitalosta luopuminen (vuokrahanke) ei vaikutusta investointiosaan, Lausteen koulu vuosittaisen määrärahan poisto vuosilta 2022-2025 (investointimenojen vähennys), koska Lauste II ei ehdi suunnittelukaudelle (uuden paikan kaavoitus)	-100 000	-5 000 000	-8 000 000	-1 626 000
Kh, kaupungin yhteiset	Nimetty kohde: Paavo Nurmi stadionin määrärahan muutostarve (investointimenojen lisäys) vuonna 2022	167 000			
Kh, kaupungin yhteiset	Asukasviihtyvyyttä parantavat, kh: Osallistuva budjetointi (investointimenojen lisäys vuosille 2023, 2025. Investointimäärärahataso ei saa nousta (Investointimenojen lisäystä vastaava vähennys vuosille 2023, 2025)		2 000 000		2 000 000
Kh, kaupungin yhteiset			-2 000 000		-2 000 000
Kh, kaupungin yhteiset	Blue Industry Park Oy:n pääomasijoitus (investointimenojen lisäys) vuonna 2022	5 660 458			
Kh, kaupungin yhteiset	BIP: Maankäyttösopimuskorvaus (muut tulot lisäys) vuonna 2022	3 320 243			
Kh, kaupungin yhteiset	BIP: Myyntivoitto vuonna 2022	2 343 215			
Kh, kaupungin yhteiset	BIP: Yard Park maanmyyntitulo (pysyvien vastaavien luovutustulojen lisäys) vuonna 2022	2 343 215			
Kh, kaupungin yhteiset	Tulorahoituksen korjauserät myyntivoiton oikaisu	-2 343 215			

## Hyvinvoinnin palvelukokonaisuuden toimintasuunnitelma 2022

### Kuvaus toiminnasta

#### Hyvinvoinnin palvelukokonaisuuden palvelut

Hyvinvoinnin palvelukokonaisuus järjestää ja tuottaa terveyspalveluita, perhe- ja sosiaalipalveluita sekä vanhus- ja vammaispalveluita. Lisäksi se hankkii turkulaisille erikoissairaanhoidon palveluista.

Terveyspalveluiden palvelualue vastaa sairauksien hoidon, suun terveydenhuollon palveluiden, polikliinisten palveluiden, sairaalapalveluiden sekä mielenterveyspalveluiden (psykiatrasta sairaanhoitoa lukuun ottamatta) järjestämisestä ja tuottamisesta. Perhe- ja sosiaalipalveluiden palvelualue järjestää ja tuottaa avohuollon- ja sijaishuollon sosiaalityön palveluja, sosiaalipäivystyksen ja kriisityön, perheiden varhaisen tuen, neuvolan (äitiys-, lasten- ja ehkäisy-), koulu- ja opiskeluterveydenhuollon sekä psykososiaalisia palveluja ja asumis- ja päihdepalveluita. Lisäksi palvelualue järjestää tulkk- ja käännöspalvelua sekä riita- ja rikosasiain sovittelua. Vanhus- ja vammaispalveluiden palvelualue vastaa vanhusten kotona asumista tukevien palveluiden (omaishoito, kotihoito, tukipalvelut) sekä ympärivuorokautisen hoidon palveluista sekä vammais- ja kehitysvammahuollon palveluista. Hyvinvoinnin palvelukokonaisuus ostaa vaativan erikoissairaanhoidon palveluita Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiriltä ja sovittaa palvelut yhteen hoitoketjuiksi.

#### Toimintaympäristön muutokset

Toimintaympäristössä tapahtui dramaattinen muutos keväällä 2020, kun COVID19 –pandemia levisi Suomeen. Koronaepidemian vaikutukset sosiaali- ja terveyspalveluihin ja koko hyvinvoinnin palvelukokonaisuuden toimintaan ovat olleet voimakkaat. Kaupungissa toteutettiin alkukeväästä 2020 juuri ennen epidemian rantautumista laaja hyvinvointikertomus, jossa varsin kattavasti kuvattiin turkulaisten hyvinvoinnin tilaa ja suurimpia haasteita väestön hyvinvoinnin ja terveyden näkökulmasta. **Suurimmat hyvinvointihaasteet** olivat:

1. Ikärakenteen muutos
2. Mielen voimavarat
3. Työ- ja toimintakyky
4. Tasapuolinen aluekehitys

Nämä haasteet ovat edelleen relevantteja, siitä huolimatta, että Koronaepidemia on muuttanut toimintaympäristön nopeasti ja rajusti. Sen sijaan tilastopohjainen tieto, jota hyvinvointikertomuksen laadinnassa on hyödynnetty, on vanhentunut käsiin. Korona on voimakkaasti vaikuttanut sekä väestöön että palveluihin. Näitä vaikutuksia on pyritty hyvinvoinnin palvelukokonaisuudessa analysoimaan sekä kansallisen aineiston (mm. THL:n ja VNK:n tuottamat analyysit, raportit ja tutkimukset) että omien asiantuntijoiden ja palveluista saatavien asiakkailta suoraan kerättävien signaaleiden kautta.

Koronaepidemia näkyy eriarvoistumiskehityksen syventymisenä ja laajenemisena. Sekä kansallisen että omasta toiminnasta saatavan tiedon pohjalta nähdään, että Korona on entisestään heikentänyt niiden väestöryhmien tilannetta, jotka ovat olleet haavoittuvassa asemassa jo ennen epidemiaa (esim. päihde- ja mielenterveysongelmaiset, ikääntyneet ja riskiryhmäläiset). Tämän lisäksi on havaittu, että esimerkiksi lomautukset ja irtisanomiset sekä pienyritysten konkurssit ovat voineet nopeasti vaikuttaa kokonaisten perheiden toimeentuloon ja pärjäämiseen. Toisin sanoen uusia ryhmiä on pudonnut syrjäytymisvaarassa ja haavoittuvassa asemassa olevien piiriin. Osa koronaepidemian vaikutuksista tulee näkyviin pidemmällä aikajaksolla, kuten lasten ja nuorten harrastustoiminnan pysähtymisestä ja sosiaalisten kontaktien rajoittamisesta seuraavat vaikutukset lasten fyysiseen ja psyykkiseen hyvinvointiin. Samalla on havaittavissa, että osalla väestöstä menee jopa entistä

paremmin. Esimerkiksi osalla perheistä etätöyt ja arjen hidastuminen, ovat lisänneet hyvinvointia, aikaa liikkumiselle ja läheisille sekä vähentäneet koettua stressiä.

Hyvinvoinnin palvelukokonaisuudessa koronaepidemian vaikutukset heijastuvat **asiakastarpeiden muutoksina** kahdella pääasiallisella tavalla:

1. Epidemiasta johtuva **palvelutarpeen kasvu**
2. Epidemian seurauksena syntynyt **hoito- ja palveluvelka**

Lasten ja nuorten osalta etäopetusjaksot ja harrastusten osittainen peruuntuminen, vanhempien taloudelliset ja mielenterveyteen liittyvät ongelmat, yksinäisyys ja eristäytyneisyys heijastuvat mm. sosiaalityön ja lastensuojelun palvelutarpeina sekä kouluterveydenhuollossa ja psyykkisen tuen palveluissa kasvavina tarpeina. Nuorten mielen hyvinvoinnin ongelmat näkyvät eri tasoilla palvelutarpeessa.

Aikuisväestössä työttömyys, lomautukset, taloudellisen toimeentulon ongelmat, tukiverkkojen (esim. isovanhemmat) puuttuminen arjesta, huoli ja psyykinen kuormitus heijastuvat mm. päihde- ja mielenterveyspalveluihin, sosiaalityön ja terveysasemien palveluihin lisääntyvinä tarpeina. Turulle leimallista on myös suuri yksinelävien osuus väestöstä.

Ikääntyneiden osalta sosiaalinen eristäytyminen, koettu yksinäisyys, toimintakyvyn heikkeneminen ja hoitamattomat sairaudet heijastuvat mm. vanhushuoneisiin (erityisesti kotihoito), päihde- ja mielenterveyspalveluihin, kuntoutuksen, sairaalan ja terveysasemien palveluihin lisääntyvä tarpeena.

Hoito- ja palveluvelkaa on kasautunut mm. keväällä 2020 toteutettujen toimintojen alasajon kautta (esim. suun terveydenhuolto, terveysasemien toiminnot, neuvolatoiminnot, kouluterveydenhuolto, ryhmätoiminnot, ikäihmisten palvelukeskukset, omaishoitajien vapaapäivät) sekä pidemmällä aikavälillä kun henkilöstöresursseja on jouduttu sitomaan mm. koronan jäljityöhön, rokottamiseen ja rajavalvontaan. Järjestöjen ja vapaaehtoistoimijoiden toimintojen alasajolla on ollut samanlainen vaikutus. Palvelunsaanti on viivästynyt ja asiakkaiden tilanne on voinut heikentyä viivästyneen palvelunsaannin takia.

Viimeisenä, muttei merkityksettömimpänä näkökulmana hoito- ja palveluvelan syntyemisessä on tietyn osan asiakkaista hakeutumattomuus hoidon piiriin sekä pidemmällä aikavälillä esiin tuleva palvelutarpeen lisääntyminen. Osa asiakkaista, varsinkin koronaepidemian alkuvaiheessa, ei uskaltanut hakeutua hoitoon. Tämä on voinut vaikuttaa asiakkaiden kokonaistilanteen heikkenemiseen ja tarvittavien palveluiden määrän kasvamiseen tilanteen korjaamiseksi. Osa ongelmista on syntynyt ja tullut näkyviin pidemmällä aikavälillä, kuten ikääntyneiden toimintakyvyn heikkeneminen tai nuorten mielenterveyden haasteet sosiaalisen eristäytymisen ja kontaktien rajoittamisen takia.

Koronaepidemian lisäksi hyvinvoinnin palvelukokonaisuuden toimintaympäristössä on muutampia merkittäviä muutoksia tai potentiaalisia kehityskulkuja, joilla voi olla merkittäviä vaikutuksia vuoden 2022 palveluihin, talousarvion toteutumiseen ja toimialan sisäiseen kehittämistyöhön. Huomioitavia asioita ovat:

- **Sote-uudistus ja osallistuminen Varsinais-Suomen hyvinvointialueen valmisteluun** (siirtyminen osaksi hyvinvointialuetta 1.1.2023 ja irrottautuminen Turun kaupungin organisaatiosta)
- Korona ja sote-exit **heikentävät entisestään kuntataloutta**.



## Hyvinvoinnin palvelukokonaisuus

Kaupungin haastava taloudellinen tilanne heijastuu paineena palvelutuotantoon, jossa samanaikaisesti on Koronasta johtuvaa lisääntyvää hoito- ja palvelutarvetta

- **Kehittämiseen liittyvien resurssien turvaaminen** (Koronaepidemian hoitaminen sekä valmistautuminen sote-exitiin vie jatkuvasti avainhenkilöiden työpanoksia sekä johto-, asiantuntija- että työntekijätasolla)
- **Lainsäädäntömuutokset**, joilla vaikutuksia esim. henkilöstömitoituksiin
- **Sote-henkilöstön saatavuuteen** liittyvät haasteet

### Toiminnan kehittämissuunnitelma ja strategiset painopisteet

Hyvinvoinnin palvelukokonaisuus on antanut asiakkailleen palveluluopauksen:

- Lupaamme palvella asiakkaita niin, että he tulevat nähtyiksi, kuulluiksi ja kohdatuiksi.
- Lupaamme kehittää palveluita asiakkaidemme kanssa tasa-vertaisina.
- Lupaamme luoda asiakkaidemme kanssa yhdessä palveluita, jotka lisäävät heidän hyvinvointiaan.

Palveluluopauksen lunastamiseksi tulee sosiaali- ja terveyspalveluiden vastata kuntalaisten palvelutarpeisiin luomalla puitteet hyvinvoinnille, lisäämällä ehkäisevää työtä ja palvelujen oikea-aikaisuutta sekä parantamalla palveluiden kohdentuvuutta, tuottavuutta ja vaikuttavuutta asiakaskesteisten ja tarvelähtöisten palveluprosessien kautta. Kokonaisuus edellyttää tiivistä ja laajaa yhteistyötä kaupungin toimijoiden, kolmannen sektorin, yksityisten palveluntuottajien sekä kuntalaisten kesken; jatkossa tulee varmistaa myös kaupungin sekä sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisvastuun vuoden 2023 alusta ottavan hyvinvointialueen tiivis yhteistyö.

Kehittämistyöllä varmistetaan, että kuntalaisten palvelutarpeisiin vastataan oikea-aikaisesti ja vaikuttavasti sekä että palvelut tuotetaan tehokkaasti. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä toteutetaan laajassa poikihallinnollisessa yhteistyössä huomioiden erityisesti uuden hyvinvointialueen ja kaupungin välisen yhteistyön toimivuus. Kuntalaisten omaa aktiivisuutta tuetaan ja heidän osallistumisestaan omien palveluidensa suunnitteluun lisätään. Hyvinvointitoimialan toiminnan strategiset painopisteet ovat:

#### Painopisteen siirtäminen ehkäisevään työhön

Ehkäisevällä työllä voidaan vähentää kuntalaisten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tarpeita, joten panostaminen tähän on sekä inhimillisesti että taloudellisesti perusteltua.

Painopisteen siirtäminen ehkäisevään työhön tarkoittaa mm. perustason palveluiden vahvistamista ja niiden hyvää saavutettavuutta, varhaista puuttumista, varhaisempaa hoidon aloitusta, kuntoutuksen kehittämistä, palveluohjauksen kehittämistä, oikea-aikaisia ja oikein kohdettuja palveluita, fyysisen ja psyykkisen toimintakyvyn tukemista ja ihmisten oman aktiivisuuden tukemista. Painopisteen siirtäminen ehkäisevään työhön ei kuitenkaan ole pelkästään resurssikysymys, vaan se vaatii myös yhteistyön syventämistä, osaamisen ja työtapojen kehittämistä sekä ennen kaikkea asenteiden ja toimintakulttuurin muutosta.

#### Lisätään korjaavien palveluiden tuottavuutta, tehokkuutta ja vaikuttavuutta

Hyvin toimiva ehkäisevä työ ei kuitenkaan poista korjaavien sosiaali- ja terveyspalveluiden tarvetta. Palvelukokonaisuuden kehittämistyössä painotetaan omien palvelujen toimivuuden ja vaikuttavuuden edelleen parantamista. Tämän myötä tavoitteena on vähentää raskaiden, erityistason ostopalvelujen käyttöä. Tärkeimpiä, strategisen tason kehittämistoimia tähän liittyen ovat vanhuspalvelujen rakennemuutos, lastensuojelun kustannustason hillintä, kotiuttamis- ja kuntoutusprosessien sujuvoittaminen sekä perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välisen ja sisäisen työnjaon selkeyttäminen. Mielenterveys- ja päihdepalvelujen saatavuutta ja toimivuutta parannetaan oman matalan kynnyksen palveluyksikön turvin. Paljon palveluja käyttävät henkilöt tunnistetaan ja heille rakennetaan yksilöllinen palvelusuunnitelma.

Tuottavuuden, tehokkuuden ja vaikuttavuuden parantaminen vaatii lisäksi tiedolla johtamisen kehittämistyön jatkuvaa edistämistä.

#### Hyvinvointialueen valmistelu ja alueellinen yhteistyö

Palvelukokonaisuuden tärkeimpänä tavoitteena on pormestariohjelmassa todetun mukaisesti sosiaali- ja terveyspalvelujen hallittu siirtäminen hyvinvointialueille vuoden 2023 alusta lukien.

Kaikessa kehittämistyössä huomioidaan sekä se, miten työ vaikuttaa kaupungin perustoimintaan, kun sosiaali- ja terveyspalvelut siirtyvät hyvinvointialueelle, että se, miten kehittämistyötä voidaan hyödyntää tulevassa uudessa rakenteessa.

Palvelukokonaisuus osallistuu aktiivisesti hyvinvointialueen valmisteluun. Palvelujen sisällöllisessä kehittämisessä hyödynnetään myös Varsinais-Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämissuunnitelman rakennetta (hyvinvointialueen toiminnan käynnistymiseen asti) sekä STM:n valtionavustusrahoitteista "Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus" -hanketta, jota hallinnoi vuoden 2022 loppuun asti Turun kaupunki. Vuoden 2023 alusta lukien hankkeen hallinnointivastuu siirtyy hyvinvointialueelle.

# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

## Hyvinvoinnin palvelukokonaisuus

### Palvelun tarvetta kuvaavat tunnusluvut

Tyyppi	Tunnusluku	2015	2016	2017	2018	2019
Kysyntä / tarve	75-vuotta täyttäneiden määrä *	16 626	17 169	17 235	17 386	17 865
Kysyntä / tarve	85-vuotta täyttäneiden määrä *	5 333	5 473	5 595	5 530	5 548
Kysyntä / tarve	Vammaispalveluiden asiakkaiden osuus väestöstä (Kuusikko)	Turku 1,98 % / Kuusikko ka 2,02 %	Turku 1,93 % / Kuusikko ka 1,97 %	Turku 2,1 % / Kuusikko ka 1,8 %	Turku 2,1 % / Kuusikko ka 1,8 %	Turku 2,1 % / Kuusikko ka 1,8 %

Tyyppi	Tunnusluku	2020	2021	2022	2023	2024
Kysyntä / tarve	75-vuotta täyttäneiden määrä *	18 595	19 108	20 201		
Kysyntä / tarve	85-vuotta täyttäneiden määrä *	5 571	5 673	5 581		
Kysyntä / tarve	Vammaispalveluiden asiakkaiden osuus väestöstä (Kuusikko)					

### Toimintaa kuvaavat tunnusluvut

#### Kysyntä / tarve

Tunnusluku	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Vammaispalveluiden asiakkaiden osuus väestöstä (Kuusikko)	Vammaispalveluiden asiakkaiden osuus väestöstä (Kuusikko)	Turku 1,98 % / Kuusikko ka 2,02 %	Turku 1,93 % / Kuusikko ka 1,8 %	Turku 2,1 % / Kuusikko ka 1,8 %	Turku 2,1 % / Kuusikko ka 1,8 %	Turku 2,1 % / Kuusikko ka 1,8 %
Kehitysvammaisten asiakkaiden osuus väestöstä (Kuusikko)	Kehitysvammaisten asiakkaiden osuus väestöstä (Kuusikko)	Turku 0,46 % / Kuusikko ka 0,39 %	Turku 0,47 % / Kuusikko ka 0,4 %	Turku 0,49 % / Kuusikko ka 0,41 %	Turku 0,49 % / Kuusikko ka 0,41 %	Turku 0,48 % / Kuusikko ka 0,42 %
Toimeentulotuen piirissä olevat kotitaloudet (ei sis. Pakolaisia tai paluumuuttajia) v. 2017 alk. ehkäisevän ja täydentävän toimeentulotuen piirissä olevat	9 454	9 307	3 633	3 415	3 416	3 489

#### Tuottavuus / taloudellisuus

Tunnusluku	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin maksuosuus (M€)	191,0 M€	193,1 M€	208,5 M€	217,4 M€	226,0 M€	241,8 M€	249,0 M€
Terveystalouden ikävakioitunut kustannukset/asukas (pth ja esh) € (suurten kaupunkien vertailu)	2 321 €	2 345 €	2 327 €	2 451 €	2 514 € (2 644 €)	2 554 €	
Perusterveydenhuollon kustannukset / 0-6 vuotias lapsi	376 €	427 €	450 €	370 €	412 €	405 €	

# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

## Hyvinvoinnin palvelukokonaisuus

Tunnusluku	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	
65 vuotta täyttäiden ikävakioidut sosiaali- ja terveyspalveluiden deflatoidut kustannukset väestöä kohti vuodessa (Kuusikko)	6 995 €	6 980 €	6 598 €	7 337 €	7 342 €			
Asiakaskohtaiset kustannukset / vammaispalvelujen asiakkaat	Turku 3 996,5 € / Kuusikon ka 5 296,6 €	Turku 4 185,5 € / Kuusikon ka 5 580,6 €	Turku 4 320 € / Kuusikon ka 5 684 €	Turku 4 588 € / Kuusikon ka 6 064 €	Turku 4 769 € / Kuusikon ka 6 523 €	Turku 5 001 € / Kuusikon ka 6 638 €		
Asiakaskohtaiset kustannukset / kehitysvamma- palveluiden asiakkaat	Turku 35 908 € / Kuusikon ka 34 418 €	Turku 35 824 € / Kuusikon ka 34 279 €	Turku 34 032 € / Kuusikon ka 31 056 €	Turku 34 912 € / Kuusikon ka 31 056 €	Turku 35 925 € / Kuusikon ka 32 650 €	Turku 32 352 € / Kuusikon ka 32 560 €		

### Peittävyys / kattavuus

Tunnusluku	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Terveysasemien peittävyys	40,9 %	41,9 %	41,6 %	40,7 %	39,0 %	41,51 %
Suun terveydenhuollon peittävyys	31,0 %	31,0 %	32,0 %	32,0 %	32,4 %	

### Laatu / asiakastyytyväisyys

Tunnusluku	2015	2016	2017	2018	2019
Tyytyväisyys asuinkunnan (indeksi) sosiaalipalveluihin	3,08	2,84	3,11	2,99	3,03
Tyytyväisyys asuinkunnan (indeksi) terveyspalveluihin	3,67	3,62	3,80	3,70	3,74
Palvelutyytyväisyys, (vastaajien %-osuus, jotka pitävät palveluita hyvin hoidettuina): Terveyskeskuksen lääkäripalvelut (vertailukunnat ka 47 %)	57 %	58 %	62 %	57 %	56 %
Palvelutyytyväisyys, (vastaajien %-osuus, jotka pitävät palveluita hyvin hoidettuina): Terveyskeskuksen vuodeosasto (vertailukunnat ka 10 %)	12 %	15 %	16 %	13 %	15 %
Palvelutyytyväisyys, (vastaajien %-osuus, jotka pitävät palveluita hyvin hoidettuina): Sairaalapalvelut (vertailukunnat ka 53 %)	58 %	56 %	60 %	56 %	61 %
Palvelutyytyväisyys, (vastaajien %-osuus, jotka pitävät palveluita hyvin hoidettuina): Hammaslääkäripalvelut (vertailukunnat ka 36 %)	34 %	33 %	41 %	38 %	43 %
Palvelutyytyväisyys, (vastaajien %-osuus, jotka pitävät palveluita hyvin hoidettuina): Äitiys- ja lastenneuvola (vertailukunnat ka 31 %)	27 %	29 %	28 %	25 %	30 %
Palvelutyytyväisyys, (vastaajien %-osuus, jotka pitävät palveluita hyvin hoidettuina): Perheneuvola (vertailukunnat ka 16 %)	13 %	14 %	14 %	13 %	15 %
Palvelutyytyväisyys, (vastaajien %-osuus, jotka pitävät palveluita hyvin hoidettuina): Sosiaalityö (vertailukunnat ka 15 %)	16 %	16 %	15 %	12 %	16 %
Palvelutyytyväisyys, (vastaajien %-osuus, jotka pitävät palveluita hyvin hoidettuina): Toimeentulotuki (vertailukunnat ka 12 %)	11 %	12 %	12 %	12 %	12 %

# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

## Hyvinvoinnin palvelukokonaisuus

Palvelutyytyväisyys, (vastaajien %-osuus, jotka pitävät palveluita hyvin hoidettuina): Vanhusten kotihoito (vertailukunnat ka 12 %)	17 %	17 %	14 %	15 %	15 %
Palvelutyytyväisyys, (vastaajien %-osuus, jotka pitävät palveluita hyvin hoidettuina): Vanhusten asumis- ja laitoshoitopalvelut (vertailukunnat ka 13 %)	13 %	12 %	11 %	14 %	13 %
Palvelutyytyväisyys, (vastaajien %-osuus, jotka pitävät palveluita hyvin hoidettuina): Vammais- palvelut (vertailukunnat ka 10 %)	10 %	11 %	12 %	9 %	10 %

### Työvoiman käyttö

Tunnusluku	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Henkilötyövuodet (HTV)	4 587,90	4 568,30	4 319,20	4 307,80	4 271,70	4 228,20
Palkat ja palkkiot	167 544 575	166 102 471	161 211 007	158 884 898	162 827 471	163 732 580

### Toiminnan tavoitteet

#### Talousarviolausekkeet

Lautakunta	Talousarviolauseke
Sosiaali- ja terveyslautakunta	Kaupunginhallitus päätti 5.10.2021 § 455 hyväksyä terveysasemien hoitopääsyn parantamisen toimenpidesuunnitelmasta. Toimenpidesuunnitelman osana ovat kehittämistoimenpiteet, joiden osana on mm. pormestariohjelmassa todettu omalääkäriyden vahvistaminen sekä paljon palveluita käyttävien tunnistaminen, yksilöllinen hoitosuunnitelma ja omalääkäritiimi. Kehittämistoimet sisältyvät vuoden 2022 talousarvioon mutta vuoden 2022 talousarvioesitykseen lisätään hoitoon pääsyn toimenpidesuunnitelman mukaisesti käytettäväksi 4M€
Sosiaali- ja terveyslautakunta	Asiakasohjaukseen kiinnitetään huomiota erityisesti vanhustalouksissa.
Sosiaali- ja terveyslautakunta	Selvitetään rintasyövän seulontojen ulottamisen vaikuttavuus yli 70-vuotiaiden ikäryhmään ja päätetään mahdollisesta käyttöönotosta vuoden 2022 aikana.
Sosiaali- ja terveyslautakunta	Palveluiden laadunvalvonnan toteutuminen varmistetaan.
Sosiaali- ja terveyslautakunta	Turussa toteutetaan sosiaali- ja terveyslautakunnan päättämä toimenpidekokonaisuus terveysasematoiminnan kehittämiseksi, jotta kertynyttä hoitovelkaa saadaan purettua
Sosiaali- ja terveyslautakunta	Turun kaupunki jatkaa tehostetusti palkkojen tarkistamista niiden oikeellisuuden varmistamiseksi ja rekrytointihaasteisiin vastaamiseksi huomioiden eri ammattiryhmät ja palkkausjärjestelmän kokonaisuuden kestävyys. Henkilöstön työhyvinvointiin ja työn kuormittavuuteen kiinnitetään erityistä huomiota

### Alustavat pormestariohjelman toimenpiteet

#### Teema: Hyvinvoinnin edistäminen ja palveluiden kehittäminen – Hyvinvoiva Turku

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022
28	Siirretään sote-palveluiden painopistettä voimakkaasti oikea-aikaisuuteen. Tunnistetaan henkilöt, jotka käyttävät paljon palveluita ja luodaan heille yksilöllinen hoitosuunnitelma ja nimetään omalääkäritiimi.	Terveysasemien akuutin ruuhkautumisen purkuun tehdään lisähankinta, joka kohdentuu puhelinkontakteihin ja hoidon tarpeen arviointiin, määräaikaisesti terveysasemien vastaanottokäynteihin sekä lääkereseptien uusintoihin. Jononpurun myötä pystytään terveysasemilla tehostamaan terveyshyötymalliin perustuvan tiimimallin käyttöönottoa. Hyvinvointialueelle siirryttäessä valmistaudutaan ottamaan paljon palveluja käyttävien asiakkaiden henkilökohtainen asiakasohjauspalvelu, jota jo pilotoidaan Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskushankkeen osana useissa Varsinais-Suomen kunnissa.
29	Toteutetaan terapiatakuu	Palvelukysyntään vastataan uuden, mielen- ja päihde- ja mielenterveys- ja päihdeyksikön turvin. Mielen- ja päihde- ja päihdeyksikön henkilökuntaa tullaan kouluttamaan lyhytterapeuttisiin interventioihin. Laajemmin palvelujen saatavuuteen ja erityisosaamisen vahvistamiseen liittyvää resurssitarvetta arvioidaan osana hyvinvointialueen palvelustrategian valmistelua

# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

## Hyvinvoinnin palvelukokonaisuus

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022
30	Tärkein tavoite on hallittu sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisvastuun siirtäminen hyvinvointialueille vuoden 2023 alusta alkaen.	Henkilöstöä kannustetaan aktiivisesti osallistumaan tulevan hyvinvointialueen valmisteluun. Kaupunki sitoutuu myöntämään valmisteluun työ- ja virkavapauksia. Kehittämistyössä huomioidaan, että toiminta on siirrettävissä hyvinvointialueen toiminnaksi ja että mahdolliset yhdyspinnat kaupungin toimintoihin järjestämisvastuun siirron jälkeen toimivat sujuvasti
31	Määritetään lääkäreille oikeankokoinen väestövastuu. Jokainen turkulainen saa halutessaan valita ensisijaisen lääkärinsä. Omälääkärimallin rakentamisessa priorisoidaan yli 60-vuotiaita sekä työterveyshuollon ulkopuolella olevia lääkäreiden saatavuuden puitteissa. Toteutusmalli hoitopääsylle valmistellaan syksyn 2021 aikana	Terveysasemien akuutin ruuhkautumisen purkuun tehdään lisähankinta, joka kohdentuu puhelinkontaktihin ja hoidon tarpeen arviointiin, määräaikaaisesti terveysasemien vastaanottokäynteihin sekä lääkereseptien uusintoihin. Jononpurun myötä pystytään terveysasemilla tehostamaan terveyshyötymalliin perustuvan tiimimallin käyttöön. Hoitopääsyt varmistamiseksi lisätään palvelujen digitalisointia ja omahoidon mahdollistavien digitaalisten välineiden käyttöön.
32	Osaamisen kärkihankkeessa asetetaan tavoitteet koulutus- ja osaamistason nostolle sekä toimenpideohjelman sen toteuttamiseen.	Kärkihankkeen tavoitteiden toteuttamista tukeva toimenpideohjelma käynnissä. Tulosten ja vaikuttavuuden arviointi.
33	Selvitetään vanhusten asumispalveluiden lisäämisen mahdollisuudet. Arvioidaan vanhusten koti- ja asumispalveluiden kokonaistilanne ulkoisella arvioinnilla.	Pohja-analyyseina toimii syksyn 2021 aikana "AVARA"-projektissa laadittava karttoitus ikääntyneiden nykyisistä asumisratkaisuksista ja potentiaalista välimuotoisen asumisen ratkaisuille. Projektissa laaditaan aikataulutettu toimeenpanosuunnitelma ikääntyneiden välimuotoiselle asumiselle, mukaan lukien perhehoito. Tarvittaessa kuvaa täydennetään vuonna 2022 ulkoisella arvioinnilla (joko kaupungin tai hyvinvointialueen toimesta).
34	Vahvistetaan palveluohjausta, erityisesti vanhuspalveluissa ja lasten ja nuorten palveluissa ja selvitetään perhekeskusmallin laajentamista huomioiden sote-uudistuksen tavoitteet	Asiakasohjauksen prosesseja kehitetään kaupungin järjestämistoiminnan asiakasohjausyksikön linjausten mukaisesti. Päätetään asiakas- ja palveluohjauksen ja siihen liittyvien teknisten ratkaisujen jakaantumisesta kaupungin toteuttamaan ohjaukseen ja neuvontaan sekä hyvinvointialueella tehtävään ohjaukseen ja neuvontaan. Perhekeskuksen toimintamalleja rakennetaan alueellisenä yhteistyönä Tulevaisuuden sote-keskus -hankkeen rahoituksen turvin. Tavoitteena on malli, joka toimii sujuvasti myös sote-palvelujen järjestämisvastuun siirtyessä hyvinvointialueelle. Lisätään sähköisen asioinnin mahdollisuuksia (esim. Pyydä apua –nappi, chat – palvelut). Alakouluilla käynnistetään Koulukoutsitoiminta (vrt. psykiatriset sairaanhoitajat yläkouluissa).
35	Korona-aikana muodostuneet hoito- ja palveluvelat sekä oppimisvajeet selvitetään ja niiden korjaamiseksi laaditaan hankkeistus ja toimenpideohjelmat.	Laaditaan vuonna 2021 toteutettujen selvitysten pohjalta toimintasuunnitelmat hoito- ja palveluvelan sekä oppimisvajeiden kiinni kuroomiseen. Toimintasuunnitelmissa huomioidaan yhteistyö hyvinvoinnin, kasvatuksen ja opetuksen sekä vapaa-ajan palvelukokonaisuuksien välillä. Toteutetaan Sote-yhteistyötä oppilas- ja opiskelijahuoltopalveluiden kanssa.

### Muut toiminnan tavoitteet

#### 1) Painopisteen siirtäminen ehkäisevään työhön

Linkitys pormestariohjelman tavoitteisiin:

- Hallittu sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisvastuun siirtäminen hyvinvointialueille vuoden 2023 alusta alkaen.

- Vahvistetaan palveluohjausta ja selvitetään perhekeskusmallin laajentamista huomioiden sote-uudistuksen tavoitteet.
- Siirretään sote-palveluiden painopistettä voimakkaasti oikea-aikaisuuteen.

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021	Talousarvio 2022	Taloussuunnitelma 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025
Avohuollon lastensuojelun asiakkaana olevien 0–17-vuotiaiden määrä ja osuus ikäryhmästä	1258 / 4,3 %	1200 / 4,2 %	1190 / 4,1 %			
Neuvolapalveluiden, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon sähköisen asioinnin lisääminen						
- neuvolaikäisten puolesta-asiointisopimusten osuus	8209 / 75,4 %	50 %	70 %			
- peruskouluikäisten puolesta-asiointisopimusten osuus	5431 / 38,7 %	20 %	40 %			
Lihavien lasten ja nuorten osuus						
- 4- vuotiaat			11 %			
- 8. luokkalaiset			15 %			

# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

## Hyvinvoinnin palvelukokonaisuus

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Taloussuun- nitelma 2025
Suun terveydenhuolto: Terveyskeskushammaslääkärien tekemät paikkaustoimenpiteet perushammashoidossa suhteessa hoidossa käyneiden lukumäärään						
- 1-6 -vuotiaat	0,13		0,13			
- 7-17 -vuotiaat	0,43		0,43			
Rokotuskattavuus (neuvolat)						
- 3-vuotaiden rokottamattomien osuus ikäluokasta		0 %	0 %			
Kumppanuus kolmannen sektorin kanssa lisääntyy ja tiivistyy						
1. Tilojen luovutuksen yhteistyösopimusten määrä	45	40	40			
2. Vakiintuneiden yhteistyökumppaneiden kanssa tehdyt avustusyhteistyösopimukset (vähintään 2 vuoden ajaksi)	15	15	15			
3. Toiminnallisten kumppanuussopimusten määrä (sis. sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskusten ja Opetus- ja kulttuuriministeriölle ym. ulkopuolisille rahoittajille annetut lausunnot ja aiesopimukset)	34	20	20			
Kotona asuvien +75-vuotiaiden osuus ja lukumäärä	17 181 / 91,5 %	17 300 / 92 %	17 400 / 92,5 %			
Säännöllisten palveluiden piirissä olevien 75-vuotta täyttäneiden määrän muutos/75-vuotta täyttäneiden turkulaisten määrän muutos.	-44 / 918	-50 / 1000	-50 / 1200			
- kotihoito	-13	-50	-50			
- omaishoidon tuki	27	40	50			
Omaishoidon tukeminen, Omaishoidon tukea saavien määrä (poikkileikkaus)						
- 0:sta 17-vuotiaat	221	230	245			
- 18–74-vuotiaat	536	10	15			
- 75 vuotta täyttäneet	624	40	50			
Tilapäishoidon hoitojaksojen määrä	2796	2800	3100			
Hoitojakson pituus ympärivuorokautisen hoidon piirissä, yhteensä:						
- asumispalveluissa	1 156,5	1100	1050			
Tavoitteen kuvaus: Ajoissa ja hyvin kohdenneet peruspalvelut ovat hyvää ehkäisevää työtä. Oikea-aikainen ja oikean tasoinen palvelu vähentää korjaavien ja erityispalveluiden tarvetta.						

## 2) Lisätään korjaavien palveluiden vaikuttavuutta, tehokkuutta ja tuottavuutta

Linkitys pormestariohjelman tavoitteisiin:

- Hallittu sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisvastuun siirtäminen hyvinvointialueille vuoden 2023 alusta alkaen.
- Selvitetään vanhusten asumispalveluiden lisäämisen mahdollisuudet. Arvioidaan vanhusten koti- ja asumispalveluiden kokonaistilanne ulkoisella arvioinnilla.
- Tunnistetaan henkilöt, jotka käyttävät paljon palveluita ja luodaan heille yksilöllinen hoitosuunnitelma ja nimetään omalääkäritimi.

- Määritetään lääkäreille oikeankokoinen väestövastuu. Jokainen turkulainen saa halutessaan valita ensisijaisen lääkärinsä. Omalääkärimallin rakentamisessa priorisoidaan yli 60-vuotiaita sekä työterveyshuollon ulkopuolella olevia lääkäreiden saatavuuden puitteissa. Toteutusmalli hoitopääsille valmistellaan syksyn 2021 aikana.
- Toteutetaan terapiatakuu.

# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

## Hyvinvoinnin palvelukokonaisuus

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Taloussuun- nitelma 2025
Jatkohoitajien lyheneminen sairaanhoitopiiristä						
- siirtoviivepäivien määrä / kk	285	0	0			
- korotetun maksun osuus siirtoviive- päivistä	51 %	0 %	0 %			
Vuoden aikana huostassa olleiden lasten määrä (kumulatiivisesti) ja väestöosuus	430 / 1,5 %	1,5 %	1,3 %			
Perhehoitoon sijoitettujen lasten osuus huos- tassa olevista lapsista.	53,7 %	+1,0 % yk- sikköä	+1,0 % yk- sikköä			
Päihde- ja mielenterveyspalveluiden saatavuuden parantuminen ja avohoitopainotteisuuden lisääntyminen:						
- 0–3 päivän aikana mtp-vastuualu- een palveluohjaukseen yhteyden saaneiden asiakkaiden osuus			100 %			
- Mtp-vastuualueen käyntimäärät vuodessa						
- Mtp-vastuualueen asiakkaat vuo- dessa						
- mielenterveys- ja päihdekuntoutujine tuetun asumisen osuus asumispalve- luista	54,7 %	56,1 %	56,6 %			
Sairaalan hoitajaksojen vaikuttavuus						
- sairaalahoitajaksojen määrä 1 kuukautta hoitajakson jälkeen	poistetaan/ muutetaan	13 %	12 %			
- sairaalahoitajaksojen määrä 3 kuukautta hoitajakson jälkeen	poistetaan/ muutetaan	23 %	21 %			
Kiireettömän lääkärivastaanoton jonotusaika lyhenee terveyskeskuksessa	keskimäärin 18,7 päivää	3–4 viikkoa	3–4 viikkoa			
Palveluiden vaikutus: palvelu parantanut asiakkaan elämäntilannetta (vastausten keskiarvo asteikolla 1-5)						
• Vammaispalvelut*	4,3	4,3	4,3			
• Vanhusten avopalvelut*	4,3	4,0	4,0			
• Vanhusten asumispalvelut*	4,1	4,2	4,3			
• Sairaalapalvelut		4,3	4,3			
• Polikliiniset palvelut		4,3	4,3			
• Mielenterveys- ja päihdepal- velut			4,3			
• Sosiaalityö	4,2	4,2	4,3			
• Avohuollon lastensuojelu		4,2	4,3			
• Neuvolapalvelut			4,4			
• Koulu- ja opiskeluterveyden- huolto			4,4			
• Psykososiaaliset palvelut	4,5	4,5	4,6			
• Sijaishuolto (kaupungin las- tenkodit ja vastaanottokodit)	4,0	4,1	4,2			
Suunterveydenhuolto: hoitopaäsy (T3) (aika yhteydenotosta siihen, kun tutkimus to- teutuu) alueiden mediaanin keskiarvo		90	80			
Laitoshoidossa olevia ympärivuorokautisessa hoidossa olevista						
- +75 vanhusten määrä ja %-osuus	222 / 13,9 %	10,5 %	9,5 %			

# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

## Hyvinvoinnin palvelukokonaisuus

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021	Talousarvio 2022	Taloussuunnitelma 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025
- kehitysvammaisten %-osuus	6 %	5,8 %	5,1 %			
Korvattujen potilasvahinkojen määrä (vuoden 2016 korvatut vahingot versus viiden viimeisen vuoden 2011–2015 ka)	2/9	< 1	< 1			
Tavoitteiden kuvaus: Korjaavat palvelut tuotetaan tehokkaasti ja vaikuttavasti. Asiakas saa tarvettaan vastaavat palvelut oikea-aikaisesti.						

### Määrärahat ja investoinnit, 1 000 €

#### Sosiaali- ja terveyslautakunta

	Tilinpäätös 2020*	Talousarvio 2021 muutoksin	Talousarvio 2022	Taloussuunnitelma 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025
<b>Käyttötalousosa</b>						
Toimintatulot	69 564	74 061	76 780			
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintamenot	743 485	734 547	764 458			
<b>Toimintakate</b>	-673 921	-660 486	-687 678			
<b>Muutos-%</b>			4,1 %			

\*) tilinpäätös 2020 ei ole vertailukelpoinen talousarviovuosiin nähden johtuen pormestarihallinnan siirtymiseen liittyvistä organisaatiomuutoksista

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Talousarvio 2022	Taloussuunnitelma 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025
<b>Investointiosa</b>						
Investointimenot	380	500	500			
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet						
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	0	0	0			
<b>NETTO</b>	-380	-500	-500			
<b>Muutos-%</b>			0,0 %			

#### Pormestarihallinnassa hyväksytyt talousarviomuutokset menoihin ja tuloihin

Lautakunta	Lauseke	Vaikutus käyttötalouteen (euroa)			
		Talousarvio 2022	Taloussuunnitelma 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025
Sosiaali- ja terveyslautakunta	Sote uudistuksen aiheuttamat muutokset suunnitelmavuosiin 2023-2025 (tulot poistettu)		-73 330 500	-73 330 500	-73 330 500
Sosiaali- ja terveyslautakunta	Sote uudistuksen aiheuttamat muutokset suunnitelmavuosiin 2023-2025 (menojen poistettu)		-735 330 500	-757 330 500	-780 330 500
Sosiaali- ja terveyslautakunta	Sote uudistuksen aiheuttamat muutokset suunnitelmavuosiin 2023-2025 (sisäisten menot poistettu)		-43 000 000	-43 000 000	-43 000 000
Sosiaali- ja terveyslautakunta	Sote uudistuksen aiheuttamat muutokset poistoihin suunnitelmavuosina 2023-2025		-500 000	-500 000	-500 000
Sosiaali- ja terveyslautakunta	Terveysasemien hoitoon pääsyn parantaminen (menojen lisäys)	4 000 000			



# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

## Hyvinvoinnin palvelukokonaisuus

Lautakunta	Lauseke	Vaikutus investointiosaan (euroa)			
		Talousarvio 2022	Taloussuunnitelma 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025
Sosiaali- ja terveyslautakunta	Soteuudistuksen aiheuttama muutos investointimenoihin vuosilla 2023-2025		-500 000	-500 000	-500 000

# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

## Kasvatuksen ja opetuksen palvelukokonaisuus

### Kasvatuksen ja opetuksen palvelukokonaisuuden toimintasuunnitelma 2022

#### Kuvaus toiminnasta

Kasvatuksen ja opetuksen palvelukokonaisuuden tavoitteena on toteuttaa korkeatasoisia ja laadukkaita kasvatus- ja opetuspalveluja kaupunginvaltuuston hyväksymän strategian mukaisesti. Laadukkaan kasvatuksen perustana on henkilöstö, joten sen osaamista vahvistetaan ja osaamisen kehittämiseen kohdennetaan resursseja.

Varhaiskasvatusta järjestetään kaupungin omilla päiväkodeilla, perhepäivähoitossa ja avoimena varhaiskasvatustoimintana. Kaupungin ohjaamaa ja valvomaan yksityistä varhaiskasvatusta hankitaan pääsääntöisesti palvelusetelillä. Yksityiset palveluntuottajat tuottavat päiväkotihoidon, ryhmäperhepäivähoitoa, perhepäivähoitoa sekä leikkitoimintaa. Esiopetusta järjestetään päiväkodeissa ja kouluissa. Esiopetusta ostetaan myös yksityisiltä palveluntuottajilta.

Perusopetusta järjestetään perusopetuslain ja opetussuunnitelman mukaisesti oppivelvollisille. Turun kaupungissa on erikoislukko- ja koto-opetusta mm. kielissä, matematiikassa, liikunnassa, musiikissa ja kuvataiteessa.

Perusopetuksen järjestämisessä keskeistä on ollut lähikouluperiaatteen toteutuminen, joka näkyy esimerkiksi uusien koulurakennusten sijoittamisessa asuinalueille. Tämä vähentää merkittävästi koulukuljetusten määrää ja vaikuttaa osaltaan lasten ja nuorten hyvinvointiin.

Lukiokoulutusta järjestetään lukiolain ja opetussuunnitelman mukaisesti. Lukiokoulutusta annetaan suomenkielisenä Turun kaupungin viidessä päiväluokiossa ja neljässä Turun iltaluokiossa, ruotsinkielisenä Katedralskolans i Åbossa ja englanninkielisenä Turun kansainvälisessä koulussa. Erityinen koulutustehtävä Turun lukioilla on Kerttulin lukiossa (urheilu- ja ICT-linjat), Puolalanmäen lukiossa (musiikki- ja ICT-linjat), Turun klassillisessa lukiossa (ilmaislinjat) ja Turun Suomalaisen Yhteiskoulun lukiossa (meri- ja luonnontiedelinjat) sekä lisäksi Turun Normaalkoulussa (IB-linjat).

Ammatillinen koulutus tarjoaa perus-, ammatti- ja erikoisammattitutkintokoulutusta sekä niiden osia ja muuta koulutusta suomeksi. Ruotsiksi tarjotaan kahta perustutkintokoulutusta. Lisäksi tarjotaan ammatilliseen koulutukseen valmistavaa koulutusta, valmistavaa opetusta, aikuisten perusopetusta ja vankilaopetusta. Palvelualue on myös seudun suurin oppisopimuskoulutusten solmija.

Turun työväenopistoissa tarjotaan vapaan sivistystyön lain mukaisesti opetusta suomeksi ja muilla kielillä Turun suomenkielisessä työväenopistossa ja Åbo svenska arbetarinstitutissa ruotsin kielellä.

Turussa toimii lisäksi muita koulutuksen järjestäjiä, jotka tarjoavat perusopetusta tai toisen asteen opetusta ja osaltaan tukevat kaupungin koulutustehtävää. Yhteistyö turkulaisten korkeakoulujen kanssa on tiivistä.

#### Toimintaympäristön muutokset

Toimintaa rahoitetaan kaupungin omin varoin ja valtionosuuksilla. Taloudellisten resurssien riittävyyden ja kohdentamisen lisäksi haasteina kasvatus- ja opetuspalveluja järjestettäessä ovat kaupunginosien eriarvoistuminen ja väestörakenteen muutos. Lisäksi kaupungin asukasluvu kasvaa noin 1500 asukkaalla vuodessa. Tämä lisää kasvatuksen ja opetuksen palveluiden kysyntää oppilas- ja opiskelijamäärien kasvaessa niin perusopetuksessa kuin myös toisella asteella. Ammatillisen koulutuksen kysyntään vaikuttavat työllisyystilanne ja Turun kaupungin työllisyyskuntakokeiluun osallistuminen.

Turkuun on laadittu Osaamisen visio, jossa katsotaan vuoteen 2040: millaista osaamista tulevaisuudessa tarvitaan? Turku on ensimmäinen suomalainen kaupunki, joka miettii osaamisen kehittämistä tässä mittakaavassa. Tulevaisuuteen suuntautunut visio ohjaa myös koulutuksen kehittämistä kaikilla kouluasteilla ja siihen liittyvät toimenpiteet on otettu huomioon palvelualueiden vuosisuunnittelussa.

Visiosta työstetään yhtä kaupungin kärkihankkeista - Osaamisen kärkihanke - syksyllä 2021 ja sen toteuttaminen on osa pormestariohjelmaa. Lisäksi kärkihankkeelle on tehty oma toimintasuunnitelma. Turku käynnistää Osaamisen kärkihankkeen, koska alueen osaamista halutaan vankistaa ja vahvistaa, saada olemassa oleva osaamisepotentiali täysimittaisesti hyödynnettyä sekä samalla parantaa kaupungin reagoitavuutta työmarkkinoiden ja elinkeinoelämän tarpeisiin.

1.8.2021 voimaan tullut oppivelvollisuuden laajentuminen ja maksuton toinen aste lisäävät merkittävästi palvelukokonaisuuden vastuita ja velvollisuuksia kuin myös resurssitarvetta.

Työllisyyden heikentyminen ja etätöiden lisääntyminen ovat vähentäneet varhaiskasvatuksen kysyntää, mutta loppuvuodesta 2021 työllisyyden paraneminen ja koronarajoitusten purkamisen ovat muuttamassa tilannetta. Toisaalta näyttää siltä, että ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen kysyntä olisi kasvussa.

Sosiaali- ja terveystieteisiin on syntynyt hoito- ja palveluvelkaa koronapandemian aikana johtuen joidenkin toimintojen väliaikaisesta alasajosta sekä siitä, että henkilöstöä, esim. terveyskeskusten hoitohenkilökuntaa ja kouluterveydenhoitajia, on jouduttu sitomaan koronatoimiin (jäljitystyö, rokottaminen, rajavalvonta). Lisäksi osa asiakkaista on epidemian aikana omaehtoisesti välttänyt hakeutumista palvelujen piiriin. Kasvatus- ja opetuspuolella siirtyminen etäopetukseen ja opetuksen erityisjärjestelyihin epidemian vuoksi on osalla oppilaita johtanut tuen tarpeen kasvuun ja/tai vähentänyt kiinnittymistä kouluun.

Hyvinvoinnin sekä kasvatuksen ja opetuksen palvelukokonaisuuksissa selvitetään syksyn 2021 aikana syntyneen hoito- ja palveluvelan sekä oppimisvajeiden määrää. Näiden selvitysten pohjalta rakennetaan vuoden 2022 aikana toimintasuunnitelmat velan ja vajeiden kiinni kuromiseen. Toimintasuunnitelmissa huomioidaan yhteistyö hyvinvoinnin, kasvatuksen ja opetuksen sekä vapaa-ajan palvelukokonaisuuksien välillä. Oppilas- ja opiskelijahuolto- ja palveluiden sekä oppilas- ja opiskeluterveydenhuolto- ja palveluiden toimivuuden turvaamiseksi on jo käynnistetty ns. SiSote-yhteistyö, jota koordinoivassa työryhmässä on edustus sekä hyvinvoinnin että kasvatuksen ja opetuksen palvelukokonaisuuksista.

Varhaiskasvatuksen sekä koulujen oppilas- ja opiskelijahuolto työhön tulee vaikuttamaan hallituksen oppilas- ja opiskelijahuoltolain uudistus. Tällä on erityistä vaikutusta kuraattoritoimintaan. Kaupungilla on paineita lisätä 13 kuraattoria, joka tarkoittaa noin kolmanneksen kasvua toimintaan. Asiaan liittyen palvelukokonaisuus haki ja sai valtion erityisavustusta, jolla voidaan kattaa osin kuraattoritarve. Koska kuraattoritoiminta on joka tapauksessa siirtymässä vuoden 2023 alusta hyvinvointialueille, on jo alustavasti linjattu, että kuraattoripalvelut voisivat siirtyä jo vuoden 2022 alusta kaupungin hyvinvointipalveluihin, jossa muut oppilas- ja opiskelijahuolto- ja palvelut sekä oppilas- ja opiskeluterveydenhuolto- ja palvelut jo ovat. Palveluiden, yhteistyön ja tiedonkulun turvaamiseksi on käynnistetty yhdessä hyvinvoinnin palvelukokonaisuuden kanssa SiSote-yhteistyö.

Oppilaitoksia ja päiväkotitehoja peruskorjataan laajasti. Peruskorjauksilla ja niiden mahdollisilla väistökatkaistuilla on merkittävä kustannuksia nostava vaikutus palvelukokonaisuudelle. Lukuvuosien 2021-22 ja 2022-2023 aikana poikkeuksellisen moni koulu tai päiväkotitalo joutuu toimimaan väistötiloissa. Toimivien tilojen puute ja jatkuva korjaustarve vaikuttaa koko toimialalla, varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle. Puutteelliset

## Kasvatuksen ja opetuksen palvelukokonaisuus

tilat vaikeuttavat sujuvan arjen ja osittain myös onnistuneen opetuksen toteuttamista.

Kasvatuksen ja opetuksen palvelukokonaisuus sekä erityisesti ammatillinen koulutus tekee tiivistä koulutus- ja oppimisympäristöyhteistyötä alueen yritysten kanssa. Kyseistä koulutusta varten osoitettu rahoitus on osoitettava kasvatuksen ja opetuksen palvelukokonaisuudelle. Varhaiskasvatuksessa on merkittävä pula opettajista, joka vaikeuttaa perustehtävän toteuttamista. Tämä ongelma on valtakunnallinen.

Kansainvälisyys otetaan huomioon koko toimialalla: varhaiskasvatuksen kielirikasteisuutta lisätään, kansainvälisen koulun laajentaminen käynnistetään, Turussa on laadittu uusi, laajennettu kieliohjelma perusopetukselle ja lukiokoulutukselle. A1-kielen (englanti, saksa, ranska, venäjä, ruotsi) opetus aloitetaan jo perusopetuksen ensimmäisellä luokalla ja englanninkielisen ammatillisen koulutuksen käynnistämistä suunnitellaan. Myös muuta kuin suomea tai ruotsia äidinkielenään puhuvien määrä on edelleen kasvussa.

Digitaalisen opetuksen laajentaminen vaatii edelleenkin uusia investointeja uudelaistuihin tiloihin, laitteisiin ja opettajien koulutukseen. Samoin kasvatuksen ja opetuksen tietojärjestelmiä kehitetään voimakkaasti muiden suurten kaupunkien kanssa, ja Turku on mukana sekä DigiOne-että eVaka-hankkeissa.

### Toiminnan kehittämissuunnitelma ja strategiset painopisteet

Kaupungin johtamisjärjestelmän muutos ”Pormestarien Turku” -malliin vuonna 2021 vaikuttaa kasvatuksen ja opetuksen palvelukokonaisuuden kehittämissuunnitelmaan ja painopisteisiin. Strategiset tavoitteet on nyt linkitetty Pormestariohjelman linjauksiin. Koska kaupunkistrategia on vasta päivittyvässä, siihen liittyvät painopisteet tarkentuvat myöhemmin. Myös järjestämisen toiminnoista tulevat kehittämissuunnitelmat ja -tarpeet, erityisesti ikäkaarien mukaiset toiminnot, tulevat tarkentumaan vuoden 2022 aikana ja nämä ohjaavat myös osaltaan palvelukokonaisuuden kehittämistä.

Kasvatuksen ja opetuksen palvelukokonaisuuden kehittämisen painopisteenä jatkuu edelleen hyvinvointi ja sen tukeminen koskien niin lapsia ja nuoria kuin myös opetus- ja ohjaushenkilöstöä kaikilla palvelualueilla. Lisäksi palvelukokonaisuuden kehittämissuunnitelmaa ohjaa Pormestariohjelmasta tulevat tavoitteet ja Osaamisen kärkihankkeen kärjet ja teemat. Palvelualueet ottavat myös omissa palvelusuunnitelmissaan ja toimintansa suunnittelussa huomioon nämä teemat.

Osaamisen kärkihankkeen keskeisin tavoite on luoda Turkuun erilaisia osaamisen kehittämisen kärkiä ja kampuksia: Tieteen ja tekniikan kampus, Kulttuurin kampus sekä Hyvinvoinnin kampus. Näissä keskittymissä opetusta kehitetään yhdessä korkeakoulujen sekä työelämän kanssa esim. yhteisten oppimisympäristöjen ja opetuskokonaisuuksien kautta. Tavoitteena on Turun kehittäminen kansallisesti ja kansainvälisesti vetovoimaisena ja pitovoimaisena opiskelu- ja korkeakoulukaupunkina.

Oman henkilöstön pedagogista osaamista, tieto- ja viestintätekniikan valmiuksia sekä työelämäyhteyksiä vahvistetaan kaikilla palvelualueilla ja henkilöstöä tuetaan omaehtoiseen oman osaamisensa kartuttamiseen. Samalla kehitetään oppimisympäristöjä ottamalla huomioon opetuksen ja varhaiskasvatuksen digitalisaation mukana tuomat uudistukset sekä opetussuunnitelmista nousevat toimintakulttuurin muutokset ja kehittämistarpeet. Lisäksi kehittämissyhteistyötä tehdään tiiviisti eri sidosryhmien kanssa paikallisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti.

Kaikilla palvelualueilla tavoitteena on tarjota vieraskielisille oppijoille riittävästi oikeanlaisia suomen ja ruotsin kielen opintomahdollisuuksia,

mikä osaltaan tukee maahanmuuttajien kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Opetuksen tueksi kehitetään erilaisia ohjaus- ja tukipalveluita, jotta oppiminen ja kotoutuminen mahdollistuvat.

Kasvatuksen ja opetuksen palvelukokonaisuus vahvistaa niin lasten ja nuorten kuin myös oman henkilöstönsä kansainvälisyyttä ja monikulttuurisuutta tarjoamalla omissa oppilaitoksissaan mahdollisimman laajan kielivalikoiman, lisäämällä kielikyly- ja kielirikasteista opetusta ja kasvatuksella sekä tukemalla koulujen globaalikasvatusta.

Yksinäisyyden vähentäminen, kiusaamisen ehkäiseminen sekä lasten ja nuorten osallisuuden lisääminen ovat keskiössä kaikilla palvelualueilla. Koska varhaiskasvatus ja koulu eivät yksin pysty vastaamaan kaikkiin lasten, nuorten ja heidän perheidensä tuen tarpeisiin, yhteistyötä järjestämisen hyte-toimintojen, hyvinvoinnin palvelukokonaisuuden sekä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa tiivistetään entisestään. Samalla hyödynnetään eri tietovarastoista saatavaa tietoa. Tavoitteena on kehittää palveluita alueellisesti, jotta tarvittava tuki olisi helposti saatavissa.

Kotien kanssa tehtävä yhteistyö on osa perustyötä sekä varhaiskasvatuksessa että kaikilla kouluasteilla ja sitä edistetään kaikin mahdollisin keinoin.

Erityisesti tarveta alueella on tekniikan alan osaajista, ja yhtenä strategisena painopisteenä on STEAM Turku -toimenpiteiden juurruttaminen ja edelleen kehittäminen. STEAM Turun tavoitteena on lisätä lasten ja nuorten kiinnostusta matematiikan ja luonnontieteiden oppimiseen. STEAM Turku toteutetaan kaikilla kouluasteilla.

Turku on maailmanlaajuisesti ilmastopolitiikan edelläkävijä. Kestävän ilmaston ja energian toimintasuunnitelma (kv 11.6.2018 § 142) ohjaa kaupunkikonsernin toimia ilmastomuutoksen hillitsemiseksi ja varautumiseksi. Kasvatuksen ja opetuksen palvelukokonaisuus toteuttaa omassa toiminnassaan ilmastosuunnitelman tavoitteita ja luo valmiuksia kestäväan elämäntapaan ja vähähiiliseen talouteen. Nämä tavoitteet tullaan entistä enemmän ottamaan huomioon opetuksessa ja erilaisten oppimisympäristöjen käytössä sekä uusien rakennusten suunnittelussa ja vanhojen korjauksissa. Lisäksi kasvatus ja opetus on sitoutunut Agenda 2030 toteuttamiseen ja yhteiskuntasitomukseen 2050.

# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

## Kasvatuksen ja opetuksen palvelukokonaisuus

### Palvelun tarvetta kuvaavat tunnusluvut

#### Turkulaisten 0–18-vuotiaiden määrä

Tunnusluku	2020	2021	2022	2023	2024
yhteensä	30 809	30 698	30 825	30 903	31 096

#### Turkulaisten 0–6-vuotiaiden määrä

Tunnusluku	2020	2021	2022	2023	2024
yhteensä	11 464	11 251	11 039	11 001	11 059
suomenkielisten 0-6 -vuotiaiden määrä (31.12)*	8 349	8 099	7 899	7 860	7 861
ruotsinkielisten 0-6 -vuotiaiden määrä (31.12)*	707	706	677	652	658
muunkielisten 0-6 -vuotiaiden määrä (31.12)*	2 416	2 448	2 463	2 490	2 541

\*Lähde: Turun kaupungin väestöennusteet 2020–2051 koko väestölle, ruotsinkieliselle väestölle ja muunkieliselle väestölle (15.5.20). Määrät suomenkieliselle väestölle on saatu vähentämällä koko väestön määrät ruotsinkielisten ja muunkielisten määrät.

#### Turkulaisten 7–15-vuotiaiden määrä

Tunnusluku	2020	2021	2022	2023	2024
yhteensä	14 438	14 569	14 749	14 841	14 784
suomenkielisten 7-15 -vuotiaiden määrä (31.12)*	10 905	10 846	10 883	10 850	10 732
ruotsinkielisten 7-15 vuotiaiden määrä (31.12)*	954	982	1 001	1 016	991
muunkielisten 7-15 -vuotiaiden määrä (31.12)*	2 579	2 741	2 866	2 975	3 061

\* Ibid.

#### Turkulaisten 16–18-vuotiaiden määrä

Tunnusluku	2020	2021	2022	2023	2024
yhteensä	4 907	4 878	5 037	5 061	5 253
suomenkielisten 16-18 -vuotiaiden määrä (31.12)*	3 857	3 811	3 925	3 910	4 010
ruotsinkielisten 16-18 -vuotiaiden määrä (31.12)*	279	276	283	283	313
muunkielisten 16-18 -vuotiaiden määrä (31.12)*	771	791	829	868	930

\* Ibid.

#### Seutukunnan vieraskielisten 16-18 -vuotiaiden määrä (31.12)\*\*

Tunnusluku	2016	2017	2018	2019	2020
yhteensä					965

\*\*Lähde: Turun seudun kuntien väestön ennakkotiedot (Tilastokeskus) 2018–2019 ja vuosien 2016–2017 määrä on saatu tietopyyntönä Strategia ja kehittäminen -yksiköltä

# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

## Kasvatuksen ja opetuksen palvelukokonaisuus

### Toimintaa kuvaavat tunnusluvut

#### Volyyymi

Tunnusluku	2018	2019	2020	2021
Varhaiskasvatuspalveluiden ja kotihoitontuen piirissä olevat	10 369	10 248	10 090	
Perusopetuksen oppilasmäärä 20.9 (sis. VALMO)	13 728	13 999	14 043	14 373
Lukiokoulutuksen oppilasmäärät 20.9	3 806	3 868	3 898	3629
Ammatillisen koulutuksen koulutuspaikat/opiskelijavuodet	4 806	4 909	5 089	5116
Työväenopistojen toteuttama opetus h/vuosi	26 535	25 058		

#### Laatu ja vaikuttavuus (kuntakysely)

Tunnusluku	2018	2019	2020	2021
Tyytyväisyys päivähoitoon	3,95	3,95		
Tyytyväisyys peruskouluun	4,04	4,07		
Tyytyväisyys lukiokoulutukseen	4,12	4,16		
Tyytyväisyys ammatilliseen koulutukseen (yhdistetty nuoret ja aikuiset)	3,80	3,81		
Tyytyväisyys työväenopistoon (kansalaisopistoon)	4,14	4,06		

#### Tuottavuus ja taloudellisuus (volyyymi)\*\*

Tunnusluku	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Varhaiskasvatuksen nettokustannus lasta kohden					10 225		
Peruskoulutuksen nettokustannus oppilasta kohden (sis. AP, IP, VALMO)*					9 257		
Lukiokoulutuksen nettokustannus opiskelijaa kohden					6 534		
Ammatillisen koulutuksen nettokustannus opiskelijavuotta kohden					9 615		
Työväesopiston nettokustannus opetustuntia kohden					79		
Työvoiman käyttö (HTV)	3 668,1	3 669,6	3 648,0	3 692,0	3 772,6	3 807,6	
Palkat ja palkkiot (€)	137 332 677	136 576 265	135 637 840	140 931 143	146 447 157	149 766 761	

AP= aamupäivätoiminta peruskoululaisille, IP= iltapäivätoiminta peruskoululaisille, VALMO= perusopetukseen valmistava opetus

\*\*Sisältää sivistystoimialan hallinnon kustannukset

# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

## Kasvatuksen ja opetuksen palvelukokonaisuus

### Työvoiman käyttö

tunnusluku	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
Työvoiman käyttö (HTV)	3 668,1	3 669,6	3 648,0	3 692,0	3 772,6	3 807,6	
Palkat ja palkkiot (€)	137 332 677	136 576 265	135 637 840	140 931 143	146 447 157	149 766 761	

### Toiminnan tavoitteet

#### Talousarviolausekkeet

Lautakunta	Talousarviolauseke
Kasvatus- ja opetuslautakunta	Resurssien tulee olla riittävät oppimisen tuen takaamiseksi ja oppimisvajeiden paikkaamiseksi. Vuoden 2022 aikana laaditaan suunnitelma uuden varhaiskasvatuslain edellyttämiin henkilöstömitoitusten ja pätevyysien muutoksiin vastaamiseksi. Kasvatus- ja opetuslautakunta voi kohdistaa uudelleen henkilöresursseja palvelualueiden välillä perustuen palvelutarpeen muutoksiin.
Kasvatus- ja opetuslautakunta	Lautakunta huomioi palvelutarpeen muutokset henkilöstösuunnitelmasta päätettäessä ja arvioi henkilöstöresurssin riittävyyden osavuosi- kausausten yhteydessä palvelutason säilyttämiseksi.
Kasvatus- ja opetuslautakunta	Koronan aiheuttamat oppimis- ja hyvinvointivajeet selvitetään ja korjataan suunnitelmallisesti.
Kasvatus- ja opetuslautakunta	Lautakunnalle tuodaan selvitys oppimisen tuen kokonaisuudesta, ja sen pohjalta vahvistetaan oppimisen tukea järjestelmällisesti.
Kasvatus- ja opetuslautakunta	Varhaiskasvatuksen palvelutarpeen mahdollisesta noususta johtuva lisähenkilöstöresurssi turvataan, ja lautakunnalle tuodaan selvitys sijaispankin perustamisesta.
Kasvatus- ja opetuslautakunta	Lautakunta seuraa perusopetuksen ryhmäkokojen kehittymistä ja ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin, mikäli palvelutaso tämän osalta heikkenee.
Kasvatus- ja opetuslautakunta	Myöhäisessä peruskouluvaiheessa maahan tulleiden oppilaiden tuki jatkuu ja toimintamalli laajennetaan tarvittaessa muihin yläkouluihin.
Kasvatus- ja opetuslautakunta	Yhteistyössä nuorisotoimen kanssa tarjotaan nuorten harrastustoimintaa tuottaville toimijoille mahdollisuutta järjestää palveluja koulujen tiloissa ja siten tarjota helposti saavutettavia harrastuksia koululaisille.
Kasvatus- ja opetuslautakunta	Lukiokoulutukseen kohdennetaan erityisopetuksen resursseja.
Kasvatus- ja opetuslautakunta	Ammatillisen koulutuksen mahdollinen strategiaraha tulee kohdentaa ammatillisen koulutuksen kehittämiseen.
Kasvatus- ja opetuslautakunta	Ammatillisen koulutuksen rahoitus turvataan noudattaen suoritepäätösten opiskelijamääriä.
Kasvatus- ja opetuslautakunta	Lisätään toimintasuunnitelmaan kohtaan positiivisen erityiskohtelun rahoituksella tehtävien toimien toteuttamiseen, että "Toimenpiteiden vaikuttavuutta selvitetään ja seurataan mittaristolla".

### Alustavat pormestariohjelman toimenpiteet

#### Teema: Hyvinvoinnin edistäminen ja palveluiden kehittäminen – Hyvinvoiva Turku

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022
23	Laajennetaan peruskoulun erikoisluokkatoimintaa. Lisätään kielipainotteisen varhaiskasvatuksen tarjontaa.	Käynnistetään erikoisluokkatoiminnan laajentumiseen liittyvä valmistelutyö
24	Selvitetään varhaiskasvatushenkilöstön mahdollisuudet täydennyskoulutukseen.	Selvitetään kaupungin varhaiskasvatushenkilöstön mahdollisuudet täydennyskoulutukseen.
25	Turku on Suomen paras toisen asteen kouluttaja. Jokainen nuori valmistuu vähintään 2. asteen tutkintoon. Selvitetään lukiokoulutuksen laajentamista, jotta entistä useammalla turkulaisnuorella on mahdollisuus lukio-opintoihin Turussa.	Taito-kampuksen hankesuunnittelu on käynnissä. Oppivelvollisuuden toteutumisen seurannan ja valvonnan toimintamalli käytössä. Huolta-aiheuttavien oppilaiden määrän lasku, seurana syyslukukaudella tehtävän kyselyn kautta. Valmistelutyö aloitettu lukiokoulutuksen aloituspaikkojen määrän kasvattamiseksi. Toisen-asteen läpäisyn seuranta.
26	Työskennellään tinkimättä turvallisen koulunkäynnin eteen mm. ehkäisten koulukiusaamista ja -väkivaltaa.	Jokaisella koululla on päivitetty suunnitelma oppilaan suojaamiseksi väkivallalta, häirinnältä ja kiusaamiseksi tulemiselta. Kirjaukset tehty oppilashuollon OPSiin. Uusien, tarvittavien toimintamallien suunnittelu ja käynnistäminen.
27	Vahvistetaan oppilaiden oppimisen tukea ja oppilashuoltoa. Huolehditaan ns. positiivisen diskriminaation rahoituksesta tavoitellen jatko-opinnot mahdollistavan kielitaidon oppimista kaikille. Vahvistetaan vanhempien ja oppilaiden osallisuutta koulupolkuun	Oppilas- ja opiskelijahuollon (ml. esiopetus) yhdyspintasuunnitelmien toiminnan arviointi ja edelleen kehittäminen. Oppimisen tuen ja oppilashuollon vahvistaminen monialaisen yhteistyön ja koulutuksen keinoin. Jatketaan positiivisen erityiskohtelun rahoituksella tehtävien toimien toteuttamista.

# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

## Kasvatuksen ja opetuksen palvelukokonaisuus

### Määrärahat ja investoinnit, 1 000 €

#### Kasvatus- ja opetuslautakunta

	Tilinpäätös 2020*	Talousarvio 2021 muutoksin	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
<b>Käyttötalousosa</b>						
Toimintatulot	24 004	23 190	23 323	23 556	23 791	24 027
Valmistus omaan käyttöön	16					
Toimintamenot	334 192	343 130	347 261	349 381	352 875	356 369
<b>Toimintakate</b>	-310 171	-319 939	-323 939	-325 825	-329 084	-332 342
<b>Muutos-%</b>			1,2 %	0,6 %	1,0 %	1,0 %

\*) tilinpäätös 2020 ei ole vertailukelpoinen talousarviovuosiin nähden johtuen pormestarihallinnan siirtymiseen liittyvistä organisaatiomuutoksista

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
<b>Investointiosa</b>						
Investointimenot	3 640	6 018	2 230	3 500	3 940	10 195
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet						
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	0	0	0	0	0	0
<b>NETTO</b>	-3 640	-6 018	-2 230	-3 500	-3 940	-10 195
<b>Muutos-%</b>		65,3 %	-62,9 %	57,0 %	12,6 %	158,8 %

#### Pormestarihallinnassa hyväksytyt talousarviomuutokset menoihin ja tuloihin

Lautakunta	Lauseke	Vaikutus käyttötalouteen (euroa)			
		Talousarvio 2022	Taloussuunnitelma 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunni- telma 2025
Kasvatus- ja opetuslau- takunta	Sote uudistuksen aiheuttamat muutokset koulukuraattorien osalta suunnitelmavuosiin 2023-2025 (menojen vähennys)		-1 352 424	-1 365 948	-1 379 608

## Vapaa-aika - palvelukokonaisuuden toimintasuunnitelma 2022

### Kuvaus toiminnasta

Laissa ja asetuksissa, kaupungin strategiassa ja ohjelmissa ja hallintosäännössä säädetyllä tavalla vapaa-aika -palvelukokonaisuus ja sen lautakunnat edistävät asukkaiden ja asiakkaiden hyvinvointia ja aktiivisuutta sekä kaupungin kilpailukykyä ja kestävästä kehitystä.

Kulttuurista vastaavan toimielimen tehtäväalueena on kuntien kulttuuri-toiminnasta annetussa laissa (166/2019), laissa yleisistä kirjastoista (1490/2016), museolaissa (314/2020), laissa esittävän taiteen edistämisestä (1082/2020) ja taiteen perusopetuksesta annetussa laissa (633/98) säädetyistä huolehtia kulttuuripalvelujen kehittämisestä ja järjestämisestä sekä edistää ja tukea kaupungissa harjoitettavaa kulttuuritoimintaa. Vapaa-aikatoimialan kaikessa toiminnassa asukkaita tulee kuulla keskeisissä päätöksissä osana kuntalain (410/2015) 22 §:ssä säädettyä kunnan velvollisuutta huolehtia asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksista.

*Laki kuntien kulttuuritoiminnasta* tuli voimaan 2019. Sen keskeisenä tavoitteena on edistää kuntien kulttuuritoiminnan toimintaedellytyksiä, siivetyksellisten perusoikeuksien toteutumisesta ja demokratiakehitystä sekä kuntien elinvoimaisuutta muuttuvassa toimintaympäristössä. Lähtökohtana on kulttuuripalveluiden yhdenvertainen saatavuus. Laki ei aseta kunnille uusia tehtäviä tai velvoitteita verrattuna edelliseen. Keskeisimmät muutokset ja lisäykset lakitekstissä ovat; kuntien kulttuuritoiminnan tavoitteet, valtion viranomaisten tehtävät, kunnan asukkaiden osallistuminen, kehittämistehtävä, yhteistyö, kulttuurihyvinvoinnin edistäminen sekä tiedon tuottaminen ja toiminnan arviointi.

*Laki yleisistä kirjastoista* (1492/2016) tuli voimaan 2017 ja määrittelee yleisen kirjaston tehtävät seuraavasti: 1) tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisäilytöihin; 2) ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa; 3) edistää lukemista ja kirjallisuutta; 4) tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen luku-taitoon; 5) tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan; 6) edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua. Yleiset kirjastot ovat maksuttomia perus- ja lähipalveluja. Kunta voi järjestää yleisen kirjaston toiminnan itse taikka yhteistyössä toisten kuntien kanssa tai muulla tavoin. Kunnan tulee kuulla asukkaitaan yleisiä kirjastoja koskeissa keskeisissä päätöksissä osana kuntalain (410/2015) 22 §:ssä säädettyä kunnan velvollisuutta huolehtia asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksista.

- Vapaa-aika -palvelukokonaisuuden kirjastopalvelut koordinoi Vaski-yhteistyötä ja toimii Lounais-Suomen alueellisena kehittämiskirjastona opetus- ja kulttuuriministeriön erillisen rahoituksen voimin.

*Museolaissa* (314/2019) museotoiminnan tavoitteeksi on määritelty ylläpitää ja vahvistaa väestön ymmärrystä kulttuuristaan, historiastaan ja ympäristöstään. Museoiden tulee edistää kulttuuri- ja luonnonperintöä koskevan tiedon saatavuutta tallentamalla ja säilyttämällä aineellista ja visuaalista kulttuuriperintöä tuleville sukupolville, harjoittamalla siihen liittyvää tutkimusta, opetusta ja tiedonvälitystä sekä näyttely- ja julkaisu-toimintaa.

- Vapaa-aika -palvelukokonaisuuden museopalvelut toteuttaa annettua tehtävää lain mukaisesti kokoelmayön, tutkimuksen, museopedagogiikan sekä näyttely- ja julkaisu-toiminnan kautta ja toimii alueellisena vastuumuseona vuodesta 2020 alkaen.

Laissa esittävän taiteen edistämisestä (1082/2020) *esittävällä taiteella* tarkoitetaan yleisölle suunnattua teatteri-, sirkus- ja tanssitaiteen, musiikin ja muuta tietoyssä hetkessä tapahtuvaa elävää taiteellista esitystoimintaa. Lain tavoitteena on edistää: 1) korkeatasoista ja ammattimaista esittävää taidetta; 2) väestön yhdenvertaisia mahdollisuuksia siivetykseen ja 3) hyvinvointia, yhteisöllisyyttä ja osallisuutta.

- Turun Filharmonisen orkesterin (TFO) päätehtävänä on musiikkikulttuurin vaaliminen, edistäminen ja julkisten konserttien järjestäminen
- Turun kaupunginteatteri Oy:n tehtävänä on näyttämötaiteen tuottaminen, kehittäminen, edistäminen ja teatteriesitysten tuottaminen. Kulttuurilautakunta on solminut Turun kaupunginteatteri Oy:n kanssa toistaiseksi voimassa olevan sopimuksen. Siinä on määritelty yhtiön teatteripalveluiden tavoitteet ja kaupungin osoittaman avustuksen suuruus, jotka vahvistetaan vuosittain.

*Liikuntalaki* (390/2015) asettaa kunnan tehtäväksi yleisten edellytysten luomisen liikunnalle paikallistasolla. Kunnan tulee luoda edellytyksiä kunnan asukkaiden liikunnalle: 1) järjestämällä liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioon ottaen; 2) tukemalla kansalaistoimintaa mukaan lukien seuratoimintaa; sekä 3) rakentamalla ja ylläpitämällä liikuntapaikkoja. Laissa painotetaan eri toimialojen yhteistyötä sekä paikallisen, kuntien välisen ja alueellisen yhteistyön kehittämistä. Lisäksi kunnan tulee arvioida asukkaitensa liikunta-aktiivisuutta

Valtioneuvosto hyväksyi lokakuussa 2018 eduskunnalle annetun *liikuntapolitiikan selonteon*. Se kattaa mm. linjaukset liikunnan lisäämisestä elämän eri vaiheissa, liikuntapaikkarakentamisesta, liikunnan kansalaistoiminnasta ja huippu-urheilusta. Päämääränä on lisätä merkittävästi ihmisten fyysisistä aktiivisuutta.

- Vapaa-aika -palvelukokonaisuuden liikuntapalvelujen tehtävänä on aktivoida turkulaiset liikkumaan ja parantamaan hyvinvointiaan liikunnan avulla. Liikuntapalveluyksikkö tuottaa liikuntaolosuhteita ja -palveluita niin yksittäisille kaupunkilaisille kuin liikuntaa järjestäville yhdistyksillekin. Palvelualue seuraa liikunta-alan kehitystä, pitää yllä tilannekuvaa turkulaisesta liikuntakulttuurista ja kehittää sitä.

*Nuorisolain* (1285/2016) mukaan nuorisotyö ja -politiikka kuuluvat kunnan tehtäviin. Nuorisolain tavoitteena on edistää nuorten osallisuutta ja yhdenvertaisuutta. Lisäksi lailla tuetaan nuorten kasvua ja itsenäistymistä ja se pyrkii parantamaan nuorten kasvu- ja elinoloja sekä nuorten oikeuksien toteuttamista. Lähtökohtina ovat yhteisvastuu, kulttuurien moninaisuus ja kansainvälisyys, kestävä kehitys, terveet elämäntavat, ympäristön ja elämän kunnioittaminen sekä monialainen yhteistyö. Kunnan tulee paikalliset olosuhteet huomioon ottaen luoda edellytyksiä nuorisotyölle ja -toiminnalle järjestämällä nuorille suunnattuja palveluja ja tiloja sekä tukemalla nuorten kansalaistoimintaa. Kunnan tulee em. tehtävää hoitaessaan olla tarpeen mukaan yhteistyössä muiden nuorille palveluja tuottavien viranomaisten sekä nuorten, heidän perheidensä, nuorisovaltuustojen, seurakuntien ja muiden nuorisotyötä tekevien tahojen kanssa. Suunnittelua ja toimeenpanon kehittämistä varten kunnassa on oltava ohjaus- ja palveluverkosto tai muu vastaava yhteistyöryhmä, jonka kohderyhmänä ovat kaikki kunnassa asuvat nuoret. Lisäksi kulttuuri- ja nuorisolautakunnan tehtäväalueena on toteuttaa lastensuojelulain (417/2007) 3 a §:ssä tarkoitettua tukea ja erityistä tukea.

Kunnan tulee tarjota ja järjestää lapsille ja nuorille mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa paikallista nuorisotyötä ja -politiikkaa koskevien asioiden



## Vapaa-aika -palvelukokonaisuus

käsittelyyn ja heitä tulee kuulla edellä mainituissa tai heitä koskevissa asioissa.

- Vapaa-aika -palvelukokonaisuuden nuorisopalvelualue luo edellytykset nuorisotyölle ja –toiminannalle järjestämällä nuorille suunnattuja palveluja ja tiloja sekä tukemalla nuorten kansalaistoimintaa.

### Matkailupalvelut

Matkailupalvelut vastaa Turun ja alueen matkailun edistämisestä, markkinoinnin, myynnin ja matkailuyhteistyön koordinoinnista ja toteuttamisesta.

### Vetovoima- ja tapahtumavastuualue

Vetovoiman edistäminen perustuu kuntalaisia määritettyyn elinvoiman ja kilpailukyyn edistämisen tehtävään. Tehtävässä kuntaa ei ohjaa erillislainsäädäntö. Vetovoima edistäminen kytkeytyy kaupungissa useaan palvelu- ja toimintakokonaisuuteen. Sen edistäminen edellyttää koordinaatiota ja verkostoyhteistyötä

Vetovoima- ja tapahtumavastuualue koordinoi, ohjaa ja edistää kaupungin vetovoimaa ja sitä tukevaa toimintaa strategisten vetovoimateemojen (Turku <3Archipelago, Turku <3Sport, Turku<3Culture, Turku <3Food, Turku<3Events) mukaisesti.

### Toimintaympäristön muutokset

#### Taustaa

Vapaa-aika -palvelukokonaisuuden keskeisiä tavoitteita ovat palvelujen saavutettavuuden parantaminen, hyvinvoinnin edistäminen, eriarvoisuuden vähentäminen sekä taiteen, kulttuurin ja tapahtumien edistäminen vetovoimatekijöinä. Kaupungin kilpailukykyä vahvistetaan vetovoimatekijöiden edistämällä ja yhteistyöllä. Sisällöt, elämykset, palvelut ja kaupunkikulttuuri ovat keskeisiä vetovoimatekijöitä, jotka luovat kilpailukykyisen ja elävän kaupungin.

Kaupunkien toimintaympäristöön ja siten myös vapaa-ajan palveluihin vaikuttavia tekijöitä ovat mm. ilmastonmuutos, väestörakenteen muutos (erityisesti ikääntyvä väestö), polarisoituminen, vähemmistöityminen, julkisen talouden muutokset, etnologinen kehittyminen, työn murros, elämäntavan muutokset, jatkuvan oppimisen tarve ja yksinäisyyden lisääntyminen. Lisäksi sote-uudistuksen myötä vapaa-aika -palvelukokonaisuuden merkitys kasvaa huomattavasti.

COVID-19 pandemia on tuonut ja tuo merkittäviä muutoksia myös vapaa-aika -palvelukokonaisuuden toimintaympäristöön, joita on vielä vaikea ennakoita. Näitä muutoksia ovat mm. asiakkaiden käyttäytymisen muutokset, sulkuaikojen ja rajoitettujen avaamisten vaikutukset kävijämääriin ja talouteen. Uusille virtuaalisten / digitaalisten ja hybridipalvelujen kehittämiselle on tarvetta. Kuuden suurimman kaupungin selvityksessä (2021) pandemian vaikutuksista vapaa-aikapalvelujen käyttöön 40% ihmisistä kertoi muuttavansa käyttäytymistään pysyvästi ja 40% palaavansa aiempiin tapoihin käyttää vapaa-aikapalveluja.

Kansallisesti on runsaasti vapaa-aika -palvelukokonaisuuteen vaikuttavia linjauksia sekä ohjausasiakirjoja, joiden toimenpiteillä pyritään vaikuttamaan edellä mainittujen toimintaympäristön muutostekijöiden haittavaikutuksiin.

Hallitusohjelmassa korostetaan harrastamisen merkitystä nuorten syrjäytymisen ehkäisijänä ja yhteiskunnallisen osallisuuden edistäjänä. *Jokaiselle lapselle ja nuorelle halutaan taata aito mahdollisuus mieluisaan harrastukseen koulupäivän yhteydessä.* Valtioneuvoston selonteossa kulttuurin tulevaisuudesta ”Kulttuuri vuonna 2035” ja laissa

kuntien kulttuuri-toiminnasta nostetaan keskeisimmiksi mahdollisuuksiksi kestävä kulttuuri, kulttuurinen moninaisuus ja luovuus. Tärkeiksi toiminnan alueiksi kuvataan taide-, kulttuuriperintö – ja kirjastopolitiikka. *Valtakunnallisen nuorisotyön ja -politiikan ohjelmassa (Vanupo) pääteema on nuorten syrjäytymisen ehkäisy ja osallisuuden vahvistaminen.* Valtioneuvoston liikuntapolitiittisen selonteossa (2018) linjataan liikunnan lisäämisestä elämän eri vaiheissa, liikuntapaikkarakentamisesta, liikunnan kansalaistoiminnasta ja huippu-urheilusta, päämääränä lisääntynyt fyysinen aktiivisuus.

Vapaa-aika -palvelukokonaisuudella on kolme toimintaympäristöstä nousevaa yhteistä kehittämisaluetta / painopistettä, jotka ovat kaikki relevantteja myös koronapandemiasta selviytymisessä.

### Eriarvoistuminen (asuinalueet ja väestöryhmät)

Merkkejä eriarvoistumisen ja polarisaation lisääntymisestä korona-aikana on jo nähtävissä. Haasteeseen vastataan mm. kaupunginvaltuuston hyväksymällä poikkihallinnollisella Nuorten syrjäytymisen ehkäisy ja sosiaalisesti kestävä kaupunkirakenteen edistäminen (kv 1/2019).

### Liikkumattomuus

Vähäisen fyysisen aktiivisuuden, liikkumattomuuden, vuosittaiset yhteiskunnalliset kustannukset ovat useita miljardeja euroja ja kustannukset kasvavat vuosittain suomalaisen väestön ikääntymisen myötä.

Lisäksi korona-ajan mukana tuoma ikäihmisten vähäinen liikkuminen ja sitä kautta heidän kokonaisvaltaisen toimintakykynsä tukemisen tarve kasvaa huomattavasti sekä koronasta selviytymisessä että väestön ikääntymisen myötä lähivuosina.

### Ilmastonmuutos ja kestävä kehitys

Turku on maailmanlaajuisesti ilmastopolitiikan edelläkävijä. Kestävä ilmaston ja energian toimintasuunnitelma (kv 11.6.2018 § 142) ohjaa kaupunkia ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja varautumiseen. Vapaa-aika -palvelukokonaisuus sisällyttää jatkossa vahvemmin Agenda 2030:n mukaisia YK:n 17:ää kestävä kehityksen tavoitetta sekä ilmastosuunnitelman periaatteita suunnitelmiinsa ja luo valmiuksia kestäväan elämäntapaan ja vähähiiliseen talouteen.

### Toiminnan kehittämissuunnitelma ja strategiset painopisteet

Turku on eurooppalainen kulttuurikaupunki, joka tunnetaan myös vahvana urheilu- ja tapahtumakaupunkina ja jotka kehitetään matkailu-, kongressi- ja tapahtumakaupunkina

Vuonna 2014 hyväksytyssä kaupunkistrategiassa oli kaksi strategista painopistettä ja ohjelmaa: Hyvinvointi ja aktiivisuus sekä Kilpailukyky ja kestävä kasvu. Vapaa-aika -palvelukokonaisuus toteutti erityisesti ensimmäiseen liittyntä Aktiivinen turkulainen -teemaa ja sen sisältöjä.

Kaupungin johtamisjärjestelmän muutos ”Pormestarien Turku” vuonna 2021 vaikuttaa vapaa-aika -palvelukokonaisuuden kehittämissuunnitelmaan ja painopisteisiin. Strategiset tavoitteet on linkitetty Pormestariohjelman linjauksiin. Kaupunkistrategian päivittämisen yhteydessä tarkennetaan vielä palvelukokonaisuuden strategisia painopisteitä ja kulttuuri- ja nuoris- sekä liikuntalautakunnissa määritellään lautakuntakohtaiset painopisteet. uuden järjestämistoiminnon tehtäviä ja roolia kehittämissuunnitelmien laadinnassa ja toteutuksessa tarkennetaan vuoden 2022 aikana.

Vapaa-aika -palvelukokonaisuuden keskeisenä tavoitteena jatkuu kaupunkilaisten hyvinvoinnin ja aktiivisuuden sekä kaupungin vetovoimaisuuden edistäminen kestäväällä tavalla. Järjestämme palvelut nykyaikaisen monituottajamallin mukaan asiakaslähtöisesti, laadukkaasti ja

## Vapaa-aika -palvelukokonaisuus

kustannustehokkaasti sekä hyvässä kumppanuudessa kolmannen sektorin ja yritysten kanssa. Hyvinvoinnille keskeistä on aktiivinen elämäntapa, johon kannustamme turkulaisia. Etsimme ja kokeilemme toimintamalleja, joilla kavennetaan hyvinvointieroja ja ehkäistään syrjäytymistä.

Vapaa-aika palvelukokonaisuuden perustehtävä: Tarjoamme turkulais-ten arkeen ja juhlaan iloa, elämyksiä, liikettä, tietoa ja taitoa.

### Tahtotila: Hyvän elämän Turku.

Painopisteet:

- Yhdenvertaisuuden edistäminen ja eriarvoisuuden kaventaminen,
- Osallisuuden, aktiivisuuden ja monialaisen yhteistyön edistäminen sekä
- Vahvistuva kumppanuus kolmannen sektorin kanssa.

Palvelukokonaisuudelle määritelty viisi strategista tavoitetta. Ne pohjautuvat aiempaan kaupunkistrategiaan ja linkittyvät useisiin Pormestariohjelman linjauksiin. Tavoitteet ovat:

- Aktiivisuus mahdollisimman monen turkulaisen elämäntavaksi,
- Kumppanuuksia kehittämällä ja laajentamalla tuotetaan monimuotoisia palveluja kustannustehokkaasti
- Mahdollistetaan digitaalisuuden kautta monikanavaiset ja vuorovaikutteiset palvelut sekä
- Edistetään asukkaiden kansalaistaitoja ja kestävää kehitystä
- Vahvistetaan kaupungin vetovoimaa.

Korona-ajasta selviytymisessä yhteisenä tavoitteena korostuvat aktiivisuuden edistäminen, erityisesti ikääntyvien toimintakyky sekä digitaalisten palvelujen kehittäminen ja systematisointi. Vetovoimaa vahvistetaan edistämällä kaupunkilaisia aktiivisia ja matkailijoita houkuttelevia elämyksiä ja tapahtumia.

### Palvelukokonaisuuden yhteiset kehittämishankkeet

Edellä kuvattuja strategisia painopisteitä/tavoitteita edistetään viidellä kehittämishankkeella: aktiivisuuden edistäminen, digitaalisten medioiden hyödyntäminen, kumppanuudet, kansalaistaidot ja kestävä kehitys sekä vetovoiman vahvistaminen.

Lisäksi palvelukokonaisuudella on kolme muuta yhteisiä kehittämishanketta:

#### 1. Harrastamisen tukeminen

Hallitusohjelmassa merkittävä kohta on mieluisen harrastuksen takaaminen jokaiselle lapselle ja nuorelle koulupäivän yhteyteen. Vapaa-aika -palvelukokonaisuuden palvelualueiden yhteisenä sisäisinä kehittämiskohteina ovat mm.

- yhteistyön vahvistaminen lasten ja nuorten harrastamisen edistämiseksi palvelukokonaisuuden kaikkien palvelujen yhteistyönä
- monimuotoisen ja -puolisen lastenkulttuuritoiminnan ohjauksen ja johtamisen kehittäminen

#### 2. Kulttuurin, taiteen ja kulttuurihyvinvoinnin edistäminen

Vuonna 2021 laaditaan kulttuuri, taiteen ja kulttuurihyvinvoinnin strateginen ja visionäärinen näkemys, kulttuurilupaus, valtuustokauden 2021-2025 kärkihankkeeksi sekä pidempiaikainen suunnitelma vuoteen 2029. Kulttuurilupaus laaditaan laajassa osallistavassa prosessissa ja se voi sisältää seuraavia painopisteitä: tavoitteellinen kulttuurihyvinvointi eri ikäryhmissä, kulttuuri kohtaa kaikki, kulttuuri kaupunkitilassa ja kehittyvä kumppanuus.

#### 3. Asiakslähtöisen tiedolla johtamisen kehittäminen

Palvelujen ja toiminnan kehittämisessä tiedolla johtamisella on keskeinen rooli. Se on myös yksi keskeinen tavoite uudessa järjestämistoiminnossa asiakslähtöisyyden ohella. Palvelukokonaisuudessa on selvitetty asiakslähtöisen tiedolla johtamisen nykytilaa, jota tullaan edistämään vuonna 2022 alkavassa yhteisessä kehittämishankkeessa

#### Palvelualueiden perustoimintaa

Kaupungin omat kulttuuripalvelut mahdollistavat kulttuurin ja taiteen perustarjonnan, jota vapaa kenttä täydentää. Matalan kynnyksen kulttuuripalvelujen lisäksi tarvitaan vetovoimaisia huipputuotantoja, jotka kasvattavat kaupungin matkailullista kiinnostavuutta ja kilpailukykyä.

Liikuntapalvelut toteutetaan paikallisella ja alueellisella yhteistyöllä, luomalla terveyttä edistävän liikunnan mahdollisuuksia, tukemalla kansalaistoimintaa, tarjoamalla liikuntapaikkoja ja järjestämällä liikuntaa erityisesti passiivisille ja erityisryhmille.

Lapsille ja nuorille tarjotaan mahdollisuuksia osallistua tasavertaisesti kulttuuri-, liikunta ja vapaa-ajan toimintaan sekä nuorisopalveluihin ja palveluiden suunnitteluun. Ennaltaehkäisevät palvelut ja virikkeellinen toiminta ylläpitävät lasten ja nuorten hyvinvointia ja terveyttä.

Matkailupalvelujen pääteemat (kaupunki saariston sylissä) ovat luontoelämykset, RETHINK LUXURY!, merellisyyden, suomalainen elämäntapa, ruoka, urheilu sekä kulttuuri ja muut tapahtumat.

Tapahtuma- ja vetovoimavastuualueen tehtävänä on kytkeä soveltuville osiltaan laajan vapaa-ajan palvelujen kokonaisuuden osa-alueet vetovoiman ja elinvoiman edistämiseen.

#### Kaupunkitasoiset kehittämiskokonaisuudet

Vapaa-aika -palvelukokonaisuus on sitoutunut kaupunkitasoisin kehittämiskokonaisuuksiin ja kaikille palvelukokonaisuuksille yhteisiin painopistetiin. Näitä ovat mm. asukasbudjetointi, lapsiystävällisyys (Turku on Unicefin lapsiystävällinen kunta), kotouttaminen, osallisuuden edistäminen ja vähähiilisyys,

Palvelukokonaisuus ja -alueet tekevät yhteistyötä ja osallistuvat osallistaan kärkihankkeiden toteutukseen. Vapaa-aika -palvelukokonaisuus koordinoi kulttuurin, taiteen ja kulttuurihyvinvoinnin kärkihanketta sekä Yhteisöllisyys ja hyvinvointi kärkihankkeen liikkumisen osiota.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vastuualueen painopisteet, kuten mielen hyvinvointi, yksinäisyyden torjunta, työttömien aktivointi ja terveet elämäntavat näkyvät palvelukokonaisuuden toiminnassa.

Järjestämistoiminnan kehittymisen osana tullaan huomioimaan myös ikäkaaren (lapset/nuoret, työikäiset, ikäihmiset) mukainen toiminnan suunnittelu ja toteutus.

# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

## Vapaa-aika -palvelukokonaisuus

### Palvelun tarvetta kuvaavat tunnusluvut

#### Asukasluku

Tunnusluku	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Asukasluku	185 908	187 604	189 396	191 213	192 962	194 391	196 242	198 226	200 596	203 126	205 499	207 547	209 734
0–9-vuotiaiden määrä	16 730	16 782	16 734	16 662	16 674	16 386	16 234	16 081	16 001	15 927	15 878	15 886	15 993
10–18-vuotiaiden määrä	13 761	13 727	13 814	13 920	14 161	14 423	14 462	14 742	14 900	15 167	15 345	15 441	15 446
19–28-vuotiaiden määrä	35 939	36 757	35 787	37 762	37 745	37 913	38 626	39 394	40 470	41 479	42 491	43 241	44 204
26–64-vuotiaiden määrä	82 117	82 337	82 659	83 587	84 341	85 024	85 681	86 372	87 282	88 296	89 116	89 970	90 682
yli 65-vuotiaat	37 361	38 001	38 851	39 723	40 041	40 645	41 239	41 637	41 943	42 257	42 669	43 009	43 409

#### Alueiden eriarvoistuminen

Tunnusluku	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Muunkielisten osuus suurin/pienin (pienalue) (yli 100 asukkaan pienalueet)	Varissuo 43,9 %/ Maanpää 0 %	Varissuo 46,2 %/ Maanpää 0 %	Varissuo 48,4 %/ Maanpää 0 %	Varissuo 50 %/ Maanpää 0 %	Varissuo 51,5 %/ Ispoinen 1,2 %	Varissuo 53 %/ Vatsela 0,5 %
Työttömät suurin/pienin (pienalue) (pienalueet, joissa työvoiman määrä yli 100)	Lopulliset tiedot saadaan syksyllä 2017	Pansio lt. 36,6 %* / Toijainen 4,0 %*	Varissuo 29,0 %* / Ispoinen 3,5 %*	Varissuo 29,0 % / Moisio-Kanervamäki 7,1 % (31.12.2017)	Oriketo 37 % / Papinsaari 1,8 %	

#### Kulttuurin harrastamisen aktiivisuus, 18–79 v.

Tunnusluku	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Aktiivisten osuus %, FCG/Kapa	16,2 %	17 %	14 %	22,2 %	23,2 %	17,80 %

#### Liikunnan harrastamisen aktiivisuus, 18–79 v.

Tunnusluku	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Aktiivisten osuus %, FCG/Kapa	44 %	41 %	49 %	53 %	48 %	50 %

#### Alle 25-vuotiaiden työttömien määrä

Tunnusluku	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Alle 25 -vuotiaiden työttömien määrä	2013 (1/2016)	1873 (1/2017)	1522 (1/2018)	1305 (1/2019)	1345 (12/2019)	1732 (1/2021)

# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

## Vapaa-aika -palvelukokonaisuus

### Toimintaa kuvaavat tunnusluvut

#### Kulttuuri

##### Palvelujen volyymi

Tunnusluku	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Aktiivisten kirjastokortin käyttäjien osuus väestöstä (käyttäneet kirjastokorttia Turun kirjastoissa / asukasluku)	39,4 %	39,3 %	37,9 %	37,1 %	36,7 %	31,90 %	32 %	33 %	33 %	33 %	33 %
Kulttuuripalveluja (teatteri, musiikki ja taide) ed. 12 kk:n aikana käyttäneet 18-79 v % (FCG/Kapa)	80 %	79,1 %	83 %	67,5 %	66,5 %	47 %	50 %	60 %	65 %	70 %	70 %
Kirjastopalveluja ed. 12 kk:n aikana käyttäneet 18-79 v % (FCG/Kapa)	77 %	72 %	74 %	71 %	75 %	61 %	70 %	75 %	75 %	75 %	75 %
Museopalveluja ed. 12 kk:n aikana käyttäneet 18-79 v % (FCG/Kapa)	66 %	57 %	69 %	69 %	72 %	48 %	60 %	70 %	70 %	70 %	70 %

##### Palvelujen laatu ja vaikuttavuus

Tunnusluku	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Asukkaiden 18–79 v., tyytyväisyys kirjastopalveluihin, ast. 1–5, FCG/Kapa	4,38	4,39	4,48	4,41	4,49	4,48	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5
Asukkaiden 18–79 v., tyytyväisyys museoihin, ast. 1–5, FCG/Kapa	4,26	4,25	4,29	4,23	4,28	4,28	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3
Asukkaiden 18–79 v., tyytyväisyys kulttuuripalveluihin (teatteri, musiikki, taide) ast. 1–5, FCG/Kapa	3,90	4,20	4,22	4,15	4,17	4,17	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2
Kulttuurilautakunnan avustuksilla tuettujen tuotantojen määrä	254	302	330	346	1070	587					
TEA-viisari (terveyttä ja hyvinvointia edistävä kulttuuri ja sen edellytysten luominen, itsearviointi) asteikko 0–100					69	Tieto parittomina vuosina					

##### Palvelujen tuottavuus ja taloudellisuus

Tunnusluku	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Kulttuurin avustusten määrä/asukas	7,25	7,05	7,99	6,60	9,65	9,67	9,18	11,62	11,61	11,59	11,59
Kirjastojen nettomenot/asukas	57,00	58,33	57,21	56,40	56,25	53,9	56,57	56,29	56,24	56,15	56,11
Museoiden nettomenot/asukas	40,16	43,54	41,38	42,35	45,27	44,22	43,11	42,91	42,87	42,8	42,77
Orkesterin ja konserttitalon nettomenot/asukas	28,64	27,44	26,97	24,51	24,85	24,89	25,95	24,75	24,72	24,68	24,67

#### Liikunta

##### Palvelujen volyymi

Tunnusluku	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Liikuntapaikkojen kävijämäärät: kaikki yleisölle avoinna olevat tilat yhteensä	1 235 538	1 022 035	1 193 983	1 240 670	1 663 000	1 072 400	1 100 000	1 600 000	1 600 000	1 600 000	1 600 000

# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

## Vapaa-aika -palvelukokonaisuus

### Palvelujen laatu ja vaikuttavuus

Tunnusluku	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
TEA-viisari (terveyttä ja hyvinvointia edistävä liikunta ja sen edellytysten luominen, itsearviointi) asteikko 0–100	Tieto parillisina vuosina	86	Tieto parillisina vuosina	83	Tieto parillisina vuosina	77		85		85	
Asukkaiden 18–79 v. tyytyväisyys liikuntaolosuhteisiin (kentät, uimahallit ja rannat, salit, kuntoradat ja ulkoilureitit) ast. 1–5, FCG/Kapa	3,94	3,90	3,97	3,91	3,90	3,96	3,95	3,95	3,95	3,95	3,95
Kuntalaisten 18–79 v. tyytyväisyys liikuntapalveluista tiedottamiseen, ast. 1–5, FCG/Kapa	3,71	3,67	3,63	3,59	3,57	3,51	3,6	3,65	3,7	3,7	3,7

### Palvelujen tuottavuus ja taloudellisuus

Tunnusluku	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Liikunnan nettomenot/asukas	95,64	98,29	99,35	106,41	105,81	109,48	107,92	104,43	104,19	103,88	103,65
Liikunnan avustusten määrä/asukas	7,59	7,80	7,59	7,31	7,44	7,58	7,31	7,24	7,22	7,2	7,18

### Nuorisio

#### Palvelujen volyymi

Tunnusluku	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Nuorisopalvelujen toimipisteiden ja palvelujen käyntikerrat (oma toiminta)	laskentatapa uudistettiin	248 500	222 196	199 901	209 589	95 528	100 000	190 000	190 000	190 000	190 000

### Palvelujen tuottavuus ja taloudellisuus

Tunnusluku	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Nuorison nettomenot/ 0-28 v.	125,13	120,54	115,03	114,44	118,94	110,58	119,63	119,63	118,96	118,23	117,62
Nuorison avustusten määrä / 0-28 v.	4,60	6,60	6,65	6,31	5,98	5,92	6,87	9,6	9,55	9,49	9,44

### Työvoiman käyttö

Tunnusluku	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Henkilötyövuodet (HTV)	603,1	593,4	597,2	603,7	610,0	595,8					
Palkat ja palkkiot (€)	20 180 608	20 154 710	20 287 093	20 641 857	21 425 615	20 467 758					

# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

## Vapaa-aika -palvelukokonaisuus

### Toiminnan tavoitteet

#### Talousarviolausekkeet

Lautakunta	Talousarviolauseke
Kulttuuri- ja nuorisolautakunta	Nuorten taide- ja toimintatalo Vimman toimintojen mahdollisesti korvaavat tilat, joko osoitteessa Eerikinkatu 34 tai muussa toimintoihin hyvin soveltuvassa tilassa ydinkeskustassa, otetaan investointiohjelmaan.
Kulttuuri- ja nuorisolautakunta	Digitaalisuutta palveluissa lisätään ja kehitetään ensisijaisesti saavutettavuuden kehittämiseksi ja tavoitettavuuden lisäämiseksi, eivätkä digitaaliset palvelut saa heikentää palvelutasoa tai korvata kokonaan kohtaamisiin perustuvia palveluita.
Kulttuuri- ja nuorisolautakunta	Nuorten palaamista palveluiden pariin ja nuorten kohtaamisia vahvistetaan koronan jälkeen.

### Alustavat pormestariohjelman toimenpiteet

#### Teema: Hyvinvoinnin edistäminen ja palveluiden kehittäminen – Hyvinvoiva Turku

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022
16	Edistetään nuorisotyön ja kolmannen sektorin yhteistoimintaa ja vuoropuhelua, jotta kolmas sektori olisi aktiivisesti edistämässä nuorten oloja koronasta toipumisessa.	Tarkastellaan palvelujen tuottamistapoja kaupungin ja kolmannen sektorin yhteistyönä sekä tuotetaan niitä enenevästi kumppanuudella. Etsivän nuorisotyön kumppanuuden uuden mallin luominen; vahvempi tuki 3. sektorin toiminnalle. Kumppanitoiminnan periaatteiden luominen toimintaympäristöissä mm. Kiva loma- kulmilla toiminnassa, skeittihalli Cubessa sekä Maarian kylätalossa.
17	Kouluihin toteutetaan luontaiseen liikkumiseen innostavia kokeiluja, joiden suunnittelussa kuunnellaan lapsia ja nuoria.	Yhteistyössä koulujen ja liikunta sekä muiden vapaa-ajan palvelujen kanssa toteutetaan kokeiluja tukeutuen Harrastamisen Suomen malliin sekä Liikkuva koulu -ohjelmaan.
18	Tavoitteena on, että jokaisella turkulaisella on mahdollisuus osallistua ja tehdä sekä kokea kulttuuria iästä tai elämäntilanteesta riippumatta.	Aktiivinen vapaa-aika tarjoaa elämään sisältöä ja on olennainen osa hyvän elämän perustaa: aktiivinen kaupunkilainen voi hyvin. Kaikki kulttuurin palvelualueet tuottavat näitä palveluja kaikessa toiminnassaan (volyymimittarit). Hyvillä olosuhteilla varmistetaan palvelujen tuottaminen (esim. Kokoelmakeskus, Finna-palvelu). Kaikille avoimet (universaalit palvelut), kuten ELämyspolku sekä kohdennetuilla palveluilla, kuten orkesterin yleisötyö. Palvelut on kuvattu tarkemmin palvelusuunnitelmissa
19	Perustetaan Turkuun Taiteiden talo –konsepti.	Taiteiden talon kokonaiskonseptia, yhteistyö- ja hallinomallia selvittää ja kehitetään kaupunginhallituksen ja -valtuuston päätösten mukaisesti.
20	Valtuuston hyväksyttäväksi tuodaan liikuntaverkkoselvitys.	Toteutetaan syksyllä 2021 päätetyn verkkoselvityksen linjauksia
21	Kulttuuri on osa hyvää elämänlaatua ja jatkuvaa oppimista, ja kulttuurilla on erityinen merkitys hyvinvoinnin edistämässä ja yksinäisyyden torjumisessa	Toteutetaan erityisryhmille räätälöityjä palveluita laajalla yhteistyöllä (mm. Kimmoke, OmaKirjasto).
22	Turkulaiset taiteilijat ovat kulttuurikaupungin vahvuus ja luovien alojen merkitys kasvaa myös taloudellisessa mielessä koko ajan.	Osana kulttuurin kärkihanketta edistetään kehittyvää kumppanuutta kulttuurin vapaan kentän ja muiden sidosryhmien kanssa.
36	Taide, kulttuuri ja luovat alat vahvistavat hyvinvointia sekä alueen elinvoimaa.	Toteutetaan osana kulttuurin kärkihanketta.
37	Liikunnan tulee olla osa lasten päivää myös kouluissa. Koulujen opetustilojen, pihojen ja koulumatkojen tulee innostaa luontaiseen liikkumiseen	Toteutetaan suunnittelua yhteistyössä liikuntapalvelut, kasvatus ja opetus sekä kaupunkiympäristö.

#### Teema: Jatkuvasti parempi Turku

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022
47	Koronan aikana olemme osoittaneet olevamme tarvittaessa nopea ja ketterä toimija	Digitaalisuutta hyödynnetään uudenaikaisissa kulttuuriin, liikuntaan ja nuorisotyöhön osallistumisessa. Virtuaalitapahtumien tuottaminen jatkuu. Digimuseo.fi -palvelun virtuaalisäilytöiden kehittäminen ja markkinointi. Kirjaston Elämyspolku-kokonaisuudet tarjolla myös virtuaalisesti. Digitaalisten palvelumuotojen vakiinnuttaminen nuorisotyössä. Digitaalisen nuorten palvelutarpeita vastaavan markkinoinnin lisääminen ja nuorten tietoisuuden kasvattaminen saatavilla olevista palveluista. Vuoroaikutteiset digitaaliset menetelmät ja kohtaamispaikat.

# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

## Vapaa-aika -palvelukokonaisuus

### Teema: Kestävän kasvun Turku

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022
55	Laaditaan visio Merellisen Turun kehittämisestä huomioiden erityisesti Länsi-Turun alue. Huomioidaan yleiskaavoituksessa läntisten alueiden uudet asumisviihtyvyyttä parantavat ja asumista lisäävät tavoitteet sekä merellisyyden	Alueuunnittelussa otetaan käyttöön alueen vetovoiman ja matkailun vaikutusten arviointi, jolla varmistetaan kaupunkirakenteen ja sen tarjoaman palvelualustan hyödynnettävyys ja toimivuus kansallisen ja kansainvälisen vetovoiman edistämiseksi.

### Teema: Matkailu ja saavutettavuus – Tapahtumien Turku

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022
73	Tavoitellaan, että kiinnostavia, vahvoja tapahtumia niin kulttuurin, urheilun kuin tieteen aloilla on ympäri vuoden.	Otetaan käyttöön ympärivuotisuutta edistävä tapahtumien ja vetovoimateemojen vuosikello. Vahvistetaan ympärivuotisuutta erityisesti syksyllä ja talvella, ja pyritään varmistamaan useamman tapahtuman toistuminen vuosittain. Pyritään käyttämään kaupunkia laajasti tapahtumatilana. Tuetaan elämyskeskuksen toteutumista. Otetaan käyttöön uusi tapahtuma- ja harrastekalenteri. Edistetään strategisten vetovoimateemojen mukaisia suurtapahtumia, joilla on merkittäviä matkailu-, imago- ja aluetaloudsvaikutuksia.
74	Turku panostaa matkailun kehittämiseen voimakkaasti ja siinä onnistumiseksi houkuttelee alan toimijoita yhteen. Lentoaseman ja satamatoimintojen kilpailukyvyistä tulee huolehtia. Kansainvälisen matkailun kasvattaminen on yksi elinkeinopolitiikan keskeisistä tavoitteista.	Suomen saariston (Finnish Archipelago) matkailun edistämisen yhteistyötä tiivistetään. Osallistutaan Visit Finlandin kansainvälisiin operaatioihin ja luodaan uusia yhteistyön malleja. Museopalvelut tiivistää yhteistyötä matkailupalvelujen kanssa. Alueelliset museot kokoava Museot Nyt! -sivusto palvelee matkailijoita.
75	Kaupungin 800-vuotisjuhlavuosi 2029 on alusta koko vuoden kestävä tapahtumalle ja sille asetetaan selkeät tavoitteet.	Aloitetaan juhlavuoden toiminta- ja viestintäpolkujen suunnittelu tavoitteiden määrittelemiseksi. Sitoutetaan paikallisia toimijoita ja valtio. Toteutetaan vuonna 2029 avautuvan Historian ja tulevaisuuden museon arkkitehtuurikilpailu. Varmistetaan museon rahoitus ja aikataulu, asemakaava valmisteilla.
76	Kulttuuri on merkittävä osa kiinnostavaa ja vetovoimaista Turku.	Vetovoimaa vahvistetaan edistämällä kaupunkilaisia aktiivisia ja matkailijoita houkuttelevia sisältöjä, elämyksiä, elämyspalveluita, kaupunkikulttuuria ja tapahtumia sekä niiden tunnettuutta, saavutettavuutta ja toimijoiden välistä yhteistyötä.

### Muut toiminnan tavoitteet

#### Tavoite 1: Aktiivisuus mahdollisimman monen turkulaisen elämäntavaksi

##### Pormestariohjelman linjaukset:

- Kulttuuri on osa hyvää elämänlaatua ja jatkuvaa oppimista, ja kulttuurilla on erityinen merkitys hyvinvoinnin edistämässä ja yksinäisyyden torjumisessa. Tavoitteena että jokaisella turkulaisella on mahdollisuus osallistua ja tehdä sekä kokea kulttuuria iästä tai elämäntilanteesta riippumatta.
- Taide, kulttuuri ja luovat alat vahvistavat hyvinvointia sekä alueen elinvoimaa.

- Leikkipaikat ovat lasten liikkumista ja niiden yhteyteen suunnitellamme aikuisten lähiliikuntaa tukevia toimintoja. Näin kannustamme kaiken ikäisiä liikkumaan yhdessä. Ikäihmisten liikkumisen tarpeet huomioimme liikuntapaikkarakentamisessa. Liikunnan tulee olla osa lasten päivää myös kouluissa. Koulujen opetustilojen, pihojen ja koulumatkojen tulee innostaa luontaiseen liikkumiseen. Toteutamme kouluihin kokeiluja, joiden suunnittelussa kuuntelemme lapsia ja nuoria erilaisten uusien tapojen toteuttamiseksi
- Liikuntapaikkarakentamisen tueksi tuodaan valtuuston hyväksyttäväksi liikuntaverkkoselvitys, jossa optimoimme lajien keskittämät ja maankäytölliset vaatimukset.

Arviointikriteerit	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021	Talousarvio 2022	Taloussuunnitelma 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025
kirjaston lainat	2 726 858	3 060 000	3 000 000	3 010 000	3 020 000	3 030 000
kirjastokäynnit	1 326 928	2 020 000	1 800 000	2 000 000	2 020 000	2 020 000
konserttikävijät	26 021	43 000	68 000	68 000	68 000	68 000
museokäynnit	291 023	360 000	360 000	380 000	400 000	400 000
uimalaitosten käynnit	534 929	760 000	800 000	800 000	800 000	800 000
liikkuva koulu (Liike kerho) toimintaan osallistuneet	1 260	1 600	3 000	3 000	3 000	3 000
Nuoret kävijät nuorisopalvelujen ohjauksessa palveluissa (käyntikerrat, 0–28 v)	95 528	100 000	190 000	190 000	190 000	190 000

Aktiivinen vapaa-aika tarjoaa elämään sisältöä ja on olennainen osa hyvän elämän perustaa: aktiivinen kaupunkilainen voi hyvin.

# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

## Vapaa-aika -palvelukokonaisuus

Aktiivisuuden edistäminen on tärkeää myös koronapandemiasta selviytymisessä. Luodaan mahdollisuuksia ja palveluja kaikille lapsille ja nuorille mielekkääseen harrastamiseen. Liikkuminen elämäntavaksi. Koordinoidaan kulttuurin, taiteen ja kulttuurihyvinvoinnin kärkihanketta. Kulttuuri tekee hyvää

### Tavoite 2: Kumppanuuksia kehittämällä ja laajentamalla tuotetaan monimuotoisia palveluja kustannustehokkaasti

Pormestariohjelman linjaukset:

- Kaupunki vastaa palveluvollisuuksistaan kustannusvaikuttavasti pyrkien käyttämään aktiivisesti myös kolmannen sektorin ja yksityisen palveluita taatakseen mahdollisuuden kustannusvaikuttavuuden, laadun ja saatavuuden vertailuun kaikkien toimijoiden kesken turkulaisten parhaaksi.
- Turkulaiset taiteilijat ovat kulttuurikaupungin vahvuus ja luovien alojen merkitys kasvaa myös taloudellisessa mielessä koko ajan.

- Perustamme Turkuun Taiteiden talo -konseptin, joka tuo eri alojen luovat ihmiset yhteen ja elävöittää kaupunkia myös laajemmin.
- Edistämme nuorisotyön ja kolmannen sektorin yhteistoimintaa ja vuoropuhelua, jotta kolmas sektori olisi aktiivisesti edistämässä nuorten oloja koronasta toipumisessa.
- Liikkumisen toimenpideohjelman tavoitteet asetamme yhdessä seurojen ja järjestöjen kanssa.

Arviointikriteerit:	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021	Talousarvio 2022	Taloussuunnitelma 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025
Sopimuksen tehneiden (kulttuuriavustukset) kävijämäärä	157 198 (live) 99 339 (striimaus)	601 000	600 000	610 000	620 000	620 000
Avustuksia saaneiden urheiluseurojen harrastajamäärä	62 641	60 000	62 000	62 000	62 000	62 000
Avustuksia saaneiden nuorisoyhdistysten ja nuorten toimintaryhmien määrä	75	75	75	75	75	75

Tarkastellaan palvelujen tuottamistapoja kaupungin ja kolmannen sektorin yhteistyönä sekä tuotetaan niitä enenevästi kumppanuudella.

Osana kulttuurin, taiteen ja kulttuurihyvinvoinnin kärkihanketta edistetään kehittyvää kumppanuutta kulttuurin vapaan kentän kanssa.

COVID-19 pandemian aikana kolmannen sektorin toimijoille on suunnattu uusia kilpailuja, rahoitushakuja sekä avustusten uudistamista mm. Harrasteseteli-kokeilulla.

### Tavoite 3: Mahdollistetaan digitaalisuuden kautta monikanavaiset ja vuorovaikutteiset palvelut

Pormestariohjelman linjaukset:

- Digitalisaation avulla helpotamme kaupunkilaisten asiointia ja teemme asioita ihmisten puolesta.

- Koronan aikana olemme osoittaneet olevamme tarvittaessa nopea ja ketterä toimija. Hyödynnämme digitaalisuutta ja dataa.
- Hyödynnämme tutkittua tietoa päätöksentekomme pohjana ja edistämme hyvää tiedolla johtamisen kulttuuria.

Arviointikriteerit:	Tilinpäätös 2020	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Taloussuunnitelma 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025
Verkkokirjastokäynnit	1,2 milj.	1,1 milj.	1,2 milj.	1,2 milj.	1,2 milj.	1,2 milj.
Kirjaston e-aineistojen käyttökerrat	164 374	137 000	175 000	180 000	195 000	200 000
Museon Digitaalisesti saavutettavien objektien määrän lisäys /vuosi	7 046	3 800	4 500	4 500	4 500	4 500
Orkesterin verkkosisältöjen katsojamäärä	60918	ei tavoitetta	35000	35000	40000	40000
Sosiaalisessa mediassa ja verkossa kohdattujen nuorten määrä. Vuonna 2021 käynnistysmittari ja tavoiteluvut päivittyvät sen jälkeen seuraaville vuosille		Käynnistysmittari	7000	7500	8000	9000

Digitaalisuutta hyödynnetään uudenaikaisissa kulttuuriin, liikuntaan ja nuorisotyöhön osallistumisessa.

Vahvistetaan koronapandemian aikana hyviksi ja suosituiksi todettuja digitaalisia palveluja ja kehitetään niitä palvelukokonaisuuden yhteisenä hankkeena. Vahvistetaan digitaalisten palvelujen käytön ja vaikutusten seuranta ja arviointia palvelukokonaisuudessa.



# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

## Vapaa-aika -palvelukokonaisuus

### Tavoite 4: Edistetään asukkaiden kansalaistaitoja ja tuetaan kestävästä kehitystä

Pormestariohjelman linjaukset:

- Resursoimme ja vakiinnutamme asukkaiden osallisuuteen liittyviä toimintamalleja kuten kansalaispaneelit. Asukasbudjetoinnin osuutta kasvatamme, jotta kaupunkilaisilla on enemmän mahdollisuuksia vaikuttaa oman asuinalueensa kehittämiseen.
- Koronavuosi on lisännyt nuorten pahoinvointia. Huolehdimme, että jokaisella nuorella on yhteys turvalliseen aikuiseseen, jotta hän saa tarvittaessa tarvitsemaansa tukea ja apua.

- Edistämme siirtymää kohti kiertotaloutta yhdessä muiden toimijoiden kanssa ja laadimme toimeenpano-ohjelman sen tueksi.
- Pidämme kiinni Hiilineutraali Turku -tavoitteesta ja toteutamme tehtyjä päätöksiä koskien Turun hiilineutraalisuus 2029-ohjelmaa.
- Edistämme uusia konsepteja kestäväälle matkailulle.

Arviointikriteerit:	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021	Talousarvio 2022	Taloussuunnitelma 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025
Kävijät orkesterin lastentapahtumissa, maahanmuuttajatapahtumissa ja yleisöyötapahtumissa yhteensä	3 343	9 000	10 000	15 000	15 000	15 000
Kirjaston käyttäjäkoulutuksen osanottajamäärä	7 102	12 500	12 000	12 500	12 500	12 500
Vuodesta 2021 eteenpäin mittari muuttuu seuraavanlaiseksi: <b>Toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen osallistuneet nuoret.</b> Vuonna 2021 käynnistysmittari ja tavoiteluvut päivittyvät sen jälkeen seuraaville vuosille		450	500	700	800	1000
Tunnusluku kestävästä kehityksestä. Määritellään vuoden 2022 aikana			Käynnistysmittari			

Osallisuus on hyvinvoinnin tärkeä osatekijä, jonka tulee näkyä asukkaille konkreettisenä tekemisen mahdollisuutena erityisesti asukkaiden omilla asuinalueilla. Korostetaan luovuutta ja innovatiivisuutta kaupungin toiminnassa ja palvelutuotannossa.

### Tavoite 5: Vahvistetaan kaupungin vetovoimaa

Pormestariohjelman linjaukset:

- Kulttuuri on merkittävä osa kiinnostavaa ja vetovoimaista Turku.
- Turku panostaa matkailun kehittämiseen voimakkaasti ja siinä onnistumiseksi houkuttelee alan toimijoita yhteen. Kansainvälisen matkailun kasvattaminen on yksi elinkeinopolitiikan keskeisistä tavoitteista. Matkailun toiminnassa tavoittelemme laajempaa seudullista yhteistyötä ja kytkeemme tavoitteemme ja rakenteemme aiempaa paremmin kansalliseen Visit Finland -kokonaisuuteen.

- Tapahtumat ovat tärkeä osa myös matkailun kehittämistä. Vetovoimaiset ja monipuoliset tapahtumat tuovat Turkuun matkailijoita niin Suomesta kun maailmalta. Tavoitteenamme on, että kiinnostavia, vahvoja tapahtumia niin kulttuurin, urheilun kuin tieteen aloilla on ympäri vuoden.
- Kaupungin 800-vuotisjuhlavuosi 2029 on alusta koko vuoden kestäväälle tapahtumalle ja sille asetamme selkeät tavoitteet
- Rakennamme uuden konserttitalon aikataulussa, joka mahdollistaa orkesterin siirtymisen suoraan uusiin tiloihin, tavoitteena vuosi 2025.

Arviointikriteerit:	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021	Talousarvio 2022	Taloussuunnitelma 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025
Turun tilastoidut hotelliyöpymiset (matkailijat)	490 255		500 000			
Tapahtumien aluetaloudellisten vaikutusten arviointi			Käynnistysmittari			
Määritellään uusi tunnusluku			Käynnistysmittari			
Laaditaan suunnitelma 800-vuotis juhlavuodelle MUISTA HISTORIAN MUSEO, KONSETTITALO JA T-TALO, kokoelmakeskus			Käynnistysmittari			

# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

## Vapaa-aika -palvelukokonaisuus

### Määrärahat ja investoinnit, 1 000 €

#### Vapaa-aika - palvelukokonaisuus

	Tilinpäätös 2020*	Talousarvio 2021 muutoksin	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
<b>Käyttötalousosa</b>						
Toimintatulot	7 713	9 430	10 436	10 545	10 655	10 765
Valmistus omaan käyttöön	0					
Toimintamenot	72 249	78 387	78 836	79 670	80 510	81 357
<b>Toimintakate</b>	-64 536	-68 958	-68 400	-69 125	-69 855	-70 591
<b>Muutos-%</b>			-0,8 %	1,1 %	1,1 %	1,1 %

\*) tilinpäätös 2020 ei ole vertailukelpoinen talousarviovuosiin nähden johtuen pormestarimalliin siirtymiseen liittyvistä organisaatiomuutoksista

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
<b>Investointiosa</b>						
Investointimenot	905	740	840	840	840	840
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet	0					
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	13	0	0	0	0	0
<b>NETTO</b>	-892	-740	-840	-840	-840	-840
<b>Muutos-%</b>		-17,0 %	13,5 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %

#### Kulttuuri- ja nuorisolautakunta

	Tilinpäätös 2020*	Talousarvio 2021 muutoksin	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
<b>Käyttötalousosa</b>						
Toimintatulot	4 883	5 384	6 112	6 179	6 247	6 315
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintamenot	48 136	53 081	53 811	54 403	55 002	55 607
<b>Toimintakate</b>	-43 253	-47 697	-47 700	-48 225	-48 755	-49 291
<b>Muutos-%</b>			0,0 %	1,1 %	1,1 %	1,1 %

\*) tilinpäätös 2020 ei ole vertailukelpoinen talousarviovuosiin nähden johtuen pormestarimalliin siirtymiseen liittyvistä organisaatiomuutoksista

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
<b>Investointiosa</b>						
Investointimenot	767	540	640	640	640	640
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet						
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	11	0	0	0	0	0
<b>NETTO</b>	-756	-540	-640	-640	-640	-640
<b>Muutos-%</b>		-28,6 %	18,5 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %

# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

## Vapaa-aika -palvelukokonaisuus

### Liikuntalautakunta

	Tilinpäätös 2020*	Talousarvio 2021 muutoksin	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
<b>Käyttötalousosa</b>						
Toimintatulot	2 830	4 045	4 325	4 366	4 408	4 450
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintamenot	24 113	25 306	25 025	25 266	25 508	25 750
<b>Toimintakate</b>	<b>-21 283</b>	<b>-21 261</b>	<b>-20 700</b>	<b>-20 900</b>	<b>-21 100</b>	<b>-21 300</b>
<b>Muutos-%</b>			<b>-2,6 %</b>	<b>1,0 %</b>	<b>1,0 %</b>	<b>0,9 %</b>

\*) tilinpäätös 2020 ei ole vertailukelpoinen talousarviovuosiin nähden johtuen pormestarihallinnasta siirtymiseen liittyvistä organisaatiomuutoksista

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
<b>Investointiosa</b>						
Investointimenot	138	200	200	200	200	200
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet						
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	2	0	0	0	0	0
<b>NETTO</b>	<b>-136</b>	<b>-200</b>	<b>-200</b>	<b>-200</b>	<b>-200</b>	<b>-200</b>
<b>Muutos-%</b>		<b>47,1 %</b>	<b>0,0 %</b>	<b>0,0 %</b>	<b>0,0 %</b>	<b>0,0 %</b>

## Kaupunkiympäristön toimintasuunnitelma 2022–2025

### Kuvaus toiminnasta

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus vastaa toimintaedellytysten luomisesta vetovoimaisen kaupungin kasvulle, kaupunkiympäristön kehittämiselle, rakenteelliselle toimivuudelle ja viihtyisyydelle. Tavoitteena ovat hyvinvointia edistävä ympäristö ja sujuvat liikkumisratkaisut.

Palvelukokonaisuus vastaa myös kaupungin rakennetusta infraomaisuudesta, laadukkaan kaupunkiympäristön toteuttamisesta ja kunnossapidosta sekä terveellisten tilojen toteuttamisesta. Lisäksi palvelukokonaisuus vastaa ympäristöön ja rakentamiseen liittyvistä viranomaispalveluista, ympäristönsuojelusta, seudullisista jätehuollon viranomaispalveluista, seudullisista joukkoliikennepalveluista sekä muista liikkumisen palveluista.

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuudessa toimii viisi palvelualueita.

- **Kaupunkisuunnittelu ja maaomaisuus** vastaa kaupungin maankäytön ja liikenteen suunnittelusta, kaavoitustoimesta, tonttutuotannosta sekä kaupungin maaomaisuuden hallinnasta.
- **Kaupunkirakentaminen** vastaa katujen, puistojen ja muiden yleisten alueiden toteutussuunnittelusta, rakennuttamisesta ja kunnossapidosta sekä kaupungin toimitilojen suunnitteluttamisesta ja rakennuttamisesta.
- **Paikkatieto ja kaupunkimittaus** vastaa tonttijaoista, kiinteistönmuodostuksesta ja kiinteistörekisterin pidosta, paikkatietoaineistojen tuottamisesta ja ylläpidosta, paikkatietojärjestelmistä sekä palvelukokonaisuuden asiakaspalvelusta.
- **Luvat ja valvonta** vastaa rakentamisen ja pysäköinninvalvonnan viranomaistehtävistä, ympäristön- ja luonnonsuojelun, ympäristöterveyden sekä seudullisen jätehuollon viranomaistehtävien valmistelusta sekä palvelualueen tehtäviin liittyvästä neuvonnasta, ohjauksesta, valvonnasta ja asiantuntijapalveluista.
- **Liikkumispalvelut** vastaa Turun kaupunkiseudun Föli-kunnissa kaikille avoimien joukkoliikennepalveluiden tuottamisesta sekä muiden liikkumisen palveluiden tuottamisesta ja kehittämisestä Turussa ja kaupunkiseudulla.

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuuden toimintaa kehittää, ohjaa ja valvoo neljä lautakuntaa.

- **Kaupunkiympäristölautakunta** vastaa kaupungin maankäytön, liikenteen ja yleisten alueiden suunnittelusta, liikkumis- ja palveluiden tuottamisesta, rakennetun ympäristön sekä kulttuuri- ja luonnonympäristön tilan seurannasta, kaupungin maaomaisuuden hallinnasta sekä katujen ja muiden yleisten alueiden rakennuttamisesta ja kunnossapidosta sekä tilojen rakennuttamisesta, ellei tehtäviä ole annettu muulle toimielimelle tai viranhaltijalle.
- **Rakennus- ja lupalautakunta** vastaa kaupunkiympäristön palvelukokonaisuuden viranomaistehtävistä, ellei tehtäviä ole annettu muulle toimielimelle.
- **Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta** toimii kuntalain 51 §:n mukaisesti osana Turun kaupungin organisaatiota seudullisena joukkoliikenteen toimivaltaisena viranomaisena Turun, Kaarinan, Liedon, Naantalın, Raision sekä Ruskon kuntien alueella.

- **Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta** toimii kuntalain 51 §:n mukaisesti osana Turun kaupungin organisaatiota jätelain mukaisena 17 kunnan seudullisena jätehuoltoviranomaisena.

### Toimintaympäristön muutokset

Toimintaympäristössä voimakkaasti vaikuttavia ilmiöitä ovat ilmastonmuutos, kaupungistuminen, väestönkasvu, positiivinen rakennemuutos, väestön ikääntyminen, maahanmuutto, digitalisaatio sekä lainsäädännön muutokset.

Vuonna 2020 alkanut maailmanlaajuinen koronaviruksen aiheuttama kriisi on vaikuttanut toimintaympäristöön. Etätyöskentelystä on muodostumassa uusi normaali. Liikkumisen vähentymisen vaikutus on kaupunkiympäristön palvelukokonaisuudessa ollut suurin joukkoliikenteessä. Koronakriisin myötä myös eriarvoistumiskehitys on syventynyt ja laajentunut, joka haastaa kaupungin monella rintamalla. Sen sijaan asuntomarkkinoilla kysyntä on jatkunut vilkkaana, kun etätyöt ja -koulut ovat luoneet tarvetta vaihtaa uuteen tilanteeseen sopivaksi.

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus toimii aktiivisesti käynnissä olevassa muutoksessa. Tavoitteena on luoda hyvän elämän mahdollisuuksia ja kasvua niin yrityksille kuin kansalaisillekin.

**Ilmastonmuutos** tarkoittaa maailmanlaajuisia ilmaston lämpenemistä, joka johtuu ihmisen tuottamien kasvihuonekaasujen määrän voimakkaasta kasvusta ilmakehässä.

Turun kaupungin tavoitteena on edetä ilmasto- ja ympäristöpolitiikan toimenpiteillä kohti hiilineutraaliutta vuoteen 2029 mennessä. Tämän jälkeen Turku pyrkii olemaan ilmastopositiivinen alue.

**Kaupungistuminen** on vahva, keskittävä ilmiö. Kaupungit kasvavat ja kehittyvät ennennäkemättömällä vauhdilla. Suomessa asuu kaupunkiseuduilla tilastointitavasta riippuen 70-85 % koko maan asukkaista. Aluetutkija Timo Aron mukaan kasvu keskittyy yhä harvemmillä kaupunkiseuduilla ja Turun seutu on yksi niistä.

Koronakriisin aikana on ollut havaittavissa muutoksia kaupungistumiskehityksessä. Kriisin vaikutus kaupungistumiseen riippuu kuitenkin pitkälti sen kestosta. Jos kriisi jää lyhyeksi, suuri kuva ei juuri muutu.

Kaupungistumiseen liittyy monia mahdollisuuksia, mutta myös ratkaistavia asioita.

Kaupungistumisprosessien kiihtyessä on löydettävä uudenlaisia liikkumisen ratkaisuja niin kaupunkien sisällä kuin kaupunkien välillä. Helsingin, Tampereen ja Turun muodostaman kasvukolmion 90 minuutin vaikutusalueella asuu 3,25 miljoonaa asukasta ja sijaitsee noin 1,3 miljoonaa työpaikkaa eli noin 60 % koko maan asukkaista ja työpaikoista. Turun ja Helsingin välinen Tunnin juna mahdollistaa työssäkäyntialueiden yhdistymisen. Tavoitteena on, että nopea junayhteys on toiminnassa vuonna 2030.

Kaupunkiseuduilla kasvu puolestaan tiivistyy lähelle ydintä, jolloin tiivis kaupunkirakenne mahdollistaa kustannustehokkaan ja infrastruktuurin ja liikenneverkon järjestämisen. Turussa tämä tarkoittaa mm. joukkoliikenteen kehittämistä. Toteuttamalla raitiotie kokonaisvaltaisena kaupunkikehityshankkeena voidaan tukea ja nopeuttaa Tiedepuiston, keskustan ja Linnakaupungin kehittämistä. Uusi joukkoliikennetarkaisu edistää myös kaupungin ilmastotavoitteita.

Väestökeskittymät tarjoavat hyvät edellytykset kiertotaloudelle, jossa kulutus perustuu omistamisen sijasta palveluiden käyttämiseen:

## Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

jakamiseen, vuokraamiseen sekä kierrättämiseen ja materiaalien jalostamiseksi uusiksi tuotteiksi.

Kaupungistuminen tuo mukanaan myös monia ongelmia. Kaupungit kuluttavat yli 2/3 maailman energiatuotannosta ja tuottavat 70 % maapallon hiilidioksidipäästöistä. Väestön keskittyminen lisää melua ja liikeneruuhkia ja alueellisesti jätteiden määrää. Eriaiset sosiaaliset ongelmat kuten syrjäytyminen sekä turvattomuuden tunne uhkaavat lisääntyä. Asuntojen kysynnän kasvaessa niiden hinnat nousevat erityisesti halutuimmilla alueilla, mikä saattaa syventää alueiden välistä eriytymiskehitystä.

**Alueellinen eriytyminen** on Turussa selkeästi havaittava ilmiö, joka näkyy mm. eroina asukkaiden hyvinvoinnissa ja turvallisuuden tunteessa sekä kaupungin vetovoimassa. Sosiaalisesti kestävä kaupunkikehityksen edistämiseksi ja kaupungin asuinalueiden välisen tasa-arvon kohtaminen edellyttää monitasoisia toimenpiteitä; ennaltaehkäiseviä, negatiivisia vaikutuksia rajoittavia sekä hallintaa ja positiivisia vaikutuksia tukevia välittämiä ja pitkäkestoisia toimia.

Turun kaupungin **väestönkasvu** kääntyi kasvuun 2010-luvun alkupuolella ja on sen jälkeen kasvanut parhaimmillaan noin 2000 asukkaan vuosivauhdilla. Koronapandemian aikana Turun väestönkasvu on kuitenkin hidastunut ja kehyskuntien kasvanut.

Turun ennakkoväkiluku heinäkuun 2021 lopussa oli 194108 henkeä, jossa oli laskua 283 henkeä vuoden 2020 lopun vahvistettuun väkilukuun verrattuna. Turun suhteellinen väestönkasvu on ollut vertailukaupunkien (six pack-kaupungit) pienin viime vuoden lopun toteutuneesta.

Kaupunki varautuu pitkän aikavälin kasvu-uran jatkumiseen. Kasvulla on vaikutuksia maankäytön suunnitteluun, palveluverkkoon, liikkumiseen, infrastruktuuriin ja tilojen rakennuttamiseen, ylläpitoon ja valvontaan. Rakennetulla ympäristöllä on huomattava vaikutus taloudelliseen ja sosiaaliseen hyvinvointiin. Väestön ikääntyminen ja yksin asumisen lisääntyminen vaikuttaa palvelujen järjestämiseen. Kaupungin kasvuun on varauduttava riittävin resurssein.

Väestönkasvu sekä väestön ikääntyminen asettavat haasteita koko seutukunnalle mm. asuntojen, koulutuksen, palvelujen ja liikkumisen suhteen. Positiivinen rakennemuutos ja työpaikkojen määrän voimakas kasvu edellyttää asuntotuotannon määrän nopeaa kasvattamista. Tarvetta on erityisesti kohtuuhintaiselle asumiselle. Viimeisen muutaman vuoden aikana kasvukeskusten rakentaminen on päässyt mukaan väestönkasvuun vauhtiin. Riittävä rakentaminen on ainoa lääke asuntohintojen nousun hillitsemiseksi ja sitä kautta työvoiman saatavuuden varmistamiseksi kasvukeskuksiin.

Koronakriisi on vaikuttanut koko maailman **talouteen** heikentävästi. EU on hyväksynyt laajan tukipaketin talouden elvyttämiseksi, ja sen lisäksi suuret EU-maat ovat tehneet omia tukipakettejaan. Myös Suomen valtio on tehnyt toimia yritysten toimintaedellytysten turvaamiseksi. Suomi on hyvin riippuvainen viennistä ja maailman laajuisen kysynnän heikkeneminen vaikuttaa myös Turun talousalueeseen. Telakkateollisuus on ollut merkittävänä veturina viime vuosina Turun seudun positiivisessa rakennemuutoksessa. Telakan laivatilausten toimitusajat ovat siirtyneet tilaajien toivomuksesta eteenpäin, koska tilaajien risteilypalveluiden kysyntä on hiljentynyt. Positiivinen rakennemuutos on kokenut koronan takia pienen takaiskun, mutta Turun seudulla on edellytykset päästä uuteen nousuvauhtiin, kun koronahuolet aikanaan väistyvät.

Pandemian helpottuminen vauhdittaa talouskasvua laaja-alaisesti. Suomen talous alkaa kasvaa, kun yksityinen kulutus piristyy. Myös investoinnit ja rakentaminen tukevat kasvua. Rakennusinvestointeja tukee asuntomarkkinoiden vahva kehitys kasvukeskuksissa.

**Rakentamisen suhdannetilanne** on erinomainen, ennusteen mukaan rakentamisen suhdanne jatkuu positiivisena myös vuonna 2022. Heinäkuun 2021 loppuun mennessä rakennuslupia on myönnetty tilavuudella ja pinta-alalla mitattuna ennätysellinen määrä, mikä ennakoi suurta valmistuvien rakennusten määrää myös ensi vuonna.

Korona toi työmarkkinoille suuren muutoksen, **toimistotyön etätyötrendin**, joka vaikuttaa toimistomarkkinoihin. Etätyön tekeminen tulee todennäköisesti jäämään pysyväksi ilmiöksi, mutta missä laajuudessa, sitä emme vielä tiedä. Toimistolla on entistä tärkeämpi rooli palvelulla houkuttavana kohtaamispaikkana.

**Asuntojen kysyntä** on jatkunut vahvana, koronasta huolimatta tai sen ansiosta. Lisääntyneet etätyöt ja -koulut ovat luoneet tarvetta vaihtaa asuntoa uuteen tilanteeseen sopivammaksi. Palveluiden kulutuksesta ja matkustamisesta säästyneitä rahoja on suunnattu asumiseen, mikä on kasvattanut kysyntää asuntomarkkinoilla. Keskuspankkien elvyttävät toimenpiteet ovat pitäneet korkotason matalalla, joka on osaltaan vaikuttanut siihen, että investointitaso on pysynyt korkealla.

**Halu lisätä asumisväljyyttä** on trendi, joka heijastuu myös rivitalojen, suurempien kerrostalojen ja omakotitalojen näkyymiin.

Rakentamisen suhdannetilanne ja kaupungin kasvutavoitteet lisäävät kysyntää erityisesti kaavoitukselle, tonttitarjonnalle ja rakennusluvitukselle. Toisaalta rakentamisen suhdannetilanne nostaa rakentamisen hintaa, hidastaa tavaratoimituksia ja vaikeuttaa osaavan työvoiman saatavuutta. Rakennuskustannukset ovat vuodessa nousseet 5,8 %:lla ja maarakennusalan kustannukset 8,3 %.

Korona-aikana **työmatkat ja työhön liittyvä asiointi** on vähentynyt merkittävästi. Erityisesti joukkoliikenteen käyttäjämäärät ovat vähentyneet. Joukkoliikennettä on vältetty tartuntariskin pelossa ja ihmiset ovat suosineet sosiaalisen etäisyyden mahdollistavia liikkumismuotoja, kuten pyöräilyä ja autoilua.

Koronan hellittäessä liikkuminen lisääntyy. Iso kysymys on, millaisia pysyviä muutoksia korona jättää kaupunkilaisten liikkumiseen, mitkä työmatkat ja työhön liittyvät asiointimatkat jätetään tekemättä koronan jälkeen? Millaiseen uuteen normaaliin palataan? Pyöräilyn suosion kasvu voi vauhdittaa koronan seurauksena. Kysynnän pysyvä vähentyminen voi heikentää joukkoliikenteen järjestämisen edellytyksiä. Samaan aikaan ympäristöystävälliset arvot ohjaavat entistä enemmän käyttämään joukkoliikennettä, pyöräilemään, kävelemään tai kulkemaan muilla ympäristömyönteisillä kulkutavoilla. Etätyöt voivat vähentää työmatkoja, mutta samalla vapaa-ajan liikkuminen saattaa kasvaa. Työmatkojen aamun ja iltapäivän ruuhkapiikit voivat loiventua, jolloin tasaisempi kysyntä säästäisi joukkoliikenteen kustannuksia, kun ylimääräistä ruuhkapiikin liikennettä ei tarvittaisi.

Lainsäädäntömuutokset vaikuttavat kaupunkiympäristön toimintaa. Palvelusuunnitelmassa on esitetty palvelualuekohtaisesti arviot niiden vaikutuksista toimintaympäristön muutoksiin.

### Toiminnan kehittämissuunnitelma ja strategiset painopisteet

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuuden kehittämissuunnitelma ja strategiset painopisteet on johdettu kaupunginvaltuuston 23.8.2021 hyväksymästä pormestariohjelmasta vuosille 2021–2025.

Kaupungissa on jatkossa pormestariohjelman lisäksi edelleen kaupunkistrategia, joka päivitetään talvella 2021–2022. Strategiapäivityksen valmistelussa huomioidaan pormestariohjelmassa tehdyt linjaukset.

## Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

### Kestävän kasvun Turku

Kasvu tarkoittaa uusia asukkaita, uusia yrityksiä, uusia työpaikkoja ja investointeja. Kaupunkikehitys tarkoittaa kaupungin rakentamista ja rakentamista tukemaan kasvua, luomaan viihtyisää asuin- ja yritys ympäristöä sekä rakentamaan kestävä, energiatehokasta ympäristöä. Kaupungin ja lähialueen kuntien neuvottelemat sopimukset valtiohallinnon kanssa (mm. MAL-sopimus) linjaavat kaupunkiseudun kehitystavoitteita. Kasvun edellytyksiä ja kestävä kaupunkirakennetta edistetään laajoilla yhdyskuntarakennetta ja liikennejärjestelmää koskevilla suunnitelmissa ja kehittämällä kaupunkia suurina aluekokonaisuuksina.

Kaupunkirakenteen toimivuutta ja elinvoimaa vahvistetaan täydennysrakentamisella. Kaupungin kasvun painotus suunnataan keskusta ja sitä kehystävälle kaupunkiuudistusalueille ja joukkoliikenteen kehityskäytävälle. Hyvinvoinnin edistämiseksi monimuotoisuudessaan ainutlaatuisen luonnonympäristön säilymistä tuetaan ja luonnon kokemisen mahdollisuuksia edistetään kestävin tavoin. Tiivistyvillä kaupunkialueilla korostuu rakennetun kaupunkiympäristön laatu. Tiivistyvissä kaupungissa panostetaan monipuolisiin julkisiin kaupunkitiloihin sekä viherrakentamiseen. Huolehdimme asuin- ja elinympäristöjen siisteydestä ja turvallisuudesta. Historiallisesti ainutlaatuinen kulttuuriympäristö ja siihen liittyvä innovatiivinen rakennusten uudiskäyttö edistävät Turun nousemista kansainvälisesti johtavaksi esikuvaksi kaupunkirakentamisessa.

Alueiden suunnittelussa huolehdimme riittävästä, palveluverkkotarkasteleihin perustuvista, tonttivarauksista palveluiden järjestämiselle. Palvelujen järjestämisen kustannustehokkuus paranee, kun voidaan tukeutua olemassa olevaan palveluverkkoon. Kunnallistekniikan investointien hyödyntäminen tehostuu, liikenteen päästöt vähenevät ja kaupunkilaisten aikaa säästyy liikkumisessa. Eheän kaupunkirakenteen ansiosta sujuva liikkuminen on Turulle vetovoimatekijä. Kaupunkirakenteen tiivistämiseen tähtäävä kaavoitus – täydennysrakentaminen joukkoliikennetyhteyksien varsille hyödyntäen olemassa olevaa infra – huomioiden lähiluonnon merkityksen.

Monipuoliset ja vetovoimaiset asumisvaihtoehdot ovat työpaikkojen rinnalla keskeinen kilpailukytekijä houkutellessa osaajia ja asukkaita kaupunkiin. Asemakaavoituksella ja infran toteutuksella varmistetaan monipuolisesta ja riittävästä tonttivarannosta, jolla turvataan riittävä ja kohtuuhintainen vuokra-, asumisoikeus- ja omistusasuntotuotanto. Monimuotoisella asuntotuotannolla huolehditaan eri asuntotyypeistä uusillekin asuinalueille. Kaupunkirakenteen painopistettä laajennetaan kaupunkirakenteen kehittymisen myötä kohti merta.

Kaupungin käytöstä vapautuvaa kiinteistöomaisuutta kehitetään aktiivisesti kaupungin tulopohjan vahvistamiseksi. Kaupungin kiinteän omaisuuden kasvutuksia tehostetaan kehittämällä omaisuutta houkuttelevammaksi kaavoituksella ja kumppanuusyhteistyöllä.

Kaupungin liikenteen kehittämisessä painopisteet ovat kävelyssä ja pyöräilyssä, seudullisessa joukkoliikenteessä ja uusien ympäristö- ja ilmastoystävällisten teknologioiden käytön laajentamisen tukemisessa. Liikkuminen palveluna ja älykkään liikenteen ratkaisut ovat vahvasti mukana liikenteen kehittämisessä. Joukkoliikennettä kehitetään vastaamaan kasvavien yritysten työpaikkaliikkumisen tarpeita. Terveitä elämäntapoja edistetään kaavoittamalla lyhyiden etäisyyksien kaupunkia ja rakentamalla tällä kantakaupunkialueella koulu- ja työmatkareitistöä kävelijöille ja pyöräilijöille. Huolehdimme, että kaupungissa liikkuminen on sujuvaa asukkaan elämäntilanteesta riippumatta ja että keskusta säilyy saavutettavana kaikilla liikennemuodoilla.

Investoinnit toteutetaan kestävästi. Tehokas ajallinen ja taloudellinen hallinta sekä osaava ja huolellinen rakennuttaminen. Investoinneilla voidaan vauhdittaa kasvua.

Investointien lähtökohtana on palveluverkkotarkastelu (väestön ikärakenteen muutokset ja väestönkasvu) ja liikuntapaikkarakentamisen tukena liikuntaverkkoselvitys. Kaupungin palvelurakennusinvestoinnit perustuvat hyväksytyihin palveluverkkosuunnitelmiin.

Investointien aikataulutaminen tehdään kokonaisarviointien pohjalta, joissa huomioidaan tehokkuus, kannattavuus, välttämättömyys, käyttö-talous, kasvun mahdollisuudet. Rakennuttamishankkeiden kustannusten hallintaa parannetaan toteuttamalla tarveselvitys ja hankesuunniteluohjetta myös infrahankkeissa. Kestävät investointiperiaatteet ja laatu-taso määritellään hankesuunnitelmissa.

Kaikessa rakentamisessa huomioidaan energiatehokkuus ja kestävät ratkaisut. Rakennuskannan energiatehokkuutta ja rakennusten älykkyyttä parannetaan ja priorisoidaan investointiraamin puitteissa.

Päiväkotien ja koulujen tulee olla terveellisiä ja turvallisia. Rakennuttamme peruskorjaukset ja uudiskohteet nopeutetussa aikataulussa pohjautuen korjaus- ja uudisrakentamissuunnitelmaan. Tila- ja infraomaisuuden hallinta perustuu suunnitelmallisuuteen, jossa hyödynnetään korjausvelka-laskentaa. Omaisuuden arvosta huolehtiminen edellyttää riittäviä investointimäärärahoja.

Isoista investointihankkeista toteutamme Kupittaa kansihankkeen, Taito-kampuksen ja uuden konserttitalon sekä edistämme Ratapihan elämyskeskuksen toteutumista. Uusien asuinalueiden rakentamista teemme luonnollisena osana kaupungin kasvua.

Toteutamme muutosta kulkutapajakaumaan toteuttamalla pyöräteitä, lisäämällä kävelyn houkuttelevuutta ja aloittamalla runkobussijärjestelmän toteutuksen.

Raitiotien kustannus- ja kannattavuusarvion pohjalta tehdään päätökset kaupunkikehityksen kannalta merkittävästä joukkoliikenneratkaisusta

### Hiilineutraali ja resurssiviisas Turku

Pidämme kiinni Hiilineutraali Turku 2029 –tavoitteesta ja toteutamme tehtyjä päätöksiä. Turun kaupungin ilmastosuunnitelmassa 2029 (kv 11.6.2018 § 412) on päätetty tavoitteita ja toimenpiteitä, joilla edetään kohti kaupunkialueen hiilineutraaliutta 2029 ja varaudutaan ilmastomuutoksen vaikutuksiin. Huomioimme kaupungin ilmastotavoitteet erityisesti maankäyttöä, energiaa, rakentamista ja liikkumista koskevassa päätöksenteossa. Kaupungin hiilineutraaliustavoitteen saavuttaminen edellyttää energiatehokkaan, resurssiviisaan ja päästöttömän toimintatavan ulottamista kaikkeen toimintaan. Ilmastomuutokseen varautuminen huomioidaan kaikessa kaupunkiympäristön suunnittelussa ja rakentamisessa erityisen huomion ollessa hulevesissä sekä ekologisten riskien torjumisessa.

Toteutamme tehtyjä päätöksiä luonnon monimuotoisuuden vahvistamiseksi. LUMO-ohjelman pohjalta valmistamme luontotavoitteen, joka pitää sisällään luonnon monimuotoisuuden ja lähiluonnon vahvistamisen sekä kaupunkivehreyden lisäämisen. Perustamme uuden luonnon-suojelualueen Mälkkälän-Kuninkojan alueelle.

Selvitämme päästöbudjetointia tavoitellen sen ottamista osaksi talous-arvioprosessia

Edistämme siirtymää kohti kiertotaloutta osallistamalla toimeenpanosuunnitelman valmisteluun.

### Kansainvälisyys, matkailu, saavutettavuus ja edunvalvonta

Turun logistista asemaa solmukohtana pohjoisessa kasvukäytävässä kehitetään mm. edistämällä Turun ja Helsingin välistä nopeaa junayhteyttä, Matkakeskusta, uutta satamaterminaalia ja -yhteyttä sekä Turun

# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

## Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

kehätiehankkeita. Huolehdimme osaltamme lentoaseman ja satamatoimintojen kilpailukyvyistä sekä Turun ulkoisesta saavutettavuudesta.

Huolehdimme osaltamme kansainvälisen koulun siirto keskustan läheisyyteen (esim. Itäharju).

Kaupunki toimii aloitteellisesti Itämeren suojelussa Itämerihaasteen mukaisin toimenpitein, joiden tavoitteena on parantaa vesistöjen, pienvesien ja rannikkovesien tilaa.

### Kärkihankkeet

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus toteuttaa erityisesti kolmea kaupungin kärkihankkeista:

Tiedepuiston kärkihanketta edistetään maankäytön hankkeilla, asema-kaavoitusohjelmalla sekä investointiohjelmilla.

Keskustan kehittämisen kärkihanketta edistetään maankäytön hankkeilla, asemakaavoitusohjelmalla sekä investointiohjelmilla.

Yhteisöllisyys, hyvinvointi ja asuinalueiden tasapainoinen kehitys. Segregaatiota vähennetään mm. aktiivisella asunto- ja maapolitiikalla. Turun lähiöitä kehitetään viihtyisiä ja hyvää elämää tukevia alueita. Lähiöiden täydennysrakentamisella elävöitetään asuinalueita, turvataan keskeinen palvelurakenne ja kavennetaan alueiden välistä eriarvoisuutta. Suunnittelemme ja toteutamme liikkumiseen kannustavaa kaupunkiympäristöä.

Kaupungin kärkihankkeiden lisäksi edistetään muita merkittäviä aluekehittämissuunnitelmia mm. Linnakaupunki, Skanssi ja Blue Industry Park.

### Omnistuva ja jatkuvasti parempi Turku

Asukas- ja asiakaslähtöisyys kantavana periaatteena kaikessa toiminnassa. Toimintaa kehitetään asukas- ja asiakaslähtöisesti asukaskyselyiden pohjalta. Tavoitteena on, että yritysten ja elinkeinoelämän edustajille tarjotaan palvelu ns. ensimmäisen luokun periaatteella. Annamme lisää palvelulupauksia prosessien nopeuttamiseksi ja ennakoitavuuden parantamiseksi. Paremmalla asiakaspalvelulla tavoitellaan toiminnan tehostamista.

Tuottavuutta ja uudistumiskykyä kasvatetaan edistämällä innovaatioita. Suunnittelemalla toiminnan kehittämistä ja hankintoja laajalla yhteistyöllä luodaan samalla markkinoita ja kasvualustaa uusille ratkaisuille.

### Palvelun tarvetta kuvaavat tunnusluvut

Tunnusluku	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Asunnot yhteensä, lkm	111600	113 769	115 209	117 836	120 171						
Asuntojen määrän muutos edellisestä vuodesta, lkm		2 169	1 440	2 627	2 335						
Liikennekäytössä olevat henkilöautot, lkm		76 671	78 206	79 113	80 372						
Kaupunkiympäristön kunnossapidettävä pinta-ala, ha		3 878	3 916	3 955	3 926	3 929	3 968	4 008	4 048	4 089	4 150
Konserniyhtiöiden asuntotuotantotavoitteet (TVT, Vaso ja TYS), lkm					540	540	600	600	600	600	
Asemakaavoitettu alue, ha		10 131,74	10 167,13	10 181,80	10 182,86						

Huolehdimme, että maankäytön prosessissa resurssit ovat riittävät ja lisäämme kumppanuusyhteistyötä prosessien nopeuttamiseksi kasvun luomisessa. Toimintaa tehostetaan nopeuttamalla tonttituotantoprosessia kaavoituksesta, kaupunki-infran rakentamiseen ja tontinluovutukseen. Lisäämme Tuottavuutta lisäämään hankintamenettelyillä, kumppanuuksilla ja kilpailuttamisella. Ostopalveluja käytetään toiminnan tehostamiseksi. Tekemällä asioita yhdessä kumppanien kanssa ja rohkeasti kokeilemalla toiminta uudistuu.

Hankinnoissa huolehdimme, että pienillä ja keskisuurilla yrityksillä on mahdollisuus osallistua kilpailutuksiin.

Vakiinnutamme asukkaiden osallisuuden toimintamalleja. Edistämme osaltamme asukasbudjetoinnin osuuden kasvattamista.

Hyödynnämme digitalisaation tarjoamia mahdollisuuksia toiminnan kehittämiseksi. Palvelujen ja toimintojen digitalisointi mahdollistaa organisaatio- ja kustannusrakenteen keventämisen ja henkilöstön ajankäytön kohdentamisen vaativampiin tehtäviin. Asukkaille ja asiakkaille tämä tarkoittaa aikaisempaa parempia mahdollisuuksia käyttää kaupungin palveluja ajasta ja paikasta riippumatta. Hyödynnämme digitaalisuutta ja dataa myös osana kaavoitusta, luvitusta, katujen kunnossapitoa ja opastuksia. Palvelujen digitalisoinnilla tehostetaan toimintoja ja parannetaan ajasta ja paikasta riippumattomia itsepalvelu- ja osallistumismahdollisuuksia.

Lisäämme yritysvaikutusten arviointeja päätöksenteon valmistelussa, kun asia koskettaa elinkeinoelämää.

Tuloksellisuutta parannetaan hyvällä johtamisella, uusilla toimintatavoilla ja niitä tukevilla työvälineillä. Läpinäkyvällä tietoon perustuvalla johtamisella varmistetaan, että tehdään oikeita asioita oikeaan aikaan kustannustehokkaasti. Tietojärjestelmiä kehitetään siten, että toiminnan tiedot saadaan yhdistettyä ajantasaiseen taloustietoon. Noudatamme kaupungin kehittämismallia (Kh 29.9.2014 § 368) kaikessa kehittämisessä. Kehittämismalli yhtenäistää kehittämiseen liittyvät työtavat.

Osaava ja motivoitunut henkilöstö on kaupungin keskeinen voimavara. Hyvinvoiva henkilöstö jaksaa auttaa ja kehittää maa työtään. Panostamme henkilöstömme työhyvinvointiin sekä koulutukseen ja osaamisen ennakointiin.

Laadukkaat tukipalvelut tulee olla mitoitettu oikealle tasolle siten, että päivittäinen työskentely on sujuvaa.

# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

## Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

Tunnusluku	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Elintarvike- ja terveysuojelulain mukaiseen suunnitelmalliseen valvontaan kuuluvien kohteiden määrä				2 866	2 866	3 000	3 100	3 200	3 300	3 400	

### Toiminnalliset tunnusluvut

#### Volyymi

Tunnusluku	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Hyväksytyjen asemakaavojen (kv) sisältämä uuden ja käyttötarkoituksen muutoksen alaisen kerrosalan lisäys, yhteensä kem2	253 750	526 250	153 400	386 605	393 664	326 410
- pientalot (AO, AP), kem2	51 270	7 940	25 700	4 000	0	1 600
- kerrostalot (AK), kem2	54 280	7 600	119 800	298 790	105 040	262 055
- elinkeinot, palvelut, kem2	148 200	510 710	7 900	83 815	288 624	62 755
Kaupungin maalle sijoittuvan hyväksytyjen asemakaavojen (kv/merkittävät ja ltk/vähäiset) asuinkerrosalan osuus	14 %	18 %	81 %	62 %	15 %	43 %
Hyväksytyjen asemakaavojen asuinkerrosalan sijoittuminen tiivistyväälle kestävästä kaupunkirakenteesta vyöhykkeelle	93 %	54 %	51 %	96 %	100 %	95 %
Konserniyhtiölle luovutetut tontit, kerrosala (k-m2)			8 100	10 724	28 580	7 500
Seudullisen joukkoliikenteen matkamäärät, Turku, milj. matkaa (vuosien 2015-2018 luvut korjattu koko Föliissä koululaiskorttilaskennan muutoksen vuoksi)	20,8	22,0	23,0	22,7	22,3	14,2
Ympäristöterveyden käsittelemät ilmoitukset ja hakemukset, yhteensä (kpl)	384	290	293	392	344	383
Myönnetyt rakennusvalvonnan luvat (lkm)	1428	1502	1 510	1511	1335	1214
Myönnetyt asunnot, muut rakennukset (lkm)	1 003	2 308	2 463	1 895	1635	3027
Myönnetyt asunnot, pientalot (lkm)	93	121	126	111	89	152
Palautepalveluun jätettyjen palautteiden määrä (vuodesta 2016 alkaen Föli mukana)	7 037	13 801	17 143	19 460	21 775	17 347

### Laatu ja vaikuttavuus

Tunnusluku	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Keskustan suuralueen väkiluku 31.12.	53 443	54 490	55 503	56 371	57 084	
Pientalojen osuus asuntokannasta, %	25,5	25,6	25,4	25,1	24,7	
Liikenneonnettomuuksissa loukkaantuneiden määrä, hlö	192	209	183	149	177	161 enn.



# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

## Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

Tunnusluku	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liikenneonnettomuuksissa loukkaantuneiden määrä, hlö	192	209	183	149	177	161 enn.
Henkilöautotiheys (henkilöautoa/1000 asukasta) liikennekäytössä	409	409	412	413	417	419
Henkilöautotiehys (henkilöautoa/1000 asukasta) rekisterissä	473	478	485	489	496	498
Kasvihuonepäästäjän määrä (kt CO <sub>2</sub> =2ekv/vuosi)	969,8	966,0	932,7	913,3	750 enn. tieto	

### Tuottavuus ja tehokkuus

Tunnusluku	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Asemakaavoituksen kesto käynnistymisestä hyväksymiseen (kv), kk (mediaani)	29,3	25,9	29,9	22,4	24,2	35,3		
Rakennusvalvonnan kaikkien lupien keskimääräinen käsittelyaika (80 % luvista), vrk *vuonna 2019: 90 % luvista	22	38*	34	36	60	84		80
Infran ylläpitomenot (€) / ylläpidettävä pinta-ala (ha)		6 036	6 427	6 114	5 673	4 695		
Joukkoliikenteen kustannukset asukasta kohti, Turku, euroa (sisältää hallinnon)	94	92	86	91	92	90		
Palautteiden vastausaika, vrk (mediaani)	2	4	3	4	5	3		

### Työvoiman käyttö

Tunnusluku	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Henkilötyövuodet (HTV)								
- Ympäristötoimiala (2015-2017)	163,6	165,0	164,4					
- Kiinteistötoimiala ((2015-2017)	207,4	206,9	208,9					
- Kaupunkiympäristötoimiala ((2018- )				301,0	312,2	314,1		
Palkat ja palkkiot (€)								
- Ympäristötoimiala (2015-2017)	7 035 652	7 084 096	7 125 792					
- Kiinteistötoimiala ((2015-2017)	8 658 428	8 730 536	8 825 386					
- Kaupunkiympäristötoimiala ((2018- )				13 243 905	14 082 652	14 757 851		

# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

## Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

### Toiminnan tavoitteet

#### Talousarviolausekkeet

Lautakunta	Talousarviolauseke
Kaupunkiympäristölautakunta	Kaavaohjelmaa tarkastellaan siten, että kaupungin omassa kaavavalmistelussa priorisoidaan kasvuhankkeita.
Kaupunkiympäristölautakunta	Kaupungille tuloa tuottavien kiinteistökehityskohteiden kaavoituksen sujuvuus varmistetaan kumppanuuskaavoituksen kautta.
Kaupunkiympäristölautakunta	Käynnistetään tarkastelu, jossa etsitään sijainteja tarvittavia julkisten palveluiden tonttitarpeita varten hyvinvointialueen palveluverkkoa silmällä pitäen.
Kaupunkiympäristölautakunta	Laaditaan TVTn kanssa erillinen kumppanuuskaavoitussopimus, jonka johdosta TVT voi uudistaa olemassa olevaa asuntokantaansa ja valmistella asemakaavoja. Kaavoitus voi kohdistua kaupungin omistamille ja osoit- tamille alueille.
Kaupunkiympäristölautakunta	Laaditaan vuoden 2022 aikana suunnitelma pientalotonttien määrän kasvattamiseksi siten, että se mahdollis- taa merkittävästi useamman uuden pientalon rakentamisen vuosittain. Suunnitelman lähtökohta on tavoitteel- linen ja siinä pyritään tarjottavien tonttien määrän kasvuun valtuustokauden aikana lineaarisesti 2023 200 tonttia, 2024, 250 tonttia, 2025 300 tonttia. Lopullinen tavoite asetetaan suunnitelman laatimisen jäl- keen. Suunnitelmassa huomioidaan kestävä kaupunkirakenne ja sosiaalinen ja taloudellinen kestävyys.
Kaupunkiympäristölautakunta	Valmistellaan uudenlainen toimintamalli yksityisten pienten kaavahankkeiden (esimerkiksi maksimissaan noin 2000 kem) prosessin nopeuttamiseksi siten, että se tuodaan päätettäväksi alkuvuoden 2022 aikana. Tehdään tarkastelu ja arviointi mallin onnistumisesta valtuustokauden päätteeksi.
Kaupunkiympäristölautakunta	Kaavoituksen, maankäytön ja rakennusluvituksen lisäresurssitarpeet huomioidaan suotuisan kaupunkikehi- tyksen edistämiseksi. Ilman lisäresursseja kunnianhimoisiin kehitystavoitteisiin ei lautakunnan arvion mukaan päästä.
Kaupunkiympäristölautakunta	Hiilinielujen tavoitelukua (hiilivaraston muutos, CO2-ekv/) valmistaudutaan nostamaan erillisen valmistelun pohjalta.
Kaupunkiympäristölautakunta	Rakennuslupien käsittelyajan vuositavoitteita lasketaan nopeammin kohti yleistavoitetta 30 vuorokautta. Esi- merkiksi vähintään 2022 60 vrk, 2023 45 vrk, 2024 30 vrk, 2025 30 vrk.
Kaupunkiympäristölautakunta	Asemakaavoituksen keston yleistavoitteeksi 2025 mennessä asetetaan 20 kuukautta ja vuoden 2022 aikana luodaan toimenpidesuunnitelma siihen pääsemiseksi. Lisäksi erityisesti kiirehditään kaavoituksen aloittamista kaava-aloitteen jättämisen jälkeen (kaavoituksen jonotusajan lyhentäminen).
Kaupunkiympäristölautakunta	Lauttarannan kävely- ja pyöräilyosien investointilistalle tuomisen kiirehtiminen niin, että hanke lisätään tämän valtuustokauden investointilistalle. Tämä vastaa kaupungin kulkumuotojakaumatavoitteiden lisäksi pormesta- riorajelmaan kirjattuihin tavoitteisiin.
Kaupunkiympäristölautakunta	Asunto- ja maapolitiikan (AMO) periaatteet päivitetään vuoden 2022 aikana, siten että valtuusto hyväksyy uudet periaatteet viimeistään joulukuussa.
Kaupunkiympäristölautakunta	Viimeistään AM-politiikan periaatteiden päivityksen yhteydessä määritellään ja päätetään tarkka prosessiku- vaus kaupungin erilaisista merkittävistä maapolitiikan toimista (asunto- ja maapolitiikan periaatteet luku 4), kuten innovaatiokumppanuus, äkillinen lisäarvohanke, kiinteistökehittäminen, elinkeinotontin luovuttaminen tai muut maapolitiittiset toimet. Samassa yhteydessä määritellään mahdollisuudet ja oikeudet jättää aloitteita, vas- tuut, valmistelun ja ohjauksen prosessi, päätöksentekomenettely sekä annetaan sitova palvelulupaus prosesi- nin eri vaiheiden kestosta. Konserniyhtiöiden ja muiden strategisesti tärkeiden tavoitteiden osalta menettelyt tarkastetaan samassa yhteydessä. Samassa valmistelussa toteutetaan seuraavia pormestariohjelman kirjauk- sia:
Kaupunkiympäristölautakunta	Annamme palvelulupauksen kumppanuushankkeille, kaavoitusaloitteiden käsittelylle sekä luvituksen käsitte- lyllä, millä varmistetaan, että kaavoitus- tai rakennuslupaprosessien kesto ei veny yli luvatus.
Kaupunkiympäristölautakunta	Kaikessa valmistelussa ja päätöksenteossa huomioidaan asiakaslähtöisyys.
Kaupunkiympäristölautakunta	Selkeytämme kaupunkiorganisaation vastuita siten, että yritysten ja elinkeinoelämän edustajat tietävät, ke- neen olla yhteydessä ns. yhden luukun periaatteen mukaisesti.

# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

## Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

### Alustavat pormestariohjelman toimenpiteet

#### Teema: Edunvalvonta

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022
2	Saaristomeren suojelun toteuttaminen ja siihen riittävän rahoituksen saaminen, jotta maailman herkimmän, kauneimman ja saastuneimman saariston tila paranee ja jotta se säilyy myös tulevien sukupolvien ilona ja vahvistaa alueemme luonnon monimuotoisuutta.	Toteutamme Turun ja Helsingin kaupunkien Itämerihaasteen toimenpideohjelman 2019-2023. Turussa 99/105 toimenpidettä aloitettu, käynnissä tai valmiina. Ohjelmaa toteutetaan koko kaupungin toimijoiden voimin yhteistyössä kansalaisten, yritysten, julkisen ja kolmannen sektorin kanssa niin, että työ puhtaana, tuottavana ja yhteisen Itämeren eteen (eli kaikkien kestävyysnäkökohtien, ekologisen, taloudellisen sekä sosiaalisen ja kulttuurisen) Turun alueella, vahvistuu. Uusia toimenpiteitä luodaan jatkuvasti. Toteutuksesta viestitään aktiivisesti ja osallistavasti. Vuonna 2022 priorisoidaan kansallisen ja kansainvälisen verkoston laajentamista (8.10.2021: 317 kumppania mukana). Riittävän rahoituksen varmistamiseksi osallistuttu vuonna 2021 YK:n Ocean Innovation Prize kilpailuun, jonka palkintosumma on miljoona dollaria.

#### Teema: Hiilineutraali Turku

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022
4	Huomioidaan kaupungin ilmastotavoitteet erityisesti maankäyttöä, energiaa, rakentamista ja liikkumista koskevassa päätöksenteossa.	Maankäytössä panostetaan hiilineutraalin kaupunkialueen saavuttamiseen vuoteen 2029 mennessä, mikä edellyttää energiatehokasta ja kestäviin liikkumismuotoihin kannustavaa yhdyskuntarakenteen kehitystä. Rakentamista ohjataan keskuksista, asuutiivistymistä, kestävästä liikkumisesta ja lähipalveluista muodostuvalla kaupunkirakenteen vyöhykkeelle. Tavoitteena on, että asemakaavoitettavasta asuinrakennusoikeudesta väh. 85 % sijoittuu tiivistyville kestävä kasvun vyöhykkeelle. Kaavahankkeissa otetaan käyttöön kaavan ilmastovaikutusten arviointi. Parannamme kestävä liikkuksen edellytyksiä. Tavoitteena on vähentää Turun tie- ja katuliikenteen kasvihuonekaasupäästöjä vähintään 50 % vuoden 2015 tasosta vuoteen 2029 mennessä. Tavoitteena on kasvattaa kestävien kulkutapojen kulkumuoto-osuutta Turun kaupungissa yli 66 % tasolle vuoteen 2030 mennessä nykyisestä noin 50 prosentista (Yleiskaava 2029, kh 30.9.2013 § 399 ja Ilmastosuunnitelma 2029, kv 11.6.2018 § 142). Se tarkoittaa kävelyn ja pyöräilyn määrän kasvua keskimäärin 3,4 %:ia ja autoliikenteen vähentymistä keskimäärin 3 %:lla vuosittain. Lisäksi joukkoliikenteen matkamäärän pitäisi kasvaa vuodessa keskimäärin 5,2 %. Luomme aktiivisesti kestävä liikumiskulttuuria ja parannamme kestävä liikkuksen edellytyksiä. Toteutamme muutosta kulkutapajakaumaan rakennuttamalla pyöräteitä (toteutamme Pyöräilyn kehittämissuunnitelmaa investointiohjelman puitteissa), kävelyn houkuttelevia yleisiä alueita ja runkolinjaston käyttöönoton edellyttämiä investointeja investointiohjelman mukaan. Normaalin talvikunnossapidon lisäksi, kunnossapidossa toteutetaan tehostettua kävely- ja pyöräteiden talvihoitoa. Vuonna 2022 urakkaan sisältyy 12 km harjasuolattavaa reittiä ja noin 20 km harjahiekoitettavaa reittiä. Rakennuttamisessa huomioidaan energiatehokkuus ja muut kestävät ratkaisut mm. Green Deal (päästöttömät työmaat) ja uusiomateriaalit. Osallistumme Turun kaupungin alueelle laadittavaan hiilivarastojen ja -nielujen päivityskartoitukseen. Lisäämme kaupungin omistamien metsien ja maaperän yhteistä hiilivarastoa 15 kt CO <sub>2</sub> -ekv vuodessa. Luomme aktiivisesti kestävä liikumiskulttuuria ja parannamme kestävä liikkuksen edellytyksiä. Tavoitteena on joukkoliikenteen käyttäjämäärän palauttaminen vuoden 2019 tasolle, jonka jälkeen haetaan kasvua. Fölin kilpailutuksissa suositaan sähköbusseja EU-lainsäädännön, Suomen lainsäädännön ja kaupungin tavoitteiden mukaisesti.
9	Perustetaan Mälikkälän-Kuninkojan alueelle uusi luonnonsuojelualue.	Valmistellaan Mälikkälän-Kuninkojan luonnonsuojelualueen perustamista koskeva esitys rauhoitumääräyksineen.

#### Teema: Hyvinvoinnin edistäminen ja palveluiden kehittäminen – Hyvinvoiva Turku

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022
10	Koulu- ja päiväkotitilojen tulee olla terveitä ja turvallisia. Päivitetään koulu- ja päiväkotiverkko vastaamaan asuinalueiden tarpeita ja	Tarkastelemme ja tarvittaessa uudelleen arvioimme koulu- ja päiväkotiverkkoa ja laadimme tältä pohjalta toimenpide-ehdotuksia toimilaverkon päivittämiseksi. Palveluverkkotarkastelun pohjalta

# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

## Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022
	laaditaan korjaus- ja uudisrakentamissuunnitelma väistötilatarpeiden. Vahvistetaan tilojen käyttöä koulun ulkopuolella.	käynnistetään tilahankkeiden tarveselvitys- ja hankesuunnitteluprosessit ja nostetaan uudet investointitarpeet tilainvestointiohjelmaan.
15	Leikkipaikkojen yhteyteen suunnitellaan aikuisten lähiliikuntaa tukevia toimintoja. Liikuntapaikkarakentamisessa huomioidaan ikäihmisten liikkumisen tarpeet.	Leikkipaikkasuunnitelmaan sovitetaan aikuisten lähiliikuntapaikkaajattelua määrärahojen puiteissa. Liikuntapaikkojen suunnittelussa, toteutuksessa ja vuorojaossa huomioidaan ikäihmiset.

### Teema: Jatkuvasti parempi Turku

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022
39	Luodaan Turkuun asiointitili, jota kautta on helppo hoitaa asioita sujuvasti ajasta ja paikasta riippumatta. Hyödynnetään digitaalisuutta ja dataa myös osana kaavoitusta, luvitusta, katujen ja katuverkon kunnossapitoa ja opastuksia.	Fölin CRM (asiakashallintajärjestelmä) otetaan käyttöön. Fölin CRM yhdistetään kaupungin asiointitiliin. Rakennusvalvonnassa otetaan käyttöön CRM-pohjainen rakennushankekohtainen asiakastytyväisyyskysely. Kunnossapito osallistuu Infraomaisuuden tietovirrat -hankkeeseen, joka saa VM:n digikannustinrahaa. Seurataan aktiivisesti katuverkon ja opastuksen digitalisaation kehityshankkeita KEHTO-foorumin yhteydessä.

### Teema: Kansainvälisyys ja verkostot – Turku, kokoaan suurempi maailmalla

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022
48	Huolehditaan kansainvälisen koulun jatkosta ja siirrosta keskustan lähistölle (esimerkiksi Itäharjulle).	Kansainvälisen koulun tarveselvitys päivitetään ja yhtenä vaihtoehtona tutkitaan tilojen toteuttamista Itäharjun monitoimitalon yhteyteen. Tarvittaessa käynnistetään kaavoitus.

### Teema: Kestävän kasvun Turku

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022
51	Kaupunkia tiivistetään täydennysrakentamalla hyvien joukkoliikenneyhteyksien varrelle, huomioidaan lähiluonnon ja viheralueiden merkitys ja tarkastellaan palveluverkkoa uudet asuinalueet huomioiden. Lisätään erityisesti houkuttelevilla alueilla olevien pientalo- ja kerrostalotonttien tarjontaa ja laaditaan koko kaupungin kattava täydennysrakennus selvitys.	Kytetään raitiotiehanke maankäytön kehitykseen ja palveluverkon kehittämiseen. Tavoitteena on, että asemakaavoitettavasta asuinrakennusoikeudesta väh. 85 % sijoittuu tiivistyväle kestävän kasvun vyöhykkeelle. Näin luodaan puitteet maankäytön, asumisen, liikenteen, palvelujen ja elinkeinojen kehittämiseksi taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla. Täydennysrakentamisen toteuttamisessa hyödynnämme kumppanuutta. Olemassa olevan kaupunkirakenteen tiivistämisessä hyödynnetään olemassa olevaa katu- ja muuta infraa. Kasvatetaan kaavavarantoa kysyntää vastaavasti. Tavoitteet kerrosalan lisäykselle vuonna 2022 ovat asuinpienalojen osalta 40.000 kem2, kerrostalojen osalta 134.900 kem2 ja työpaikatonttien osalta 64.000 kem2. Riittävä tonttivaranto varmistetaan. Tavoitteena on, että rakentamiskelpoisia pientalotontteja on luovutettavana kahden vuoden tarpeisiin ja kerrostalotontteja sekä työpaikatontteja kolmen vuoden tarpeisiin. Pientalokaavoituksen lisäämisellä tavoitellaan kolmen vuoden varantoa tulevina vuosina. Pientalotonttien tarjontaa parannetaan aktiivisesti kaavahankkeilla Hirvensalossa, Skanssissa ja Yli-Maariassa. Lisäksi edistetään vanhempien hyvin saavutettavien pientaloalueiden täydennysrakentamismahdollisuuksia kaavoituksen ja mahdollisesti alueellisten poikkeamisprosessien avulla. Täydennysrakentamishelman valmistelu käynnistetään konsulttityönä ja tavoitteena ohjelman hyväksyminen vuonna 2023.
52	Huolehditaan, että kaupungissa liikkuminen on sujuvaa ja että keskusta säilyy saavutettavana kaikilla liikennemuodoilla.	Vahvistetaan liikennepalveluiden yhteensovittamista kärkihankkeiden kautta. Keskustan väliaikaiset liikennejärjestelyt päättyvät. Joukkoliikenne palaa Aurakadulle ja Eerikinkadulle Kauppatori-hankkeen valmistuessa 2022. Kokeillaan eri liikkumismuotojen pysäköintiratkaisuja yhteistyössä yritysten kanssa. Yhteiskäyttöautojen pysäköintiä pyritään helpottamaan. Joukkoliikenteen matkamääriä kasvatetaan erilaisin toimenpitein (tarjonta, kalusto, matkustajainformaatio, lippujärjestelmä, markkinointi ja viestintä, asiakasrekisteri ja yritys yhteistyö). Toteutetaan EU-rahoitteista Scale-Up -hanketta, johon kuuluu mm. kestävät matkaketjut ja liikkuminen palveluna. Käyttöön otettava eri liikkumismuotojen yhteinen liikkumisenäkymä (dynaaminen näkymä karttapohjalla) sujuvoittaa liikkumista kaupungissa kaikilla liikkumismuodoilla. Keskustan liikennesuunnitelma valmistellaan yleiskaava 2029 yhteydessä. Raitiotien yleissuunnitelma selvityksineen valmistuu. Keskustan saavutettavuutta parannetaan laatimalla suunnitelma opastuksista pysäköintilaitoksiin.

# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

## Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022
53	Huomioimme kaupungin rakentamisessa turvallisuuden tärkeänä osana sekä inhimillistä kestävyyttä että viihtyvyyttä.	Toteutamme liikenteen turvallisuutta parantavia ja korjausvelkaa alentavia investointeja infran investointiohjelman mukaisesti. Tavoitteena säilyttää hyvä taso (3,77) FCG:n Kaupunki- ja kuntapalvelut –kyselyn kriteerissä "tyytyväisyys rakennetun ympäristön viihtyisyyteen ja kauneuteen". Toteutamme Turun kaupungin turvallisuussuunnitelman 2017-2020 (kh 6.3.2017 § 91) toimenpiteitä. Tavoitteena on, että liikenneonnettomuuksissa loukkaantuneiden määrä vähenee keskimäärin noin 5 % vuodessa. Liikenneturvallisuutta parannetaan laatimalla erillinen liikenneturvallisuussuunnitelma yhteistyössä kaupungin eri palvelukokonaisuuksien sekä ELY-keskuksen kanssa osana MAL-sopimuksen tavoitteita.
54	Annetaan palvelulupaus kumppanuushankkeille, kaavoitusaloitteiden käsittelylle sekä luvituksen käsittelylle. Kumppanuuskaavoituksen tulee olla pienehköissä, yksityisissä aloitteissa ensisijainen vaihtoehto. Huolehditaan, että kaavoituksen ja luvituksen resurssit ovat riittävät.	Annamme palvelulupauksen, että kaavoitusaloitteet käsitellään 3 kuukauden sisällä. Tavoitteena on, että vaikutuksiltaan merkittävien asemakaavojen käsittelyajan mediaani on enintään 24 kk. 40 % kaavoitusohjelman kaavahankkeista valmistellaan kumppanuus/ konsulttityönä. Kaavoituksen puitesopimus konsultit kilpailutetaan vuonna 2022. Rakennusvalvonnan luparuuhka puretaan 31.8.2022 menessä. Rakennusvalvonnan kaikkien lupahakemusten käsittelyaikatavoite on 60 vrk (80 % luvista) vuonna 2022.
57	Toteutamme muutosta kulkutapajakaumaan toteuttamalla pyöräiteitä, lisäämällä kävelyn houkuttelevuutta ja aloittamalla runkobus-sijärjestelmän toteutuksen.	Kulkutapajakauman muutosta seurataan.

### Teema: Kärkihankkeet

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022
65	Tiedepuiston kärkihanke, Olemassa oleva kärkihanke jatkuu, päivitetään toimenpidesuunnitelma valtuustokaudelle.	Tiedepuiston kärkihanketta toteutetaan erillisen toimenpidesuunnitelman mukaisesti.
66	Keskustan kehittämisen kärkihanke, Olemassa oleva kärkihanke jatkuu, päivitetään toimenpidesuunnitelma valtuustokaudelle.	Keskustan kehittämisen kärkihanketta toteutetaan erillisen toimenpidesuunnitelman mukaisesti.
69	Yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja asuinalueiden tasapainoisen kehityksen kärkihanke, Lähiöiden kehittämisen ensisijaiseksi tavoitteeksi vahvistetaan segregaaion vähentäminen. Vahvistetaan kaupunkilaisten yhteisöllisyyttä ja osallistumista kaupungin kehittämiseen.	Yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja asuinalueiden tasapainoisen kehityksen kärkihanketta toteutetaan erillisen toimenpidesuunnitelman mukaisesti.

### Teema: Matkailu ja saavutettavuus – Tapahtumien Turku

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022
74	Turku panostaa matkailun kehittämiseen voimakkaasti ja siinä onnistumiseksi houkuttelee alan toimijoita yhteen. Lentoaseman ja satamatoimintojen kilpailukyvyistä tulee huolehtia. Kansainvälisen matkailun kasvattaminen on yksi elinkeinopolitiikan keskeisistä tavoitteista.	Huolehdimme satamatoimintojen kilpailukyvyistä. Sataman yhteisterminaalin kaavoitus ja yhteisterminaalihankkeeseen liittyvän kaupungin infran katu- ja toteutussuunnittelu. Varmistetaan yhteisterminaalin saavutettavuus kaikilla kulkumuodoilla.

### Teema: Turun talousraami 2021–2025 – Vahvana 2030-luvulle

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022
78	Raitiotien kustannus- ja kannattavuusarvion pohjalta tehdään päätökset kaupunkikehityksen kannalta merkittävästä joukkoliikennetarkistuksesta.	Yleissuunnitelma Satama-Varissuo valmistuu. Päätös toteutussuunnittelusta (kh) myös Kauppatori -Satama osuudella (Varissuo-Kauppatori toteutussuunnittelu päätetty kv:ssä 20.4.2020). Hankeyhtiö on toiminnassa ja käynnistänyt toteutussuunnittelun hankintamenettelyn.
79	Investointien tehokas ajallinen ja taloudellinen hallinta sekä osaava ja huolellinen rakennuttaminen ovat avainasemassa, jotta investointeja voidaan toteuttaa kestävästi.	Laaditaan investointikokonaisuuden kannattavuuslaskelmat pormestariohjelmassa linjattujen periaatteiden mukaisesti ja tehdään tarvittavat päätökset investointien aikataulutamisesta.
80	Rakennamme uuden konserttitalon aikataulussa, joka mahdollistaa orkesterin siirtymisen suoraan uusiin tiloihin, tavoitteena vuosi 2025.	Uuden konserttitalon hankesuunnitelma valmistuu valtuuston hyväksymän asemakaavan pohjalta ja siirrytään toteutussuunnitelmavaiheeseen. Huolehditaan aktiivisesta viestinnästä.
81	Toteutamme Kupittaa kansihankkeen mahdollistamaan tiedepuiston kärkihanketta ja luomaan uuden yhdistetyn Kupittaa-ltäharjun kaupunginosan vahvan joukkoliikenteen- ja työpaikkakesittymän äärelle. Toteutamme TAITO-kampuksen.	Tiedepuiston kansihankkeen allianssi valmistelee kokonaisuunnitelman, jonka pohjalta alueelle laaditaan asemakaava. Infrahankkeen hankesuunnitelma ja Taito-kampuksen hankesuunnittelu on käynnissä.
82	Turku tavoittelee tulopohjan vahvistamiseksi merkittävää lisärakentamista.	Kaupungin käytöstä poistuvia rakennuksia ja maa-alueita kehitetään erilaisilla kiinteistönkehityshankkeilla erillisen kiinteistökehitysohjelman mukaisesti. Vuonna 2022 maanmyynnistä tavoitellaan tuloja 23,7 milj. euroa ja myyntivoittoa 19,7 milj. euroa. Yksityisen omistamia maita kehitetään kaavoituksen kautta. Vuonna 2022 maankäyttösopimusten tulotavoite on 8,2 milj. euroa.

# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

## Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

### Määrärahat ja investoinnit, 1 000 €

#### Kaupunkiympäristö

	Tilinpäätös 2020*	Talousarvio 2021 muutoksin	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
<b>Käyttötalousoisa</b>						
Toimintatulot	75 867	72 364	73 643	75 415	76 602	81 905
Valmistus omaan käyttöön	1 396	1 610	1 610	1 610	1 610	1 610
Toimintamenot	102 160	107 356	114 139	117 265	119 013	129 280
<b>Toimintakate</b>	<b>-24 897</b>	<b>-33 382</b>	<b>-38 886</b>	<b>-40 240</b>	<b>-40 801</b>	<b>-45 765</b>
<b>Muutos-%</b>			16,5 %	3,5 %	1,4 %	12,2 %

\*) tilinpäätös 2020 ei ole vertailukelpoinen talousarviovuosiin nähden johtuen pormestarihallinnon siirtymiseen liittyvistä organisaatiomuutoksista

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
<b>Investointiosa</b>						
Investointimenot	1 115	1 020	903	1 000	1 000	1 000
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet	82	176	175	175	175	175
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	0	0	0	0	0	0
<b>NETTO</b>	<b>-1 033</b>	<b>-844</b>	<b>-728</b>	<b>-825</b>	<b>-825</b>	<b>-825</b>
<b>Muutos-%</b>		-18,3 %	-13,8 %	13,3 %	0,0 %	0,0 %

#### Kaupunkiympäristölautakunta

	Tilinpäätös 2020*	Talousarvio 2021 muutoksin	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
<b>Käyttötalousoisa</b>						
Toimintatulot	41 317	37 374	38 582	39 354	40 141	40 944
Valmistus omaan käyttöön	1 396	1 610	1 610	1 610	1 610	1 610
Toimintamenot	49 991	50 985	56 279	57 404	58 352	59 619
<b>Toimintakate</b>	<b>-7 279</b>	<b>-12 001</b>	<b>-16 086</b>	<b>-16 440</b>	<b>-16 601</b>	<b>-17 065</b>
<b>Muutos-%</b>			34,0 %	2,2 %	1,0 %	2,8 %

\*) tilinpäätös 2020 ei ole vertailukelpoinen talousarviovuosiin nähden johtuen pormestarihallinnon siirtymiseen liittyvistä organisaatiomuutoksista

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
<b>Investointiosa</b>						
Investointimenot	41 317	37 374	38 582	39 354	40 141	40 944
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet	1 396	1 610	1 610	1 610	1 610	1 610
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	49 991	50 985	56 279	57 404	58 352	59 619
<b>NETTO</b>	<b>-7 279</b>	<b>-12 001</b>	<b>-16 086</b>	<b>-16 440</b>	<b>-16 601</b>	<b>-17 065</b>
<b>Muutos-%</b>			34,0 %	2,2 %	1,0 %	2,8 %

# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

## Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

### Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta

	Tilinpäätös 2020*	Talousarvio 2021 muutoksin	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
<b>Käyttötalousosa</b>						
Toimintatulot	262	383	383	383	383	383
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintamenot	264	387	383	383	383	383
<b>Toimintakate</b>	-2	-4	0	0	0	0
<b>Muutos-%</b>			0 %	0 %	0 %	0 %

\*) tilinpäätös 2020 ei ole vertailukelpoinen talousarviovuosiin nähden johtuen pormestarihalliin siirtymiseen liittyvistä organisaatiomuutoksista

### Rakennus- ja lupalautakunta

	Tilinpäätös 2020*	Talousarvio 2021 muutoksin	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
<b>Käyttötalousosa</b>						
Toimintatulot						
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintamenot	79	101	100	100	100	100
<b>Toimintakate</b>	-79	-101	-100	-100	-100	-100
<b>Muutos-%</b>			-1,4 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %

\*) tilinpäätös 2020 ei ole vertailukelpoinen talousarviovuosiin nähden johtuen pormestarihalliin siirtymiseen liittyvistä organisaatiomuutoksista

### Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta

	Tilinpäätös 2020*	Talousarvio 2021 muutoksin	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
<b>Käyttötalousosa</b>						
Toimintatulot	34 288	34 606	34 677	35 678	36 078	40 578
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintamenot	51 825	55 882	57 377	59 378	60 178	69 178
<b>Toimintakate</b>	-17 537	-21 276	-22 700	-23 700	-24 100	-28 600
<b>Muutos-%</b>			6,7 %	4,4 %	1,7 %	18,7 %

\*) tilinpäätös 2020 ei ole vertailukelpoinen talousarviovuosiin nähden johtuen pormestarihalliin siirtymiseen liittyvistä organisaatiomuutoksista

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
<b>Investointiosa</b>						
Investointimenot	424	500	500	500	500	500
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet	82	176	175	175	175	175
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	0	0	0	0	0	0
<b>NETTO</b>	-343	-324	-325	-325	-325	-325
<b>Muutos-%</b>		-5,3 %	0,2 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %

# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

## Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

### Palvelutilaus Kh/Maaomaisuus

Tunnusluku	Talousarvio muutoksin 2021	Talousarvio 2022	Taloussuunnitelma 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025
Pysyvien vastaavien luovutustuloista saatavat myyntivoitot	28 200	21 543	21 900	21 900	21 900
Maankäyttösopimuskorvaukset	6 000	11 520	11 000	11 000	11 000
Pilaantuneiden maa-alueiden kunnostuskustannukset (tontit)	1 600	2 400	2 000	2 000	2 000
Virkistysalueiden kehittäminen			500	1000	

### Infrainvestoinnit (Palvelutilaus Kh/Infraomaisuus)

Tunnusluku	Talousarvio muutoksin 2021	Talousarvio 2022	Taloussuunnitelma 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025
Strategiset kärkihankkeet, kh	23 850	30 205	42 050	68 480	59 830
Kiinteistökehitys, kh	17 511	23 947	32 360	26 215	15 850
Toimintoja tukevat, kh	1 150	4 150	150	150	150
Korjausvelkaa alentavat, kh	14 555	14 635	12 135	13 135	12 185
Liikenteen toimivuutta ja turvallisuutta parantavat, kh	2 680	1 950	1 050	2 200	4 200
Asukasviihtyisyyttä parantavat, kh	3 070	2 210	3 760	2 060	3 760
Aikaistettu toteutussuunnittelu, kh	500	500	500	500	500
Yhteensä	63 317	77 597	92 005	112 740	96 475

### Tilainvestoinnit (Palvelutilaus Kh/Tilaomaisuus)

Tunnusluku	Talousarvio muutoksin 2021	Talousarvio 2022	Taloussuunnitelma 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025
Nimetyt investointihankkeet > 1 M€, kh	17 984	32 394	105 702	129 380	100 250
Energiatehokkuusinvestoinnit, kh	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Pienet hankkeet < 1 M€, kh	9 000	9 000	9 000	9 000	9 000
Yhteensä	27 984	42 394	115 702	139 380	110 250



# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

## Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

### Kiinteän omaisuuden hankinnat (Palvelutilaus Kh/Maaomaisuus)

Tunnusluku	Talousarvio muutoksin 2021	Talousarvio 2022	Taloussuunnitelma 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025
Maaomaisuus, kh	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500

### Pysyvien vastaavien luovutustulot (Palvelutilaus Kh/Maaomaisuus)

Tunnusluku	Talousarvio muutoksin 2021	Talousarvio 2022	Taloussuunnitelma 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025
Maanmyyntitulot, kh	32 700	26 043	27 000	27 000	27 000

### Varsinais-Suomen aluepelastuslautakunta

Tilivelvollinen viranhaltija: pelastusjohtaja Jari Sainio

#### Lyhyt kuvaus toiminnasta

Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen visio on olla kehittyvä alansa valtakunnallinen suunnannäyttäjä ja laadukkaiden onnettomuuksien ehkäisy-, pelastus-, siviilivalmius ja ensihoitopalveluiden tuottaja. Toiminta-ajatuksena tärkein tehtävä on ihmishengen pelastaminen. Halutaan parantaa varsinaissuomalaisten ja Varsinais-Suomessa olevien turvallisuutta kaikissa olosuhteissa ammattitaitoisesti, nopeasti ja tasapuolisesti.

Aluepelastuslaitos tuottaa pelastustoimen palveluja Varsinais-Suomen maakunnan 27 kunnan alueella Aluepelastuslautakunnan hyväksymän palvelutasopäätöksen mukaisesti. Aluepelastuslaitos tuottaa lisäksi ensihoitopalveluja Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin kanssa allekirjoitetun yhteistoimintasopimuksen ja sairaanhoitopiirin päättämän ensihoidon palvelutasopäätöksen mukaisesti.

#### Toimintaympäristön muutokset

Uusi pelastustoimen palvelutasopäätös on astunut voimaan 1.1.2021. Uuden palvelutasopäätöksen voimassaoloaika on kuluva talousarviovuosi 2021, nyt laadittava talousarviovuosi 2022 ja kaksi taloussuunnitelmavuotta 2023-2024.

Uuden nelivuotisen palvelutasopäätöskauden luvut on tehty sillä oletuksella, että nykyinen pelastustoimen palvelutaso säilyy. Myös ensihoitopalveluiden talousarvio- ja suunnitelmakauden luvut 2022–2025 on valmisteltu siten, että vuoden 2022 toiminnan laajuus ensihoitopalveluiden osalta säilyy nykyisellä tasolla.

Talousarvio 2022 taloudelliset luvut perustuvat viimeisimpään tilinpäätökseen ja kuluva talousarviovuoden puolivuotiskauden toteumaan. Uudelle palvelutasokaudelle ja taloussuunnitelmavuosille on katsottu välttämättömäksi investointimäärärahojen indeksikorotus. Toimintakattetta nostetaan 2,0 miljoonasta eurosta asteittain 2,2 miljoonaan euroon, jolloin investointien määrärahan lisäyksellä pystytään kattamaan mm. materiaalikustannusten ja työn hinnan nousu.

Hallitusohjelman mukaisesti pelastustoimen järjestäminen siirretään kunnilta Hyvinvointialueille. Hyvinvointialueet aloittavat 1.1.2023.

Pelastustoimen siirtymisessä hyvinvointialueelle on huomioitava kaksi tehtäväkokonaisuutta: 1) Pelastustoimen järjestäminen ja 2) pelastustoimen organisointi ja rahoitus.

Sisäministeriön lähtökohtana valmistelussa on, että hallintouudistus toteutetaan siten, että pelastustoimen palvelujen taso paranee nykyisestä.

Tavoitteena on lisäksi, että:

- Pelastustoimi on erillinen ja sosiaali- ja terveystoimen kanssa rinnakkainen toimiala hyvinvointialueella
- Toimialan rinnakkaisuus tulee selkeästi näkyä mm. rahoituslain valmistelussa.
- Pelastustoimi on järjestettävä siten, että pelastustoimi toimii tarvittaessa (esim. katastrofitilanteissa ja poikkeusoloissa) valtakunnallisena järjestelmänä. Tämä edellyttää nykyistä selkeämpää ohjaus- ja johtamisjärjestelmää.
- Hyvinvointialueen pelastustoimen (pelastustoiminnan) ja sosiaali- ja terveystoimen (ensihoitopalvelun) synergiaedut tulee varmistaa siten, että maakunnan pelastuslaitos voi tuottaa ensihoitopalveluja.
- Valmistelussa on otettava huomioon pelastustoimen kaikkien tehtävien (onnettomuuksien ehkäisy, pelastustoiminta, väestönsuojelu) toteutus.
- Rahoitus on valmisteltava siten, että hyvinvointialueella on lähtökohteisesti riittävä rahoitus sekä sosiaali- ja terveystoimelle että pelastustoimelle.
- Pelastustoimen henkilöstön siirron tulee tapahtua hallitusti ja samoin periaattein kuin sosiaali- ja terveystoimen henkilöstön siirto.

#### Toiminnan kehittämissuunnitelma ja strategiset painopisteet

Palvelutasopäätöksessä on määritelty suunnitelmakauden kehittämissuunnitelma.

Strategiset painopistealueet:

- Onnettomuuksien ehkäisy
- Pelastustoiminta
- Ensihoitopalveluiden tuottaminen
- Siviilivalmius
- Henkilöstö
- Kehittämistoiminta

# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

## Varsinais-Suomen aluepelastuslautakunta

### Toiminnan tavoitteet

#### Muut toiminnan tavoitteet

##### Tavoite 1: Toimintavalmiusaika (%)

Varsinais-Suomen pelastuslaitos/ Palvelutasopäätös 2017-2020 ja 2021-2024

Muut toteutettavat linjaukset: -

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021	Talousarvio 2022	Taloussuunni- telma 2023	Taloussuunni- telma 2024	Taloussuunni- telma 2025
Toimintavalmiusaika (%)	87 %	50 %	50 %	50 %	50 %	50 %
Tavoitteen kuvaus: Kiireellisten tehtävien toimintavalmiusaikaprosentti. Riskialueiden mukaan määrittyvät aikarajat.						

##### Tavoite 2: Tarkastusmäärät (%)

Varsinais-Suomen pelastuslaitos/ Palvelutasopäätös 2017-2020 ja 2021-2024

Muut toteutettavat linjaukset: -

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021	Talousarvio 2022	Taloussuunni- telma 2023	Taloussuunni- telma 2024	Taloussuunni- telma 2025
Tarkastusmäärät (%)	88 %	90 %	90 %	90 %	90 %	90 %
Tavoitteen kuvaus: Tarkastusmäärien tavoitteiden prosentuaalinen toteutuma.						

##### Tavoite 3: Kustannusvertailu (€/as.)

Varsinais-Suomen pelastuslaitos/ Palvelutasopäätös 2017-2020 ja 2021-2024

Muut toteutettavat linjaukset: -

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021	Talousarvio 2022	Taloussuunni- telma 2023	Taloussuunni- telma 2024	Taloussuunni- telma 2025
Kustannusvertailu (€/as.)	72,9 €	74 €	76 €	77 €	78 €	79 €
Tavoitteen kuvaus: Toimialan maakunnalliset vuosikustannukset euroa per asukas (pl. ensihoito).						

### Määrärahat ja investoinnit, 1 000 €

#### Varsinais-Suomen aluepelastuslaitos

	Tilinpäätös 2020*	Talousarvio 2021 muutoksin	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
<b>Käyttötalousosa</b>						
Toimintatulot	46 295	46 691	48 062			
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintamenot	44 541	45 104	45 912			
<b>Toimintakate</b>	1 754	1 587	2 150			
<b>Muutos-%</b>			35,5 %			

\*) tilinpäätös 2020 ei ole vertailukelpoinen talousarviovuosiin nähden johtuen pormestarihalliin siirtymiseen liittyvistä organisaatiomuutoksista

# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

## Varsinais-Suomen aluepelastuslautakunta

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
<b>Investointiosa</b>						
Investointimenot	4 615	3 914	2 434			
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet	2 858	1 643	113			
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	26	171	171			
<b>NETTO</b>	-1 731	-2 100	-2 150			
<b>Muutos-%</b>		21,3 %	2,4 %			

### Pormestarimenettelyssä hyväksytyt talousarviomuutokset menoihin ja tuloihin

Lautakunta	Lauseke	Vaikutus käyttötalouteen (euroa)			
		Talousarvio 2022	Taloussuunnitelma 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunni- telma 2025
Aluepelastuslautakunta	Alpe (tulot)		-48 610 000	-49 360 000	-50 000 000
Aluepelastuslautakunta	Alpe (menot)		-46 410 000	-47 160 000	-47 800 000
Aluepelastuslautakunta	Sote uudistuksen aiheuttamat muutokset poistoihin suunnitelmavuosina 2023-2025		-2 671 582	-2 428 154	-1 932 799

Lautakunta	Lauseke	Vaikutus investointiosaan (euroa)			
		Talousarvio 2022	Taloussuunnitelma 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunni- telma 2025
Aluepelastuslautakunta	Aluepelastuslaitoksen valtionosuuksien ja muiden rahoitusosuuksien poisto suunnitelmavuosilta 2023-2025 (Sote) (tulojen vähennys)		-113 320	-113 320	-113 320
Aluepelastuslautakunta	Aluepelastuslaitoksen investointimenojen poisto suunnitelmavuosilta 2023-2025 (menojen vähennys)		-2 434 300	-2 434 300	-2 434 300
Aluepelastuslautakunta	Aluepelastuslaitoksen pysyvien vastaavien luovutustuottojen nollaus suunnitelmavuosilta 2023-2025		-170 980	-170 980	-170 980

---

# KONSERNIYHTEISÖT

---

## Arkea Oy – Konserni

Toimitusjohtaja Tuija Rompasaari-Salmi

### YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

#### Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Tässä tuloskortissa on yhdistettynä koko Arkea-konsernin tunnusluvut. Konserniin kuuluu Arkea Oy ja PASSAA palvelut Oy.

Yhtiöiden toimialana on ruoka-, siivous- ja kiinteistöhoito-, turvallisuus- ja kunnossapitopalveluiden tuottaminen, sekä näiden palveluiden toteuttamiseen liittyvä suunnittelu ja konsultointi; ruokatuotteiden valmistus, varastointi, välittäminen ja kuljettaminen; kiinteistöjen siivous, hoito, huolto, valvonta, vartiointi ja turvallisuuspalvelut sekä kiinteistöihin liittyvien laitteiden ja järjestelmien asentaminen, huolto ja korjaus. Yhtiö voi myös ostaa, myydä ja omistaa kiinteistöjä sekä osakkeita ja muita arvopapereita.

#### Toimintaympäristön muutostekijät

Korona-epidemian vaikutuksia toimintaympäristöön tulee olemaan mutta vaikutuksia tulee olemaan. Sen lisäksi hyvinvointialueiden muodostaminen tulee vaikuttamaan yhtiön nykyisten ja mahdollisten potentiaalisten asiakkaiden näkyisiin.

#### Toiminnan kehittäminen – toimenpiteet ja tavoitteet

Tavoitteena on kehittää yhtiön liiketoimintaa siten, että kilpailukyky edelleen paranee.

### KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Kaupungin määräaikaisten puitesopimusten tilauskannan ulkopuolinen liikevaihto kasvaa ja yhtiön sisäisen toiminnan tuottavuus paranee						
	Toteutunut 2020	Ennuste 2021	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
<b>Mittari tai indikaattori</b>						
Yhtiö saa uutta liikevaihtoa uusista asiakkaista (1.000 €)	48 765	46 869	44 956	42 693	42 629	42 415
<b>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:</b> Turun kaupungin ja muiden asiakkaiden kilpailutukset jatkuvat suunnitelmakaudella. Yhtiön tavoitteena on kirkastaa yhtiön brändiä ja tuotteita.						
<b>Mittari tai indikaattori</b>						
Liikevoitto on toimialan keskitasoa huomiotuna kalliimman TES:n vaikutus. Liikevoitto (1.000 €)	429	412	133	127	127	126
<b>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:</b> Järjestöjen kanssa solmittu säästösopimus on voimassa työehtosopimuskauden loppuun eli 2/2022 saakka. Vuonna 2021 on viimeinen vuosi, kun liikearvoa poistetaan. Liiketoimintaa pyritään kehittämään entistä tehokkaamaksi.						

### TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2022 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2023–2025 TALOUSSUUNNITELMAAN

Talousarvio perustana on uusien asiakkaiden saaminen, henkilöstön normaali saatavuus sekä toiminnan jatkuva kehittäminen. Toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset voivat olla osittain ennakoimattomia. Tämä aiheuttaa epävarmuutta liiketoimintaan. Kilpailutilanne jatkuu kiireänä, huolimatta useiden kilpailijoiden tappiollisista tuloksista vuonna 2020.

# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

Forum Marinum -Säätiö

## Forum Marinum -Säätiö

Toimitusjohtaja Tapio Maijala

### YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

#### Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Merikeskus Forum Marinum on merenkulun valtakunnallinen vastuumuseo, merivoimien historian museo sekä merihenkinen vierailu-, kokous- ja tapahtumapaikka. Museona Forum Marinum on erikoisalansa toiminnan kehittäjä. Forum Marinum tekee kansallisesti ja kansainvälisesti yhteistyötä korkeakoulujen, museoiden sekä useiden yksityisten ja julkisten tahojen kanssa. Toiminnassa noudatetaan museotyön eettisiä sääntöjä.

Merellisen Turun kehittäminen. Linnanniemen suunnittelu. Historian – ja tulevaisuudenmuseon tulo alueelle. Digitaalisten mahdollisuuksien lisääntyminen. Kulttuurin arvostuksen kasvu.

#### Toiminnan kehittäminen – toimenpiteet ja tavoitteet

Merikeskushankkeen jatkaminen ja edelleen kehittäminen. Uuden strategian valmistelu. Neuvottelukunnan (=yksityiset perustajajäsenet) aktivointi, laajentaminen ja roolin muutos. Linnanniemen ”museokolmion” tiivis yhteistyö mm. markkinoinnissa ja viestinnässä.

#### Toimintaympäristön muutostekijät

### KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVA TAVOITTEET

Tavoite: Säätiön suosio ja houkuttelevuus paikallisena ja valtakunnallisena matkailukohteena						
	Toteutunut 2020	Ennuste 2021	Talousarvio 2022	Taloussuunnitelma 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025
<b>Mittari tai indikaattori</b>						
Kävijämäärä/vuosi, henkilöä	150 000	120 000	180 000	200 000	220 000	230 000
Näyttelyjen määrä, kpl	8		8	8	8	8
Merellisten tapahtumien määrä	4		8	8	8	8
<b>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:</b>						
Oman tuoton osuus kaikista tuotoista, %	20					
Pääsylipputulot (1.000 €)	258	260	320	330	340	350
Yhteistoimintasopimus Turun kaupungin kanssa (1.000 €) Kh 17.12.2015 § 561 2016-2018	574	574	724	724	724	
Kaupungin avustukset (1.000 €)	160					

### TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2022 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2023–2025 TALOUSSUUNNITELMAAN

Vuonna 2022 pyritään palauttamaan ja seuraavina vuosina vakiinnuttamaan oma tuotto pandemiaa edeltäneelle tasolle. Ollaan valmiita jatkamaan Merikeskuksen kehittämistä kaupungin ohjaamana ja yhdessä kaupungin kanssa ottamalla toteutettavaksi kaupungin osoittamia operatiivisia tehtäviä, jotka tähtäävät Turun keskustavision tavoitteiden saavuttamiseen.

# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

Kaarea Oy

## Kaarea Oy

Toimitusjohtaja Tuija Rompasaari-Salmi

### YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

#### Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Yhtiön toimialana on ruoka-, siivous- ja kiinteistöhoito-, turvallisuus- ja kunnossapitopalveluiden tuottaminen, sekä näiden palveluiden toteuttamiseen liittyvä suunnittelu ja konsultointi; ruokatuotteiden valmistus, varastointi, välittäminen ja kuljettaminen; kiinteistöjen siivous, hoito, huolto, valvonta, vartiointi ja turvallisuuspalvelut sekä kiinteistöihin liittyvien laitteiden ja järjestelmien asentaminen, huolto ja korjaus. Yhtiö voi myös ostaa, myydä ja omistaa kiinteistöjä sekä osakkeita ja muita arvopapereita.

#### Toimintaympäristön muutostekijät

Sote-uudistus tulee vaikuttamaan yhtiön toimintaympäristöön. Kaarea

Oy on varteenotettava vaihtoehto kunnille, kuntayhtymille sekä tuleville maakunnille tehostaa ja kehittää tukipalvelujen toimintaa.

#### Toiminnan kehittäminen – toimenpiteet ja tavoitteet

Yhtiö jatkaa toimintajärjestelmän vakiinnuttamista. Toimintajärjestelmän tarkoituksena on yhtenäistää ja parantaa organisaation toimintoja. Osana toimintajärjestelmää seurataan myös tuottavuuden ja hiilijalanjalan seurannan mittareita.

Yhtiön toiminta perustuu Turun kaupungin omistajapolitiikkaan ja osakaiden väliseen sopimukseen.

### KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Yhtiö saa uusia omistaja-asiakkaita sekä vahvistaa nykyisten omistaja-asiakkaiden tilauskantaa ja yhtiön sisäisen toiminnan tuottavuus paranee						
	Toteutunut 2020	Ennuste 2021	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
<b>Mittari tai indikaattori</b>						
Yhtiö saa uutta liikevaihtoa uusista asiakkaista (1 000 €)	34 181	34 017	32 105	32 472	31 763	29 922
<b>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:</b> Kaarean palveluja markkinoidaan aktiivisesti yhtiön nykyisille omistajille sekä ympäristökuntiin ja kuntayhtymiin. Sopimus Paraisten kaupungin kanssa päättyy 08/2024 vaikuttaen vuosien 2024 ja 2025 arvioituun liikevaihtoon.						
<b>Mittari tai indikaattori</b>						
Liikevoitto on maltillinen Liikevoitto (1 000 €)	937	547	485	490	474	447
<b>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:</b> Yhtiö palvelee omistaja-asiakkaitaan kustannustehokkaasti ja tuottaa lisäarvoa.						

### TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2022 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2023–2025 TALOUSSUUNNITELMAAN

Suunnittelukauden budjetteihin liittyy epävarmuustekijöitä, joita ei ole huomioitu luvuissa. VSSHP:N kantasairaalan keittiöön on suunnitelmassa peruskorjaus, joka todennäköisesti tulee aiheuttamaan muutoksia ja väistötilojen tarvetta keittiökapasiteetin varmistamiseksi. Vuodelle 2022 on budjetoitu VSSHP:n kantasairaalaan astianpesukone ja sen poistot. Mahdollinen VSSHP:n kantasairaalan keittiön väistöratkaisu ei

sisälly budjettilukuihin, koska aikataulu ei ole tiedossa. Korona-epidemia ja tuleva sote-/maku- uudistus tulevat vaikuttamaan yhtiön toimintaan ja talouden tunnuslukuihin. Koska tällä hetkellä (24.8.2021 klo 9) sote-/maku -uudistuksesta ei ole uutta lainsäädäntöä tai uusia viranomaisohjeita, niitä ei ole pystytty huomioimaan tunnusluvuissa.



# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

Kuntec Oy - Konserni

## Kuntec Oy –Konserni

Toimitusjohtaja Harri Kaunisto

### YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

#### Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Infran ylläpito ja viherrakentaminen.

Yhtiön toimialana on katu- ja viheralueiden ylläpito ja viherrakentaminen. Edelleen yhtiön toimialana on omistaa ja hallita osakkeita, osuuksia, arvopapereita ja muuta omaisuutta. Yhtiö voi lisäksi ostaa, myydä ja omistaa kiinteistöjä ja osakkeita sekä vuokrata kiinteistöjä ja huonetoimia. Yhtiö voi harjoittaa toimintaansa sekä kotimaassa että ulkomailla.

#### Flör Kukka ja Puutarha Oy

Yhtiön toimialana on puutarha-alan alkutuotanto sekä alan tuotteiden ja tarvikkeiden tuonti ja tukku- ja vähittäismyynti sekä maisemaurakointi ja

tähän liittyvät työt. Yhtiö voi toimintaansa varten omistaa ja hallita kiinteistöjä sekä huoneistojen hallintaan oikeuttavia ja muunlaisia osakkeita.

#### Toimintaympäristön muutostekijät

Keskitymme ainoastaan infran ylläpitopalveluihin ja pienimuotoiseen viherrakentamiseen. Muut liiketoiminnot ovat lakkautettu.

#### Toiminnan kehittäminen – toimenpiteet ja tavoitteet

Keskitymme kehittämään toiminnan taloudellista kilpailukykyä.

### KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Kaupungin määräaikaisten puitesopimusten tilauskannan ulkopuolinen liikevaihto kasvaa ja yhtiön sisäisen toiminnan tuottavuus paranee	Toteutunut 2020	Ennuste 2021	Talousarvio 2022	Talous-suunnitelma 2023	Talous-suunnitelma 2024	Talous-suunnitelma 2025
<b>Mittari tai indikaattori</b>						
Liikevaihto kasvaa verrattuna edelliseen tilinpäätökseen, %	18.864 (-43,7%)	10.900 (-42,2%)	7.600 (-30,3%)	7.800 (+2,6%)	8.000 (+2,6%)	8.200 (+2,6%)
<b>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:</b> Keskitymme kaudella 2022 taloudelliseen tuottavuuteen emmekä niinkään liikevaihdon kasvattamiseen. Toimenpiteenä voidaan mainita, että yhtiössä on edelleen meneillään saneeraustoimenpiteitä.						
<b>Mittari tai indikaattori</b>						
Liikevoitto kasvaa verrattuna edelliseen tilinpäätökseen (1.000€)	-2.301	-961	+100	+100	+200	+200
<b>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:</b> Tuottavuuden kehittämisellä ja saneerauksella tavoitellaan tilannetta, jolla yhtiö saavuttaa positiivisen tulostason. Keskitymme kaudella 2022 parantamaan perusliiketoimintojen kustannustehokkuutta, jotta tulokset olisi jatkossa mahdollista. Vuonna 2022 ennustamme tekevämme positiivisen tuloksen.						

### TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2022 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2023 – 2025 TALOUSSUUNNITELMAAN

Yhtiössä on edelleen meneillään saneerausvaihe, jolla pyritään saavuttamaan tuloksentekeyttä. Uskomme liiketoiminnan olevan kannattavalla tasolla vuodesta 2022 lähtien.

## LOGOMO OY – kaupungin omistus 39 %

### Toimitusjohtaja Päivi Rytsä

#### YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

##### Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Yhtiö harjoittaa Logomon Tapahtumatilat Oy:ltä pitkäaikaisesti vuokraamissa tiloissa tapahtumaliiketoimintaan liittyvää tilojen vuokrausta, ravintola ja cateringtoimintaa sekä asiantuntijapalvelua. Logomo tuottaa lisäksi management-palvelut Logomon toimistot Oy:lle.

##### Toimintaympäristön muutostekijät

Turun seudun tulee olla elinvoimainen ja houkutteleva ympäristö yrityksille, tapahtumantekijöille, kongressijärjestäjille ja matkailijoille. Saavutettavuuden kannalta nopeat ja monipuoliset yhteydet Turkuun ovat Logomon liiketoiminnan kannalta kriittisiä. Logomon ympäristön kehittäminen tukee elinvoimaista Turkuja ja toimii vetovoimantekijänä. Ratapiha-alueen kehittämisessä on tärkeää huomioida Logomon saavuttama asema valtakunnallisesti merkittävänä tapahtumatalona ja hyödyntää olemassa oleva tunnettu brändi alueen kehittämisessä ja sen tarjoamissa sisällöissä.

Korona muutti hetkessä koko toimintaympäristön. Koronan taloudellisia ja toiminnallisia vaikutuksia ja kestoja on edelleen vaikeaa arvioida.

Tällä hetkellä alueen kehittämisessä, kuten kaavoitus, ei oteta olemassa olevan tapahtumatalon toimintaedellytyksiä huomioon. Esimerkiksi saavutettavuus ja käytössä olevien parkkipaikojen menetys uhkaa Logomon perusliiketoimintaa. Kaupungin tulee mahdollistaa valtakunnallisesti merkittävän talon saavutettavuus ja asianmukaiset paikoitustilat.

##### Toiminnan kehittäminen – toimenpiteet ja tavoitteet

Logomosta on valtakunnallisesti tunnettu tapahtuma-, kongressi- ja luovan talouden keskus. Logomo on palkittu jo kahdesti Suomen parhaana isona tapahtumapaikkana. Logomo panostaa edelleen uudenlaisten, innovatiivisten palvelukonseptien kehittämiseen yhteistyössä kumppaneidensa ja verkostonsa kanssa. Kestävä kehitys ja vihreät arvot on keskeinen osa Logomon liiketoimintaa. Tavoitteena on lisätä kolmannen sektorin tapahtumia Logomossa. Tämä on tehtävä yhteistyössä eri toimijoiden ja kaupungin kanssa.

#### TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2022 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2023 – 2025 TALOUSSUUNNITELMAAN

Vaikka elpyminen kohti normaalia liiketoimintaa on alkanut, koronan tuomat muutokset liiketoimintaan vaikuttavat vielä seuraavina vuosina. Tulevaisuuden arviointi on nyt erityisesti tapahtuma-alalla on hyvin haastavaa. Uskomme kuitenkin alan kasvuun pitkällä aikavälillä.

## Lounais-Suomen Jätehuolto Oy (konserni) – kaupungin omistusosuus 23 %

Toimitusjohtaja Jukka Heikkilä

### YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

#### Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Lounais-Suomen Jätehuolto Oy (LSJH) on seitsemäntoista kunnan omistama jätehuolto-yhtiö.

LSJH hoitaa omistajakuntiansa lakisäätteiset jätehuollon palvelutehtävät osakassopimuksen, jätelainsäädännön sekä muiden määräysten ja sopimusten mukaisesti. LSJH:n toiminnan perustana on jätehuoltoliittinen ohjelma, joka on laadittu koko yhtiön toiminta-alueelle.

LSJH järjestää seudun asukkaille, julkisille toimijoille ja muille kunnan jätehuoltovastuulla oleville toimijoille jätteiden keräys- ja vastaanottopalvelut sekä jätteiden hyötykäytön ja muun käsittelyn. LSJH tarjoaa jäte-neuvontaa kunnan jätehuoltovastuulla oleville tahoille. Asukkaita ja muita toimijoita opastetaan jätteiden vähentämisessä, kestävässä kuluttamisessa ja lajittelussa sekä kustannustehokkaan jätehuollon järjestämisessä. LSJH tarjoaa myös lakisäätteiset kunnan toissijaisella vastuulla järjestettävät jätehuoltopalvelut elinkeinoelämälle (TSV).

#### Toimintaympäristön muutostekijät

Merkittävin LSJH:n toimintaympäristöön vaikuttanut muutostekijä tällä hetkellä on Lounavoima Oy:n perustaminen polttokelpoisen jätteen pitkäaikaisen käsittelyratkaisun saamiseksi LSJH:n toimialueelle. Ekovoimalaitos aloitti toimintansa

tämän vuoden keväällä hieman aikataulusta myöhässä. Ekovoimalaitoshanke pysyi 112M€:n kustannusarviossa ja eteni kokonaisuutena hyvin sekä suunnitelmien mukaan.

Uusi jätelaki hyväksyttiin vihdoin kesäkuussa eduskunnan toimesta. Laki astui voimaan heinäkuussa, ja aiheuttaa suuria muutoksia LSJH:n toiminnassa. LSJH:ssa tulevia muutoksia pyritään ennakoimaan hyvällä suunnittelulla ja tarvittavien resurssien varaamisella.

Kuluvan vuoden merkittävin kehityshanke on Paimiossa toimintansa aloittavan poistotekstiilin jalostuslaitospilottin rakentaminen. Pilottilaitoksen toiminnasta saatavien tulosten myötä on tarkoitus tehdä lopullinen

### TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2022 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2023 – 2025 TALOUSSUUNNITELMAAN

Vuosien 2022-2025 talouden suunnittelu pohjautuu LSJH:n strategiaan. LSJH:n hallitus hyväksyi päivitetyn strategian elokuussa. Strategia toimii pohjana syksyn aikana tehtävälle toimintasuunnittelulle ja talousarvion laadinnalle. Toiminnan suunnittelun lähtökohtana on tuottaa mahdollisimman laadukkaita jätehuoltopalveluita alueen asukkaille kustannustehokkaasti ja ympäristövaikutukset huomioiden. LSJH:ssa on kuluvana vuotena lisäksi siirretty pitkän aikavälin suunnitteluun, minkä myötä pyritään hallitusti toteuttamaan mm. tuleville vuosille kaavailtuja mittavia investointeja jätehuoltopalveluiden parantamiseksi nykyisestäään.

Toimintasuunnitelmien valmistuttua laaditaan yhtiön alustava talousarvio ja valmistellaan jätetaksaehdotus jätehuoltolautakunnan käsittelyyn. LSJH:n hallitus hyväksyy lopullisen talousarvion vuosikellon mukaisesti joulukuussa 2021.

Talousarviossa huomioidaan toimintaympäristössä, kuten lainsäädännössä, tapahtuvat muutokset. Investointisuunnitelmassa huomioidaan

päätös täyden mittakaavan jalostuslaitoksen rakentamisesta Turun seudulle. Tulevien vuosien toiminnallista kehittämistä on suunniteltu mm. Topinojan alueen kaavoituksella, johon alueelle on suunniteltu mm. Topinojan toimintojen, kuten lajitteluaseman uudelleen sijoittamista sekä muita kiertotalouden edistämiseen tähtääviä rakennushankkeita tulevina vuosina. LSJH on lisäksi selvittänyt yhdessä Lounavoiman kanssa hiilidioksidin talteenottamista voimalaitoksen savukaasuista sekä biometaanin tuotantoa.

Uusikaupunki liittyy Lounais-Suomen Jätehuolto Oy:n osakkaaksi vuoden 2022 alusta alkaen. Tämä vaatii paljon suunnittelutyötä jätehuoltopalveluiden järjestämiseksi Uudenkaupungin alueelle. Työ on aloitettu hyvissä ajoin tänä vuonna hallitun muutoksen varmistamiseksi.

#### Toiminnan kehittäminen – toimenpiteet ja tavoitteet

Lounais-Suomen Jätehuolto Oy:n strategiset päämäärät ja keskeiset tavoitteet pohjautuvat yhtiön toimintapolitiikkaan ja strategiaan. LSJH:n hallitus hyväksyi päivitetyn strategian ja toimintapolitiikan 31.8.2021.

#### Toimintamme perustana ovat:

Asukkaat ja kumppanit - hyvä vuorovaikutus ja asiakaslähtöisyys

Ympäristö ja turvallisuus - kestävä kehityksen mukainen ja tietoturvallinen tapa toimia

Työyhteisö - keskinäinen arvostus, luottamus ja ammattitaito

#### LSJH:n strategiset päämäärät ovat:

Järjestämme asukkaille lähellä olevat monipuoliset jätehuoltopalvelut

Edistämme resurssitehokkuutta ja alueellista kiertotaloutta ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi

Säilytämme talouden tasapainon muuttuvassa toimintaympäristössä.

tarvittavat rakentamiseen ja muihin toimintoihin liittyvät kehittämistarpeet. Investoinnit tullaan rahoittamaan mahdollisuuksien mukaan kasavarain ja tarvittaessa ulkopuolisella rahoituksella.

Taloudellista ja toiminnallista panostusta vaatii uuden jätelain mukanaan tuomat muutokset, poistotekstiilin (tekstiilijäte) pilottilaitoksen

toiminnan kehittäminen sekä Topinpuiston toteuttaminen ja LSJH:n toimiminen sen operaattorina. Lisäksi vanhojen kaatopaikkojen sulkeminen on tehtävä hallitusti. Yhtiön laajentumisella on myös merkittävää vaikutusta mm. tarvittavien jätehuoltopalveluiden järjestämisellä Uuden Kaupungin alueelle vuoden 2022 alusta alkaen.

Toiminnan rahoituksen rakennetta pyritään jatkuvasti kehittämään niin, että jätehuollon peruspalvelutoiminnan kustannukset voidaan kattaa palveluiden tuottamisesta saaduilla tuloilla. Aikaisempina vuosina tak-

# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

## Lounais-Suomen Jätehuolto Oy

---

sanalaiset tulot eivät ole kattaneet taksanalaisten palveluiden tuottamisesta syntyneitä kuluja, ja vajetta on katettu liitetoiminnan muilla tuloilla. Lounavoima Oy:n ekovoimalaitoksen käyttöönoton myötä polttokelpoisen jätteen käsittelykustannukset ovat laskemassa merkittävästi. Saatava säästö tullaan lähivuosien aikana suunnitelmallisesti käyttämään

kierrätyksen ja muun jätehuollon kehittämiseen sekä ohjaamaan suoraan asiakashintoihin.

Edellä esitetyssä taulukossa olevat taloudelliset luvut ovat vasta alustavia. Ne voivat toteutuessaan poiketa ennakkoidusta.

# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

Turku 2029-säätiö sr.

## Turku 2029 – säätiö sr.

Säätiön asiamies Tuomas Heikkinen

### YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

#### Säätiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Säätiön tarkoituksena on edistää Turun kaupunginvaltuuston hyväksymän Turku-strategian mukaista toimintaa sekä tapahtumia ja hankkeita, jotka lisäävät kaupunkilaisten hyvinvointia ja tukevat Varsinais-Suomen alueen koulutusta, korkeakouluysteistyötä ja elinkeinoelämää. Säätiön

tarkoitus on vetovoimatekijöiden kehittämisen kautta vahvistaa Turun kaupungin kiinnostavuutta ja houkuttelevuutta matkailukaupunkina sekä luoda uusia liiketoiminnan mahdollisuuksia matkailu- ja elämysteollisuuden yritystoiminnalle. Säätiön tarkoitus on edistää uusien palveluinnovaatioiden kehittymistä.

### SÄÄTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

	Toteutunut 2020	Ennuste 2021	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
<b>Tavoite: Turku-strategian mukaista toimintaa sekä tapahtumia ja hankkeita, jotka lisäävät kaupunkilaisten hyvinvointia ja tukevat Varsinais-Suomen alueen koulutusta, korkeakouluysteistyötä ja elinkeinoelämää.</b>						
<b>Mittari tai indikaattori</b>						
Sijoitustoiminnan käypä (market to market) tuotto (1.000€)	578	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500
Jaetut avustukset ja kulut hankkeisiin (1.000€)	118	440	450	450	450	450
Säätiön sijoitusvarallisuuden markkina-arvo per 31.12 (1.000€)	29 590	33 000	34 000	35 000	36 000	37 000
<b>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:</b> Toteuttamalla säätiön hallituksen hyväksymiä ja sijoitustoimikunnan laatimia sijoitustoiminnan periaatteita. Sijoitusvarallisuuden käypä tuotto voi vaihdella voimakkaasti vuosittain riippuen osakemarkkinoiden tuotosta, koska merkittävä osa säätiön sijoitusvarallisuudesta on sijoitettu osakemarkkinoille. Säätiö pyrkii vuosittaiseen noin 500 tuhannen euron kirjanpidolliseen tuottoon, joka voidaan jakaa avustuksina vuosittain säädekirjan mukaisiin tarkoituksiin.						
<b>Tavoite:</b> Säätiön tarkoitus on vetovoimatekijöiden kehittämisen kautta vahvistaa Turun kaupungin kiinnostavuutta ja houkuttelevuutta matkailukaupunkina sekä luoda uusia liiketoiminnan mahdollisuuksia matkailu- ja elämysteollisuuden yritystoiminnalle. Säätiön tarkoitus on edistää uusien palveluinnovaatioiden kehittymistä.						

### ASIAMIEHEN / HALLITUKSEN KATSAUS VUODEN 2022 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2023 – 2025 TALOUS-SUUNNITELMAAN

Säätiön tuloskortin tavoitteita arvioitaessa on huomattava, että säätiön kirjanpidollinen ja käypä tuotto eroavat toisistaan: Säätiön kirjanpitoon ja viralliseen tulokseen kirjataan ainoastaan realisoituneet tuotot ja kulut, kuten saadut kuponkikorot korkosijoituksista tai saadut osinkotulot sekä mahdolliset arvon alennukset sijoitusomaisuudesta. Realisoitumattomia arvon nousuja ei kirjata säätiön kirjanpitoon, minkä vuoksi sijoitusvarallisuuden käypä tuotto voi poiketa merkittävästi kirjanpidolli-

sesta tuotosta. Säätiö voi kuitenkin jakaa avustuksia säädekirjan mukaisiin tarkoituksiin ainoastaan kirjanpidollisesta eli realisoituneista tuotoista, joka vuonna 2020 oli 440.000 euroa. Lähtökohtana säätiötä perustettaessa oli viiden (5) prosentin vuotuinen käypä tuotto pääomalle, joka muodostaa pohjan myös talousarviolle. Kirjanpidollinen tuottotavoite on lähtökohtaisesti 1 milj. euroa, joka mahdollistaisi noin 500.000 euron avustustason.

## Turku City Data Oy

Toimitusjohtaja Jussi Vira

### YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

#### Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Yhtiön tarkoituksena on tuottaa datan jalostamiseen liittyviä kehittämis-, analytiikka ja teknologiapalveluita kaupungeille ja niiden omistamille yhtiöille. Yhtiön pääasiallisena tuotteena on *n*-bridges-pilvipalvelu, joka hyödyntää datan verkostomaista mallinnusta sekä pitkälle automatisoituja tekoälyalgoritmeja. Palvelun tarkoituksena on auttaa kaupungeja paremmin hyödyntämään omistamaansa dataa toimintansa tehostamisessa. Valmiiksi tuotteistettu pilvipalvelu vähentää investointien ja osaamisen tarvetta, sekä mahdollistaa toimintaa tukevien ratkaisujen nopean käyttöönoton.

Yhtiön tulonlähteet koostuvat projekti- ja konsultointityöstä sekä jatkuvan-palvelun tuottamisesta.

#### Toimintaympäristön muutostekijät

Sote- ja maakuntauudistus vaikuttaa laajasti kuntien toimintaan ja talouteen. Muutoksen toteuttaminen sitoo suuren määrän resursseja, mikä tulee todennäköisesti heijastumaan kuntien kykyyn edistää oman toimintansa kehittämistä. Tämä on yhtiön liiketoiminnan kannalta merkittävien yksittäinen epävarmuustekijä.

Lisäksi kuntien talouden haasteena ovat tuloja suuremmat menot ja kasvavat investointitarpeet. Talouden tasapainottaminen vaatii samanaikaisesti sekä rakenteellisiin muutoksiin tähtäviä sopeuttamistoimia, että investointeja palvelujen automatisointiin.

Digitalisaatio nähdään keskeisenä toiminnan tehostamisen mahdollistajana, mutta monilta kunnilta puuttuu toistaiseksi resursseja ja osaamista, joita uusien teknologioiden hyödyntäminen edellyttää. Tämä hidastaa osaltaan uusien ratkaisujen myyntiä ja käyttöönottoa.

#### Toiminnan kehittäminen – toimenpiteet ja tavoitteet

Maailman johtava ICT-alan tutkimus- ja konsultointiyritys Gartner julkaisi kesäkuussa 2020 datan ja tekoälyn hyödyntämistä käsittelevän tutkimusraportin, jossa Turku City Datan käyttämien menetelmien todetaan edustavan alan parhaita käytäntöjä. Edellytykset menestykselle liiketoiminnalle ovat siis todennetusti olemassa.

Datan ja tekoälyn hyödyntäminen on monissa kunnissa kuitenkin vielä verraten uusi asia. Markkinoiden syntymiselle keskeinen edellytys on tiivis yhteistyön Turun kaupunkikonsernin kanssa. Laajamittaisen strategisen yhteistyön tarkoituksena on synnyttää uusia myytäviä tuotteita ja samalla viedä Turkua kohti digitalisaatiota hyödyntävien kaupunkien kansainvälistä kärkeä.

### KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOAVAT TAVOITTEET

Tavoite:						
	Toteutunut 2020	Ennuste 2021	Talousarvio 2022	Talous-suunnitelma 2023	Talous-suunnitelma 2024	Talou-ssuunnitelma 2025
<b>Mittari tai indikaattori</b>						
Teknologia	Alustan perustoiminnallisuus sekä useita käyttötapauksia toteutettu	Julkisia rajapintoja toteutettu ja julkaistu SaaS-palveluina	Tarjolla olevien sovellusten ja rajapintojen määrä kasvaa	Tarjolla olevien sovellusten ja rajapintojen määrä kasvaa	Tarjolla olevien sovellusten ja rajapintojen määrä kasvaa	Tarjolla olevien sovellusten ja rajapintojen määrä kasvaa
<b>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:</b> Toteutetaan tuotantokelpoisia kolmansille osapuolille tarjottavia rajapintoja, joiden varaan sovelluksia voidaan rakentaa. Esimerkkinä Turun kaupungin älykäs palautepalvelu.						
<b>Mittari tai indikaattori</b>						
Asiakkuudet	Turku City Data on mukana Turun kaupungin digiohjelman toteutuksessa	Asiakkuuden syventäminen Turun kaupungin kanssa	Ensimmäinen kansainvälinen asiakkuus	Asiakkuuksien lisääminen	Asiakkuuksien lisääminen	Asiakkuuksien lisääminen
<b>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:</b> Turku City Data keskeiseksi toimijaksi Turun kaupungin digistrategian toteuttamisessa.						

# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

Turku City Data Oy

	Toteutunut 2020	Ennuste 2021	Talousarvio 2022	Taloussuunnitelma 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025
<b>Mittari tai indikaattori</b>						
Ratkaisut	Uudelleen-käytettäviä tietomallinnuksia on hyödynnetty useissa asiakasprojekteissa	Tekoälypalveluja integroitu osaksi alustaa	Tekoälypalveluja hyödyntävien ratkaisujen määrän kasvattaminen	Tekoälypalveluja hyödyntävien ratkaisujen määrän kasvattaminen	Tekoälypalveluja hyödyntävien ratkaisujen määrän kasvattaminen	Tekoälypalveluja hyödyntävien ratkaisujen määrän kasvattaminen
<b>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:</b> Eryisesti Turun kaupungin kanssa tehtävän yhteistyön kautta tunnistetaan mahdollisimman paljon uusia käyttötapauksia, joissa hyödynnetään tekoälyyn pohjautuvia ratkaisuja.						
<b>Mittari tai indikaattori</b>						
Toimintamalli ja prosessit	Konsultointi-projekteille on luotu yhtenäinen toteutusmalli, jota on menestyksellä käytetty asiakasprojekteissa	Jatkuvan palvelun laajentaminen ja ensimmäiset SaaS-palvelut <sup>1</sup>	Tuotteistamisen ja SaaS-palvelujen laajentaminen	Tuotteistamisen ja SaaS-palvelujen laajentaminen	Tuotteistamisen ja SaaS-palvelujen laajentaminen	Tuotteistamisen ja SaaS-palvelujen laajentaminen
<b>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:</b> Tunnistetaan yhteisiä yleiskäyttöisiä toiminnallisuuksia, joita voidaan hyödyntää useille asiakkaille tarjottavissa ratkaisuisa. Toiminnallisuudet paketoidaan valmiiksi helposti käyttöön otettaviksi tuotteiksi.						
<b>Mittari tai indikaattori</b>						
Kumppanuudet	<b>Hankintasopimus</b> Tieran kanssa mahdollistaa yhtiön palvelujen myynnin Tieran omista-asiakkailla ilman kilpailutusta	Yhteistyön rakentaminen Microsoftin ja kehittäjäkumppanien kanssa	Valmiiden tuotteiden myyminen kumppanien kautta (Tiera ja Microsoft)	Kumppanien kautta tapahtuvan myynnin kasvattaminen	Kumppanien kautta tapahtuvan myynnin kasvattaminen	Kumppanien kautta tapahtuvan myynnin kasvattaminen
<b>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:</b> Toteutetaan ensimmäiset konkreettiset projektit yhdessä kumppanien kanssa. Tuotteistetaan projektit niin, että kumppanien on mahdollista niitä myydä.						

## TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2022 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2023–2025 TALOUSSUUNNITELMAAN

Yhtiö aloitti toimintansa lokakuussa 2019. Lähtötilanteessa yhtiöllä oli kaupungin antaman alkupääoman lisäksi kaksi työntekijää, joiden voimin yhtiö aloitti tuotekehityksen ja myynnin.

Tuotekehitys on käytännössä tapahtunut asiakasprojekteissa tehtävän kehitystyön kautta. Näin kyetään varmistamaan, että toteutettaville ratkaisuille on olemassa todellinen tarve. Ratkaisuja luotaessa pyrkimyksenä on uudelleenkäytettävyys ja monistettavuus siten, että samaa ratkaisua voidaan tarjota mahdollisimman monelle potentiaaliselle asiakkaalle.

Liiketoiminta on pääosin kehittynyt suunnitelulla tavalla. Suurimpana haasteena ovat olleet kuntien rajalliset valmiudet uuden teknologian

hyödyntämiseen omassa toiminnassaan, sekä kehittämistarpeiden hajanaisuus. Näistä syistä johtuen projektien monistaminen kuntien välillä tulee vaatimaan oletettua enemmän työtä.

Vahva alkuvaiheen panostus tuotteistukseen näkyy taloudessa myynnin painottumisena konsultointiin ja projektityöhön. Kun valmiiden palvelujen määrä aikaa myöden kasvaa, tuote- ja palvelumyynnissä on mahdollista hyödyntää nykyistä tehokkaammin jo olemassa olevia kanavakumppanuuksia. Näistä keskeisimmät ovat Kuntien Tiera ja Microsoft.

Toimintaympäristö muuttuu sote- ja maakuntaudistuksen ansiosta aikaisempaa selvästi haastavammaksi. Uudistuksen toteuttaminen tulee olemaan kunnille valtava ponnistus, joka vaatii monenlaisia sopeuttamistoimia. Uudistus sitoo leijonanosan käytettävissä olevista resursseista ja nähtäväksi jää, paljonko kunnilla on lähivuosina voimavaroja

<sup>1</sup> SaaS- eli pilvipalvelumallissa tieto tallennetaan pysyvästi internetissä sijaitseville palvelimille ("pilveen") ja vain tilapäisesti päätelaitteisiin. Käytännössä sen käyttö ei siis vaadi käyttäjältä ohjelmien asennuksia eikä omia palvelimia. Pilvipalvelut mahdollistavat kustannustehokkuuden, joustavuuden ja nopeuden palveluiden toteutuksessa.

varsinaisen oman toimintansa kehittämiseen. Tämä on merkittävä liiketoiminnan kehittymiseen vaikuttava epävarmuustekijä.

Yhtiön tuotteet ja palvelut rakentuvat avoimen lähdekoodin ohjelmistojen sekä käytön perusteella maksettavien pilvipalvelujen varaan. Koska ohjelmistot ovat käytännössä ilmaisia, pääomaa sitovia teknologiainvestointeja ei ole tarvittu. Kustannukset koostuvat käytännössä henkilöstön palkoista sekä ulkoa ostetusta kehitystyöstä.

Kaupunginhallitus päätti 4.2.2019 § 46 pääomittaa yhtiötä 2,2 miljoonalla eurolla. Tähän mennessä pääomitukselta on siirretty yhtiölle 852 000 euroa, joista on käytetty yhtiön toiminnan alusta lukien noin 50 %. Koska liiketoiminnan käynnistyminen on ollut hieman odotettua nopeampaa ja kulujen kasvu on ollut maltillista, tämän hetken arvion mukaan pääomituksen tarve lähivuosina on alkuperäistä suunnitelmaa pienempi.



## Turku Energia -Konserni

Toimitusjohtaja Timo Honkanen

### YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

#### Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Yhtiö toimii energiatoimialalla sisältäen sähkön ja lämmön tuotannon, siirron ja myynnin kotitalouksille ja yrityksille. Turku Energia tuo energiaa asiakkaidensa elämiseen, asumiseen ja yrittämiseen.

#### Toimintaympäristön muutostekijät

Energian kysynnän odotetaan pysyvän vakaana niin kaukolämmössä kuin sähkössäkin. Tehdyt investoinnit ja käynnissä olevat investoinnit mahdollistavat Turku Energian pääsemisen hiilidioksidineutraaliksi jo lähivuosina.

Sähkön tukkuhinta on noussut nopeasti vuoden 2021 aikana yhdessä kohonneiden polttoaineiden ja päästöoikeuksien hintojen kanssa samalla kun Pohjoismaiden hydrobalanssi on kuivunut. Normaalia korkeampi hintataso jatkuu markkinaennusteiden mukaan ensi vuoden alkupuolelle, jolloin sen ennustetaan laskevan takaisin alas (Olkiluodon ydinvoimala tuo markkinalle lisää sähköä tuolloin).

Sähköverkkoregulaatio tulee jatkossa merkittävästi laskemaan sallitun tuoton tasoa sähkön siirrossa. Jo nykyinenkin regulaatio olisi iskenyt yhtiön sähköverkkotoiminnan kannattavuuteen joka tapauksessa, mutta uusi entistä kireämpi regulaatio vain pahentaa tilannetta ja laskee yhtiön liikevoittotasoa noin 9 milj.€/v alaspäin vuodesta 2020 vuoteen 2022.

#### Toiminnan kehittäminen – toimenpiteet ja tavoitteet

Yhtiön strategian päivityksen yhteydessä tunnistettiin merkittävä määrä tehokkuutta, laatua ja asiakaskokemusta parantavia asioita. Viimeisen kolmen vuoden aikana niitä on toteutettu lähes puolet ja liikevoittoa saatu pönkitettyä yli 10 milj.€/v. Sähköverkkoregulaation takia siirtoliiketoiminnan rapautuva kannattavuus edellyttää lisää toimenpiteitä koko konsernin tasolla, että tilikauden tulokset tulevat tulevina vuosina riittämään sekä osinkoihin, että investointiohjelman toteuttamiseen. Tätä jo aloitettua strategiatyötä ja tunnistettuja kannattavia investointeja jatketaan yhtiön talouden ja osingonmaksukyvyyn tukemiseksi.

Yhtiön tavoite päästä 100%:sti kasvihuoneneutraaliin energiantuotantoon tulee täyttymään lähivuosina (2022-2023) kun mukaan lasketaan kompensaatiojärjestelmien kautta tuleva hyöty.

Energiajärjestelmien automaatiota, tekoälyä ja optimointia kehitetään sekä valmistaudutaan jo tehtyjen toimenpiteiden lisäksi sektori-intergaa-tioon (sähkö-lämpö-vety-ammoniakki-metaani jne) entistä vahvemmin.

#### Kannattava kasvu ja sen haltuunotto

Kannattavaan kasvuun panostetaan lähivuosina pääasiassa omalla toimialueella, sekä sähkön tuotannon osalta osakkuusyhtiöidemme kautta (erityisesti Suomen Hyötytuuli Oy:n tulevat tuulivoimapaistot).

### KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

	Toteutunut 2020	Ennuste 2021	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
<b>Tavoite: Uusiutuvien energialähteiden osuus tuotannossa, %</b>						
Turun alueella käytettävä lämpö, kylmä, höyry ja sähkö tuotetaan hiilineutraalisti viimeistään 2029 (kompensaatiot huomioiden).						
- Hiilen energiakäytöstä luovutaan jo 2025, mikäli valtio osallistuu tästä aiheutuviin investointikustannuksiin.						
- Uusiutuvan energian osuus kaukolämmössä on vähintään 80 prosenttia vuonna 2021.						
- Uusiutuvan energian osuus Turku Energian myydystä sähköstä ja lämmöstä on vähintään 90 prosenttia vuonna 2025 (Turun kaupungin ilmastosuunnitelma 2029, kv 11.6.2018 § 142)						
<b>Mittari tai indikaattori</b>						
Uusiutuvien energialähteiden osuus kaukolämmön tuotannossa, %	79,6	80,0	85,0	90,0	95,0	95,0
<b>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:</b>						
Uusiutuvien energialähteiden osuus sähkön hankinnassa, %	75,0	80,0	85,0	90,0	95,0	95,0
<b>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:</b>						
Uusiutuvat energialähteet: lämpö+sähkö+mekanismit, %		80,0	85,0	100,0	100,0	100,0
<b>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:</b>						

# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

Turku Energia -Konserni

<b>Tavoite: Kasvava tuloutus kaupungille, 1.000 €</b>						
<b>Mittari tai indikaattori</b>						
Maksettu osinko, milj. euroa	20,0	20,0	20,0	20,0 *)	20,0 *)	20,0 *)
Antolainojen korko, milj. euroa	4,1	4,2	4,7	5,1	5,4	5,6
<b>Tavoite: Palvelukyky ja toimintavarmuus</b>						
<b>Mittari tai indikaattori</b>						
Sähkösiirron toimitusvarmuus, Keskim. keskeytysaika/asiakas (h:min:s) (alan keskiarvo 2:05:00)	0:11:27	<0:20:00	<0:20:00	<0:20:00	<0:20:00	<0:20:00
<b>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:</b>						
Lämmön toimitusvarmuus, Keskim. keskeytysaika/asiakas (h:min:s) (Alan keskiarvo 2:01:12)	0:54	<2:00:00	<2:00:00	<2:00:00	<2:00:00	<2:00:00
<b>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:</b>						

## TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2022 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2023 – 2025 TALOUSSUUNNITELMAAN

Seuraavat vuodet tulevat olemaan Turku Energialle haastavia johtuen sähköverkkoregulaation sallitun tuoton rajan alenemisesta ja sähkömarkkinoiden ennustetusta alhaisesta hintatasosta. Yhtiön täytyy olla entistäkin tarkempi mitä investointeja voidaan toteuttaa ja arvioida nii-

den riskisyyttä. Jo aiemmin päivitetyn strategian mukaisia toimenpiteitä ja investointeja jatketaan alenevan liikevoittotason elvyttämiseksi. Mikäli toimintaympäristö ei muutu täytyy löytää lisää keinoja liikevoiton kasvattamiseksi ja/tai investointeja joudutaan lykkäämään ja/tai osinkotasoa pitää alentaa ja/tai yhtiön velkaantuminen kasvaa.

## Turku Science Park Oy

Toimitusjohtaja Tom Palenius

### YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

#### Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Turku Science Park – konsernin tehtävänä on seutukunnan yrityspalveluiden koordinoiminen ja järjestäminen laajasti yrityksen elinkaaren kattavasti, syventäviä liiketoiminnan kehittämistä tukevien palveluiden tuottaminen valituilla korkean teknologian kärkialoilla, sekä korkeakoululähtöisten innovaatioiden kaupallistumisen ja yrittäjyyden tukeminen.

Turku Business Region -innovaatiokeskityksessä tunnistetut ja kehityskohteiksi määritellyt kärkialat ovat **CleanTurku** (bio- ja kiertotalous sekä Cleantech), **HealthTurku** (terveys ja hyvinvointi), **ExperienceTurku** (AV-teollisuus ja elokuvat, matkailu ja elämysteollisuus, peliteollisuus ja peilillistämisen), **MaritimeTurku** (meriteollisuus) ja **TechTurku** (valmistava- ja teknologiateollisuus).

Toimintaamme ohjaa visio Turusta ja Turun seutukunnasta Suomen paras paikka yritykselle syntyä, kasvaa ja kehittyä.

#### Toimintaympäristön muutostekijät

Vuoden 2022 toimintaympäristöä leimaa koronakriisistä toipuminen. Kriisin jälkeinen aika luo toipumisen lisäksi uusiakin liiketoimintamahdollisuuksia, mutta toisaalta kasvun mahdollisuuksia varjostaa koronakriisin aiheuttamat raaka-aineiden hinnannousu, komponenttipula ja osaan työvoiman saatavuusongelmat.

Koronakriisi on osoittanut myös sen, että omat vahvuutemme ovat poikkeustilanteessakin pohja, joka kantaa ja jonka varaan voi myös rakentaa kriisinjälkeistä kasvua. Kun elinkeinorakenteen vahvuudet jakautuvat usealle kärkialalle, emme ole koskaan vain yhden kortin varassa.

Kriisin vaikutukset yritysten liiketoimintaan ovat monitahoisia. Yrityskentän perusvire on kaikkiaan positiivinen ja kriisisistä selvinneet yritykset näkevät edessä olevassa noususuhdanteessa mahdollisuuden liikevaihdon ja kannattavuuden kasvuun sekä lisätyövoiman rekrytointiin. Erityisesti terveyteen ja terveysturvallisuuteen liittyvää liiketoimintaa harjoittavien yritysten joukosta löytyy todellisia voittajia, joiden liikevaihto ja henkilöstömäärä on moninkertaistunut. Poikkeustilanteen luoma epäluonnollinen kasvu luo kuitenkin myös haasteita ympäristön normalisoituneissa. Koronakriisi on toisaalta kohdellut kaltoin useita yrityksiä. Pelättyä massiivista konkurssiaaltoa emme kuitenkaan nähneet, mutta toimintansa lopettaneita yrityksiä on jonkin verran normaalia enemmän. Erityisesti tämä on kohdistunut ammatinharjoittajiin sekä ravintola- ja tapahtuma-alaan.

HealthTurku-klusterin yrityksissä on nähty kaksinumeroisia, jopa kolminumeroisia kasvuprosentteja ja mm. Bayer toteutti jätti-investoinnin Turkuun keskellä kriisiä. MaritimeTurku-klusterin yritykset ja erityisesti telakkateollisuuden näkyviä koronakriisi synkensi, mutta tilanne on muuttunut positiivisemmaksi myös siellä. Kotimaan matkailu on kriisin aikana vilkastunut ja tarjoaa oivan mahdollisuuden skaalata matkailupalveluita kansainvälisesti houkuttelevammaksi. ExperienceTurku-tiimimme on huomionoinnut tämän vuoden 2022 suunnitelmassa mm. digitaalisten palvelupolkujen edistämisen muodossa. Koronakriisi on myös edistänyt resurssiviisautta ja hiilineutraaliutta tukevia toimintamalleja, mikä lisää entisestään CleanTurku-klusterin laajuutta ja volyyymiä. Alueelle on syntynyt myös TechTurku-klusterin yhteyteen vahvaa tekoälyä ja virtuaalisympäristöjä hyödyntävää teknologia- ja palveluosaamista, mikä poikkileikkaavasti ja kattavasti edistää digisiiirtymää etätyöratkaisusta erilaisen

datan laajaan hyödyntämiseen. Turun korkeakoulujen teknillisen koulutuksen ja tutkimuksen kokonaisuus on vahvistunut merkittävästi, mikä tuo yrityksille uusia kasvun mahdollisuuksia – mainittakoon erityisesti käynnistymässä oleva Fraunhofer-yhteistyö.

Digitalisaatio ja ilmastonmuutos leimaavat myös koronakriisin jälkeistä aikaa. Turku on maailmanlaajuisesti ilmastopoliittikan edelläkävijä ja osa yhteistyöverkostoja, jotka ratkaisevat ilmastonmuutoksen haasteita. Kestävän ilmaston ja energian toimintasuunnitelma ohjaa kaupunkikonsernin toimia ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja varautumiseksi. Turku pyrkii olemaan ilmastopositiivinen kaupunki vuodesta 2029 eteenpäin ja toteuttamaan resurssiviisauden periaatteet (jätteettömyys, päästöttömyys ja kestävä luonnonvarojen käyttö) vuoteen 2040 mennessä. Sekä älykkään kaupungin ratkaisut että kemian osaamiseen pohjautuvat ratkaisut ovat uusi kasvuala alueellamme. Turku onkin edelläkävijä erilaisissa resurssiviisautta ja kiertotalouden mekanismeja vaativissa liiketoimintakonsepteissa. Myös maaseudun elinkeinot voivat olla myös hyötyjä tulevaisuudessa.

Tallennetun tiedon määrä maailmassa kasvaa huikella vauhdilla. Kerättyä paikkatietoa, tilastoja, taloustietoja ja asukastietoa voidaan käyttää yritysten liiketoiminnassa, kun asukkaille ja muille kuluttajille tuotetaan uusia palveluita. Kaupungit ovat lähteneet avaamaan tietovarantojen yhteisten julkaisukanavien kautta, mikä mahdollistaa paremman tiedon saatavuuden. Vastaavia liiketoiminnan alustoiksi sopivia tietovarantoja syntyy myös mm. terveydenhuollossa, vähittäiskaupassa, rahoitusmarkkinoilla, tieteellisessä tutkimuksessa sekä kuluttajakäyttäytymisen piirissä. Markkinoilla on hyvin tilaa osaaville tekijöille ja uusille konsepteille. Asiakasymmärrystä ja tietoa on kyettävä käyttämään kaikilla toimialoilla.

Kyky kasvaa ja kehittää liiketoimintaa on koronakriisin jälkeisessäkin ajassa edelleen keskiössä. Tarvitaan myös kykyä katsoa laajasti mahdollisuuksia yli seutukunnan, myös maakunnallisesti, kansallisesti ja kansainvälisesti. Järjestäytyneet yhteistyö esim. koko lounaisen rannikon alueella voi edistää yritysten kasvutavoitteita, yhteisiä markkinointimuotoja ja invest-in -tavoitteita. Onkin tärkeää, että infrastruktuuriin liittyviä kasvun mahdollistavia kehittämishankkeita, kuten tunnin junaa, Blue Industry Parkia, Tiedepuiston kärkihanketta, Sataman uudistamista sekä E18- tien kehittämistä edistetään voimakkaasti.

#### Toiminnan kehittäminen – toimenpiteet ja tavoitteet

Turku Science Park Oy tuottaa Turun seutukunnan yrityksille, yrittäjille ja yrittäjiksi aikoville Suomen parhaat tukipalvelut liiketoiminnan aloittamiselle, kehittämiselle, verkostoitumiselle, kasvulle ja kansainvälistymiselle. Turku Science Park Oy toimii myös moottorina Turku Business Region –innovaatiokeskityksen kehittämisessä. Triple helix –malli on toimintamme kehityksenä ja työkaluna korkeakouluyhteydet ja kampusrakenteiden hyödyntäminen, elinvoimajohtoryhmä suorana linkkinä Turun kaupungin rakenteisiin ja kärkihankkeisiin, sekä säännölliset yhteydet seudun kuntiin, niiden johtoon ja elinkeinoasiamiehiin. Tiiviit verkostot ja yhteydet sidosryhmiin edesauttavat toimintamme suuntaamista ja seuraamista. Alueellisen, maakunnallisen ja kansallisen yhteistyön ylläpitäminen on tärkeää parhaiden palvelukokonaisuuksien toteuttamiseksi.

Toimintamme lisää uusien elinkelpoisten yritysten syntymistä Turun alueelle, tehden alueesta kiinnostavan yritysten investointien, sijoittautumisen, verkostoitumisen ja osaavan työvoiman kannalta. Turku Science

Park Oy tarjoaa alueen yrityksille uusia verkostoja ja kasvamisen mahdollisuuksia, yritysten välistä hyvää yhteistyötä edistäviä verkottamispalveluja, tukien erityisesti korkean teknologian yritysten toimintaa. Yhdistämme yritysten strategiset kehitys- ja tutkimustarpeet erityisesti alueen korkeakoulujen kanssa, mutta myös esimerkiksi kaikkien Suomen teknillisten korkeakoulujen ja oman alueen korkeakoulujen huippuosaajiin, nopeuttaen tuote-, tuotanto-, liiketoiminta- ja osaamiskehitystä ja markkinoille tuloa. Turku Science Park Oy mahdollistaa oppilaitoksen tutkijoiden ja yritysten saumattoman yhteistoiminnan, mikä johtaa yritysvetoiseen, monialaiseen ja tuloksekkaaseen innovaatioyhteistyöhön.

Uudistettu organisaatorakenteemme mahdollistaa palveluiden ja palvelupolkujen erikoistumisen kärkialavetoisesti, samalla kuitenkin huomioiden kaikki toimialat yrityksen elinkaaren kaikki vaiheet. Toimimme kuitenkin aina yhtiönä ja yhtenä kokonaisuutena, vahvasti osana Turun seudun innovaatiokeskittymää. Asiakaskeskeisyys on lähtökohdana kaikelle toiminnallemme, jotta tunnistamme asiakkaidemme tarpeet ja kasvupotentiaalin ja voimme kohdistaa palvelumme oikein panos-/tuotosuhdetta optimoiden. Haluamme myös, että asiakkaamme tunnistavat meidät, palvelumme ja Turun seudun houkuttelevuuden, minkä vuoksi toimintamme on oltava konkreettista ja selkeästi viestittävää. Konkretian lisäksi toimintamme tulee olla vaikuttavaa ja laadukasta, jotta tuottamamme lisäarvo realisoituu esimerkiksi kasvaneen verokertymän ja lisääntyneiden työpaikkojen muodossa. Toimintamme on läpinäkyvää niin yhtiön sisällä kuin sidosryhmiemme suuntaan.

Laadukkaan ja vaikuttavan toiminnan taustalla on hyvinvoiva ja motivoitunut henkilöstö. Jatkamme kuukausittaista työviereen seurantaa, kehitämme edelleen kansakäymistä ja osallistamista. Uusitut tietojärjestelmämme mahdollistavat ensi vuoden aikana myös ajantasaisen tilanne seurannan, jolloin voimme entistä paremmin pitää myös henkilöstömme ajan tasalla yhtiön tavoitteiden edistymisessä (dashboard).

Vuoden 2022 toiminnassamme huomioimme voimakkaasti paluun uuteen normaaliin ja yritysten resilienssinäkökulmat. Toiminnan ydin perustuu tunnistettuihin kehittämiskohteisiin ja vahvuuksiin, mutta palveluiden joustava sopeutus ja nopea reagointi yritysten muuttuneisiin toimintaympäristöihin tulee ensi vuonna olemaan äärimmäisen tärkeää. Vielä ei ole esimerkiksi selkeää kuvaa millaista tukea koronamenestyjät tulevat tarvitsemaan, joko volyymin ylläpitämiseen tai sen sopeuttamiseen koronan luoman tarpeen laskiessa. Kyselyidemme mukaan yritykset, jotka ovat kyenneet pääsemään kriisiin yli suhtautuvat hyvinkin positiivisesti tulevaisuuteen. Näiden kohdalla korostuvat osaavan työvoiman puute ja rahoitustarpeet toiminnan uudistamiseksi ja kehittämiseksi. Kumpikin edustaa tärkeää osa-aluetta vuoden 2022 toiminnassamme.

Nopea reagointi ja mukautuvuus edellyttää toimivaa asiakasseurantaa ja läsnäoloa. Kehitämme asiakastuntemustamme ja ymmärrystämme asiakastarpeista mm. systemaattisella tarvekartoituksella asiakastapauksissa, ja luomme mekanismin asiakaspalautteen hyödyntämiseen niin

korjaavissa toimenpiteissä kuin parhaiden käytäntöjen jakamisessa. CRM-järjestelmämme uudistaminen on käynnissä, tavoitteena järjestelmä joka yhdistää Turun kaupungin ja mahdollisesti myös seudun kunnat samaan tietokantarakenteeseen.

Yrityksille ja yrittäjille suunnattujen palveluiden monimuotoisuutta tullaan lisäämään ja palvelupolkuun luodaan todelliset digitaaliset palvelumallit, jotka vapauttavat asiantuntijamme osaamistaan paremmin hyödyntävään työhön. Tavoitteena on, että palveluportfoliomme on looginen ja helposti hahmotettava siten, että tuotteistetut geneeriset ja substanssipainotteiset kärkialakohtaiset palvelut, erillisrahoitetut projektit, tapahtumat ja muut aktiviteetit muodostavat ehjän kokonaisuuden. Olemassa olevien ryhmäneuvontatuotteiden (Starttipaja, StartingUp), kasvu- ja kiihdytysohjelmien (BusinessUp, LevelUp, ProHealth Growth ja Maritime Growth) sekä henkilökohtaisen neuvonnan rinnalle kehitetään digitaalisia ja interaktiivisia palvelualustoja. Nesteen Naantalin ja Ilostamon toiminnan alasajon jälkeen perustetun Green Industry Parkin toiminnan tukeminen on merkittävä osa CleanTurku-tiimin toimintaa myös invest-in -mielessä. Digitaalinen alustatalous on läpileikkaavana teeman kaikissa kehittämistoimenpiteissä kuten myös robotiikan ja tekoälyn ulottaminen eri toimialoille. Yliopisto- ja korkeakouluosaamista on linkitetty yritysten tarpeisiin niin palveluissa kuin hanketoiminnassa. Edelleen luodaan selkeämpiä asiakaspolkuja BusinessFinlandin palveluihin. Yritysten vienti- ja kansainvälistymistavoitteita tuetaan kehittämällä World Trade Center Turku -palvelumallia yhdessä Turun kaupunkikamarin ja Varsinais-Suomen Yrittäjien kanssa.

Viestinnällisesti panostetaan Turku Business Region –brändin kansainvälinen tunnettuuden edelleen vahvistamiseen erityisesti valituilla viidellä kärkialalla osajien, investointien ja yritysten houkuttelemiseksi alueelle. Invest-in -työtä tukemaan tuotetaan yleistä materiaalia ja lisäksi kärkialoitamme spesifistä edelläkävijä- ja erottavaa materiaalia. Kärkialajohtajiemme johdolla ylläpidetään ja rakennetaan verkostoyhteistyötä sekä kansallisella että kansainvälisellä tasolla, mikä kasvattaa invest-in houkuttelevuuden substanssia.

Yhtiö onnistuu edelleen hyvin ulkoisen rahoituksen saannissa (erillisrahoitetut projektit), vaikka rahoitusinstrumentit ovat vähentyneet rakennerahastokauden vaihtumisen ollessa käynnissä. Rahoitusinstrumenttien osaaminen ja seuranta on keskeisessä roolissa niin oman toimintamme kuin yritysten kehittämistarpeiden näkökulmasta. Kansalliseen innovaatiopolitiikkaan on vaikutettu voimakkaasti ja todennäköisesti vuoden 2022 alussa käynnistyvä uusi ekosysteemisopimus valtion kanssa tulee olemaan merkittävässä roolissa toiminnassamme.

# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

Turku Science Park Oy

## KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Toimintaympäristön kehittyminen						
	Toteutunut 2020	Ennuste 2021	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
<b>Mittari tai indikaattori</b>						
Alueelle etabloituneet kansainväliset yritykset, kpl	3	2	10	10	10	10
<b>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:</b> Turku Business Region -brändin kansainvälisen tunnettuuden kavattaminen; läsnäolo ja näkyvyys kansainvälisissä verkostoissa; systemaattinen ja horisontaalinen tapa toimia, jota tukemaan tuotetaan uudistettua investoinnista materiaalia kuvaamaan Turun seutukunnan vahvuuksia yleisesti mutta panostaen voimakkaasti erottaviin tekijöihin ja substanssiin, joka usein on sijoitautumispäätöksen primäärikriteeri.						
Alueelle yrityksiin saatava ulkoisen rahoituksen määrä milj. € (uusi mittari)	21	40,6	16	16	16	16
<b>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:</b> Erityisesti EU-tasoisien kehittämisrahan hakemisen tuki; EEN-verkoston kautta tukea erityisesti EIC Accelerator (blended funding) -rahoitukseen; Investor readiness -tuki, yritysten pääomasijoituskelpoisuuden kehittäminen; Yhteydet sijoittajaverkostoihin. Digitalisaation kehittämishankkeiden kautta autetaan yrityksiä tehostamaan toimintaansa ja kasvuhalukkuuttaan.						

## TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2022 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2023 – 2025 TALOUSSUUNNITELMAAN

Turun seudun kehittämiskeskusten toiminnot liikkeenluovutettiin Turku Science Park Oy:öön 1.7.2016. Vuonna 2019 toimintamalli uudistettiin, jonka jälkeen toiminnassa painotettu voimakkaasti palveluiden tuoteistamista sekä kärkialojen tukemista verkostoilla ja kasvupalveluilla.

Varsinainen toimintamallin muutos on maalissa, mutta operatiivisella tasolla tehdään edelleen kehitystyötä mm tietojärjestelmien osalta. Vuonna 2021 otettiin käyttöön uudet projektihallinnan ja taloushallinnon järjestelmät, vuonna 2022 on vuorossa CRM-järjestelmän uusiminen.

Toiminta pohjautuu Turun kaupungin ja alueen korkeakoulujen strategioihin, joiden toimeenpanosta osaltaan Turku Science Park Oy vastaa. Verkostomaisen toimintatavan tueksi käydään tärkeimpien sidosryhmien kanssa jatkuvaa dialogia työnjaosta ja roolituksesta.

Osa tuotetuista palveluista ja toimenpiteistä ylläpidetään ja täydennetään erillisrahoitetuilla hankkeilla, joiden osuus v. 2022 budjetissa on

merkittävä. Erillisrahoitettujen hankkeiden liityntäpintaan yhtiön strategiaan ja tavoitteisiin, ja sen myötä vaikuttavuuteen ja panos/tuotos -tehostukseen on kiinnitetty erityistä huomiota.

Ekosysteemisopimus valtion kanssa on huomioitu v2022 budjetissa. Sopimuskauden alku ei ole vielä varmistunut, mutta oletettavasti astuu voimaan vuoden 2022 alussa. Ekosysteimirahoitus sovittaneen kaksivuotiskaudeksi kerrallaan.

Tytäryhtiö Teknologia- ja Tiedepuisto Oyn toimintaa vahvistetaan ja kaupungin panostuksia läpikulkee yhtiöön 400 000 euroa. Samansuuruisen summaan on varauduttu myös 2023-25 suunnitelmaan. PTS-suunnitelma on tehty maltillisesti, ilman merkittäviä rakenteellisia tai toiminnallisia muutoksia.

### Turun Aikuiskoulutussäätiö

Toimitusjohtaja Tommi Forss

#### YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

##### Säätiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Turun Aikuiskoulutussäätiö on merkittävä osa seudullista koulutus-, työvoima- ja elinkeinopoliittista palvelurakennetta. Säätiön oppilaitosten tavoitteena on omalta osaltaan edistää seutukunnan elinvoimaa, hyvinvointia, kansallista ja kansainvälistä kilpailukykyä sekä työmarkkinoiden toimivuutta osaamista kehittämällä. Turun Aikuiskoulutussäätiö on osa yrityspalvelurakennetta, joka tukee elinkeinoelämän toimivuutta talousalueellaan huolehtimalla osaltaan osaavan työvoiman saatavuudesta.

Tarkoituksensa toteuttamiseksi säätiö ylläpitää Turun kaupungissa Turun Aikuiskoulutuskeskusta ja Turun kesäyliopistoa itsenäisinä oppilaitoksina. Niiden tehtävänä on tarjota ja järjestää ammatillista ja yleisivistävää aikuiskoulutusta, avointa korkeakouluopetusta sekä koulutukseen läheisesti liittyvää palvelu-, tutkimus- ja työtoimintaa sekä toimia muutenkin säätiön tarkoitusta edistävällä tavalla.

Säätiö on yleishyödyllinen yhteisö eikä tavoittele voittoa, mutta pitää jatkuvana tavoitteenaan, että säätiön ylläpitämät oppilaitokset ovat taloudellisesti itsensä kannattavia.

Aikuiskoulutuksella on alueellisesti vahva elinkeinopoliittinen rooli. Säätiön tavoitteena on pystyä vastaamaan elinkeinoelämän koulutukselle asettamiin haasteisiin yhteisenä päämääränä alueen elinkeinoelämän menestyminen ja kilpailukyky.

##### Toimintaympäristön muutostekijät

Pandemia on vaikuttanut säätiökonsernin toimintaan merkittävällä tavalla. Koulutustoimintaa on toteutettu osittain kokonaan etäopetuksena mutta erityisesti kuluvan vuoden aikana ns. hybridimallilla. Loppuvuonna 2021 siirrytään yhä enemmän lähiopetustoimintaan. Pandemia

vaikutti koulutustoiminnassa erityisesti vähentäen henkilöstö- ja yhteishankintakoulutusta. Tämän seurauksena säätiön taloudellinen kannattavuus heikkeni tilapäisesti jonkin verran.

Säätiön rahoituksesta valtaosa saadaan OKM:n myöntämänä valtionosuutena. Rahoitus perustuu volyyymiin, suoritteisiin ja vaikuttavuuteen. Ammatillisen koulutuksen rahoitusmalli asettaa koulutuksen järjestäjät keskinäiseen kilpailutilanteeseen, mikä hankaloittaa oman rahoitusosuuden ennakointia.

Alueen oppilaitosten ja erityisesti Turun ammatti-instituutin kanssa tehdään jatkuvasti ja käytännönläheisesti yhteistyötä eri koulutusten tarjonnan koordinoiminn, koulutushankintojen ja tilojen yhteiskäytön osalta.

##### Toiminnan kehittäminen – toimenpiteet ja tavoitteet

Säätiö pyrkii kehittämään toimintaansa alueen elinkeinoelämän vaatimusten mukaan kuunnellen yrityksiä ja työelämää. Esiin tulleiden tarpeiden sekä tehtyjen koulutustarvekartoitusten pohjalta kehitetään uusia koulutustuotteita yhdessä työelämän kanssa. Tavoitteena on ylläpitää ja lisätä eri eri ammattialojen osaamispääomaa ja näin varmistaa seutukunnan menestyminen myös tulevaisuudessa.

Pandemian seurauksena molemmat säätiön oppilaitokset siirtyivät nopeasti etäopetukseen. Tarkoitus on jatkaa toimintamallia pandemian yli ja kehittää opetusmenetelmiä hyödynnettäväksi myöhemminkin. Opiskelijoiden opintojen eteneminen pandemian aikana oli osittain haastavaa. Tähän kokonaisuuteen kiinnitetään erityistä huomiota kun pandemioita ja rajoitukset hellittävät.

Henkilöstön hyvinvoinnin varmistaminen on ollut normaaliolosuhteissa kuin myös pandemian aikana keskeinen painopiste.

#### KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVA TAVOITTEET

Tavoite: Aikuiskoulutuksen määrä ja vaikuttavuus						
	Toteutunut 2020	Ennuste 2021	Talousarvio 2022	Talous-suunnitelma 2023	Talous-suunnitelma 2024	Talous-suunnitelma 2025
<b>Mittari tai indikaattori</b>						
Opiskelijamäärä	11 330	12 500	12 500	12 600	12 700	12 800
<b>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:</b>						
Opiskelijatytyväisyys	4,3	4,3	4,2	4,2	4,2	4,2
<b>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:</b> - työvoimakoulutusten suuren volyymin ylläpito ja kasvattaminen - valtionosuusrahoituksen tehokas käyttö - laatu järjestelmän mukainen opetustoiminnan kehittäminen ja seuranta - uudet opetusmenetelmät ja digitalisaatio						
<b>Tavoite: Säätiön toiminnan tehokkuus, taloudellisuus ja vakavaraisuus</b>						
<b>Mittari tai indikaattori</b>						

# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

## Turun Aikuiskoulutussäätiö

	Toteutunut 2020	Ennuste 2021	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
Muu kuin VOS rahoitus / Liikevaihto (1 000 €)	3 260	2 200	3 450	3 500	3 500	3 600
<b>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:</b>						
Omatoiminen tuottojäämä (liikevoittoa vastaava erä)	-537	200	85	70	40	80
<b>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:</b> - kustannustehokkuuden ja kustannustietoisuuden varmistaminen - tilatehokkuuden parantaminen mm. kiinteistöjärjestelyjen avulla - laadukas ja tehokas valtionosuuksien käyttö - menestyminen työvoimakoulutuskilpailussa						

## TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2022 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2023 – 2025 TALOUSSUUNNITELMAAN

Vuoden 2022 talousarvio perustuu valtaosin vuoden 2019 ja 2020 toteutuneisiin tietoihin. Talousarviota laadittaessa on oletettu, että pandemian vaikutukset tulevana vuonna jäisivät vähäisiksi ja palattaisiin lähes normaaliin toimintamalliin ja -volyymiin. Pandemian aiheuttamista toiminnallisista muutoksista otetaan opiksi ja hyödynnetään parhaat toimintamallit jatkossakin.

Valtionosuuden ennakoitu taso perustuu pitkälti toteutuneisiin vuosiin liittäen lakisääteisellä indeksillä ja maltillisella muulla kasvulla. OKM antaa seuraavan vuoden rahoituspäätöksen hyvin myöhään eli joulukuun puolivälissä, mikä hankaloittaa talousarvion laadintaa. Valtionosuus on säätiön talousarvion merkittävin tekijä. Ennen rahoituspäätöstä syksyllä laadittu talousarvio sisältää aina epävarmuustekijän.

Vuosien 2023 – 2025 taloussuunnitelmat on laadittu varovaisuusperiaatetta noudattaen. Taloussuunnitelmavuosille on arvioitu maltillista kasvua kaikkien tuottojen ja kustannusten osalta.

Artukaisten kampushanke etenee suunnitellulla tavalla ja kaikkien vaiheiden odotetaan valmistuvan vuonna 2024. Merkittävien investointihankkeiden myötä säätiökonsernin poistopohja on kasvanut, mikä vaikuttaa tulevien vuosien ennusteisiin.

Kärsämäentien kiinteistöön tehtiin vuosina 2020 ja 2021 mittava perusparannus, mikä myös vaikuttaa säätiön poistopohjaan. Turun kaupunki on vuoden 2021 loppuun mennessä ottanut Kärsämäentien tilat eri toimintojen väistötiloiksi lähes kokonaisuudessaan. Vuokraustoiminta on otettu huomioon ennusteissa.

# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

Turun Ammattikorkeakoulu Oy

## Turun Ammattikorkeakoulu Oy

Toimitusjohtaja Vesa Taatila

### YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

#### Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Yhtiö toteuttaa ammattikorkeakoulutoimintaa valtioneuvoston sille antaman toimiluvan mukaisesti ammattikorkeakoululain määrittelemällä tavalla Vuonna 2018 hyväksytyt strategian mukaisesti yhtiö on olemassa Varsinais-Suomen työelämän, hyvinvoinnin ja kilpailukyyn parantamiseksi. Yhtiön ensisijaisena tehtävänä on tuottaa osaavia ammattilaisia Varsinais-Suomen työelämän kehittämiseen. Yhtiöllä on myös tärkeä rooli alueen kilpailukyyn ja elinvoiman rakentamisessa – yhtiö on osaltaan kehittämässä Turku pohjoisen Itämeren kiinnostavammaksi ja rohkeasti uudistuvaksi korkeakoulu- ja kulttuurikaupungiksi, jossa on hyvä elää ja onnistua yhdessä. Yhtiö on aktiivisesti luomassa Varsinais-Suomesta yhteistyön ja kumppanuuden maakuntaa, jossa elämisen laatu on parasta. Yhtiön onnistuminen mitataan Turun ja koko Varsinais-Suomen hyvinvoinnilla, elämisen laadulla ja menestyksellä kansainvälisessä kilpailussa.

#### Toimintaympäristön muutostekijät

Vuonna 2020 alkanut COVID-19 –pandemia vaikuttaa edelleen merkittävästi Turun ammattikorkeakoulun toimintaan. Sen keskeiset vaikutukset kohdistuvat tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotyöhön (TKI) sekä liiketoimintaan, joiden kasvun ennustetaan pysyvän aiempia arvioita matalammalla tasolla. Alueen yhteiseen tekniikan TKI-infrastruktuuriin tehtyjen investointien oletetaan kuitenkin lisäävän yritysten kiinnostusta tehdä tutkimusyhteistyötä yhtiön kanssa.

Pandemian synnyttämästä osaamispainotteisesta elvytystarpeesta johdettujen ammattikorkeakoulujen rahoituskehityksen ennakoidaan säilyvän lähivuodet kohtuullisen stabiilina. Nykyiseen kohtuullisen hyvin ennakoitavaan rahoitusmalliin on suunnitteilla volatiliiteettia lisääviä muutoksia. Yhtiö varautuu tilanteeseen olemalla aktiivisesti mukana mallin kehitykseen liittyvässä keskustelussa ja vahvistamalla ulkoisten lähteiden kautta tulevaa rahoitusta.

### KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Yhtiön menestyminen ammattikorkeakoulujen rahoitusmalliin perustuvassa rahanjaossa						
	Toteutunut 2020	Ennuste 2021	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
<b>Mittari tai indikaattori</b>						
Valtion rahoitus (1000 €)*sis. OKM rahoittamat lisäaloituspaikat ja strategiarahan	55 125	59 900	60 225	62 184	62 875	63 860
<b>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:</b>						
Turun ammattikorkeakoulussa suoritettut AMK-tutkinnot, kpl	1 767	1 760	1 785	1 918	2 048	2 118
Turun ammattikorkeakoulussa suoritettut YAMK-tutkinnot kpl	310	329	366	410	430	450
<b>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:</b>						

Turku on maailmanlaajuisesti ilmastopolitiikan edelläkävijä ja osa kansainvälisiä verkostoja, jotka ratkaisevat ilmastomuutoksen haasteita. Kestävän ilmaston ja energian toimintasuunnitelma (kv 11.6.2018 § 142) ohjaa kaupunkikonsernin toimia ilmastomuutoksen hillitsemiseksi ja varautumiseksi. Ammattikorkeakoulu osallistuu aktiivisesti ilmastosuunnitelman toteuttamiseen ja ratkaisujen luomiseen verkostoissa ja hankkeissa tuottamalla jatkuvasti kasvavaa ilmastokädenjälkeä sekä vähentämällä hiilijalanjälkeään. Turun ammattikorkeakoulun tavoite on olla ilmastoneutraali vuonna 2025.

Kansainvälisesti keskeinen muutostekijä on EU rahoitusohjelmien tulo- ja kausi 2020-2021. Yhtiö on varautunut tähän vahvistamalla ulkoisen rahoituksen hakuun liittyvää osaamistaan ja laajentamalla yksityisesti rahoitettujen hankkeiden määrää hankesalkussa. Nivelvaihe tulee aiheuttamaan pudotuksen tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan rahoituksessa vuosina 2021 ja 2022. Pudostusta pyritään paikkaamaan työelämärahoitteiden liiketoiminnan lisäämisellä.

#### Yhtiön toiminnan päätavoitteet vuosille 2022 – 2025

Tavoite 1: Tulevaisuuden teknillisen innovaatiokorkeakoulun rakentaminen Turkuun.

Tavoite 2: Hyvän elämän kehittäminen älykkäässä yhteiskunnassa

Tavoite 3: Innovaatiopedagogiikan aktiivinen yhteisöllinen kehittäminen.

Tavoite 4: Innostavan yhteisön aikaansaaminen.

Tavoite 5: Korkeakoulu- ja konserniyhtiöyhteistyön kehittäminen.

Tavoite 6: Ulkoisen rahoituksen määrän kasvattaminen työelämäorganisaatioiden kanssa yhteistyössä.



# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

Turun Ammattikorkeakoulu Oy

	Toteutunut 2020	Ennuste 2021	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
TKI-rahoituksen ulkoisen rahoituksen osuus (urah), (1000 €)	11 251	9 500	10 000	12 000	14 000	16 000
<b>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:</b>						
Opiskelijatytyväisyys (AMK ja YAMK painotettu ka.)	5,15	5,20	5,25	5,25	5,30	5,35
<b>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:</b> Opiskelijatytyväisyyden nostaminen otetaan yksiköitten kvartaaleittain seurattavien toimintasuunnitelmien yhdeksi päätavoitteeksi vuodesta 2021						

## TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2022 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2023 – 2025 TALOUSSUUNNITELMAAN

Suunnittelukaudella tavoitteena on tuottaa tasaisesti nollatuloksen ympärillä liikkuva, pääosin positiivinen nettotulos. Vuosina 2021-2024 tulosta rasittavat uusien toimitilojen käyttöönotosta johtuvien investointien poistot. Toiminnan supistaminen vastaavalla summalla aiheuttaisi merkittävän riskin toiminnallisten tulosten saavuttamiselle ja siten selkeästi säästömahdollisuuksia suuremman heikkenemisen VOS-tulovirtaan.

Vuonna 2021 yhtiön tulos tulee sijoittumaan lähelle nollassa. Lopulliseen tulokseen tulevat vaikuttamaan operatiivisen toiminnan lisäksi muutamien projektien tulojen ja kulujen sekä valtiolta saadun lisäaloituspaikkamäärärahan ajallinen kohdentuminen. Nämä sisältävät riskin, että tulos kääntyy tappiolliseksi.

Vuonna 2022 valtion rahoituksen ennakoidaan nousevan, mikä kompensoi ennakoitua kulukorotukset. Toiminnan arvioidaan voivan jatkua nykyisellä kasvu-uralla. Opiskelijamäärää tullaan kasvattamaan edelleen OKM:n strategisten lisämäärärahojen tuella. TKI-rahoituksen ennakoidaan pysyvän vuoden 2021 tasolla. Liiketoiminnan ennakoidaan kasvavan kohtuullisesti pandemian väistyttyä. Poistoista johtuen vuoden 2022 tulos tulee olemaan hyvin lähellä nollatulosta, mutta se sisältää merkittävän riskin jäämisestä negatiiviseksi. Yhtiö on varautunut tilanteeseen keräämällä edellisinä vuosina vahvan voittoa-annan, joten emme näe tarvetta merkittäviin säästötoimenpiteisiin, koska niistä aiheutuisi huomattavaa negatiivista vaikutusta tulevien vuosien rahoituksen kehittymiselle.

# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

Turun Kaupunginteatteri Oy

## Turun Kaupunginteatteri Oy

Toimitusjohtaja Arto Valkama

### YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

#### Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Yhtiön toimialana on yleishyödyllisellä tavalla ylläpitää ja harjoittaa teatteritoimintaa Turun kaupungissa. Yhtiö harjoittaa kahvila, ravintola-, catering-, kokous-, ja kongressipalveluliiketoimintaa sekä tila- ja vuokraus-toimintaa.

#### Toimintaympäristön muutostekijät

Tulevien vuosien merkittävimpiä muutostekijöitä ovat korona-pandemian kehitys ja pitkäaikaiset vaikutukset yleisökäyttäytymiseen ja kulutustottumuksiin sekä osittain pandemian aiheuttama paine valtionrahoituksen laskuun veikkausvoittovarojen pientymisen myötä.

#### Toiminnan kehittäminen – toimenpiteet ja tavoitteet

Toiminnan kehittämisessä tullaan huomioimaan em. muutostekijät. Myynnin ja markkoinnin kehittämisellä pyritään vaikuttamaan myönteisesti yleisön ostohalukkuuteen ja sitouttamaan heitä entistä paremmin juuri Turun kaupunginteatteriin. Merkittävimpiä uudistuksia ovat nettisivu-uudistus ja uusi asiakaspalveluratkaisu, joka tuo mm. chat-palvelun pikaiseen viestimiseen asiakkaiden kanssa. Tavoitteena toimenpiteillä on entisestään vahvistaa digitaalista markkinointia ja digitaalisia kanavia myynnin ja asiakaspalvelun välineinä.

Julkisen tuen mahdolliseen laskuun liittyen teatteri varautuu omarahoituksen kehittämiseen. Tähän liittyy etenkin ravintolatoiminnan kehittämisen teatteritalossa. Teatteri otti aiemmin ulosuokratun ruokaravintolan kesällä omaksi toiminnaksi. Tällä tavoitellaan synergiahyötyjä lämpiöravintolan toiminnan kanssa (kustannussäästöt) ja omarahoituksen kasvua. Toiminnan taloudellista kannattavuutta parantavat oleellisesti teatteriesityksen yhteyteen räätälöidyt illallispaketit.

Teatteritoiminnan osalta tavoitteena on edelleen tuottaa kiinnostavia ja mieleenpainuvia teatteriesityksiä. Laajalla tarjonnalla pyritään tavoittamaan kattavasti erityyppisiä yleisöjä. Tuotantomallin kehitystä jatketaan. Tavoitteena on hallittu ja sujuva tuotantoprosessi.

Työyhteisön hyvinvointi on ollut koetuksella pitkittyneen pandemian aikana. Hyvinvointiin liittyen on suunnitteilla useampia toimenpidekokonaisuuksia. Tavoitteena on hyvinvoiva työyhteisö, jossa on voimakas yhteenkuuluvuuden tunne ja tunnustettu yhteinen päämäärä. Kehittämistyössä lähdetään liikkeelle perusasioista ja käydään läpi tehtäväkuvaukset, tehtävien vaatavuudet, osaamisen kehittäminen ja varmistetaan yhdenmukaiset käytännöt kaikilla osastoilla.

### KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOAVAT TAVOITTEET

Tavoite: Pitkän aikavälin taloudellinen tasapaino						
	Toteutunut 2020	Ennuste 2021	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
<b>Mittari tai indikaattori</b>						
Tilikauden tulos ennen tilinpäätössiirtoja (1.000 €)	-5	-275	4	0	0	0
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:						
<b>Tavoite: Ulkoisen rahoituksen kasvattaminen ja vaikuttavuuden lisääminen</b>						
<b>Mittari tai indikaattori</b>						
Kaupunginteatterin omien tuottojen kehitys, (1.000 €)	2 106	1 500	5 636	5 700	5 800	5 900
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:						

### TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2022 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2023 – 2025 TALOUSSUUNNITELMAAN

Vuoden 2022 talousarvion taustalla on oletama siitä, että tuleva vuosi tulee olemaan siltä osin normaali, että korona-pandemia ei aiheuta toiminnalle enää suoria rajoitustoimenpiteitä. Myyntitavoitteet ovat korkeita ja perustuvat siihen, onnistumme teatterituotannoissamme ja että yleisö uskaltaa jälleen tulla elämysten ääreen teatteriin.

Suunnitelmavuosissa tavoitteena omien tuottojen tasainen kasvattaminen. Kasvua voidaan saada etenkin ravintolatoimintaa kehittämällä. Omien tuottojen kehityksellä varaudutaan Opetus- ja kulttuuriministeriön tuen mahdolliseen laskuun.

# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

Turun Kaupunkiliikenne Oy

## Turun Kaupunkiliikenne Oy

Toimitusjohtaja Juha Parkkonen

### YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

#### Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Yhtiön tehtävänä on linja-autoliikenne ja sopimusliikenteen tuottaminen Turun kaupungille. Yhtiö tuottaa Joukkoliikennelautakunnalle joukkoliikennepalvelua yhtiön ja kaupungin välisen sopimuksen mukaisesti. Yhtiön tehtävänä on myös olla mukana erilaisissa joukkoliikenteen kehittämiseen liittyvissä pilotti- ja kehityshankkeissa.

Nykyinen liikennöintisopimus ulottuu vuoteen 2026 saakka.

#### Toimintaympäristön muutostekijät

Kaupunginhallitus on linjannut, että yhtiön markkinaosuuden tulisi olla noin 17 prosenttia Turun sisäisestä liikenteestä.

Lähivuosina toteutettava runkolinjastouudistus tulee muuttamaan yhtiön liikennöimien linjojen reittejä ja aikatauluja. Koska runkolinjastouudistus myös lisää Fölin tilaaman liikenteen määrää, on ilmeistä, että yhtiön osuus supistuu kaupunginhallituksen linjaamalle tasolle vaikka yhtiön tuotannon määrä säilyisi nykyisellä tasolla.

Turun keskustan toriparkin rakennustyöt vaikeuttaa liikennöintiä lisäten liikennöintikorvauksia (lisääntynyt ajoaika) mutta altistavat tuotannossa tapahtuville virheille ja liikennevahingoille.

Lähivuosina mahdollisesti toteutettavalla joukkoliikenneratkaisulla on vaikutuksia yhtiön toimintaan tarjoten yhtiölle mahdollisuuksia liiketoiminnan laajentamiseen ja kehitysyhteistyöhön osallistumiseen. Myös Rieskalähteentien bussivarikon käyttö on sidoksissa joukkoliikenneratkaisun toteutukseen.

#### Toiminnan kehittäminen – toimenpiteet ja tavoitteet

Liikennöintisopimuksen kaluston keski-ikävaatimukset edellyttävät kaluston jatkuvaa uudistamista.

Toiminnan laatua pyritään kehittämään kuljettajien osaamista kehittämällä, sekä tiivistämällä yhteistyötä korjaamoyhteistyökumppanin kanssa. Tavoitteena on pienentää korjauskustannuksia sekä vähentää ajamattomien lähtöjen määrää ja muita palvelupoikkeamia.

Turku on maailmanlaajuisesti ilmastopolitiikan edelläkävijä. Kestävän ilmaston ja energian toimintasuunnitelma (kv 11.6.2018 § 142) ohjaa kaupunkikonsernin toimia ilmastomuutoksen hillitsemiseksi ja varautumiseksi.

Turun Kaupunkiliikenne Oy:n toteuttama joukkoliikenne toimii hiilineutraalisti viimeistään vuonna 2025 (Turun kaupungin Ilmastosuunnitelma 2029, kv 11.6.2018 § 42). Tavoitteeseen pääseminen edellyttää siirtymistä uusiutuviin biopolttoaineisiin bussien käyttövoiman osalta. Muutos johtaa lisääntyviin polttoainekustannuksiin, minkä vuoksi liikenteen tilaajan tulee olla valmis nostamaan liikennöinnistä maksettavaa liikennöintikorvausta.

Myös elokuussa 2021 voimaan tullut EU:n puhtaiden ajoneuvojen direktiivin muutos tulee vaikuttamaan yhtiön uuden kaluston käyttövoimavalintoihin. Käytännössä uutena hankittavat linja-autot tulevat olemaan lähivuosina varikkoladattavia sähköbussuja.

### KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOAVAT TAVOITTEET

Linja-autoliikenteen tuottaminen sovituslaajuudessa						
	Toteutunut 2020	Ennuste 2021	Talousarvio 2022	Taloussuunnitelma 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025
<b>Mittari tai indikaattori</b>						
Osuus tuotetuista linjakilometreistä (koko Föli), %	13,4	14	13	12	12	12
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:						
Tavoite: Yhtiön tulorahoituksen riittävyys investointeihin ja tuloutus kaupungille						
<b>Mittari tai indikaattori</b>						
Liikevoitto (1.000 €)	187	407	264	200	200	100
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:						
Antolainojen korko (1.000 €)	46	43	40	30	30	30
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:						

## TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2022 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2023 – 2025 TALOUSSUUNNITELMAAN

Yhtiöllä on vuoden 2026 ulottuva liikennöintisopimus, joten yhtiön tuotanto ja tuotannon rakenne tulee säilymään varsin lähellä vuoden 2021 tasoa. Liikenne palautuu normaalitasolle koronaepidemian jälkeen.

Liikennöintikorvaukset on sidottu linja-autoalan kustannusindeksiin, joka kompensoi viiveellä suurimman osan mahdollisista muutoksista. Kaupungin ilmastosuunnitelman toimeenpano merkitsee yhtiölle lisääntyviä polttoainekustannuksia. Siirtyminen kokonaan uusiutuvan dieselin käyttöön lisää nykyisellä tuotannolla ja kalustolla polttoainekustannuksia noin 200.000 euroa vuodessa. Föillä ei ole suunnitelmia ympäristöstävällisemmän liikenteen tukemisesta esim. ympäristöbonuksilla.

Linjastouudistuksen yhteydessä tuotantoa todennäköisesti tullaan tar koistamaan tilaajan toimesta. Yhtiön markkinaosuuden aikaisempaa väljempi määrittely sekä joukkoliikenteen määrän lisääntyminen otetaan sopeuttamisessa todennäköisesti huomioon, joten yhtiön liikevaihdossa ei ole odotettavissa merkittävää supistumista.

Tuotannon mahdollinen supistuminen lisää kiinteiden kustannusten osuutta, mikä heikentänee liiketulosta ja yhtiön mahdollisuuksia rahoittaa omat kalustoinvestointinsa.

Kaluston keski-ikä nousee liikennöintisopimuksessa sovitun 8 vuoden rajan edellyttäen investointeja uuteen vähäpäästöiseen diesel-kalustoon vuonna 2022. Tilaaja on lisäksi lisännyt telibussien käyttöä, mikä heijastuu kalustorakenteeseen.

Yhtiö on aloittamassa seuraavien sähköbussien kilpailutuksen valmistelut. Suunnitelmissa on hankkia vuosina 2023 – 2025 yhteensä 8 kappaletta varikkoladattavia sähköbussseja sekä niiden tarvitsema latausjärjestelmä. Hankinnan arvo on noin 4,0 miljoonaa euroa riippuen hankittavan kaluston ominaisuuksista.

Kaluston uudistamisella pyritään luomaan työntekijöille ja matkustajille paremmat olosuhteet, mikä parantaa työtyytyväisyyttä sekä asiakastytyväisyyttä, jonka perusteella Föli maksaa asiakastytyväisyysbonuksia. Kaluston uudistamisella pyritään myös parantamaan toimintavarmuutta sekä pienentämään korjauskustannuksia.

Toiminnan jatkumisen turvaaminen Rieskalähteentien varikolla edellyttää päivittäishuollon laitteistojen päivittämistä, mm. harjapesukoneen uusimista.

Ensivuosisikymmenellä toteutettava joukkoliikennetarkastus ei ilmeisesti vaikuta merkittävästi yhtiön talouteen vielä tarkastelukauden aikana.

# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

Turun Musiikinopetus Oy

## Turun Musiikinopetus Oy

Rehtori-toimitusjohtaja Juha Järvinen

### YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

#### Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Yhtiöllä on opetus- ja kulttuuriministeriöltä luvat musiikkialan ammatillisten tutkintojen ja koulutusten järjestämiseen sekä taiteen perusopetukseen musiikin laajassa oppimäärässä.

Yhtiö toteuttaa ammatillista koulutusta ministeriön rahoituksella. Taiteen perusopetukseen yhtiö saa valtionosuusrahoitusta (noin 50 %), oppilaiden kotikunnan sopimukseen perustuvaa rahoitusta (noin 30 %) ja huoltajan maksamaa lukukausimaksua (noin 20 %).

Yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiöllä voi olla koulutustehtäviä tukevaa liike-toimintaa, mikä antaa yhtiölle mahdollisuuksia palvelutuotekehitykseen ja kasvuun. Yhtiön toiminta tukee elinikäistä oppimista ja jakaa kulttuurin hyvinvointivaikutuksia.

#### Keskeiset toimintaympäristön muutostekijät

Koronarokotusten myötä toivottavasti helpottavan pandemian jäljiltä musiikkiala palaa normaaliin päiväjärjestykseen, jossa tapahtumia ja konsertteja voi järjestää rajoituksetta. Pandemia on aiheuttanut alan ja työpaikan vaihtoja. Tapahtuma-alaa uhkaa työvoimapula. Yhtiö valmistautuu hakemaan opetus- ja kulttuuriministeriöltä lisää ammatillisen koulutuksen opiskelijavuosia musiikkialan kasvaneen täydennyskoulutustarpeen vuoksi. Yhtiö osallistuu musiikkialan yhteisiin pohdintoihin alan täydennyskoulutustarpeista, uusista toimintatavoista ja liiketoimintamalleista.

Yhtiö pohtii keinoja vastata musiikin koulutuskysynnän kasvuun, mikä

johtuu Turun seudun asukasmäärän kasvusta ja yhtiön koulutusten vetovoimasta.

Yhtiö kehittää uudenlaista digitaalista oppimisympäristöä ja koulutuspalveluita Its Learning -järjestelmällä ja omalla Konsa App -mobiilisovelluksella.

Yhtiön toimintaympäristön monikulttuurisuus näyttää lisääntyvän, minkä yhtiö huomioi koulutuspalveluiden kehittämisessä.

#### Toiminnan ja talouden kehittäminen – toimenpiteet ja tavoitteet

1. Yhtiö kehittää koulutustehtäviään innovatiivisesti ja yhteiskuntavastuullisesti. Yhtiö tekee yhteistyötä sekä seudullisesti että kansainvälisesti ja toimii aktiivisesti kulttuurikampanjassa yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa.
2. Yhtiö on valtakunnallisesti kolmen suurimman musiikkioppilaitoksen joukossa taiteen perusopetuksen valtionosuusrahoitteisessa opetustuntimäärässä.
3. Yhtiö on kolmen vetovoimaisimman musiikkialan ammatillisen koulutuksen järjestäjän joukossa valtakunnallisessa vertailussa.
4. Yhtiö laajentaa rahoitus- ja omistus pohjaansa yhteistyön kautta.
5. Yhtiö osallistuu aktiivisesti suunnitteluun uusista tilaratkaisuista, jotka tukevat yhtiön toimintaa ja sen keskittämistä edelleen Linnafältin kaupunginosaan.

### KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOAVAT TAVOITTEET

Tavoite (ehdotus):	Toteutunut 2020	Ennuste 2021	Talousarvio 2022	Taloussuunnitelma 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025
<b>Mittari tai indikaattori</b>						
Valtion rahoitus taiteen perusopetukseen 1000 €	2 626	2 710	2 760	2 760	2 760	2 760
<b>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:</b> Taiteen perusopetuksen opetustuntimäärä vuodessa on suurempi kuin järjestämisluvassa määritelty 56 577. Yhtiö valmistautuu hakemaan opetus- ja kulttuuriministeriöltä suurempaa opetustuntimäärää vuodeksi 2022.						
<b>Tavoite (ehdotus):</b>						
<b>Mittari tai indikaattori</b>						
Ammatillisen koulutuksen opiskelijavuosikertymä järjestämisluvassa mukaisesti	87,5	90	79	79	79	79
<b>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:</b> Koulutuksen veto- ja pitovoimasta pidetään huolta laadukkaalla opetuksella ja ohjauksella. Yhtiö valmistautuu hakemaan opetus- ja kulttuuriministeriöltä järjestämisluvassa määriteltyä (79) suurempaa opiskelijavuosimäärää vuodeksi 2022.						

## REHTORI-TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2022 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2023 – 2025 TALOUSSUUNNITELMAAN

Yhtiöjärjestyksen mukaisesti yhtiö järjestää musiikkialan ammatillista koulutusta ja taiteen perusopetusta opetus- ja kulttuuriministeriön järjestämisluvilla sekä koulutustehtäviä tukevaa liiketoimintaa. Luvanvaraisissa koulutustehtävissä ei saa lainsäädännön mukaisesti tavoitella voittoa. Yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiö on yleishyödyllinen, ei tavoittele voittoa eikä jaa osinkoa.

Yhtiö toteutti vuonna 2021 merkittäviä käyttäjälähtöisiä parannuksia Linnankatu 60:n kiinteistössä alivuokrasopimuksen ehtojen mukaisesti. Yh-

tiö maksoi korjaukset taseesta ilman velanottoa. Huomattavien poistojen vuoksi talousarviovuoden 2022 tulos on todennäköisesti tappiollinen.

Valtion talousarviovalmistelun perusteella yhtiön tiedossa ei ole rahoitusleikkauksia opetus- ja kulttuuriministeriön järjestämislupien mukaisen koulutustehtävien rahoituksessa vuonna 2022. Ammatillisen koulutuksen valtionrahoitus voi kuitenkin vähentyä, koska rahoitus on suoriteperusteista.

## Turun Satama Oy – konserni

Toimitusjohtaja Erik Söderholm

### YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

#### Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Yhtiön toimialana on sataman ylläpitäminen ja yleisen satamatoiminnan harjoittaminen ja kehittäminen sekä siihen liittyvä muu liiketoiminta. Turun Satama Oy on Turun kaupungin kokonaan omistama konserniyhtiö. Sataman toiminta jakaantuu kahteen liiketoiminta-alueeseen, jotka ovat: Matkustajaliikenne sekä rahtiliikenne lisäarvopalveluineen.

Turun Satama konserniin kuuluu emoyhtiö Turun Satama Oy sekä sen tytäryhtiö Turun Vapaavarasto Oy.

Turun Satama palvelee tehokkaasti rahti- ja matkustusliikennettä Itämeren alueella. Turun kaupungin elinkeinopoliittisena toimijana satama vahvistaa alueen kilpailukykyä ja toimintaedellytyksiä sekä rakentaa mahdollisuuksia kasvuun. Satama on merkittävä työllistäjä sekä suoraan että välillisesti. Turun Sataman omassa organisaatiossa työskentelee yli 50 henkilöä, joiden lisäksi satama-alueen muut toimijat työllistävät yli tuhat henkilöä.

Satama on Skandinavian liikenteen keskus Suomessa. Liikevaihdoltaan satama on Suomen kolmanneksi suurin satama ja matkustajamäärältään Suomen toiseksi suurin matkustajasatama. Myös yksikkötavaraliikenteessä Turku lukeutuu maan suurimpiin satamiin.

#### Toimintaympäristön muutostekijät

Kansantalouden näkymät ovat parantuneet selvästi Covid 19 – kriisin helpottuessa. Talouden pääongelmat ovat puute ammattitaitoisesta työvoimasta, raaka – aineista sekä puolijohteista. Ongelmista huolimatta Suomen talouden ennustetaan kasvavan merkittävästi tulevina vuosina.

Noin puolet Suomen tavaraviennistä on erilaisia raaka-aineita, sellua, tuotantotarvikkeita ja väli tuotteita. Vajaat 30 prosenttia on Turkuun sopivaa kappalevaraa ja investointihyödykkeitä. Länsirannikon ja eteläisen Suomen satamissa on tapahtunut voimakasta kehitystyötä ja parannusinvestointeja, joka kiristää edelleen kilpailutilannetta satamien välillä.

#### Toiminnan kehittäminen – toimenpiteet ja tavoitteet

Satama jatkaa matkustajaliikenteen palvelujen kehittämistä yhdessä Viking Linen, Tallink-Siljan sekä Turun kaupungin kanssa. Tavoitteena on

kehittää alueen vahvaa matkustaja- ja risteilytoimintaa siten, että uudistukset vaikuttavat positiivisesti satamaan ja tuovat matkailulle huomattavaa lisäarvoa. Matkustaja- ja rahtiliikenne ovat kaupungille erittäin tärkeitä, ja kaupunki sekä satama haluavat tarjota parhaat mahdolliset olosuhteet liiketoiminnan kehittämiseksi. Tavoitteena on uusien ratkaisujen saavuttaminen kustannushyötyjä ja laivaliikenteen toiminnallista tehostamista. Näitä tavoitellaan uuden yhteiskäyttöisen terminaalin ja siihen liittyvien yhteisten liikenne- ja pysäköintijärjestelyjen toteuttamisella. Uuden terminaalin valmistuminen joulukuussa 2025 tarjoaa luontevan mahdollisuuden ajanmukaiseen turvallisuuden kehittämiseen.

Satamaalueen kehittämisellä tavoitellaan lisäksi maankäytön muutoksia siten, että sataman toiminnan tehostuessa vapautuu uusia kiinnostavia alueita kaupunkikehitykseen etenkin Turun linnan ja Aurajoen väliseltä alueelta, mutta myös laajemmin Turun Linnan ympäristössä.

Kansainvälinen risteilyliikenne pysähtyi pandemiasta johtuen mutta jo syksyllä 2021 odotetaan ensimmäisiä risteilyaluksia Turkuun.

Turun Satamasta on hyvät yhteydet Pohjois-Saksan ja Pohjanmeren satamiin. Näiden satamien kautta vienti- sekä tuontiasiakkaille on tarjolla erinomaiset jatkoyhteydet valtamerentakaisiin kohteisiin.

Kuorma-autoliikenteen merkitys on satamalle erittäin suuri. Kuorma-autoliikenteen toimintaedellytyksiä kehitetään parantamalla sataman liikenneyhteyksiä, rekkaparkkialueita ja palveluita. Satama-alueen välittömässä läheisyydessä tulee tieverkkoa kehittää ja rakentaa edelleen paremmin henkilö- ja kuorma-autoliikennettä tukevaksi.

Satama haluaa strategian mukaisesti olla edelläkävijä ympäristö- ja turvallisuusasioissa. Satama selvittää yhdessä Turun kaupungin kanssa sopivia maaläjitysvaihtoehtoja ruoppausmassoille.

Sataman on oltava kustannustehokas ja resurssiltaan oikein mitoitettu, sillä vain taloudellisesti vahvat satamat pärjäävät kilpailussa. Muutokset varustamojen toiminnassa edellyttävät nopeata reagoimista ja valmiuksia suoriutua investoinneista. Kustannustehokas toiminta edellyttää puolestaan jatkuvaa resurssien hyötykäytön tehostamista.

Satama pyrkii varmistamaan, että sillä on ammattinsa osaava henkilökunta. Avaintehtäviin koulutetaan tai rekrytoidaan tarpeen mukaan henkilöitä. Toiminnan varmistamiseksi satamalla on käytössä koko toimintaa kattava laatu- ympäristö- ja turvallisuusjärjestelmä.

### KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Yhtiön kannattavuus ennen rahoituseriä						
	Toteutunut 2020	Ennuste 2021	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
<b>Mittari tai indikaattori</b>						
Liikevoitto (1.000 €)	4 906	4 350	4 801	9 407	8 528	3 401
<b>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:</b>						

# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

## Turun Satama Oy - Konserni

	Toteutunut 2020	Ennuste 2021	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
<b>Tavoite: Kasvava tuloutus kaupungille</b>						
<b>Mittari tai indikaattori</b>						
Maanvuokrien tuotto kaupungille (1.000 €)*	2 016	2 020	2 059	2 110	2 161	2 212
Vaihtovelkakirjalainan (30 milj. euroa, 8% pa) tuotto kaupungille *	2 400	2 400	2 400	2 400	2 400	0
Muiden rahoituserien (antolainojen (ei-VVK-lainan), osinkotulojen tai pääomanpalautusten) tuotto yhteensä kaupungille (1.000 €)*	1 043	1 003	968	1 303	2 513	2 973
* Näiden tuloutuskomponenttien lisäksi osa Satamaliikelaitoksen saamista maanvuokrista siirtyi Kiinteistöliikelaitokselle (n. 1,4 m€), jolloin yhteenlaskettuna kokonaistuloutus ylittää vaaditun 6,0 milj. euroa vuodessa.						
<b>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:</b> Turku Tukholma matkustajaliikenteen varmistaminen. Perinteisen rahtiliikenteen kasvattaminen. Pansion satama-alueen laivaliikenteen, varasto- ja logistiikkatoimintojen kehittäminen. Sataman henkilöstöresurssien oikea mitoitus ja käytön tehostaminen. Kiinteistöjen energiatehokkuus, käytön tehostaminen ja vuokratulojen kasvattaminen.						

## TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2022 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2023 – 2025 TALOUSSUUNNITELMAAN

Taloukasvu jatkuu vahvana tulevien vuosien aikana. Viennin kasvu taasoittuu maailmankaupan kasvun mukaiseksi ja nettoviennin kasvua tukeva vaikutus pienenee. Varsinais-Suomen myönteiset kasvuodotukset nojaavat meriteollisuuteen, autonvalmistukseen ja koneteknologiaan.

Turun Sataman matkustajaliikenteen arvioidaan kasvavan hieman vuodesta 2021 – tavaraliikenteen odotetaan olevan 2,5 mill. tonnin tasolla. Satamankonsernin liikevaihdon arvioidaan asettuvan 27,3 miljonaan euroon.

Viking linen uudella aluksella uskotaan olevan myönteinen vaikutus liikennemäärien kehitykseen suunnittelukauden aikana.

Sataman rahtiliikennettä kehitetään siten, että uudistukset vaikuttavat positiivisesti Turun linjaliikenteen toimintaedellytyksiin ja tavaraliikenteen kasvuun. Yhteistyökumppaneiden tarjoamat Logisiikan lisäarvo-palvelut ovat tärkeä osa sataman kokonaispalvelua. Tavoitteena on aloittaa RO – RO – liikenne Puolan Gdynian sataman kanssa.



## Turun seudun puhdistamo Oy

Toimitusjohtaja Mirva Levomäki

### YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

#### Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Turun seudun puhdistamo Oy:n (Yhtiö) toimialana on jätevesien siirto ja puhdistus sekä syntyneen lietteen hyödyntäminen. Yhtiön tarkoituksena on tuottaa yhteiskunnallisia toiminnallisia palveluita omakustannushintaan omistajille. Turku omistaa Yhtiöstä 59,9 %.

Yhtiö tuottaa omistajilleen laadukasta jätevedenpuhdistuspalvelua kustannustehokkaasti. Palvelu on toimintavarmaa ja sitä kehitetään jatkuvasti parantaen. Resurssit optimoidaan puhdistustulos ja varautuminen huomioon ottaen. Henkilöstön hyvinvointi, sitoutuneisuus ja ammattitaito takaavat Yhtiön menestyksellisen toiminnan.

Yhtiö operoi laitosta. Jätevedenpuhdistamoa käytetään mahdollisimman tehokkaasti. Puhdistamon ja viemäriverkoston ohitukset minimoidaan. Yhtiö toimii Itämeren hyväksi ja huomioi toimintaansa kehittäessään muun muassa Itämeri-toimenpideohjelman tavoitteet. Lisäksi Yhtiö edistää toiminnallaan YK:n kestävästä kehityksen tavoitteiden toteutumista.

Yhtiön hallinnoimat kilpailutetut ostopalvelut tehostavat toimintaa.

#### Toimintaympäristön muutostekijät

Turun seudun puhdistamo Oy ottaa huomioon digitaalisen toimintaympäristön mahdollisuudet ja riskit. Lisäksi Yhtiö panostaa yritysturvallisuuden hallintaan ja kehittämiseen sekä edellyttää myös palveluntuottajiltaan riittävää turvallisuustasoa.

Yhtiön riskikartoituksissa merkittävimmiä riskeiksi ovat nousseet toiminnan jatkuvuuden vaarantuminen riittämättömien henkilöresurssien vuoksi, puhdistamon poistoputken kapasiteetin riittämättömyys poikkeuksellisten suurten vesimäärien aikana, työturvallisuus- ja terveysriskit, lainsäädännön ja määräysten muuttumisesta johtuvat tiukentuvat vaatimukset jätevedenpuhdistusprosessiin liittyen sekä erittäin vakavan laiterikon aiheuttamat vahingot. Yhtiö kehittää riskienhallintaa jatkuvana

prosessina. Riskienarvioinnin tulokset huomioidaan Yhtiön toimintojen suunnittelussa ja toteutuksessa.

Yhtiö ottaa huomioon toimintaansa kehittäessään, että vesihuolto saatetaan toteuttaa lähivuosina seudullisena toimintona.

#### Toiminnan kehittäminen – toimenpiteet ja tavoitteet

Puhdistuspalvelua tuotetaan pitkäjänteisesti niin, että puhdistamokokonaisuuksien palvelu Turun seudun asukkaita pitkälle tulevaisuuteen. Yhtiö kehittää jätevedenpuhdistuspalvelua jatkuvana prosessina, huomioi toimintojen hiilijalanjäljen ja elinkaaren sekä varautuu ilmastonmuutokseen. Puhdistusprosessia tehostetaan maksimoimalla puhdistuskapasiteettiä laitoksen kaikilla osa-alueilla. Ennakoimalla varmistetaan toiminnan jatkuvuus.

Yhtiö ylläpitää ja kehittää henkilöstön hyvinvointia, motivaatiota, sitoutuneisuutta ja ammattitaitoa.

Yhtiö vastaanottaa yhdyskuntajätevesiä maksimi-kapasiteettinsa rajoissa mahdollisimman laajalta toiminta-alueelta. Jätevesien johtaminen keskitettyyn käsittelyyn tukee seudullista puhdistusratkaisua.

Yhtiön hankkeet esiselvitetään tarkoituksenmukaisesti taloudellisten ja toiminnallisten vaikutusten kokonaisedullisuuden varmistamiseksi. Suunnittelussa ja rakentamisessa huomioidaan asianmukainen ja riittävä mitoitus, resurssitehokkuus sekä varautuminen ilmastonmuutokseen.

Teollisuusjätevesien ja hulevesien hallintaa sekä viemäriverkoston seuranta kehitetään yhteistyössä osakaskuntien kanssa.

Yhtiö kehittää toimintojaan yhteistyössä sidosryhmiensä kanssa ja edistää osaltaan Turun seudun vesihuollon kehittymistä.

### KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVIEN TAVOITTEIDEN

Tavoite: Keskitetty jätevedenpuhdistus toimii tehokkaasti. Puhdistustulokset ovat Itämeren suojelukomission suositusten mukaisia.						
	Toteutunut 2020	Ennuste 2021	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
<b>Mittari tai indikaattori</b>						
<b>Ympäristölupamääräykset (Etelä-Suomen aluehallintovirasto 1.10.2014 nro 167/2014/2)</b>						
<b>pitoisuus käsitelty vesi*</b>						
BOD7ATU ≤10 mg/l	2,2 mg/l	2,7 mg/l	≤3,5 mg/l	3,5 mg/l	3,5 mg/l	3,5 mg/l
CODCr ≤60 mg/l	24 mg/l	28 mg/l	≤35 mg/l	35 mg/l	35 mg/l	35 mg/l
fosfori ≤0,3 mg/l	0,094 mg/l	0,14 mg/l	≤0,15 mg/l	0,15 mg/l	0,15 mg/l	0,15 mg/l
kiintoaine ≤15 mg/l	1,1 mg/l	2,3 mg/l	≤3,5 mg/l	3,5 mg/l	3,5 mg/l	3,5 mg/l

# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

## Turun Seudun puhdistamo Oy

	Toteutunut 2020	Ennuste 2021	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
<b>puhdistusteho käsitelty vesi*</b>						
BOD7ATU ≥95%	99 %	99 %	≥99 %	99 %	99 %	99 %
CODCr ≥90%	96 %	96 %	≥95 %	95 %	95 %	95 %
fosfori ≥95%	99 %	98 %	≥98 %	98 %	98 %	98 %
typpi ≥75%	86 %	84 %	≥83 %	83 %	83 %	83 %
kiintoaine ≥95%	100 %	99 %	≥99 %	99 %	99 %	99 %
* tulos ilman verkosto-ohituksia						
<b>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:</b> Yhtiö kehittää jätevedenpuhdistuspalvelua jatkuvana prosessina. Resurssit optimoidaan puhdistustulos ja varautuminen huomioon ottaen. Puhdistusprosessia tehostetaan maksimoimalla puhdistuskapasiteetti laitoksen kaikilla osa-alueilla. Ennakoimalla varmistetaan toiminnan jatkuvuus. Yhtiö myös ylläpitää ja kehittää henkilöstön hyvinvointia, motivaatiota, sitoutuneisuutta ja ammattitaitoa.						
<b>Tavoite: Laitoksen arvon säilyttäminen ja jatkuva kehittäminen, jotta tehokkaaseen puhdistustulokseen päästään myös laitoksen ikääntyessä.</b>						
<b>Mittari tai indikaattori</b>						
Leasing-koneiden ja -laitteiden korjaus- ja muutosinvestoinnit (1.000 €)	423	460	450	450	460	470
<b>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:</b> Leasing-sopimuksen mukaan laitoksen laitekokonaisuus (31 M€) on pidettävä hyvässä toimintakunnossa. Kokonaisuuteen tehtäviin korjaus- ja muutosinvestointeihin vuokraajalla (Tsp) ei ole poisto-oikeutta ja kustannukset sisältyvät liikevaihdon kulurakenteeseen. Leasing-koneiden ja laitteiden korjaus- ja muutosinvestointien lisäksi leasing-kohteen ja koko laitoksen kunnosta huolehditaan ennakoivalla kunnossapidolla. (Leasing-sopimuskausi päättyy 2024 + optio 2 vuotta, jäännösarvo 50 %)						

## TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2022 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2023 – 2025 TALOUSSUUNNITELMAAN

Turun seudun puhdistamo Oy on Turun, Raision, Kaarinan, Naantalin ja Paimion kaupunkien sekä Liedon, Maskun, Mynämäen, Nousiaisten, Ruskon, Auran, Pöytyän, Oripään ja Marttilan kuntien omistama seudullinen tukkujätevesiyhtiö.

Yhtiö on huoltovarmuskriittinen toimija ja puhdistamon toiminnan jatkuvuuden varmistaminen on välttämätöntä yhteiskunnalle. Yhtiö varmistaa sekä strategisilla että operatiivisilla toimenpiteillä puhdistamon toiminnan jatkuvuuden myös poikkeusolosuhteissa, kuten koronaepidemian aikana.

Puhdistamokokonaisuuden, mukaan lukien puhdistamotoimintaan liittyvät lietteen hyötykäyttö biokaasulaitoksella ja lämpöenergian hyödyntäminen lämpöpumppulaitoksella, hiilijalanjälki on negatiivinen eli parempi kuin hiilineutraali. Lisäksi puhdistamokokonaisuus tuottaa energiaa noin kymmenen kertaa enemmän kuin se käyttää energiaa.

Puhdistetun jäteveden kuutiohintaan ja ohivirtauksen määrään vaikuttaa viemäriverkostoon ja puhdistamolle tulevan huleveden määrä. Puhdistamon toiminta-alueen kuntien toteutetut ver-kostosaneeraukset pienentävät huleveden määrää ja samalla nostavat kuutiohintaa sekä vähentävät ohivirtausten määrää.

Veden määrän ja laadun vuosittainen vaihtelu on huomioitu talousarviossa, mutta poikkeuksellisten tilanteiden aiheuttamat kustannusvaikutukset voivat aiheuttaa poikkeamia talousarvioon.

Yhtiön liikevaihto muodostuu pääosin jäteveden-puhdistuksen kustannuksista, jotka koostuvat käyttökustannuksista ja investoinnin hankinta-

menosta. Lisäksi Yhtiöllä on jonkin verran muita myyntejä, jotka nostavat Yhtiön liikevaihtoa. Muita myyntejä ovat jäteveden sisältämän lämmön myynti, biokaasulaitoksen rejektivesien käsittelypalvelu, sako- ja umpikaivolietteiden puhdistus sekä kuntien verkosto-ohitusten laskutus.

Yhtiösopimuksen mukaan Osakkaat maksavat investoinnin hankintamenon omistusosuuden mukaisessa suhteessa ja käyttökustannukset puhdistuspalvelun käytön mukaisessa suhteessa. Osakkaiden hyväksi lasketaan omistuksen mukaisessa suhteessa kustannusten vähennyksenä Yhtiön muista myynneistä saamat tulot, lukuun ottamatta verkosto-ohitusmaksuja.

Tilikauden lopussa Yhtiön tulos "nollataan" Yhtiösopimuksen mukaisesti tasauslaskuilla.

Yhtiön mittava rakennushanke, puhdistamon poistoputken kapasiteetin tehostaminen ja UV-laitoksen rakentaminen, etenee suunnitellusti. Poistoputkihankkeella Yhtiö vastaa ilmastomuutoksen haasteisiin sekä kehittää puhdistusprosesseja ja varautumista häiriötilanteisiin. Lisäksi hygieeninen ympäristökuormitus Turun merialueelle vähenee merkittävästi. Hankkeesta valmistuu vuoden 2021 loppuun mennessä poistoputki-osuus. Keväällä 2021 aloitettu UV-laitoksen rakentaminen jatkuu kevääseen 2023 saakka, jolloin koko hanke valmistuu. Poistoputkihankkeen budjetti on 48 miljoonaa euroa ja hanke etenee yhtiökokouksen 26.10.2018 hyväksymän kustannusarvion mukaisesti.

Toinen suurempi pitkäkestoinen investointikohde on jälkiselkeytysaltaiden pinnoitus hiilidioksidi-korroosion vuoksi. Altaita on kahdeksan kappaletta ja investoinnin kokonaiskesto ulottuu 2020-luvun loppupuolelle.

Muita toiminnan jatkuvuutta turvaavia ja laitoksen hyvän kunnon varmistavia suurimpia investointikohteita ovat tietojärjestelmien, energiatehokkuuden, puhdistusprosessin, kapasiteetin sekä kaukovalvonnan kehittäminen.

Yhtiö kehittää vesihuolto-osaamista yhteistyössä sidosryhmiensä kanssa. Avainhenkilöriskin pienentämiseksi, toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi ja osaamisen kehittämiseksi henkilöstömäärää nostetaan maltillisesti.

## Turun Seudun Vesi Oy

### Toimitusjohtaja Aki Artimo

#### YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

##### Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Yhtiön tehtävänä on huolehtia sen osakkaiden vesihuollosta. Tässä tarkoituksessa yhtiö voi omistaa, suunnitella ja rakentaa vedenhankinta-, vedenpuhdistus- ja vedenjakelulaitoksia sekä harjoittaa käyttöveden valmistusta, veden siirtoa, jakelua ja myyntiä sekä muuta alaan liittyvää toimintaa. Yhtiö voi toimintaansa varten omistaa ja hallita kiinteistöjä.

Turun Seudun Vesi Oy ylläpitää ja luo kilpailukykyä toiminta-alueellaan tuottamalla jatkuvasti korkealaatuista talousvettä mahdollisimman edullisesti. Talousvesi tuotetaan kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti. Korkealaatuinen talousvesi on hyvinvoinnin ja elämänlaadun perusedellytys.

##### Toimintaympäristön muutostekijät

Turun Seudun Vesi Oy:n tekopohjaveden tuotanto on toiminut osakskuntien vedenkulutusta vastaavalla teholla.

Lopullinen yhtiön ympäristöluvuissa edellytetty varajärjestelmä toteutetaan Halisiin sijoittuvan uuden varalaitoksen muodossa. Varalaitoksen toteutussuunnittelu alkoi vuoden 2021 keväällä.

Varalaitoksen toteutussuunnittelun rahoitus ja kustannusjako vahvistettiin erikseen vuonna 2020 pidetyssä yhtiökokouksessa. Varalaitoksen rakentamiseen liittyvä kilpailutus ja toteutuksen rahoitus tuodaan erikseen osakskuntien päätettäväksi yhtiökokouksessa ennen rakennusurakkakilpailun aloittamista ensi vuoden loppupuolella.

Valitettavasti siirtolinjainvestointi (Rusko-Masku-Mynämäki) ei tule toteutumaan kuluvana vuonna, koska TSV ei ole voinut ottaa vastuuta siirtolinjan toteutuksesta yhtiön osakkaiden erimielisyyksistä johtuen. Siirtolinjainvestoinnin toteuttaminen yhtiön työnä ja mahdollisten uusien osakkaiden ottaminen yhtiöön edellyttäisi vähintään uuden yhtiöjärjestyksimuutoksen hyväksymistä ja sitä, että mankala-periaatteen toteutuminen ei vaarannu. Yhtiöjärjestyksimuutos on ollut yhtiön osakskuntien käsittelyssä viime vuodesta saakka.

Toisaalta osakskuntien valmistelussa oleva yhtiöjärjestysluonnos saattaa johtaa tilanteeseen, jossa uusien siirtolinjainvestointien toteutus yhtiön työnä ei välttämättä ole järkevää tai edes mahdollista Mankala-periaatteen toteutumisen kannalta. Yhtiön toimivalla johdolla ja hallituksella ei ole mahdollisuutta vaikuttaa asioiden käsittelyn aikatauluun, vaan osakkaat ovat selkeästi ilmoittaneet, että kyseisistä asioista sopivat omistajakunnat keskenään.

##### Toiminnan kehittäminen – toimenpiteet ja tavoitteet

TSV Oy:n on pyrkinyt pitämään tuottamansa tekopohjaveden kuutiohinnan aina edellisen vuoden tasolla, vaikka yleinen kustannustaso on noussut. Kuluvan vuoden aikana Neste Oil Oyj:n jalostamon toiminta Naantalissa loppui, jolloin suurin yksittäinen vedenkäyttäjä jäi pois Naantalin vesivarauskäyttööstä. Tämä tarkoitti sitä, että yhtiön myymän veden määrä pieneni alasajon myötä, eikä aiempi veden kuutiohintaa kaikilta osakkailta (0,25 €/m<sup>3</sup>) riittänyt talousarvion mukaiseen veden tuotantokustannusten kattamiseen. Yhtiö varoitti osakkaitaan kuutiohinnan tarkastuspaineista jo joulukuussa 2020, jolloin tieto jalostamon toiminnan loppumisesta saatiin. Kuutiohintaa nostettiin yhdellä sentillä toukuussa 2021.

Tuotantokustannusten lisäksi yhtiö laskuttaa omistajakunnilta pääomakustannuksia rahoituskustannusten toteuman ja yhtiön poisto-ohjelman mukaisesti.

Varalaitoksen käyttökulut laskutetaan omistajakunnilta erikseen.

Yhtiö on yhdessä Turun seudun puhdistamo Oy:n kanssa pilotoinut vesihuolto-osaamisen konseptointia. Yhtiö toteuttaa tasokasta tekopohjavesituotantoa ja pyrkii tuotteistamaan osaamistaan YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden mukaisesti. Osaamisen kehittämiseksi ja avainhenkilörisken pienentämiseksi henkilöstömäärän maltillista nostoa suunnitellaan tulevina vuosina. Tämä tosin edellyttää sitä, että konseptoinnin mukainen toiminta saadaan käyntiin korona-ajan rajoitusten jälkeen.

##### Hiilineutraalisuutta tukevat toimenpiteet

Yhtiössä hyödynnetään veden liike-energiaa Saramäen kalliosäiliöön rakennetun turbiinin avulla, joka säättää Virttaankankaan tekopohjavesilaitokselta tulevan veden virtausta ja tuottaa samalla päästötöntä sähköenergiaa. Turbiinin tuottama teho riittää Saramäen kalliosäiliöstä lähtevän veden verkostopumppaukseen, jolla tuotetaan verkostopaine Turun, Naantalin ja Raision alueille.

Lisäksi tänä vuonna Turun Seudun Vesi Oy:n esikäsittelylaitokselle Huitisiin on asennettu uusi aurinkosähköjärjestelmä, joka tuottaa osan laitoksen tarvitsemasta sähköstä.

Myös juomaveden lämmöntalteenoton hyödyntämisestä on selvitetty ja yhdessä Turku Energian kanssa tehdyn esiselvityksen mukaan lämpöenergian talteenoton edellytykset voisivat täytyä Halisten uuden varalaitoksen toiminnan yhteydessä ja asia huomioidaan sen suunnittelussa ja toteutuksessa.

Olemme lisäksi mukana Helsingin seudun ympäristöpalvelut HSY:n käynnistämässä yhteishankkeessa, jossa tutkitaan ensisijaisesti jätevesilämpöä yhteiskunnan lämpöenergiataloudessa. Hankkeessa tarkastellaan kuitenkin kokonaisvaltaisesti myös puhteen veden sisältämää lämpöenergiaa sekä lämmön hyödyntämisen että jätevedenkäsittelyn näkökulmasta. Hanke ajoittuu vuosille 2021–2022 ja se on saanut ympäristöministeriön myöntämää valtionavustusta.

Mainittujen investointien ja toimenpiteiden lisäksi yhtiö omistaa noin 400 hehtaaria kestäväällä tavalla hoidettua metsää, jonka toiminta hiilinieluna optimoidaan metsänhoidollisilla toimenpiteillä.

# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

Turun Seudun Vesi Oy

## KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

<b>Tavoite: Yhtiö toimittaa vettä osakkailleen suunnitellusti ja veden tuotannon määrä vastaa suunniteltua</b>						
	<b>Toteutunut 2020</b>	<b>Ennuste 2021</b>	<b>Talousarvio 2022</b>	<b>Talous- suunnitelma 2023</b>	<b>Talous- suunnitelma 2024</b>	<b>Talous- suunnitelma 2025</b>
<b>Mittari tai indikaattori</b>						
Veden tuotanto/tuotantotavoite, %	100	100	100	100	100	100
<b>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:</b> Jatkamalla toimintaa nykyisessä muodossaan ja varmistamalla vedentuotannon toimivuus ja laatu kaikissa olosuhteissa. Kehittämällä veden jakeluverkostoa ja ylläpitämällä varalaitosta poikkeustilanteita varten.						
<b>Tavoite: Veden toimitus on häiriötöntä ja virheitä veden laadussa ei esiinny</b>						
<b>Mittari tai indikaattori</b>						
Jakeluun toimitettavan veden laadussa havaitut virheet	0	0	0	0	0	0
Ennakoimattomat häiriöt veden jakelussa	0	0	0	0	0	0

## TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2022 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2023 – 2025 TALOUSSUUNNITELMAAN

Vuonna 2015 tehty yhtiölle positiivista kassavirtaa tuottanut koronvaih-  
tosopimus erääntyi tänä vuonna. Pankki hyödynsi mahdollisuuden jat-  
kaa sopimusta uusilla ehdoilla, jotka lisäävät yhtiön korkomenoja. Tämä  
on huomioitu 2022 pääomakustannusten ennusteessa.

Henkilöstössä tapahtuvia muutoksia mm. eläkkeelle jäämisten osalta on  
projisoitu koko taloussuunnitelman kuvaamalle ajanjaksolle. Eläköitymi-  
siä on edelleen odotettavissa lähivuosina. Henkilöstön kokonaismäärä  
ei pienene eläköitymisten johdosta, koska tekopohjavesijärjestelmän ja  
varalaitoksen ylläpidon, käytön ja kehittämisen edellyttämä työmäärä ei

ole pienenevässä. Yhtiön henkilöstömäärän tarve tulee maltillisesti kas-  
vamaan tulevina vuosina.

Vaikka yhtiö tekee seuraavien vuosien aikana merkittäviä investointeja  
(varalaitos), ovat niiden vaikutukset kuitenkin hyvin ennakoitavissa. Tar-  
peen vaatiessa yhtiön toimintaa voidaan hyvän ennakkosuunnittelun  
avulla myös sopeuttaa ympäristössä tapahtuviin muutostilanteisiin. Yh-  
tiö on viime vuosina panostanut erittäin paljon yhtiön keskeisimmän toi-  
minnan, eli hyvälaatuisen talousveden tuotannon laatutekijöiden, toimin-  
nan keskeytymättömän jatkuvuuden ja järjestelmän toimintavarmuuden  
parantamiseen.

# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

Turun TeknologiaKiinteistöt Oy - Konserni

## Turun TeknologiaKiinteistöt Oy - konserni

Toimitusjohtaja Mikko Lehtinen

### YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

#### Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Turun TeknologiaKiinteistöt Oy on Turku Science Parkin alueella toimiva kiinteistösjointoyhtiö, joka kehittää alueen kiinteistöjä ja palveluita sekä tarjoaa ensiluokkaista toimisto-, tuotanto ja laboratoriotilaa yrityksille ja yhteisöille. Yhtiön perusliiketoiminta on kiinteistöjen ja huoneistojen omistus, hallinta ja vuokraus sekä enenevässä määrin myös toimitilapalveluiden tuottaminen.

#### Toimintaympäristön muutostekijät

Koronan tuoma työelämämuutos etätyökäytänteineen ja hybriditoimistoinneen on merkittävä muutos mutta yhtiön jo aiemmin omaksuma yhteisöllisyys- & virtuaalistrategia sopivat "uuteen normaaliin" erittäin hyvin. Johto uskoo, että yhteisille kohtaamispaikoille on edelleen tarvetta myös tulevaisuudessa. Yhtiöllä on hyvin muuntautuvia tiloja, joita voidaan muokata tulevaisuuden tarpeita vastaaviksi.

#### Toiminnan kehittäminen – toimenpiteet ja tavoitteet

Yhtiön tavoitteena on kehittää Turun tiedepuiston aluetta yhä vahvemmaksi tieteen ja yrityselämän liittymäksi.

Tällä hetkellä käynnissä on useita uusia investointeja. Yhtiö rakennuttaa Itäharjulle Turku Energian uutta pääkonttoria Infracityä, jonka on määrä valmistua keväällä 2022. Pohjola-sairaalan viereen on nousemassa Civi-city, johon tulee 4 kerrosta Kelan toimintoja ja 3 kerrosta Wärtsilän toimitiloja. Talon käyttöaste on jo 91% ja se valmistuu kesällä 2022. Lisäksi yhtiö aloitti kesällä uuden parkkitaloinvestoinnin Parkcityn, jonka on määrä valmistua kesällä 2023. Industrycityyn tehdään merkittävää perusparannusta sekä sinne remontoidaan harjoitushalli Wärtsilän käyttöön.

Kaikki uudisinvestoinnit tehdään leed-sertifioituina ja ne vahvistavat ennestään yhtiön vastuullisen toimijan asemaa markkinoilla.

### KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVA TAVOITTEET

Tavoite: Sijoitetun pääoman tuotto kaupungille						
	Toteutunut 2020	Ennuste 2021	Talousarvio 2022	Taloussuunnitelma 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025
<b>Mittari tai indikaattori</b>						
Tuottotavoite kaupungille vuodesta	1 506	1 502	1 620	2 250	2 604	2 950
<b>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:</b> Yhtiön omistajat ovat päättäneet, että yhtiö jakaa 50% operatiivisesta kassavirrastaan omistajilleen. Esitetty tavoite perustuu yhtiön ennustettuun tulokseen sisältäen jo päätettyjen investointien tulevat tuotot sekä nykyisten luottojen korkokulut.						
<b>Tavoite: Yhtiön liikevaihdon ja liikevoiton kasvattaminen tavoitellusti</b>						
<b>Mittari tai indikaattori</b>						
Liikevaihto (1.000 €)	28 896	31 863	36 141	38 554	39 959	40 472
<b>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:</b> Tavoitteet perustuvat olemassaoleviin sopimuksiin. 2022 liikevaihtoon sisältyvät Kelan ja Wärtsilän tuomat tuotot. Nämä toteutuvat kokonaisuudessaan vuonna 2023.						
Käyttökate (1.000 €)	17 178	18 312	21 308	23 121	24 129	24 436
<b>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:</b> Liikevaihto perustuu olemassaoleviin sopimuksiin. Kustannuksiin on arvioitu indeksikorotukset sekä suurempi korotus sähkön hintaan. Tavoitteeseen pyritään pääsemään seuraamalla käyttökateavoitetta kuukausittain ja tekemällä tarvittaessa sopeutustoimenpiteitä.						
<b>Tavoite: Kiinteistöomaisuuden ja vuokraustoiminnan kasvattaminen</b>						
<b>Mittari tai indikaattori</b>						
Vuokratut m <sup>2</sup> (taloudellinen) Kiinteistöomaisuuden markkina-arvo, (1 000 €)	149 955m <sup>2</sup> 392 225	141 948m <sup>2</sup> 442 225	158 200m <sup>2</sup> 467 200	158 200m <sup>2</sup> 467 200	158 200m <sup>2</sup> 467 200	158 200m <sup>2</sup> 467 200

# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

Turun TeknologiaKiinteistöt Oy - Konserni

**Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:** Vuokrattujen neliöiden kasvu perustuu Infracityn ja Civilcityn tuomiin lisäneliöihin. Kiinteistöomaisuuden markkina-arvo on arvioitu perustuen 2020 arviokirjoihin, lisäten niihin tehdyt investoinnit rakennuskustannuksillaan.

## TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2022 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2023 – 2025 TALOUSSUUNNITELMAAN

Turku Energian 100% vuokraama Infracity sekä Kelan ja Wärtsilän Civilcity valmistuvat 2022 ja kasvattavat liikevaihtoa sekä ebitdata. Yhtiö neuvotteli keväällä 2021 rahoituksiaan uudelleen ja korkomarginaaleja onnistuttiin laskemaan. Lisäksi uudet investoinnit on toistaiseksi suunniteltu tehtävän kassarahalla eikä uusia lainoja ole nostettu.

Parkcityinvestoinnin on tarkoitus valmistua kesällä 2023 minkä jälkeen investointiputkessa ei ole uusia hyväksytyjä investointeja.

# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

Turun Vesihuolto Oy

## Turun Vesihuolto Oy

Toimitusjohtaja Irina Nordman

### YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

#### Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Yhtiön toimialana on vesihuollon ylläpitäminen ja vesihuoltoliiketoiminnan harjoittaminen ja kehittäminen sekä siihen liittyvä muu liiketoiminta. Yhtiö voi omistaa ja hallita osakkeita, osuuksia, arvopapereita ja muuta omaisuutta. Yhtiö voi lisäksi ostaa, myydä ja omistaa kiinteistöjä ja osakkeita sekä vuokrata kiinteistöjä ja huonetiloja.

Pääasiallinen tehtävä on hyvälaatuisen talousveden toimittaminen asiakkaille ja asiakkaiden jätevesien kerääminen ja toimittaminen puhdistettavaksi.

Yhtiön toiminta-ajatus on taata kustannustehokkaat vesihuoltopalvelut ja puhdas vesiympäristö turkulaisille vedenkäyttäjille kestävän kehityksen periaatteella. Paikallisuuden lisäksi yhtiö on kansainvälisesti arvostettu vesihuoltotoimija. Yhtiö huolehtii toiminta-alueellaan vesihuoltolain mukaisten palvelujen tuottamisesta arvojen mukaisesti turvallisesti, luotettavasti ja uudistuen.

#### Keskeiset toimintaympäristön muutostekijät

Vesihuollolle asetetuissa odotuksissa näkyvät globaali vastuu ja YK:n kestävän kehityksen tavoitteet.

Digitaalisaation kehittyminen asettaa tietosuojan ja tietoturvallisuuden entistä keskeisempään asemaan. Tekninen kehitys lisää asiakkaiden palveluodotuksia, mutta luo myös mahdollisuuksia kehittää ja tehostaa toimintaa.

Ilmastonmuutos luo haasteita erityisesti sateisuuden, sateen intensiteetin sekä meriveden pinnan nousun kautta. Nämä vaikuttavat viemäri-

verkkoon johdettuun tai suotautuvaan hulevesimäärään, jota yhtiön saneeraustoimenpiteillä pystytään pitämään nykytasolla, mutta ei enää vähentämään.

Rakentamisen suhdanteet vaikuttavat liittymismaksujen ja asennustulojen kertymiseen.

Maa- ja metsätalousministeriön johdolla tehty kansallisen vesihuoltouudistuksen johtoryhmä hyväksyi kansallisen vesihuoltouudistussuunnitelman 20.4.2021. Ohjelman toteuttaminen alkoi välittömästi. Tehtäviä on vastuutettu usealle taholle – myös kunnille ja vesihuoltolaitoksille.

Osana uudistusta tarkistetaan vesihuoltolakia mm. hulevesikysymysten, toiminta-aluejärjelyjen ja liittymisvelvollisuuden osalta. EU:n uuden juomavesidirektiivin kansallinen toimeenpano on käynnistetty. Uudistuksen tarkoituksena on mm. lisätä riskienhallintaa ja viestintää sekä parantaa energiatehokkuutta.

#### Toiminnan ja talouden kehittäminen – toimenpiteet ja tavoitteet

Yhtiön palvelutarjonnalle on keskeistä toiminnan häiriöttömyys ja laatu, sekä asiakastyytyväisyys. Häiriöttömyys perustuu omaisuuden hallintaan sekä hyvään operointikykyyn. Omaisuuden hallinnan tasoa parannetaan jatkuvasti kehittämishankkeilla, joiden tarkoituksena on lisätä reaaliaikaista luotettavaa tietoa sekä analysoimalla dataa monipuolisesti hyödyntäen mm. tekoälyä. Laatu turvataan dokumentoinilla, tehokkaalla omavalvonnalla ja riskienhallinnalla.

Asiakastyytyväisyys perustuu selkeisiin pelisääntöihin, läpinäkyvyyteen ja tiedottamiseen.

Yhtiön maksut pidetään tasolla, joka takaa häiriöttömän ja laadukkaan toiminnan, mutta ovat kustannustehokkaita.

### KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVA TAVOITTEET

Tavoite (ehdotus): Yhtiö toimittaa vettä asiakkailleen luotettavasti ja kustannustehokkaasti						
	Toteutunut 2020	Ennuste 2021	Talousarvio 2022	Talous-suunnitelma 2023	Talous-suunnitelma 2024	Talous-suunnitelma 2025
<b>Mittari tai indikaattori</b>						
ennakoimattoman jakelukatkoksen pituus min/asukas/vuosi (keskimääräinen)	1,1	<5	<5	<5	<5	<5
<b>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Hyvällä omaisuuden hallinnalla, erityisesti tehostettu reaaliaikainen seuranta ja ennakoiva kunnossapito sekä saneerausten oikea-aikainen kohdentaminen.</b>						
Tavoite (ehdotus): Veden toimitus on häiriötöntä ja virheitä veden laadussa ei esiinny						
<b>Mittari tai indikaattori</b>						
Jakeluun toimitettavan veden laadussa havaitut poikkeamat laatuvaatimuksista	0	0	0	0	0	0
Jakeluun toimitettavan veden laadussa havaitut poikkeamat laatusuosituksista	1	0	0	0	0	0
Putkirikkojen määrä (kpl/100 vesijohtokilometriä)	3,6	<5	<5	<5	<5	<4



## TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2022 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2023 – 2025 TALOUSSUUNNITELMAAN

Talousarviossa on varauduttu suunnittelukaudella tapahtuvaan talousveden käyttömaksun nousuun, joihin syynä on Turun Seudun Vesi Oy:n pääomakustannukset ja inflaatio. Jäteveden käyttömaksuun on suunnitteilla korotus, kun Turun seudun puhdistamon purkiputkihanke valmistuu. Myös tässä korotuksessa on mukana inflaation vaikutus. Todellinen taksankorotustarve ja sen kohdistuminen jäteveeseen ja talousveeseen arvioidaan joka vuosi erikseen tarkentuneiden kustannusten ja kertyneiden tulojen perusteella.

Investoinneissa on varauduttu toteuttamaan kaupungin kanssa yhteisesti sovitut uudis- ja korjausrakennuskohteet sekä niiden lisäksi Vesihuollon omat saneerauskohteet. Saneerauksissa isojen kokoojaviemäreiden sukitukset ovat merkittäviä kohteita. Uusista toimitiloista ei ole kustannusarviota eikä investointipäätöstä. Tämän vuoksi toimitilat eivät ole mukana investoinneissa.

Talousarvio on laadittu nykyiselle liiketoiminnalle ja henkilömäärälle kat- taen yleisen toiminnan kehittämisen. Vesihuoltolain tarkistus ja kansallinen vesihuollon uudistusohjelma voivat tuoda velvoitteita, joilla on taloudellisia vaikutuksia. Seurattavat mittarit ovat samoja kuin yhtiön aikaisemmillä talousarviokausilla. Osana kansallista vesihuollon uudis-

tusta on ehdotettu käyttöönotettavaksi valtakunnalliset hyvän vesihuollon kriteerit. Kriteereitä on yhdelletoista toiminnan eri osa-alueelle, joista yksi on ”kestävä ja energiatehokas”. Tehtyjen arvioiden perusteella annetaan Oiva-arvioinnin kaltainen yleisarvio. Yhtiö on vuodesta 2020 lähtien tehnyt itsearviota alustavien kriteerien perusteella.

**Hiilineutraalius:** Turun Vesihuolto teetti selvityksen omasta hiilijalanjäljestään sekä toimenpiteistä päästöjen vähentämiseksi. Selvitys valmistui kesällä 2021. Hiilijalanjäljen laskennassa on otettu huomioon omasta toiminnasta aiheutuvien suorien päästöjen (scope 1) lisäksi omassa tuotannossa käytetyn ostoenergian tuotannon epäsuorat päästöt (scope 2). Muista epäsuorista kasvihuonekaasupäästöistä (scope 3) on mukaan otettu toiminnan kannalta olennaisiksi tunnistetut päästölähteet. Vähentämistoimenpiteet otetaan huomioon toimintasuunnitelmassa.

Yhtiö on mukana kaupungin 1.5 asteen elämä kampanjassa sekä Turun ja Helsingin vesi- ja energiayhtiöiden yhteisessä selvityksessä, jossa selvitetään kokonaisenergiatehokkuuden näkökulmasta vaihtoehtoja veden ja jäteveden energiasisällön hyödyntämisessä. Asiakkaille energiatehokkuudesta ja kestävästä kehityksestä viestitään mm. asiakaslehdessä.

### Turun Ylioppilaskyläsäätiö

Toimitusjohtaja Risto Siilos

#### YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

##### Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Säätiön tehtävänä on huolehtia Turun seudulla peruskoulun jälkeisissä oppilaitoksissa opiskelevien ja opintojaan jatkavien vuokra-asuntojen saamisesta. Tarkoituksensa toteuttamiseksi säätiö rakentaa ja ylläpitää opiskelija-asuntoja sekä huolehtii maa-alueiden varaamisesta toiminnan kohderyhmän tulevaa tarvetta varten.

##### Toimintaympäristön muutostekijät

Turun Ylioppilaskyläsäätiössä on tunnistettu ainakin seuraavia opiskelija-asumiseen vaikuttavia muutostrendejä: ikäluokkien pientyminen, opiskelutapojen muutos, identiteetin fragmentoituminen ja vähemmistöityminen, ilmastonmuutos ja hiilineutraalius ja -negatiivisuus, kestävä kehitys, kiertotalous, kaupungistuminen, palveloituminen, yhteiskäyttöisyyden lisääntyminen, talouden pysähtyneisyys, epävarmuus ja elpyminen, oppilaitosten tilojen vähentyminen, tilayhteistyö sekä potentiaalisten asukkaiden ja asukkaiden osallistamistarve ideointiin ja suunnitteluun. Kumppanuuksien merkityksen nähdään kasvavan näiden muutostrendien aiheuttamien vaatimusten lisääntyessä. Ennen koronapandemiaa oli yleisenä trendinä asuntokoon pientyminen, kun ajateltiin suuren osan vuorokauden tunneista menevän kodin ulkopuolella työpäivällä, oppilaitoksessa, harrastuksissa, ravintolassa, tapahtumissa ja muissa sosiaalisissa kontakteissa. Myös asuntosijoittamisen yleistymisen johti samaan suuntaan, samoin kuin yksinasuvien määrän lisääntyminen. Etätyönteko ja etäopiskelu on jo vaikuttanut asumistarpeisiin. Vaikuttaa siltä, että halutaan enemmän tilaa, kun kotona on jouduttu olemaan paljon. Lisäksi opiskelija-asumisessa oli havaittavissa jo ennen pandemiaa, että pienimmät ja yleensä edullisimmat asunnot menettivät

suosiotaan vuoden 2017 asumistukiudistuksen myötä: opintotuen asumislisä poistui ja opiskelijat siirrettiin yleisen asumistuen piiriin, mikä vaikutti opiskelijoiden keskimääräisen asumistuen nousuun. Tämä on osaltaan vaikuttanut soluasuntojen ja yhteiskeittiöllisten yksöiden kysyntää alentavasti. Vuokra-asuntotarjonta on Turussa lisääntynyt voimakkaasti ja Turkuun on valmistunut paljon uusia asuntoja. Kiinteistösiirtämisen lisääntyminen on vaikuttanut myös TYS:in asemaan vuokrantantajana ja kilpailutilanteeseen, kun markkinaehtoisten vuokra-asuntojen tarjonta on kasvanut.

##### Toiminnan kehittäminen – toimenpiteet ja tavoitteet

Turun kaupungin asunto- ja maapoliittisissa periaatteissa pyritään mm. linjaamaan kohtuuhintaisen asuntotuotannon turvaamistavoitteita, ja TYS:lle on siinä vuotuinen 100 asunnon tuotantotavoite. Valmistuneessa Aitiopaikassa on runsaat 250 asuntoa ja Ylioppilaskylän länsipuolelle vuoden 2019 lopulla valmistuvassa Tyysijassa hieman alle 200. Seuraavana uudiskohteena on Ylioppilaskylän itälaidalle tuleva Kylänkulma, jonka asemakaava on tullut voimaan elokuussa 2021. Kohteeseen suunnitellaan tulevan runsaat 350 asuntoa, ja rakentamisen arvioidaan alkavan vuonna 2022. Kiristyneestä kilpailutilanteesta vuokra-asuntomarkkinoilla ja kustannusten nousupaineesta huolimatta säätiön asuntojen vuokrataso pyritään pitämään 15–20 % alle markkinavuokrien ottaen huomioon, että vertailussa on mukana myös sähkö, vesi ja internetyhteys. Taloudellisen käyttöasteen nostamista 97 %:iin tavoitellaan edelleen, vaikka mm. koronapandemia, vuokra-asuntomarkkinatilanne sekä solu- ja yhteiskeittiöllisten yksöiden suosion vähentyminen tekevät tavoitteesta haasteellisen. TYSin ensimmäinen vastuullisuusraportti tehtiin vuodelta 2020. Hiilijalanjälkilaskenta aloitetaan, sitä päivitetään ja luodaan askelmerkit hiilineutraaliuden saavuttamiseksi vuonna 2029.

#### KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Korkea käyttöaste						
	Toteutunut 2020	Ennuste 2021	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
<b>Mittari tai indikaattori</b>						
Käyttöaste, %	96,3	96	97	97	97	97
<b>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:</b> Niiden kohteiden ja asuntotyyppien, joihin kohdistuu suurimmat vajaakäytöt, vuokria pyritään määrittelemään siten, että vajaakäyttö minimoitaisiin. Asuntojen kiinnostavuus ja kysyntä pyritään pitämään korkealla panostamalla asuntojen korjauksiin. Strategiassa on linjattu, että säätiö voi harkita luopuvansa joistakin kohteista. Koronavirusepidemian aiheuttamaa käyttöasteen laskua pyritään torjumaan.						
<b>Tavoite: Yhtiön liikevaihdon ja liikevoiton kasvattaminen tavoitetulle tasolle</b>						
<b>Mittari tai indikaattori</b>						
Liikevaihto (1.000 €)	27 320	27 075	28 647	28 930	29 220	30 310
<b>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:</b> Vuoden 2022 talousarvion laadinnan lähtökohtana on vuokratason säilyttäminen vuoden 2021 tasolla. Tyysijan uudiskohde on rakenteilla ja sen on tarkoitus valmistua kokonaisuudessaan vuoden 2021 loppuun mennessä. Kylänkulman asuntokohteen rakentamisen arvioidaan käynnistyvän vuonna 2023.						
Liikevoitto (1.000 €)	3 330	1 814	1 518	2 250	2 700	3 960

# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

## Turun Ylioppilaskyläsäätiö

<b>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:</b> Säätiössä on siirrytty sumu-poistoihin vuoden 2017 aikana. Mittavat investoinnit kasvatavat poistoja huomattavasti.						
<b>Tavoite: Opiskelija-asumisen riittävyyden varmistaminen</b>						
<b>Mittari tai indikaattori</b>						
Asukaspaikkojen määrä	6 980	6 957	7 180	7 180	7 180	7 360
<b>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:</b> Tyyssijan asuntokohteen rakennustyöt ovat käynnissä ja kohteen on tarkoitus kokonaisuudessaan valmistua vuoden 2021 loppuun mennessä. Tyyssijaan tulee 186 huoneistoa (210 asutopaikkaa). Yo-kylän itäpuolen läheisyyteen suunniteltuun Kylänkulmaan, jonka rakennustöiden arvioidaan käynnistyvän vuoden 2023 aikana, tulee noin 360 huoneistoa.						
Asukaspaikkojen määrä suhteessa kaupungissa olevien opiskelijoiden määrään, %	20	19,9	21	21	21	21
<b>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:</b> Strategiakaudella (2017-2022) on valmistunut Aitiopaikan asuntokohde (361 asutopaikkaa) ja valmistuu Tyyssijan asuntokohde (210 asutopaikkaa). Säätiö myi Aamuruskon asuntokohteen (noin 170 asutopaikkaa) kesäkuussa 2019. Luvut perustuvat siihen, että säätiö ei luovu mistään asuntokohteesta. Tämänhetkisten suunnitelmien mukaan Kylänkulman kohde valmistuu vuonna 2025.						

## TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2022 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2023 – 2025 TALOUSSUUNNITELMAAN

Strategian mukaisen 97 %:n käyttöasteen tavoitteen ennustetaan säätiön aktiivisista toimista huolimatta jäävän vuonna 2021 tavoitteesta noin yhdellä prosenttiyksiköllä. Pitkään jatkunut alhainen korkotaso (säätiön lainojen keskimarkkinakorko 6/2020 noin 0,5 %) on mahdollistanut sen, että viimeisten kolmen vuoden aikana vuokria on korotettu vain vuonna 2020. Vuoden 2022 talousarvioluonnoksessa vuokrataso säilyisi vuoden 2021 tasolla eli vuokria ei korotettaisi. Säätiön korjauskulut vuoden 2022 talousarviossa ovat hieman edellisvuonna budjetoitua enemmän.

Säätiö osallistuu yhdessä mm. Turun kaupungin kanssa Euroopan Unionin Smart Cities and Communities (SCC) Lighthouse / Response-projektiin, jossa yhtenä tavoitteena on luoda malliesimerkkejä ilmastopositiivisista kaupunginosista. TYS:llä on tähän soveltuvia kiinteistöjä, joita projektissa kehitetään edelleen. Asennuksia tehdään kuluvana vuonna ja vuonna 2022.

Säätiöllä on meneillään ja suunnitteilla merkittäviä uudisrakennushankkeita. Tyyssijan asuntokohteen rakentaminen on käynnissä ja kohteen odotetaan valmistuvan kokonaisuudessaan vuoden 2021 loppuun mennessä. Tyyssijan korkotukilaina hyväksyttiin Kuntarahituksen yhteiskunnalliseen rahoitukseen. Tyyssijaan tulee 186 opiskelija-asuntoa sekä liiketiloja ja säätiön toimisto. Liiketiloihin tulee K-kyläkauppa, Arkean opiskelijaravintola ja CampusSportin kuntosalit. Yo-kylän itäpuolelle tulevan Kylänkulman asemakaava vahvistui elokuussa 2021. Rakentamisen arvioitu aloitus on vuonna 2023. Tyyssijan ja Kylänkulman

rakennushankkeiden kustannusarvio on yhteensä suuruusluokka 75 M€.

Limittäin näiden hankkeiden kanssa mahdollisesti aloitetaan Yo-kylän itäpuolen peruskorjauksen ja/tai uudisrakentamisen suunnittelu. Hankkeen alustava kustannusarvio on suuruusluokkaa 100 M€. Lisäksi vuosille 2023-2024 on alustavissa suunnitelmissa myös muita uudisrakennushankkeita Yo-kylän alueelle. Toteuttamisen samanaikaisuuden mahdollisuutta tarkastellaan. Vuonna 2019 aloitettua Kuunsillan peruskorjausta on jatkettu vuonna 2021 (kokonaiskustannusarvio yhteensä 5,3 M€) ja viimeksi tehty osuus valmistuu alkusyksyllä 2021.

Nostettavaksi lainojen määräksi arvioidaan yhteensä noin 20,3 M€ vuosina 2021-2022 ja jaksolla 2023 – 2025 yhteensä noin 92,5 M€. Vuoden 2022 lainojen lyhennykset ovat noin 5,2 €. Tämän lisäksi strategian mukaisesti vuodelle 2022 suunnitellaan budjetoitavan 2 M€ ylimääräisiä lainanlyhennyksiä. Summa sisältää vuonna 2014 konvertoitujen lainojen (24,5 M€) lyhennykset (vuosittain 2,02 M€). Konvertoitu laina on maksettu pois kokonaan vuonna 2026. Lainalla on Turun kaupungin omavalkainen takaus. Säätiön toimintasuunnitelma ja talousarvio vahvistetaan vuosikellon mukaisesti lokakuussa. Tulokortilla annetut toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet perustuvat elokuussa laadittuihin alustaviin laskelmiin.

# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

TVT Asunnot Oy

## TVT Asunnot Oy

Toimitusjohtaja Teppo Fors

### YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

#### Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Yhtiö tarjoaa vastuullisena vuokranantajana asukkailleen kohtuuhintaista turvallista asumista ja monipuolisia vuokra-asumisen vaihtoehtoja. Se on kilpailukykyinen ja laadukas asiakaslähtöinen yritys.

Yhtiö kantaa vastuuta etenkin kaupungin sosiaalisesta vuokra-asumisesta. Se noudattaa toiminnassaan voimassaolevaa osakeyhtiölakia, arava- ja korkotukilainsäädäntöä sekä muuta toimintaa koskevaa lain-säädäntöä.

Yhtiö omistaa ja hallinnoi noin 11 000 erilaista asuntoa ympäri Turku. Tämä vastaa noin 10 prosenttia kaikista asunnoista ja noin 25 prosenttia vuokra-asunnoista, mikä on tyypillinen keskuskaupunkien asuntorakenne. Yhtiöllä on noin 20 000 asukasta. Yhtiö muodostaa konsernin tytär- ja osakkuusyhtiöineen. Merkittävimmät tytäryhtiöt ovat Turun Palvelutilat Oy, Turun Osakehuoneistot Oy ja Turun Päiväkodit Oy.

Yhtiö noudattaa lakien ja ohjeiden mukaan omakustannuseriaatetta. Asuinhuoneistojen vuokrat määräytyvät asuinhuoneistokohtaisesti, asunnon sijainnin, kunnan ja varustetason mukaan ja muodostuvat kiinteistön hoitokuluista sekä koko yhtiön asuntokannan rakentamiseen ja peruskorjaamiseen ottamien lainojen koroista ja lyhennyksistä.

Omalle pääomalle omistaja on edellyttänyt muiden yleishyödyllisten asuntotoimijoiden tuottotavoitteisiin rinnastettavaa kohtuullista tuottoa. Vuosittainen tuotto realisoituu pääosin yhtiölle myönnettyllä pääomalainalla.

#### Toimintaympäristön muutostekijät

Vuokra-asumiseen vaikuttavat tulot, varallisuus, tarpeet, suhdanteet, väestörakenne ja niiden kehitys. Merkittävimmät toimintaympäristön

muutoksiin liittyvät riskit ovat vaihtelut asuntojen kysynnässä ja sitä kautta käyttöasteessa sekä vaihtelut rahoituksen ja hoitokulu-ten hinnassa.

Suuri osa yhtiön rakennetusta asuntokannasta tulee peruskorjausikään lähivuosina. Yhtiöllä on edessä suurten peruskorjausten aika mm. 1970-luvulla rakennetussa kannassa.

Asukkaiden toiveet ja vaatimukset palvelullisesti ja laadullisesti jatkavat kasvuaan, mikä heijastuu toimintoihin ja kustannuksiin.

#### Toiminnan kehittäminen – toimenpiteet ja tavoitteet

Yhtiö muuntuu seudulliseksi asuntotarjoajaksi.

Yhtiön asuntojen kokonaismäärää voidaan kasvattaa hallitusti siten, että yhtiön asuntokannan suhteellinen osuus Turun asuntokannasta pysyy samana ja yhtiön omistamien asuntojen määrä liikkuu 5 %:n vaihteluvälillä sisällä suhteessa Turun kokonaisasuntokantaan.

Yhtiön erääntyvät arava- ja korkotukilainat jälleerahoitetaan konsernin sisäisellä lainalla yhteistyössä konsernihallinnon talousasioiden kanssa, siltä osin kuin tulora-hoitosis ei riitä niiden poismaksamiseen. Tavoitteena on koko konsernin hyötyminen emokaupungin edullisesta varainhankinnasta, joka kanavoidaan osin myös yhtiölle. Tällä pyritään hillitsemään yhtiön vuokralaisten yleistä asumiskustannusten nousua.

Jälleerahoitus liittyy osaltaan myös yhtiön vanhojen aravalainojen konvertointiin, joille kaupunginvaltuusto on myöntänyt omavelkaisen takauksen.

### KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Yhtiö tulouttaa Turun kaupungille vuosittain lainasopimusten mukaisen korkotuoton						
	Toteutunut 2020	Ennuste 2021	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
<b>Mittari tai indikaattori</b>						
Turun kaupungille pääomalainasta maksettava korko (1.000 €)	1 138	1 135	1 135	1 135	1 138	1 135
<b>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Pitkäjänteisellä talouden ja toiminnan suunnittelulla</b>						
<b>Mittari tai indikaattori</b>						
Turun kaupungin muista lainoista maksettava korko (1.000 €)	3 158	3 274	3 038	2 299	2 011	1 910
<b>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Lainakorkojen maksu velkasopimusten mukaisesti</b>						

# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

## TVT Asunnot Oy

	Toteutunut 2020	Ennuste 2021	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
<b>Tavoite: Yhtiön liikevaihdon ja liikevoiton kasvattaminen toivotulle tasolle</b>						
<b>Mittari tai indikaattori</b>						
Liikevaihto (1.000 €)	88 166	89 000	90 000	93 000	93 500	94 000
<b>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:</b> Vuokrien kehitys kuluttajahintaindeksin mukaisesti						
<b>Mittari tai indikaattori</b>						
Liikevoitto (1.000 €)	18 025	18 000	15 000	15 300	15 600	15 900
<b>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:</b> Pitkäjänteisellä talouden ja toiminnan suunnittelulla						
<b>Tavoite: Asuntojen käyttöaste pidetään hyvänä</b>						
<b>Mittari tai indikaattori</b>						
Käyttöaste % (emoyhtiö)	99,0	99	>98	>98	>98	>98
<b>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:</b> Ymmärretään asiakkaan tarpeita asunnolle ja palvelullisesti. Pidetään asunnon hinta kohtuullisena. Samaan aikaan tavoitellaan sekä riittävää tarjontaa markkinoilla että korkeaa käyttöastetta.						
<b>Tavoite: Yhtiön sosiaalisten tavoitteiden täytyminen</b>						
<b>Mittari tai indikaattori</b>						
Yhtiön hallinnassa olevien asuntojen määrä / asuntojen määrä kaupungissa % (emoyhtiö)	9,7	9,7	10,5	10,5	10,5	10,5
<b>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:</b> Asuntokannan osuus pidetään kiinteistökehityksellä vakiona vaihteluvälillä 10,2 - 10,7 % sisällä. Asuntoja kannattaa tehdä rakennusalan suhdanteita ja tarjolla olevia rahoitusmuotoja hyödyntäen. Lisäksi luovutaan TVT:n tarjontaan sopimattomasta ja asukkaille kalliiksi muodostuvasta asuntokannasta.						
<b>Mittari tai indikaattori</b>						
Uudistuotanto, kpl	129	188	>300	>300	>400	>400
Luopuminen, kpl	97	92	>50	>50	>50	>50
<b>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:</b> Kiinteistökehitys, joka kasvattaa asuntomäärää nettomääräisesti n. 300 asuntoa vuodessa. Asuntoja kannattaa tehdä rakennusalan suhdanteita ja tarjolla olevia rahoitusmuotoja hyödyntäen. Lisäksi luovutaan TVT:n tarjontaan sopimattomasta ja asukkaille kalliiksi muodostuvasta asuntokannasta. Purkamalla tai myymällä luovuttu asuntomäärä korvataan uudistuotannolla ja hankinnalla.						
<b>Mittari tai indikaattori</b>						
Erityisryhmien asuntosopimukset / yhtiön hallinnassa oleva asuntokanta % (emoyhtiö)	5,1	4,9	4,5	4,5	4,5	4,5
<b>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:</b> Yhteistyö erityisryhmien asuttajien kanssa						

### TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2022 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2023 – 2025 TALOUSSUUNNITELMAAN

TVT Asunnot Oy ei pysty pitämään asuntokantansa osuutta Turun koko asuntokannasta valtuuston asettaman tavoitteen mukaisena. Uudistustoimintaa ei pystytä toteuttamaan tavoitteiden mukaisesti, koska uusia asuntokohteita varten ei ole rakennuskelpoisia tontteja.

Suuren kysynnän ja uudistustoiminnan vähäisyyden vuoksi TVT Asunnot ei ole voinut suunnitellusti luopua asunnoista, jotka sopivat huonosti kohtuuhintaiseen vuokratyöhön tai joissa on korkeita ylläpito- tai korjauskustannuksia. Luopumisia tarvitaan, jotta voidaan välttää kustannuksiltaan merkittävät korjausinvestoinnit kohteisiin, jotka eivät tulevana vuosina vastaa yhtiön asunnonhakijoiden esittämää kysyntää.

Kaupunginvaltuuston asettama sitova tavoite on, että TVT:n suhteellinen osuus Turun koko asuntokannasta on 10,5 % (vaihteluvälillä 10,25–10,75 %). Turun koko asuntokanta vuoden 2020 lopussa oli 120 000 ja TVT:n hallinnassa oleva asuntokanta Turussa oli 11 600, mikä on 9,7 % Turun koko asuntokannasta. Erotus tavoitteen keskimäärään on yli 900 asuntoa.

TVT:n asuntotuotantotavoite on noussut vaihteittain sadasta kolmeensataan asuntoon vuodessa ja tavoite nousee tulevina vuosina 400 asuntoon vuodessa. Tavoitteeseen pääsemiseksi tarvitaan riittävästi rakennuspaikkoja ja rakennusoikeutta. Rakennusoikeuden luovutuksesta menee 2–3 vuotta asuntojen valmistumiseen. Jos samalta alueelta luovutetaan suurempi määrä kerralla, asuntojen tuottaminen tapahtuu useamman vuoden aikana.

Uudet asunnot tuotetaan lähtökohtaisesti ja pääsääntöisesti kaupungin tuottamalle ja TVT:lle luovutetulle maalle sekä TVT:n kanssa yhdessä kehitettävillä paikoilla. Tätä täydennetään TVT:n maan- ja rakennuspaikkojen hankinnalla markkinoilta. 400 asunnon vuosituotanto edellyttää noin 30 000 k-m<sup>2</sup> rakennusoikeutta noin 3 vuotta ennen tätä tavoitetta.

Uudistustoiminta sisältää Turun koko asuntokannan kasvun myötä TVT:n suhteellisen määrän ylläpitoon tarvittavan tuotannon ja luopumiset kuten purettavan vanhan kannan korvaus. Asunnot, jotka eivät sovellu TVT:n tarkoitukseen kohtuuhintaisesta asumisesta, myydään ja korvataan. Lisäksi uudella tuotannolla kiritään umpeen kaupunginvaltuuston tavoitteesta jäänyttä määrää.

Asuntotuotantomäärätavoite on hyvin korkea. Rakennusoikeus ja -paikat ovat erityisen kriittinen resurssi.

Rakentamisen suhdanne ei tue investointeja, mutta tilanne voi muuttua nopeastikin. Rakennustyön hinnalla on suuri vaikutus asukkaille muodostuvan vuokratason kohtuuhintaisuuteen. Toistaiseksi alhaisena pysynyt korkotaso tukee uusien asuntokohteiden toteuttamista. Rakennuskannan iän vuoksi TVT Asunnot tekee vuosittain peruskorjauksia, jotka osaltaan edellyttävät myös rahoitusta.

Asumisen kustannusten odotetaan nousevan ihmisten maksukykyä enemmän. Tämä koskee erityisesti osaa yhtiön asukkaista.

Yli 300 asunnon nettolisäys kasvattaisi TVT Asunnot Oy:n liikevaihtoa yli 2,5 Meur vuodessa. Turun Palvelutilat Oy:n ja Turun Päiväkodit Oy:n kaupungille toteuttamat rakennushankkeet ovat kasvattaneet konsernin liikevaihtoa noin 2,3 Meur vuodessa.

Suunnittelukaudella päättyvien lainojen konvertointia jatketaan yhdessä kaupungin kanssa. Korkotason odotetaan pysyvän alhaisella tasolla.

# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

Varsinais-Suomen Asumisoikeus Oy

## Varsinais-Suomen Asumisoikeus Oy

Toimitusjohtaja Maria Aspala

### YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

#### Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Asumisoikeusasuntojen omistaminen, ylläpito ja tuottaminen sekä asumisoikeuksien luovuttaminen käyttäjille voimassa olevien säännösten mukaisesti Turussa ja lähikunnissa. Yhtiö toimii yleishyödyllisenä yhtiönä tavoittelematta liiketaloudellista voittoa.

#### Toimintaympäristön muutostekijät

Vuosi 2021 on edelleen leimannut korona-pandemia ja sen vaikutukset elämän eri osa-alueille. Vason asuntojen kysyntä on kuitenkin pysynyt vuonna 2021 korkealla tasolla. Hakijamäärät ovat kasvaneet verrattuna vuoteen 2020 ja asuntojen käyttöaste on ollut alkuvuoden n. 98,4 %. Kansainvälisen talouden tulevaisuuden näkymien ja työllisyystilanteen epävarmuus ohjaa asuntokysyntää turvallisen ja joustavan asumisoikeuden pariin.

Muuttovoitto Varsinais-Suomen kasvukeskukseen vahvistui ja tulee osaltaan Vaso kotien tarvetta myös tulevina vuosina. Suhdannevaihteluista huolimatta ARA-hintaisten tonttien hankkiminen kaupunkien keskustoista ja palveluiden läheisyydestä on haasteellista. ARA-hintaisen asuntotuotannon tonttien luovutukset ovat avainasemassa monipuolisten asuinalueiden rakentamisessa. Turun seudun vetovoimaisuus ja asumisoikeuden kysyntä tukevat uudiskohdeinvestointeja.

Eduskunta hyväksyi maaliskuussa 2021 uuden asumisoikeuslain. Asumisoikeuden peruseriaatteet pysyvät ennallaan, mutta asumisoikeuslain muutos yhtenäistää asukasdemokratiaa ja lisää läpinäkyvyyttä sekä yksinkertaistaa ja nopeuttaa asukasvalintaa. Laki astuu voimaan 1.1.2022. Asukashallinnon säännökset astuvat voimaan siirtymäsäännösten jälkeen vuoden 2022 syyskuussa ja asukasvalinnan säännökset vasta 2023 aikana.

#### Toiminnan kehittäminen – toimenpiteet ja tavoitteet

Investointien osalta tulemme jatkamaan myös vuonna 2022 uudistustannon edellyttämää kiinteistökehitystä sekä tonttihankintaa. Talousarvion uudistuotantoinvestoinnit vuonna 2022 käsittävät arviolta kolmen kerrostaloudiskohteen ja yhden uudisrivitalokiinteistön rakentamisen käynnistämisen.

Perusparannusinvestointisuunnitelmaa on täsmennetty ja päivitetty.

Vason on käynnistänyt tietoliikennejärjestelmien päivityksen, jota tullaan jatkamaan tulevana vuonna.

Vaso jatkaa työtään Kestävän ilmaston ja energian toimintasuunnitelman toteuttamiseksi. Yhtiö osallistuu aktiivisesti ilmastosuunnitelman toteuttamiseen erityisesti asumiseen liittyvillä kestävillä energialla säästävillä ratkaisulla.

### KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Korkea käyttöaste						
	Toteutunut 2020	Ennuste 2021	Talousarvio 2022	Talous-suunnitelma 2023	Talous-suunnitelma 2024	Talous-suunnitelma 2025
<b>Mittari tai indikaattori</b>						
Käyttöaste kpl %	99,0	99,0	99,0	99,0	98,0	98,0
<b>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:</b> Vason brändin vahvistaminen, asuntojen haluttavuuden ja käyttöarvon ylläpito kiinteistö- ja asuntokorjauksina.						
<b>Tavoite: Yhtiön liikevaihdon ja liikevoiton kasvattaminen toivotulle tasolle</b>						
<b>Mittari tai indikaattori</b>						
Liikevaihto (1.000 €)	24 423	25 161	25 887	27 181	28 540	29 967
<b>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:</b>						
Liikevoitto (1.000 €)	4 295	4 500	4 000	4 100	4 200	4 300
<b>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:</b> Liikevaihto kasvaa käyttövastikekorotusten, asuntoneliöiden lisääntymisen ja käyttöasteen kehityksen mukaisesti. Liikevoitto kattaa yhtiön rahoituskulut sekä varautumisen kiinteistöjen jaksottaisten ja perusparannuskorjausten rahoittamiseen so. asuintalo/korjausvarauksen. Varmistetaan kiinteistöjen laadukas ylläpito- ja korjaustoiminta sekä uudisrakentamisen lisääntymisen. Operatiivisten ylläpidon prosessien muokkaaminen aiempaan tehokkaammiksi.						

# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

Varsinais-Suomen Asumisoikeus Oy

	Toteutunut 2020	Ennuste 2021	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
<b>Tavoite: Asumisoikeusasuntojen riittävyys</b>						
<b>Mittari tai indikaattori</b>						
Yhtiön hallinnassa olevien asuntojen määrä	2 766	2 766	2 826	2 946	3 066	3 186
<b>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:</b> Uudisrakentamista lisätään keskustojen ja palvelujen lähellä oleville kerrostalotonteille, joihin tuotetaan eri elämänvaiheissa ja -tilanteissa oleville asukkaille laadukkaita asumisoikeusasuntoja. Jonkin verran tuotetaan yksikerroksisia pari- ja rivitaloasuntoja perheille.						
Yhtiön hallinnassa olevien asuntojen määrä suhteessa toiminta-alueella olevien ASO-asuntojen kokonaismäärään (%)	67,0	67,0	67,0	67,5	68,0	68,0
<b>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:</b> Uudiskohteiden rakennuttamiseen panostetaan kehittämällä kiinteistöhankintaa rakennuskelpoisten tonttien saamiseksi.						

## TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2022 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2023 – 2025 TALOUSSUUNNITELMAAN

Koronan aiheuttamasta notkahduksesta Suomen talous on toipunut nopeasti. Kiinteistöjen ylläpidon kustannusten nousu oli tilastokeskuksen kesäkuun julkaiseman tilaston mukaan 1,2 % verrattuna vuoden takaiseen. Inflaatioluvut ovat useampana 2021 kesän kuukautena olleet 2 %:n pinnassa. Uskomme kuitenkin inflaation tasaantuvan vuonna 2022 ja nyky sopimuksissa sidottujen hintojen leikkaavan osan kustannusnoususta.

Vason taloudellisen kehityksen ennakoidaan jatkuvan vakaana vuonna 2022. Vakaata taloudellista näkymää tukee edellä mainitusti kasvava kysyntä sekä suunnitelmallinen ja pitkäjänteinen kiinteistöjen

korjaustoiminta. Vakaan taloudellisen kehityksen uskotaan jatkuvan myös ennustejakson loppupäässä kysyntää ylläpitävän kaupungistumisen ja väestön ikääntymisen tukemana.

Uudistuotannon ja perusparannusinvestointien käynnistymiseen vaikuttaa rakennusmateriaalien kustannuskehitys sekä asuntomarkkinan suhdanteen vaikutus urakkahinnoitteluun. Lisäksi uudiskohdeinvestointien toteutuminen edellyttää ARA-hintaisten tonttien saatavuutta.

Taloudellisen seurannan lisäksi Vaso panostaa talousarviokaudella 2022 – 2023 energiatehokkuuteen ja CO2 päästövähennyksiin.



---

# LASKELMAT

---

---

## LUKUOHJEET:

### TULOSLASKELMA

**TOIMINTAKATE** ilmoittaa paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla.

**VIKATE** osoittaa tulo- ja menojen erotus, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulo- ja menojen riittävyyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien suunnitelma- poistojen suuruinen, kunnan tulo- ja menojen olisi riittävä.

**TILIKAUDEN TULOS** on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan vapaaehtoisia varauksia tai omaa pääomaa. Tilikauden tuloksen jälkeen esitetään poistoeron, vapaaehtoisten varausten ja rahastojen muutokset.

#### Tuloslaskelman tunnuslukujen laskentakaavat

Toimintatuotot/Toimintakulut, %

Määritelmä:  $100 \times \text{toimintatuotot} / (\text{toimintakulut} - \text{valmistus omaan käyttöön})$

Vuosikate %:a poistoista:

Määritelmä:  $100 \times \text{vuosikate} / \text{poistot}$

### RAHOITUSLASKELMA

**TOIMINNAN RAHAVIRTA** osoittaa, missä määrin kunta on pystynyt tilikauden aikana toiminnan (käyttötalouden) avulla saamaan rahavaroja toimintaedellytysten säilyttämiseen, uusien investointien tekemiseen ja lainojen takaisinmaksuun ulkopuolisiin rahoituslähteisiin turvautumatta.

Vuosikate saadaan suoraan tuloslaskelmasta ja vuosikatteen korjaukset esitetään rivillä Tulo- ja menojen korjaukset. Korjauksia ovat pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot, mikäli ne on esitetty toiminnan muissa tuotoissa sekä toiminnan muihin kuluihin merkityt pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntitappiot.

**INVESTOINTIEN RAHAVIRTA** osoittaa sen rahavarojen käytön, jonka kunta on käyttänyt palvelutuotannon edellytyksien järjestämiseen ja tulevan rahavirran kerryttämiseksi pitkällä aikavälillä.

Investoinneilla tarkoitetaan rahoituslaskelmassa pysyviin vastaaviin käytettyjä varoja tilivuoden aikana. Investointimenot ja niihin saadut rahoitusosuudet esitetään rahoituslaskelmassa bruttomääräisinä. Investointimenot ovat sekä osakkeiden ja osuuksien ostoja että aineettomia ja aineellisia pysyvien vastaavien hyödykkeiden investointeja. Investointien rahavirta -nimikkeeseen alla esitetään myös investointien rahoitusosuudet ja pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntihintaiset luovutustulot.

**RAHOITUKSEN RAHAVIRTA** osoittaa antolaina- ja muiden saamisten, toimeksiantojen varojen ja pääomien, vaihto-omaisuuden sekä oman ja vieraan pääoman muutokset tilikauden aikana.

Rahoituslaskelmasta tulee erikseen käydä ilmi rahoituksen rahavirta. Sitä varten rahoituksen rahavirtalaskelmassa esitetään ensin antolainojen ja lainakannan muutokset. Maksuvalmiuden muutoksiin vaikuttavat myös toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset, vaihto-omaisuuden, pitkä- ja lyhytaikaisten saamisten ja korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutokset.

Toiminnan ja investointien sekä rahoituksen rahavirtojen yhteenlaskettu muutos vastaa taseesta laskettua rahavarojen muutosta.

#### Rahoituslaskelman tunnuslukujen laskentakaavat

Investointien tulo- ja menojen, %

Määritelmä:  $100 \times \text{vuosikate} / \text{investointien omahankintamenot} (= \text{käyttöomaisuusinvestointien hankintameno} - \text{investointien rahoitusosuudet})$

Lainakanta 31.12.

Määritelmä: Vieras pääoma - (saadut ennakot + ostovelat + siirtovelat + muut velat)

---

# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

## Talousarvion tuloslaskelma, 1 000 €

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
<b>Myyntituotot</b>	138 838	148 553	152 720	127 970	130 323	136 817
<b>Maksutuotot</b>	64 559	62 999	76 775	23 237	23 369	23 502
<b>Tuet ja avustukset</b>	39 974	37 060	34 751	24 273	25 042	24 740
<b>Vuokratuotot</b>	165 204	165 146	168 529	141 643	145 018	148 474
<b>Muut toimintatuotot</b>	28 018	33 315	27 284	24 224	24 261	24 298
<b>TOIMINTATUOTOT</b>	<b>436 593</b>	<b>447 073</b>	<b>460 058</b>	<b>341 347</b>	<b>348 013</b>	<b>357 831</b>
<b>VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN</b>	<b>1 601</b>	<b>1 610</b>	<b>1 610</b>	<b>1 610</b>	<b>1 610</b>	<b>1 610</b>
<b>Henkilöstökulut</b>	522 299	560 695	576 905	306 547	311 166	314 798
<b>Palvelujen ostot</b>	699 331	744 041	757 701	310 950	316 629	329 307
Asiakaspalvelujen ostot	364 506	392 361	406 682	38 533	38 939	39 347
Muiden palvelujen ostot	334 825	351 680	351 019	272 417	277 689	289 961
<b>Aineet, tarvikkeet ja tavarat</b>	57 696	53 619	57 119	30 443	30 944	31 448
<b>Avustukset</b>	102 678	66 699	72 012	52 650	53 586	54 540
<b>Vuokrat</b>		186 147	197 089	159 116	161 727	164 381
<b>Muut toimintakulut</b>	175 004	-21 638	-21 465	-27 404	-27 741	-28 082
<b>TOIMINTAKULUT</b>	<b>1 557 007</b>	<b>1 589 562</b>	<b>1 639 361</b>	<b>832 303</b>	<b>846 311</b>	<b>866 393</b>
<b>TOIMINTAKATE</b>	<b>-1 118 814</b>	<b>-1 140 879</b>	<b>-1 177 693</b>	<b>-489 346</b>	<b>-496 688</b>	<b>-506 952</b>
<b>Verotulot ja valtionosuudet</b>	1 153 131	1 143 877	1 187 334	487 362	488 271	492 971
<b>Rahoitustuotot ja -kulut</b>	30 583	27 300	29 199	29 904	31 082	31 764
<b>Vuosikate</b>	<b>64 899</b>	<b>30 297</b>	<b>38 840</b>	<b>27 920</b>	<b>22 666</b>	<b>17 783</b>
<b>Poistot ja arvonalentumiset</b>	56 741	57 922	63 517	62 115	64 438	65 726
<b>Satunnaiset tuotot ja kulut</b>				20 000	20 000	20 000
<b>TILIKAUDEN TULOS</b>	<b>8 158</b>	<b>-27 625</b>	<b>-24 677</b>	<b>-14 195</b>	<b>-21 772</b>	<b>-27 943</b>
<b>Varausten ja rahastojen muutokset</b>	2 078	1 945	2 145	2 145	2 145	2 145
<b>TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ</b>	<b>10 236</b>	<b>-25 680</b>	<b>-22 532</b>	<b>-12 050</b>	<b>-19 627</b>	<b>-25 798</b>

Tuloslaskelman tunnusluvut	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
Toimintatuotot - muutos-% ed. vuodesta	-2,5 %	2,4 %	2,9 %	-25,8 %	2,0 %	2,8 %
Toimintakulut - muutos-% ed. vuodesta	2,4 %	2,1 %	3,1 %	-49,1 %	1,7 %	2,4 %
Toimintakate - muutos-% ed. vuodesta	4,4 %	2,0 %	3,2 %	-58,6 %	1,5 %	2,1 %
Toimintatuotot / toimintakulut	28,0 %	28,1 %	27,8 %	41,0 %	41,1 %	41,3 %
Vuosikate / poistot - %	114,4 %	52,3 %	61,1 %	44,9 %	35,2 %	27,1 %
Vuosikate / asukas	334	154	196	139	112	87
Asukasmäärä 31.12.	194 391	196 239	198 224	200 593	203 124	205 498

# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

## Verotulot ja valtionosuudet, 1 000 €

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
<b>TOIMINTATUOTOT</b>	436 593	447 073	460 058	341 347	348 013	357 831
<b>VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN</b>	1 601	1 610	1 610	1 610	1 610	1 610
<b>TOIMINTAKULUT</b>	1 557 007	1 589 562	1 639 361	832 303	846 311	866 393
<b>TOIMINTAKATE</b>	<b>-1 118 814</b>	<b>-1 140 879</b>	<b>-1 177 693</b>	<b>-489 346</b>	<b>-496 688</b>	<b>-506 952</b>
<b>Muutos %</b>	4,4 %	2,0 %	3,2 %	-58,4 %	1,5 %	2,1 %
<b>VEROTULOT JA VALTIONOSUUDET</b>	<b>1 152 130</b>	<b>1 143 877</b>	<b>1 187 334</b>	<b>487 362</b>	<b>488 271</b>	<b>492 971</b>
<b>Verotulot</b>	<b>815 676</b>	<b>847 259</b>	<b>870 487</b>	<b>462 594</b>	<b>454 224</b>	<b>450 792</b>
Kunnan tulovero	654 073	652 096	692 816	312 215	302 911	302 911
Kiinteistövero	51 411	65 598	66 696	68 697	70 758	72 881
Osuus yhteisöveron tuotosta	110 192	129 564	110 975	81 682	80 555	75 000
<b>Valtionosuudet</b>	<b>336 454</b>	<b>296 618</b>	<b>316 847</b>	<b>24 768</b>	<b>34 047</b>	<b>42 179</b>
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus (ilman verotulotasausta)	204 091	171 000	175 605			
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien taseus	-716	-2 196	-3 097			
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	46 162	43 500				
Verotulomenetysten kompensatio	86 916	84 314	46 048			

## Rahoitustuotot ja -kulut, 1 000 €

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Talousarvio 2022	Kaupunki	Vahinkorahasto
<b>RAHOITUSTUOTOT</b>	40 375	36 800	38 000	36 500	1 500
<b>RAHOITUSKULUT</b>	9 837	9 500	8 801	8 401	400
<b>NETTO</b>	<b>30 538</b>	<b>27 300</b>	<b>29 199</b>	<b>28 099</b>	<b>1 100</b>
<b>Muutos %</b>			7,0 %		
<b>Korkotuotot</b>	<b>15 788</b>	<b>16 000</b>	<b>16 500</b>	<b>16 000</b>	<b>500</b>
Korkotuotot antolainoista	15 788	15 500	16 000	16 000	
Muut korkotuotot		500	500		500
<b>Muut rahoitustuotot</b>	<b>24 587</b>	<b>20 800</b>	<b>21 500</b>	<b>20 500</b>	<b>1 000</b>
Osinkotuotot ja osuuspääomien korkotuoto	21 766	20 800	21 000	20 500	500
Arvopapereiden luovutusvoitot	2 821		500		500
<b>Korkokulut</b>	<b>7 617</b>	<b>9 000</b>	<b>8 300</b>	<b>8 300</b>	<b>0</b>
Korkokulut lainoista ulkopuolisilta	7 617	9 000	1 876	1 876	
Korkokulut lainoista ja johdannaisista ulkopuolisilta			6 424	6 424	
<b>Muut rahoituskulut</b>	<b>2 220</b>	<b>500</b>	<b>501</b>	<b>101</b>	<b>400</b>
Viivästyskorot ja korotukset, kulut			1	1	
Arvon alentumiset pysyvien vastaavien sij	2 220		400		400
Muut rahoituskulut		500	100	100	

# TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2022 - 2025

## Talousarvion rahoituslaskelma, 1000 €

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
<b>Vuosikate</b>	64 899	30 297	38 840	27 920	22 666	17 783
<b>Satunnaiset tuotot ja kulut</b>	0	0	0	20 000	20 000	20 000
<b>Tulorahoituksen korjaukset</b>	16 822	27 899	22 008	21 900	21 900	21 900
<b>Toiminnan rahavirta</b>	<b>48 077</b>	<b>2 398</b>	<b>16 832</b>	<b>26 020</b>	<b>20 766</b>	<b>15 883</b>
<b>Investointimenot</b>	80 404	170 268	158 161	237 925	278 550	278 510
<b>Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet</b>	3 382	1 819	3 063	2 525	2 025	1 775
<b>Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot</b>	24 401	32 871	26 214	27 000	27 000	27 000
<b>Investointien rahavirta</b>	<b>-52 621</b>	<b>-135 578</b>	<b>-128 883</b>	<b>-208 400</b>	<b>-249 525</b>	<b>-249 735</b>
<b>TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA</b>	<b>-4 544</b>	<b>-133 179</b>	<b>-112 051</b>	<b>-182 380</b>	<b>-228 759</b>	<b>-233 853</b>
Rahoituksen rahavirta						
<b>Antolainauksen muutokset</b>	<b>-25 035</b>	<b>-111 300</b>	<b>-37 709</b>	<b>-26 461</b>	<b>-25 618</b>	<b>-33 801</b>
Antolainasaamisten lisäykset	-	29 500	115 500	63 000	45 000	50 000
Antolainasaamisten vähennykset	+	4 466	4 200	25 291	19 382	16 199
<b>Lainakannan muutokset</b>	<b>-28 757</b>	<b>150 000</b>	<b>125 760</b>	<b>205 760</b>	<b>255 760</b>	<b>263 367</b>
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	-	110 000	200 000	250 000	250 000	260 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	+	104 240	50 000	124 240	4 240	46 633
Lyhytaikaisten lainojen muutos		34 517	0	10 000	10 000	50 000
Muut maksuvalmiuden muutokset		<b>-3 465</b>				
<b>RAHOITUKSEN RAHAVIRTA</b>	<b>-57 257</b>	<b>38 700</b>	<b>88 051</b>	<b>179 299</b>	<b>230 142</b>	<b>229 566</b>
<b>VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN</b>	<b>-61 801</b>	<b>-94 479</b>	<b>-24 001</b>	<b>-3 081</b>	<b>1 382</b>	<b>-4 286</b>

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
<b>Rahoituslaskelman tunnusluvut</b>						
Asukasmäärä 31.12.	194 391	196 239	198 224	200 593	203 124	205 498
Investointien omahankintameno, M€	77	168	155	235	277	277
Investointien tulorahoitus, %	84 %	18 %	25 %	12 %	8 %	6 %
Lainakanta 31.12., M€	713	863	989	1 194	1 450	1 713
Lainat € / asukas	3 667	4 397	4 987	5 954	7 139	8 338

---

# LIITTEET

---



Talousarvio 2021 muutoksin	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
-------------------------------	---------------------	--------------------------------	--------------------------------	--------------------------------

## Varsinais-Suomen aluepelastuslaitos

## Määrärahat

## Käyttötalousosa

<b>TOIMINTATUOTOT</b>	46 691 321	48 062 219	48 610 000	49 360 000	50 000 000
<b>VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN</b>	0	0	0	0	0
<b>TOIMINTAKULUT</b>	45 104 045	45 912 219	46 410 000	47 160 000	47 800 000
<b>Toimintakate</b>	1 587 276	2 150 000	2 200 000	2 200 000	2 200 000
<b>Muutos-%</b>	-24,4 %	35,5 %	2,3 %	0,0 %	0,0 %

## Investointiosa

<b>Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet</b>	1 643 320	113 320	113 320	113 320	113 320
<b>Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot</b>	171 000	171 000	171 000	171 000	171 000
<b>Investointikulut</b>	3 914 300	2 434 300	2 434 300	2 484 000	2 484 000
<b>Nettoinvestoinnit</b>	-2 099 980	-2 149 980	-2 149 980	-2 199 680	-2 199 680

<b>Myyntituotot</b>	41 405 321	42 730 219	45 440 000	46 170 000	46 790 000
<b>Maksutuotot</b>	2 067 000	2 045 000	880 000	890 000	900 000
<b>Tuet ja avustukset</b>	2 762 000	2 840 000	2 290 000	2 300 000	2 310 000
<b>Vuokratuotot</b>	20 000	20 000	0	0	0
<b>Muut toimintatuotot</b>	437 000	427 000	0	0	0

<b>TOIMINTATUOTOT</b>	<b>46 691 321</b>	<b>48 062 219</b>	<b>48 610 000</b>	<b>49 360 000</b>	<b>50 000 000</b>
-----------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

## Valmistus omaan käyttöön

<b>Henkilöstökulut</b>	30 394 017	30 673 972	8 498 762	8 698 762	8 898 762
Palkat ja palkkiot	25 164 251	25 395 197	8 498 762	8 698 762	8 898 762
<b>Muut henkilöstösivukulut</b>	5 229 766	5 278 775	0	0	0
Eläkekulut	4 251 100	4 253 819			
Muut henkilöstösivukulut	978 666	1 024 956			
Hlöstökorvaukset & -menojen korjaukset					

<b>Palvelujen ostot</b>	6 056 398	6 113 298	37 142 000	37 692 000	38 132 000
Asiakaspalvelujen ostot			36 970 000	37 520 000	37 960 000
Muiden palvelujen ostot	6 056 398	6 113 298	172 000	172 000	172 000
<b>Aineet, tarvikkeet ja tavarat</b>	2 263 000	2 257 000	222 000	222 000	222 000
<b>Avustukset</b>	60 000	60 000	0	0	0
<b>Vuokrat</b>	6 078 052	6 285 691	512 981	512 981	512 981
<b>Muut toimintakulut</b>	252 578	522 258	34 257	34 257	34 257

<b>TOIMINTAKULUT</b>	<b>45 104 045</b>	<b>45 912 219</b>	<b>46 410 000</b>	<b>47 160 000</b>	<b>47 800 000</b>
----------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

<b>TOIMINTAKATE</b>	<b>1 587 276</b>	<b>2 150 000</b>	<b>2 200 000</b>	<b>2 200 000</b>	<b>2 200 000</b>
---------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------

## Verotulot ja valtionosuudet

## Rahoitustuotot ja -kulut

<b>VUOSIKATE</b>	<b>1 587 276</b>	<b>2 150 000</b>	<b>2 200 000</b>	<b>2 200 000</b>	<b>2 200 000</b>
Poistot ja arvonalentumiset	1 600 000	2 707 836	2 671 582	2 428 154	1 932 799
Satunnaiset tuotot ja kulut					

<b>TILIKAUDEN TULOS</b>	<b>-12 724</b>	<b>-557 836</b>	<b>-471 582</b>	<b>-228 154</b>	<b>267 201</b>
-------------------------	----------------	-----------------	-----------------	-----------------	----------------

## Varausten ja rahastojen muutokset

<b>TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ</b>	<b>-12 724</b>	<b>-557 836</b>	<b>-471 582</b>	<b>-228 154</b>	<b>267 201</b>
---------------------------------	----------------	-----------------	-----------------	-----------------	----------------

## Talousarvion noudattamista koskevat määräykset

### 1. Talousarvion sitovuus

Kuntalain 110 §:n mukaan talousarvioon otetaan tehtävien ja tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Hallintosäännön 68 §:n mukaan kaupunginvaltuusto antaa talousarvion noudattamista koskevat määräykset siitä, miten talousarvio ja sen perustelut sitovat kaupungin viranomaisia. Kaupunginhallitus antaa määräykset siitä, miten toimintasuunnitelmiin kirjatut tavoitteet ja toimenpiteet sitovat kaupungin viranomaisia.

#### Kaupunginvaltuustoon nähden sitovat tavoitteet

Kaupunginvaltuustoon nähden sitovia tavoitteita ovat kaikki toimintasuunnitelmakirjassa olevat lausekkeet ja toimielimen tavoitteet sekä määrärahat, tuloarviot sekä työvoiman käyttö, ellei alla toisin ole määrätty.

Toimielinten kaupunginvaltuustoon nähden sitovat tavoitteet ovat mukana kaupunginhallituksen ja toimielimen välisissä toimintasuunnitelmissa. Ne toimintasuunnitelman tavoitteet ja kohdat, jotka eivät ole kaupunginvaltuustoon nähden sitovia, ovat kaupunginhallitukseen nähden sitovia tavoitteita tai tiedoksi annettavia tietoja.

Kaupunginvaltuustoon nähden sitovia tavoitteita eivät ole kaupunginvaltuuston vahvistaman talousarvion yleisperustelut, toimielimen kokonaiskuva toimialan kehittämisen suunnasta ja palvelun tarvetta tai toimintaa kuvaavat tunnusluvut.

Kaupunginvaltuuston, keskusvaalilautakunnan ja tarkastuslautakunnan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet esitetään palvelukokonaisuuskohtaista toimintasuunnitelmaa suppeammassa muodossa osana kaupungin toimintasuunnitelmaa. Näiden toimielinten kuvaus toiminnasta ja sen kehittämisestä sekä toimintaympäristön muutostekijät eivät ole sitovia tavoitteita.

Kaupunginvaltuusto on päättänyt määrätä toimielimille käyttötalouden määrärahat ja tuloarviot bruttositoviksi (poikkeuksena aluepelastuslautakunta). Investoinneista kaupunginvaltuustoon nähden sitovia ovat talousarviokirjaan merkityt investointimenot, rahoitusosuudet ja pysyvien vastaavien luovutustulot sekä kaupunginvaltuuston erikseen päättämät hankekohtaiset kustannusarviot.

Toimielimen käyttötalouden määrärahat ja investointiosan määrärahat ovat erikseen sitovia. Määrärahan säästöä käyttötalouden osassa ei voi käyttää investointiosan määrärahan ylityksen katteena tai päinvastoin.

Taseyksikkönä toimivan aluepelastuslaitoksen sitova tavoite on liikeylijäämä + poistot, joka vastaa kaupungin tuloslaskelman toimintakatetta, sekä investointien bruttomenojen vähennettynä rahoitusosuuksilla ja pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustuloilla (investointien rahavirta).

Kaupungin tilahankkeiden tarveselvityksissä ja hankesuunnitelmissa noudatetaan hallintosäännön määräyksiä. Hallintosäännössä on määrätty myös päätösvallasta investoinneissa ja muissa pitkävaikutteisissa menoissa.

Kaupungin tuloslaskelmaosan sitovia eriä ovat rahoitustulot ja – menot. Rahoituslaskelmaosan sitova erä on lainakannan muutokset.

Tytäryhteisöjen kaupunginvaltuustoon nähden sitovia tavoitteita ovat lausekkeet sekä "Konserniyhtiön kaupunginvaltuustoon nähden sitovat tavoitteet" -kohtaan merkityt tavoitteet.

### 2. Muutokset talousarvioon ilman kaupunginvaltuuston päätöstä

Kaupunginvaltuuston hyväksymää määrärahaa saadaan kaupunginhallituksen päätöksellä ilman kaupunginvaltuuston erillistä päätöstä ylittää tulojen ylittymistä tai uusia tuloja vastaavalla määrällä, mikäli määrärahaa ja tuloarviota ei ole voitu huomioida talousarvion laadinnassa ja mikäli samanaikaisesti toteutuvat seuraavat edellytykset:

- ylittyvillä tuloilla ja menoilla on suora, perusteltu syy-yhteys,
- tulot ovat valtionosuuksia tai -avustuksia
- menon lisäys tulee täysin katetuksi ulkoisten tulojen lisäyksellä ja tulon kertyminen on varmaa.

Kaupunginvaltuuston hyväksymää määrärahaa saadaan ao. lautakunnan päätöksellä ilman kaupunginvaltuuston erillistä päätöstä ylittää tulojen ylittymistä tai uusia tuloja vastaavalla määrällä, mikäli määrärahaa ja tuloarviota ei ole voitu huomioida talousarvion laadinnassa ja mikäli samanaikaisesti toteutuvat seuraavat edellytykset:

- ylittyvillä tuloilla ja menoilla on suora, perusteltu syy-yhteys,
- tulot ovat EU-rahoitusta, sponsorituloja, ulkopuoliseen tilaukseen perustuvia tuloja, kaupungin vastuulla olevan projektin tuloja
- menon lisäys tulee täysin katetuksi ulkoisten tulojen lisäyksellä ja tulon kertyminen on varmaa.

Jos menon lisäys ei tule täysin katetuksi em. tuloilla vaaditaan aina kaupunginhallituksen käynnistämislupa. Anomukseen on sisällytettävä suunnitelma rahoituksesta ja työvoiman käytöstä.

Lisäksi ao. toimielimen edellytetään pitävän luetteloa edellä olevan mukaisesti tehdyistä päätöksistä.

Toimivaltainen viranomainen voi päättää määrärahojen siirrosta toimielimeltä toiselle. Tällöin siirretty määräraha lisätään kaupunginvaltuuston vahvistamaan määrärahaan.

Kaupunginhallitus voi hallintosäännön perusteella päättää lauta- ja johdokuntien määrärahojen ja tavoitteiden muutoksista, kun kaupungin organisaatiota muutetaan talousarviovuoden aikana.

Kaupunginhallitus voi siirtää tässä kohdassa mainittua toimivaltaansa lauta- ja johdokunnille.

### 3. Toimenpiteet talousarviossa pysymiseksi

Toimielinten tulee jatkuvasti arvioida oman talouden ja toiminnan toteutumista ja esittää kaupunginhallitukselle niiden pohjalta välittömästi tai osavuosisikatsausten yhteydessä toimenpiteet talousarviossa pysymiseksi.



## 4. Toiminnan ja talouden seuranta

### 4.1. Osavuosikatsaukset ja tilinpäätös

Kaupunginvaltuustolle, kaupunginhallitukselle ja tarkastuslautakunnalle annetaan osavuosikatsaukset toiminnan ja talouden kehittymisestä kolme kertaa vuodessa tilikauden aikana. Neljäs toiminnan ja talouden toteutumisesta annettava raportti on tilinpäätös

Osavuosikatsauksissa raportoidaan arviot kaupunginvaltuuston sitoviksi vahvistamien tavoitteiden ja talousarviolausekkeiden toteutumisesta tilikaudella.

Ensimmäinen osavuosikatsaus laaditaan raportointijaksolta 1.1. - 31.3.

- Osavuosikatsaus, joka annetaan kesäkuussa sisältää talouden katsauksen sekä talous- ja henkilöstötavoitteiden toteutumisennusteen

Toinen osavuosikatsaus laaditaan raportointijaksolta 1.1. - 30.6.

- Osavuosikatsaus, joka annetaan viimeistään syyskuussa sisältää toiminnan ja talouden katsauksen sekä ennusteen toimintasuunnitelmaan kirjattujen toiminnallisten, taloudellisten ja henkilöstötavoitteiden toteutumisesta.

Kolmas osavuosikatsaus laaditaan raportointiajalta 1.1. - 30.9.

- Osavuosikatsaus, joka annetaan viimeistään marraskuussa sisältää talouden katsauksen sekä talous- ja henkilöstötavoitteiden toteutumisennusteen

Tilinpäätös laaditaan tilikaudelta, joka on kalenterivuosi.

- Tilinpäätökseen kuuluvat tase, tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja niiden liitteenä olevat tiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus

Kaupunginhallitus laatii tilinpäätöksen tilikautta seuraavan maaliskuun loppuun mennessä.

### 4.2. Pormestariohjelman seuranta

Pormestariohjelman tavoitteiden toimeenpanosta raportoidaan osana vuoden toista osavuosikatsausta ja tilinpäätöstä.

### 4.3 Kuukausiraportointi toiminnan ja talouden kehittämisestä

Palvelukokonaisuuksista vastaavat johtajat raportoivat toiminnan ja talouden kehittämisestä kuukausiraportein omalle lautakunnalleen.

Palvelukokonaisuudesta vastaavan johtajan tulee erikseen annettavan aikataulun ja ohjeen mukaisesti raportoida toiminnasta ja taloudesta kansliapäällikölle sekä huolehtia siitä, että kansliapäälliköllä on valvontaa varten riittävät tiedot toiminnasta.

## 5. Projektit ja hankkeet

Projektit noudattavat projektin talousarviossa ja kirjanpidossa kaupungin toimivaltaisten viranomaisten antamia määräyksiä ja ohjeita.

Palvelukokonaisuudesta vastaavan johtajan päätöksellä ulkopuolisella rahoituksella rahoitettavien hankkeiden tai uuden toiminnan aloittaminen ja käynnistäminen edellyttää suunnitelmaa, joka käsittelee kaupungin kehittämismallin sekä salkunhallinnan periaatteiden mukaisesti (kaupunginhallitus 29.9.2014 § 368). Suunnitelmasta on selvittävä:

- Ulkopuolisen rahoituksen määrä
- Hankkeen kaikki resurssit sekä niiden vaatimat määrärahat sekä näiden erotus eli kaupungin vastuulle jäävä omarahoitusosuus ja miten se on tarkoitus kattaa talousarviossa
- Väiillinen ja välitön HTV –tarve ja vaikutukset henkilöstösuunnitelmaan.

Projektit ja hankkeet, jotka aiheuttavat toimintakatteeseen muutoksen, raportoidaan osavuosikatsausten yhteydessä. Samalla esitetään talousarviomuutokset toimielimen talousarvioon.